

Revolver revue - Jednou nohou 1986 / 5 - textová verze

1

[tímto řádkem jsou oddělovány stránky dle originálu, číslování stran dle souboru pdf,
nejsou-li stránky průběžně paginovány v originále
- pozn. zpracovatele textové verze - Sdružení občanů Exodus]

Obsah

Revolver revue - Jednou nohou

Řídí Mladý Muž Který Se Vyzná s redakční radou: Tonda Plíhal /ze Dvorců/, Městská Chudina, Lassie-Se-Vrací, Kropiči, Sympatický Dareba, Nakonec Prima + Adam a Plavčící Kapitána Bontecoea.

Vychází nepravidelně.

Nevyžádané rukopisy se nevracejí.

Objednávky inzerce v administraci.

x x x x

OBSAH:

ú v o d n í k - s. mauser

I. B. Singer - Holubi

H. P. Lovecraft - Účastník slavnosti

Ch. Bukowski - povídky, básně, rozhovor

Tichá modlitbě od Petra Placáka

E. Vacek - povídky

Ž. - Jsem sirotek

Jan Beneš - Na místě, Rezumé

p. p. Vihorlat

MEDOREK - ukázka z románu

Hendrix - The Primitives Group /paměti pražského rockera/

magor - ochranný dohled

Články - úvahy - revolver reports

Magor - Režim za všechny prachy

Horna Pigment - Vídeňská vědma, detektiv Skalák...

f. celine - 2 rozhovory

Milan Janča - Valdice u Jičína /revolver report/

tým M. A. - Dál od toho dunění zvonů... /revolver report/

x x x x

Připravujeme: Henry Miller, Marie Benetková, Egon Bondy, George Orwell
a další...

x x x x

revolver revue jednou nohou revolver revue jednou nohou revolver revue

2

s o u d r u h M a u s e r
/úvodník/

zmlkněte řečníci
ticho tam na tribunách
teď slovo má
soudruh Mauser
/V.Majakovskij/

Revue JN má za sebou 5 čísel, což je počet, který nám snad dovoluje krátké ohlédnutí a nevtíravou sebe-adoraci.

Jistě, staré problémy /místy nekvalitní tisk, nečíslované a neořezané strany, chyby a překlepy opisovačů, akutní nedostatek peněz a techniky zůstávají, ale přesto jsou věci v nikoli nepodstatném pohybu. Jsme přesvědčeni, bez nároku na neomylnost, že se celková "koncepční ujasněnost" časopisu zlepšuje od čísla k číslu. S trochou ironie je možno říci, že stále lépe víme co - a jak - bychom dělali, kdyby "to bylo možné". Žel, za daného stavu se musíme spokojit jen s více či méně přijatelným kompromisem mezi naší

představou a permanentně nasranou omezující realitou Takovým kompromisem je i páté číslo, které právě /aspoň doufám/ držíte v ruce.

Ne, nemáme v úmyslu zavalit čtenáře výčtem strastí a překážek, které se v ČSSR staví do cesty nezávislé vydavatelské činnosti, a tím "zakamuflovat" i nám dobře známé nedostatky výsledné práce. Naopak. Toto minisdělení sleduje diametrálně odlišné, velmi konstruktivní cíle.

Co do koncepce se v jistém smyslu snažíme navázat na práci "Světové literatury", snad nejvýznamnějšího literárního časopisu poúnorové ČSSR. Je nábíledni, že za současných svérázných podmínek nemůžeme aspirovat na šíři jejího záběru, na její informovanost a atraktivnost, jedním slovem na její "dokonalost". Proto je ono "navázání" třeba chápat jako jakési přihlášení se "k tradici", s důrazem na vyhybavou formulku "v jistém smyslu". Tedy v tom smyslu, jak nám to podmínky jednak dovolí a jak si na druhé straně samy vyžádají dobrovolné korektury. Základní směřování je však totéž: informovat pokud možno co nejšáhleji o práci vytipovaných autorů, - /na rozdíl od striktně zahraniční orientace SL domácích i cizozemských/. Máme za to, že ve spektru čs. samizdatových periodik tiskovina podobného /revuálního/ charakteru dosud není.

K "dobrovolným korekturám", jimiž se odchylujeme od oplakávaného vzoru, patří mj. i /těžce/ nabytá zkušenost, že chce-li v reálném socialismu vycházející revue vypadat opravdu jako časopis a ne jako náhodně poslepaný sborník různých kvalitních textů, je nutné na její stránky pustit i trochu té staré dobré novinařiny. Odrazem tohoto poznání jsou naše nové rubriky: "Redakční", "články a úvahy", "nové knihy", "revolver report" a v neposlední řadě je tento trend podtržen i změnou /resp. rozšířením/ názvu na REVOLVER REVUE JN. Alternativa, kterou tímto nabízíme jak tribunálnímu řečnění soudruha Mausera, tak např. i tomu, co ten který chlapík podniká, slyší-li slovo "kultura", najde jistě u inteligentního čtenáře úsměvné pochopení.

Čelné místo mezi nesnáze vnucenými dobou má "živelnost" v získávání příspěvků. Až na výjimky nemáme dosud možnost určit si dopředu, co a od koho chceme čtenářům presentovat. Je fakt, že u tuzemských autorů se situace zlepšuje /tím spíš, že opravdu dobrých je stále málo/, a dá se říct, že problémy v této oblasti jsou řešitelné vlastními silami. Nesrovnatelně horší je to s texty zahraničními. Zde opravdu nemůže být řeči o "tipování" či uvážlivém vybírání. Stručně lze tuto bolest vysvětlit jednak nedostatkem překladatelů/ke spolupráci ochotných/, jednak minimem /zajímavých/ informací a materiálů zvenčí.

Čímž se dostáváme k závěru a vyjvení skromného smyslu těchto řádků. Vyzýváme přátele a čtenáře v cizině, aby, mají-li zájem, rozšířili naše možnosti a kontakty. S radostí přijmeme odkudkoli periodika kulturní povahy, zajímavé texty nejrozličnějších autorů,

3

knihy, atd. Všem, kdo se ozvou, už teď posíláme pozdravení. Současně upozorňujeme kolegy z "Paternosteru", že konkrétně v jejich případě čekáme na vstřícnou aktivitu zvláště napjatě. /Jen si vzpomeňte, kolikrát jste z nás čerpali, syčuoni! Wágnerová. Sval. Labutí písně. A kolikrát ještě čerpat budete!!!/ Tatáž prosba a výzva platí, rozumí se samo sebou, i pro příznivce v Československu. Styk s námi obstará prostá a už vyzkoušená "zpětná vazba". Dárci "Slovníku čs. spisovatelů" /68 Publ., Toronto/, jehož nutnou potřebu jsme inzerovali v č. 2, vřele děkujeme. Konec.

za redakci Revolver revue JN: Mladý muž, který se vyzná

x x x x

Krátké zprávy/případně zprávy těsně před uzávěrkou/

1. Heřman Chromý, mim a spisovatel, s jehož tvorbou jste se mohli seznámit např. ve VOKNĚ č. 10, byl v létě t.r. odsouzen za své umělecké aktivity na dva roky do vězení. Podrobnější informace viz INFOCH.

2. V prvním zářijovém týdnu byla Jazzová sekce postižena opětovnými rozsáhlými represemi. Jak v jejích oficiálních prostorách, tak i v bytech všech členů jejího výboru byly provedeny důkladné domovní prohlídky. Pánové Srp a Křivánek byli vzati do vazby /resp.

se do doby, v níž vzniká tato zprávička, nevrátili z výsledků/. Podle vyjádření některých kompetentních členů JS se jedná o jakési "konečné řešení" jazzovosekční otázky.

3. Oprava.

V čísle 3-4 byl jako autor "Měsíce jestřábí luny" chybně uveden Tom Shappard. Autorovo jméno správně zní SAM SHEPARD. K trapnému omylu se váže i komická pointa. V úžasu nad skvělým textem od /pro nás/ zcela neznámého autora, jsme se domnívali, že objevujeme pro své čtenáře jakousi super-novinku. Opak je pravdou, neboť Sam Shepard je už dlouhá léta "number one" nejen Broadwaye /jako dramatik/, ale i Hollywoodu /jako scénárista a herec/.

/Pro ty, které by krása "Měsíce jestřábí luny" mohla lákat ke zhlédnutí filmu "PAŘÍŽ, TEXAS", natočeném podle Shepardova scénáře; čekáte 'shledání s drsným a drobet tajuplným "jestřábím" Shepardem, jste na špatné adrese. Film o dojemném setkání matky-kurvy/?/ se svým před čtyřmi lety dobrovolně opuštěným synem, je podařená sentimentální hovadina. Určitě posbírá aspoň pár stovek Oscarů, nehledě na světový poprask a senzaci. Žádná hrůza, - i Sam S. se nějak musí živit. /

Lassie-Se-Vrací

4. Dr. Sax von Drak.

Vážený pane doktore, protože jsme neměli přesné instrukce, byli jsme nuceni postoupit Váš článek /který nás nadchnul a byl již připraven do tisku/ časopisu VOKNO. Doufejme, že příště se to nebude opakovat a těšíme se na spolupráci. Redakce RR JN.

5. Lojza Lavina.

Vaše sbírka básní je bohužel velmi slabá. K otištění se naprosto nehodí. Neklesejte na mysli, pilně pracujte a snad někdy v budoucnu.....

x x x x x x x x

4

krátké zprávy krátké zprávy krátké zprávy krátké zprávy krátké

Ještě k Jazzové sekci... /po uzávěrce/

Členové výboru JS /Karel Srp, Joska Skalník, Čestmír Huňát, Vladimír Kouřil, Tomáš Křivánek, Vladimír Drda a Vlastimil Drda/ byli v září 1986 obviněni z "nedovoleného obohacování" /§ 118, odstál a 2 tr.z./, Karel Srp navíc z "poškození zájmů republiky v zahraničí" /§ 112 tr.z./.

Snad aby všem bylo jasné, že pocit jakéhosi "oteplení" ve vztahu mezi mocenským aparátem a veřejností je pouhou chimérou, rozpoutala /a zdá se, že i pečlivě připravila/ Státní bezpečnost další akci, namířenou proti celé československé kultuře. Terčem zásahu, svým rozsahem srovnatelným snad jen s procesy proti českému undergroundu a proti VONSu, se tentokrát stal výbor Jazzové sekce. Sedm "lidí má být souzeno za to, že po více než jedno desetiletí spolu se svými přáteli uváděli do našeho kulturního povědomí vše nové a podnětné v české i světové hudbě, za to, že vydávali nejlepší hudební periodikum u nás a zato, že v tom nejhorším období temna byli prakticky jedinými, kdo poskytovali všem začínajícím kapelám možnost veřejně se prezentovat a tak alespoň zčásti prorazit bariéru všech nesmyslných příkazů, zákazů a kontrolních opatření ze strany státní byrokracie.

Zůstává strašným paradoxem, že v zemi, kde si každý řezník či zelinář zakrátko všemi možnými způsoby uspoří na vilu, chalupu a několik automobilů, má nyní být těch několik málo obětavých, svědomitě a nezištně pracujících lidí stíháno za "nedovolené obohacování". Máme tomu snad rozumět tak, že za nedovolené obohacování České kultury a hudební scény především? Či se moc v roce desátého výročí nestoudného procesu s čs. undergroundem opět rozhodla ukázat svoji sílu? Anebo se jedná o zoufalý pokus zdiskreditovat nebezpečnou Jazzovou sekci v očích nejen naší, ale i světové veřejnosti? Jedno je jisté. Mocenský aparát zdiskreditoval - jako již mnohokrát předtím - jen sám sebe. A není to ani poprvé, co k prosazování vlastních cílů užil vpravdě gangsterských metod. A jelikož v kultuře ani jinde nemají gangsteři co pohledávat, proti celé akci policejního i soudního aparátu co nejrozhodněji protestujeme!

x x x x

x x x x x x x x x

x x x x x x x x x x x x x

5

Isaac Bashevis SINGER - H O L U B I

Když mu zemřela žena, profesorovi Vladislavu Eibeschutzovi zbyli jen jeho knihy a jeho ptáci. vzdal se profesury historie na Varšavské universitě, protože už nemohl dál snášet výtržnosti studentů, členů organizace Orzel Polski. Chodili na přednášky v čapkách svého spolku vyšitých zlatem, okázale nosili těžké hole, vždy pohotově vyvolat bitku. Z nějakého důvodu, který profesoru Eibeschutzovi nešel na rozum, měli většinou brunátné tváře, uhrovitě krky, tupé nosy a hranaté čelisti, jako by společná nenávist k Židům z nich učinila členy jedné rodiny. Když so dožadovali, aby Židovští studenti dřepěli v ghettu, i jejich hlasy zněly stejně.

Vladislav Eibeschutz šel na odpočinek se skrovnou pensí. Stačila sotva na nájem a na jídlo, ale co už ve stáří člověk potřebuje? Jeho hospodyně Tekla, napůl slepá, byla Polka, prostá venkovská žena. Profesor jí dávno přestal vyplácet služné. Vařila pro oba polévky a dušené maso, které se dalo jíst bez zubů. Ani už nepotřebovali obstarat si něco na sebe, nebo koupit pár bot. Všecko oblečení, svrchníky, omšelé kožešiny a různé šaty po paní Eibechutzové tu byly z dřívějšíka. Všecko pečlivě uložené v krabicích s naftalinem.

Za léta se profesorova knihovna tak rozrostla, že každá zeď, od podlahy ke stropu, byla zakryta policemi. Knihy a rukopisy byly v šatnicích, v kufrech, ve sklepech a na půdě. Dokud byla naživu paní Eibeschutzová, čas od času se pokusila udělat v tom nějaký pořádek. Knihy se oprášily a vyvětraly. Ty s polámanými deskami nebo potrhanými hřbety nechali opravit. Rukopisy, které už nebyly k ničemu, se spálily v kamnech. Ale po její smrti se o domácnost přestalo dbát. Profesor si časem pořídil snad tucet klecí s ptáky - papoušky, andulky, kanáry. Vždycky miloval ptáky a dvířka jejich klecí byla dokořán, aby ptáci mohli svobodně poletovat. Tekla lamentovala, kdo to po nich má uklízet, ale profesor říkal "Bláznivko, všecko, co přináleží k božimu tvoru, je čisté."

A jako kdyby na tom nebylo dost, profesor denně chodil krmit holuby na ulici. Každé ráno a odpoledne ho lidé ze sousedství viděli, jak vychází s taškou plnou krmení. Byl malý, s ohnutými zády, měl prořídlé vousy, vespod bílé a pak znovu prokvetlé žlutí, zakřivený nos a vpadlá ústa. Protože nosil brýle s tlustými skly, jeho hnědé oči pod huňatým obočím se zdály být větší, a jako by šilhal. Pokaždé měl na sobě stejný nazelenalý kabát a boty s elastickými vložkami, model, který se dávno nevyráběl. Vzpurné kadeře bílých vlasů mu unikaly zpod malé kulaté čapky. Jen co profesor vyšel z domovních dveří, dřív než spustil své "fí-fí-fí" /signál pro přivolání holubů, jako je "pí-pí-pí" pro kuřata/, hejna holubů se snášela ze všech stran. Čekali už na starých prejzových střeších a ve stromech u Nemocnice pro kožní choroby. Ulice, ve které profesor bydlel, začínala na Nowoswiatském bulváru a svažovala dolů k Visle. V létě mezi dlažebními kostkami pučela tráva. Nebyl tu skoro žádný provoz. Jednou za čas tudy projel pohřební vůz, aby naložil mrtvolu nějakého pacienta, který zemřel na syfilis nebo na lupus, někdy policejní vůz, který posbíral prostitutky kvůli venerickým chorobám. V některých dvorech byly dosud v provozu ruční pumpy. Nájemníci byli většinou starší lidé, jen zřídka vycházeli ven. Holubi tady unikli hluku města.

Profesor říkal Tekle, že krmit holuby je pro něj totéž jako jít do kostela nebo do synagogy. Bůh nehladoví po naší chvále, ale holubi každý den od východu slunce čekají, že je nakrmíme. Není lepší způsob, jak sloužit Stvořiteli, než být laskavý k tomu, co stvořil.

6

Profesorovi nedělalo radost pouze krmení hladových holubů. Učil se od nich. Jednou pročítal kousek Talmudu a Židé tam byli přirovnáni k holubům - není to dávno, co pochopil, Jaký význam má toto přirovnání. Holubi jsou bezbranní v boji o přežití. Jsou živi skoro úplně živi z drobtů, které jim člověk pohodí. Bojí se hluku, prchají před nejmenším psem. Ani nezaženou vrabce, který jim chce sezobnout sousto. Holubům, stejně jako Židům se daří v míru, žijí z klidu a z dobré vůle. Ačkoli každé pravidlo má své výjimky. Mezi holuby stejně jako mezi Židy se vyskytnou svárliví jedinci, kteří se zpronevěří svému rodu. Byli holubi, kteří ostatní zaháněli, klovali je a chňapli po zrně, dřív než se jiní k němu dostali. Profesor Bibeschutz odešel z university nejenom kvůli antisemitským studentům, ale také kvůli židovským komunistickým studentům, kteří štvance proti Židům využívali k vlastním propagandistickým účelům.

Po mnoho let, kdy profesor Eibeschutz bádá, přednášel, vysedával v archivech a psal pro odborné časopisy, nepřestal pátrat po smyslu, po základních principech dějin, které by ozřejmily, kam se lidský rod ubírá, a v čem to je, že člověk neustále baží po válce. Jednu dobu se profesor přikláněl k materialistickému výkladu dějin. Obdivoval Lucrétia, Diderota, Vogta, Feuerbacha. Načas dokonce uvěřil v Karla Marxe. Jenomže to mladistvé období rychle pominulo. Teď profesor dospěl k opačnému extrému. Člověk nemusí být věřící, aby v přírodě viděl záměr - to, z čeho vychází takzvaná teologie, a co je pro vědu. Tabu. Ano, v přírodě existuje určitý plán, i když nám se často jeví jako naprostý chaos. Všichni jsme byli zapotřebí: Židé, křesťané, muslimové, i Alexandr Makedonský, Karel Veliký, Napoleon, dokonce i takový Hitler. Ale proč a kvůli čemu? Čeho chce Božství dosáhnout, když nechá kočku požírat myš, jestřáby zabíjet zajíce a studenty z Polské samosprávy napadat Židy?

Poslední dobou se profesor prakticky vzdal studia historie. Ve stáří dospěl k závěru, že to, co ho skutečně zajímá, je biologie a zoologie. Opatřil si spoustu knih o zvířatech a o ptácích. Přestože měl zelený zákal a skoro neviděl na pravé oko, koupil si mikroskop. Jeho bádání nemělo, žádný profesionální účel. Četl, aby poučil - jako když si zbožní chlapci čtou v talmudu, a zdřímnou si a zas brblají, jak už to bývá. Nebo vytrhl chloupek ze svých vousů, vložil ho na sklíčko a zkoumal pod mikroskopem. Každý vlásek měl svůj složitý mechanismus. Obyčejný list, slupka z cibule, špetka vlhké země z Teklina květináče, všecko zračilo krásu a harmonii, nad kterými jeho duch pookřál. Profesor Eibeschutz vysedával u svého mikroskopu, kanáři cvrlikali, papoušci štěbetali, mluvili, pusinkovali se, andulky žvatlaly a pokřikovaly na sebe mizero, smrade, žroute - v nářečí ze vsi, odkud byla Tekla. Nebylo snadné mít důvěru v boží milosrdenství, ale boží prozřetelnost vyzařovala z každého stébka trávy, z každé mouchy, každého květu a hnidy.

Tekla vstoupila. Byla malá, podobaná od neštovic, měla prořídle vlasy, něco mezi slámou a šedí. Na sobě seprané šaty a prodřené pantofle. Nad vystouplými lícními kostmi pár číhavých, šikmých očí, zelených, jako mívají kočky. Jednu nohu vláčela za sebou. Trápily ji bolesti v kloubech a kurýrovala se náplastmi a mazáním od různých šarlatánů. Šla zrovna do kostela zapálit svíčky uctívaným patronům.

"Svařila sem mlíko," řekla.

"Já o něj nestojím."

"Co kapku kafe?"

"Ne, Teklo, díky, nechci nic."

7

Singer

"Vyschne Vám v krku. "

"Kde je psáno, že má v krku být vlhko?"

Tekla na to neřekla nic, ale neodešla. Když paní Eibeschutzová byla na smrtelné posteli, Tekla jí odpřisáhla, že o profesora bude starat. Po chvíli se profesor zvedl z křesla. Sedal na speciálním polštáři, aby nepodráždil své hemeroidy

"Ty jsi tu ještě, Teklo? Jsi stejná palice jako nebožka žena, ať je jí země lehká."

"Je tak akorát čas na profesorovu medicínu."

"Jakou medicínu? Ty trdlo. Žádné srdce netluče navěky."

Profesor odložil zvětšovací sklo na rozevřené stránky P t a c t v a v P o l s k u a šel se podívat na své ptáky. Krmit holuby na ulici byla pro něho

rozkoš, ale starat se o spoustu ptáků, kteří žili v otevřených klecích a poletovali si po bytě, jak chtěli, to bylo namáhavé a chtělo to odpovědnost. Nešlo pouze o úklid, který obstarávala Tekla. Nebylo dne, aby nedošlo k nějaké kalamitě. Jeden z papoušků spadl za polici s knihami a museli ho vyprostit. Nebo přišla nazmar vajíčka, která samička sotva snesla. Profesor umístil různé druhy do vyhrazených místností, jenomže Tekla zapomínala a dveře nechala dokořán. Bylo jaro a okna se nesměla otevřít. Vzduch byl zatuchlý a sladce zaváněl ptačím trusem. Ptáci zpravidla v noci spí, ale stávalo se, že některý papoušek, snad probuzený ptačí noční můrou, naslepo začal poletovat potmě. Museli rozsvítit světla, aby se nezabil. A přece, kolik radosti dávali tihle tvorové profesorovi Eibeschutzovi oplátkou za pár zrněk, která sezobli! Jeden z papoušků se naučil desítky slov, a dokonce celé věty. Posedával na profesorově pleši, oždíboval mu ušní lalůček, šplhal po ráfcích jeho brýlí, a někdy jako akrobat balancoval na jeho ukazováku, když profesor psal. Za léta svých zkušeností s ptáky se profesor Eibeschutz přesvědčil o tom, jak jsou tyhle bytosti složité, jaké to je bohatství povah a osobností. Ačkoli některého ptáka pozoroval už léta, jeho nepředvídané kašpařiny ho nepřestávaly vyvádět z míry.

Profesor s obzvláštním potěšením konstatoval, že ti tvorové nemají ani zbla smyslu pro dějiny. Co minulo, to minulo. Všecky události byly hned zapomenuty. Každý den byl nový počátek. I tak tu byly výjimky. Profesor zažil papouška, který se trápil po smrti své družky. Zaznamenal u svých ptáků případy pomatení, žárlivosti, skrupulí - dokonce vraždu i sebevraždu. Dokázal je pozorovat celé hodiny. Ve smyslech, kterými je obdařil Bůh, byl účel, právě tak v jejich instinktech, v konstrukci křídel, v tom, jak seděli na vejcích, jak pelichali, měnili barvy. Jak to všechno fungovalo? Dědičnost? Co jsou to chromosomy, geny?

Po smrti své ženy měl profesor ve zvyku mluvit sám se sebou, anebo s těmi, co dávno zemřeli. Říkal Darwinovi: "Nene, Charlesi, tvé teorie tu hádanku neřeší. Ani ty vaše, Monsieur Lamarck."

To odpoledne, když si vzal léky, naplnil profesor tašku lněným semenem, prosem a sušeným hrachem a vydal se krmit holuby. Ačkoli byl květen, od rána přšelo a od Visly vál studený vítr. Teď déšť ustal a sluneční světlo protálo mraky jako nebeská sekýra. Jen se profesor Eibeschutz objevil, holubi se slétali ze všech stran. Někteří v tom úprku pleskli křídlem do profesorovy čapky, div mu ji nesrazili z hlavy. Hned si uvědomil, že pro takový nával ani nemá dost jídla. Dal si záležet, když rozhazoval zrní, aby se holubi mezi sebou, nervali, ale ve chvíli z nich byla jediná vřící masa. Jedni přistávali druhým na zádech, aby se protlačili do nějaké mezery. Ulice pro tak veliké hejno ptáků byla moc úzká. "Chuděrové, mají hlad," mumlal profesor Eibeschutz. Byl si vědom, že jeho krmení nemůže vyřešit jejich problém. Čím víc jsi je krmil, tím víc jich přibývalo. Jednou četl, že někde

8

Singer

v Austrálii se holubi tak přemnožili, až pod jejich váhou se zbortily střechy. Konec konců se ukáže, že nikdo nepřechytračí zákony přírody. Ale zrovna tak nedokázal profesor nechat ty tvory hladovět.

Profesor Eibeschutz se vrátil do předsíně, kde měl pytel s krmením, a znovu naplnil tašku. "Snad počkají." zahuhlal. Když vyšel ven, ptáci tam ještě byli. "Chvála Bohu." řekl poněkud na rozpacích nad náboženskou implikací svých slov. Počal rozhazovat krmení, ale ruka se mu chvěla a zrní se trousilo až příliš blízko něho. Holubi mu usedali na ramenou, na pažích, třepotali křídly a doráželi na něho svými zobáky. Jeden odvážlivec se zkoušel zachytit na okraji profesorovy brašny.

Zničehonic udeřil profesora Eibeschutzte do čela kámen. V tu chvíli ho ani nenapadlo, oč jde. Pak přišly další dva údery - jeden ho zasáhl do lokte, druhý do šíje. Holubi se všichni najednou vznesli. Profesorovi se nějak podařilo dostat se domů. Často četl v novinách, jak všelijak á mladá verbež v Saském parku a na předměstí zaútočila na Židy. Ale jemu se to zatím nestalo. Pro tu chvíli nevěděl, co ho zranilo víc, rána na čele, nebo to ponížení. Tak hluboko jsme klesli," šeptal si. Tekla musela vidět z okna, co se stalo. Běžela mu vstříc, ruce rozpražené a zelená vzteky. Klela, soptila a hnala se do kuchyně namočit ručník ve studené vodě. Profesor sundal čapku a ohmatával si bouli na hlavě. Tekla ho zavedla do ložnice, Sundala mu kabát a uložila ho do postele. Jak ho obsluhovala, nepřestávala klít. "To jim nedaruj, Bože. Otče na nebi, potrestej je. Ať se smaží v pekle. Ať hnijou zaživa, ať je sežere mor!"

"Nech toho, Teklo, nech toho."

"Jestli tohle je naše Polsko, ať uhoří v plamenech."

"V Polsku je hodně dobrých lidí."

"Ksindl, kurvy, prašiví psi!"

Tekla odešla, nejspíš zavolat policii. Profesor ji slyšel, jak piští a stěžuje si sousedům. Po chvíli všechno utichlo. K policajtům se zřejmě nedostala, protože slyšel, jak se vrací sama. Šátrala po kuchyni, mumlala a klela, profesor zavřel oči. "Dnes nebo zítra, jednou všechno pocítíš na vlastní kůži," uvažoval.

"V čem já jsem lepší, nežli ostatní oběti? To jsou dějiny a to je to, čím jsem se celá léta zabýval."

Pojednou mu přišlo na mysl dávno zapomenuté hebrejské slovo: r e s h a y i m , zlí lidé. Jsou to zlí lidé, kdo dělají dějiny.

Profesor chvíli ležel, jako když do něj uhoří. V jedné sekundě našel odpověď, po které léta pátral. Jako to jablko, které Newton viděl padat ze stromu, kámen hozený nějakým syčákem vyjevil jemu, profesorovi Eibeschutzovi, kus pravdy platné pro všechny časy. Bylo to přesně to, co stojí ve Starém zákonu. Každé pokolení mělo ty, kdo klamali a prolévali krev. Lotři si neodpočinou. Ať je to válka nebo revoluce, ať bojují pod tou nebo pod onou vlajkou, pod jakýmkoliv heslem, jejich cíl je stále stejný - páchat zlo, působit bolest, prolévat krev. Jeden společný cíl spojoval Alexandra Velikého a Hamilkara, Čingischána a Karla Velikého, Chmelnického a Napoleona, Robespiera a Lenina. Příliš jednoduché? Zákon zemské přitažlivosti byl také jednoduchý, proto trvalo tak dlouho, než byl objeven.

Padl soumrak. Vladislav Eibeschutz začal dřímat. Ještě než usnul, říkal si: "Stejně to nemůže být tak jednoduché."

Večer Tekla sehnala trochu ledu a udělala profesorovi čerstvý obklad. Chtěla zavolat doktora, ale profesor jí to nedovolil. Před lékařem a před sousedy by se byl ostýchal. Tekla mu

9

Singer

uvařila trochu ovesné kaše. Obvykle, než se odebral k nočnímu odpočinku, profesor obešel všechny klece, dolil čerstvou vodu, přisypal zrní, doplnil zeleninu a vyměnil písek. Dnes večer se spolehl, že to obstará Tekla. Pozhášela světla. V jeho ložnici několik papoušků zůstalo v klecích. Jiní spali, usazení na záclonových tyčích. Přestože byl profesor vyčerpaný, dalo mu práci usnout. Část nad zdravým okem mu napuchla, ani nepohnul víčkem. Snad neoslepnu nadobro, dovolával se mocností, vládnoucích světem. Jestli oslepnu, to ať je po mně.

Usnul a zdálo se mu o cizokrajných zemích, o místech, která coživ nespatriil, o horách, údolích, zahradách s mohutnými stromy a o záhonech exotických květin. "Kde to jsem?" ptal se sám sebe ve snu. "V Itálii? V Persii? V Afghánistánu?" Země pod ním se vlnila, jako by cestoval eroplánem. Přesto neseseděl v letadle. Jako by visel v prostoru. "Jsem někde mimo zemské přitažlivosti? Pak se to stalo? Není tu ani ovzduší. Snad se neudusím."

Probudil se a chvíli se nemohl upamatovat, kde je. Ucítil obklad. "Proč mám ovázanou hlavu?", divil se. Najednou se mu všechno vrátilo. "Ovšem, dějiny dělají zlí lidé. Objevil jsem newtonskou definici dějin. Musím přepracovat své dílo." Náhle pocítil bolest v levém boku. Ležel a naslouchal, jak mu ta pronikavá bolest buší v hrudi. Měl speciální pilulky na záchvaty anginy pectoris, ale byly někde v zásuvce v jeho pracovně. Stefanie, jeho zesnulá žena, mu kdysi dala zvonek, aby přivolal Teklu, kdyby mu v noci bylo zle. Jenže profesor Eibeschutz se neodvážil ho použít. Netroufal si ani rozsvítit lampičku na nočním stolku. Ptáky by vyplašilo světlo a hluk. Tekla je jistě unavená po celodenní práci a po tom ošklivém zážitku, útok těch ničemů ji určitě rozrušil víc než jeho. Co jiného má, než těch pár hodin spánku? Bez muže, bez dětí, bez příbuzných, bez přátel. Odkázal jí všechnen svůj majetek. Ale k čemu to je? Jakou cenu mají jeho rukopisy, dosud nevydané? Ta nová definice...

Chvíli se profesorovi Eibeschutzovi zdálo, že to pobodávání v hrudi polevuje. Potom pocítil prudké sevření v srdci, v rameni, v paži, v žebrech. Vztáhl ruku ke zvonku, ale prsty mu ochably, než k němu dosáhl. Nikdy ho nenapadlo, že je taková bolest možná. Jako by mu srdce svírala pěst. Dusil se a zajíkal. Myslí mu proběhla poslední myšlenka: Co holubi?

Časně ráno, když Tekla vešla do profesorova pokoje, skoro ho nepoznala. To, co viděla, už nebyl profesor, ale nějaký pitvorný panák: zežloutlý jako jíl, ztuhlý na kost, ústa dokořán, znetvořený nos, zježené 'vousy, víčka jednoho oka slepená k sobě, druhé oko pootevřené v úšklebku z jiného světa. Ruka s prsty jak z vosku ležela na podušce.

Tekla spustila povyk. Seběhli se sousedé. Někdo zavolal ambulanci. Bylo slyšet sirénu, ale doktor, který měl službu, se podíval k posteli a potřásl hlavou: "Tomu už nepomůžem."

"Zabili ho, zabili ho," kvílela Tekla. "Házeli po něm kamení. Ať jdou do hajzlu, vrahouni, mor na ně, cholera, kurvy jedny!"

"Koho myslíte?" ptal se doktor.

"Našince, polské hrdlořezy, tu mladou verbež, netvory, zabijáky," odpovídala Tekla.

"Aha, Žid."

"Ano, Žid,"

10

Singer

Skoro zapomenutý dokud žil, profesor našel slávu ve smrti, dostavily se delegace z Varšavské university, ze Svobodné university, z Historické společnosti a různých dalších organizací, institucí, profesí a spolků. Fakulty historie na universitách v Krakově, Lembergu a Vilně telegrafovaly, že vysílají na pohřeb své zástupce. Profesorův byt byl zaplněn květinami. Profesoři, spisovatelé a studenti drželi čestnou stráž nad nebožtíkem. Jelikož byl profesor Žid, vyslal židovský pohřební spolek dva muže, aby nad mrtvým recitovali žalmy. Vyplašení ptáci poletovali ode zdi ke zdi, od knihovny ke knihovně, pokoušeli se spočinout na lampách, na garnýžích, na závěsech. Tekla je chtěla zahnat zpátky do klecí, ale uletěli jí. Někteří zmizeli, protože nikdo se nestaral zavřít dveře a okna. Jeden z papoušků vyrážel bez ustání jedno a totéž slovo, znějící jako poplach a varování. Nepřetržitě vyzváněl telefon. Představení Židovské obce vymáhali dopředu poplatek za místo na hřbitově a jakýsi polský major, bývalý profesorův žák, jim vyhrožoval, že z toho vyvodí krajní důsledky.

Druhý den ráno předjel do ulice židovský pohřební vůz, koně v černém suknu a kuklách, s otvory pouze pro oči. Když byla rakev vynešena z domu a pohřební průvod se ubíral s kopce k Starému městu, nad střechami se začala vznášet hejna holubů. Jejich počet tak vzrůstal, že brzo zakryli oblohu mezi budovami po obou stranách úzké ulice a zatměli den, jak tomu bývá při zatmění slunce. Pozdrželi se v letu, chvíli viseli ve vzduchu a pak v jednom šiku udržovali krok s průvodem a kroužili nad ním. Delegace, které zvolna kráčely za pohřebním vozem, vezoucím věnce se stuhami, zíraly v úžasu. Obyvatelé ulic, staří a choří, kteří vyšli vzdát profesorovi poslední poctu, se křižovali. Před jejich očima se konal zázrak jako v biblických dobách. Tekla, pozvedajíc ruce pod černým šálem, vykřikla: "Můj ty Kriste!"

Mračna holubů provázela pohřební vůz až k Browarnské ulici. Jak holubi kroužili, jejich křídla, měnící se mezi sluncem a stínem, zrudla jako krev a pak potemněla jako olovo. Bylo vidět, že ptáci manévrují, aby neletěli ani před průvodem ani za ním. Teprve když dospěli na rozhraní Furmanské a Marienstadtu, holubi naposledy zakroužili a hromadně se vydali zpátky - okřídlený zástup, který doprovodil svého chleboďárce k věčnému odpočinku.

Jitro příštího dne vzešlo podzimmě a krhavě. Nebe viselo nízko, pobledlé. Dým z komínů klesal zpátky a kupil se na prejzových střechách. Padal drobný déšť, ostrý jak jehly. Přes noc někdo namaloval na profesorovy dveře hákový kříž. Tekla vyšla s taškou krmení, ale přilétlo sotva pár holubů. Váhavě klovlí do jídla, rozhlíželi se vystrašení, aby je nedopadli, že přestupují nějaký ptačí zákaz. Z kanálu páchlo dřevěné uhlí a hniloba, štiplavý puch blížící se záhuby.

Anglickou verzi povídky, psané v jidiš, pořídil autor, I.B.S., ve spolupráci s Elizabeth Shubovou. Do češtiny přeložil Jetel. Září 1986.

11

Efficiut Daemones, ut quae non sunt, sic tamen
quasi sint, conspicienda hominibus exhibeant
Lactantius

Východní oceán mě, vzdáleného domovu, opanoval svým kouzlem. Za soumraku jsem poslouchal, jak bije o skály, a rozeznal jsem, že je hned za kopcem, na němž se proti večernímu, už bezmračnému nebi s prvními hvězdami rýsovaly pokroucené vrby. A poněvadž mě předkové povolali, abych se odebral do starého města na druhé straně, pospíšil jsem si nehlubokým, čerstvě napadlým sněhem po jediné cestě, která prudce stoupala vzhůru tam, kde mezi stromy pomrkával Aldebaran: k tomu městu velebeného stáři, jež jsem dosud nikdy nespátřil, ale o němž jsem již často snil.

Byl svatvečer, jemuž lidé říkají Vánoce, přestože v hloubi srdce vědí, že tento svátek je starší než Betlém a Babylón, starší než Memfis i lidstvo samo. Byl svatvečer a já konečně dorazil do onoho starobylého přímořského města, kde za dávných časů, v době, kdy byla zakázána, bydlel a slavil svou slavnost můj lid. Tady také stáři poručili potomkům slavnost jednou za století opakovat, aby vzpomínka na prvotní tajemství nezapadla. Můj lid byl starý a byl starý již tehdy, když se tento kraj před třemi stoletími osidloval. A byl to i lid neznámý, neboť se přikradl, snědý a opředěný tajemstvím, z jižních zahrad omamných orchidejí a předtím, než se naučil řeči modrookých rybářů, mluvil i odlišným jazykem. Nyní však už byli moji soukmenovci rozptýlení a sdíleli spolu pouze obřadní úkony mystérií, jež jsou nesrozumitelné pro jakoukoli živou bytost. Já byl jediný, kdo, jak si to přála pověst, se téže noci vrátil do starého rybářského města; vždyť vzpomínají jen ubozí a osamělí.

Kingsport rozprostřený v mrazivém večerním soumraku jsem spatřil teprve poté, co jsem překročil vrchol kopce: zasněžený Kingsport s jeho starodávnými korouhvičkami a věžičkami, se strmými hřebeny střež a nahoře zúženými komíny, s rejdami a přístavními můstky s vrbičkami a krchovy; s nekonečnými labyrinty příkrých, úzkých a křivolakých uliček a s vrcholovou dominantou vzbuzující závrat, s kostelem jako korunou, které se bázlivý čas netknul; s bezhraničnými bludišti domů v koloniálním stylu, nakupených či zase roztroušených ve všech úhlech a rovinách jako dětská stavebnice. Dávná minulost se na šedých perutích vznášela nad zimou obílenými lomenicemi a mansardovými střechami; lunetové průhledy nahoře ve dveřích a malá půlobloukovitá okénka se jedno po druhém ve studeném soumraku rozsvěcela, aby se přidružila k Orionu a k odvěkým souhvězdím. A do

H. P. Lovecraft

zpuchřelých přístavních hrází bilo moře; mlčenlivé, nepamětné moře, z něhož v dávných dobách přišli lidé.

Tam, kde cesta dosahovala nevyššího bodu, se souběžně zvedal ještě vyšší, sněhem a větrem bičovaný holý hřeben a na něm jsem uviděl pohřebiště; černé náhrobní kameny čnely ze sněhu jako rozkládající se vampýří nehty gigantického nebožtíka. Nohou dosud nedotčená cesta působila velmi opuštěně a občas se mi zdálo, že ve větru slyším vzdálené hrozivé skřípení, jakoby je vydávala šibenice. V roce 1592 tu byli za čarodějnictví pověšeni čtyři mí předkové, ale nevěděl jsem přesně, kde.

Když se pak už cesta klesajíc, vinula po svahu přivráceném k moři, naslouchal jsem, zda zdola nezaslechnu veselé zvuky večera, leč neslyšel jsem nic. Tu jsem si ale uvědomil, jaký je to večer a dostavil se u mě nejasný pocit, že tento starý puritánský lid může zcela dobře mít vánoční zvyky mně úplně cizí, může třeba vyplňovat svatvečer tichou modlitbou u domácího krbu. Přestal jsem tedy sluchem či jinak pátrat po veselí oslav svátků i po jiných poutnících a sestupoval jsem okolo tichých, v sobě uzavřených, ale rozzářených selských stavení a podle šerých zdí až dolů, kde vývěsní štíty dávno neexistujících krámů a námořnických krčem vrzaly ve sláném větru od moře a pitvorná klepadla u dveří s portály se leskla po celé délce prázdných úzkých nedlážděných uliček ve světlech malých okýnek se zataženými záclonkami.

Viděl jsem mapy toho města, a tehdy věděl, kde najdu dům svých soukmenovců. Bylo mi řečeno, že se o mně ví a budu očekáván, protože na venkově mají legendy dlouhý život; pospíchal jsem ulicí Na Zadkách na Kulaté náměstí a po čerstvě napadlém sněhu jediného chodníku ve městě dlážděného dlaždicemi až tam, kde Zelené ulička zahýbá za Tržnici. Staré mapy pořád ještě odpovídaly a tak jsem bez potíží udržoval směr; ale v Arkhamu mě museli mystifikovat, když tvrdili, že sem vedou troleje, jelikož jsem nad hlavou žádné dráty neviděl. Koleje ty by v každém případě byly skryty pod sněhem. Byl jsem rád, že jsem se sem rozhodl dojít pěšky, poněvadž zasněžené městečko bylo při

pohledu s kopce nesmírně krásné; velmi jsem teď dychtil zaklepat už na dveře u svých krajanů v Zelené uličce, sedmý dům vlevo se starodávnou zašpičatělou střechou a přečnivajícím patrem, to vše zbudováno před rokem 1650.

Když jsem došel na dohled, v domě se svítilo a podle kosočtverečných okenních tabulek jsem usoudil, že musí být udržován v téměř původním stavu. Horní část domu přečnivala do trávou porostlé úzké uličky natolik, že se skoro dotýkala stejně přečnivajícího horního patra domu protějšího, takže jsem byl jakoby v tunelu, v němž tudíž

H. P. Lovecraft

nízké kamenné zápraží zůstalo nezasněžené. Chodník tu sice chyběl, avšak hodně domů mělo vysoké dveře, k nimž se vystupovalo dvojitou řadou schodů s kovovými zábradlími. Byl to neobvyklý pohled, a protože jsem v Nové Anglii dosud nebyl, nikdy jsem nic podobného předtím nepoznal. I když se mi tu líbilo, cítil bych se tu ještě líp, kdyby ve sněhu byly aspoň nějaké stopy a sem tam někdo na ulici, a kdyby alespoň v některých oknech nebyly záclony zatažené.

Jakmile jsem zaslechl zvuk archaického kovového klepadla, začal jsem se tak napůl bát. Narůstal ve mně strach, snad pro cizí původ tradice, jež mě sem přivolala, větrnou mrazivou prázdnotu večera a nezvyklé ticho vládnoucí v tomto věkovitém provinčním městečku nepochopitelných obyčejů. A když přišla odpověď na mé zaklepaní, vyděsil jsem se už zcela, poněvadž dveře se skřípavě otevřely, aniž jsem předtím za nimi slyšel nějaké kroky. Mé zděšení však netrvalo dlouho, protože starý muž v županu a v domácích střevicích naprahu měl příjemnou tvář, která mě vrátila sebedůvěru; a jakkoli posuňky naznačoval, že je hluchý, na voskovou tabulku, již si přinesl, napsal rydlem okázalou staromódní vítací formulí.

Rukou mi pokynul do nízké světnice osvětlené svíci, s masivními vystupujícími trámy a s těžkým důkladným nábytkem ze 17. století, rozestaveným daleko od sebe. Minulost tu byla živá až do posledního detailu, nic nechybělo. Byl tu krb v jeskyňovité prohlubni a kolovrátek, u něhož, obrácena zády ke mně, seděla shrbená stařena v chatrném domácím oděvu a s širokým kokrhelem, nízko naraženým, a bez ohledu na sváteční čas mlčky předla. Celé to místo bylo prostoupeno jakousi nepopsatelnou vlhkostí a já se divil, proč tu neplane žádný oheň. Zdálo se, že na židli s vysokým opěradlem, stojící vlevo, čelem k řadě oken se spuštěnými záclonkami, někdo sedí, ačkoliv jist jsem si, tím nebyl. Pranic z toho, co jsem viděl, se mi nelíbilo a znovu jsem pocítil dřívější obavy. Tyto obavy jen sílily tím, co je předtím umenšovalo, neboť čím déle jsem hleděl do příjemné, ale nevýrazné starcovy tváře, tím víc mě děsila její naprostá nevýraznost až nijakost. Oči se vůbec nehýbaly a kůže byla příliš voskově průhledná. Nakonec jsem věděl zcela jistě, že to vůbec není tvář, ale ďábelsky prohnaná maska. Nanicovaté ruce pečlivě potažené rukavicemi však stále mírnými tahy popisovaly destičku a sdělovaly mi, že než budu odveden na místo slavnosti, musím chvíli ještě počkat.

Stařec teď ukázal na židli, stůl a hromádku knih na něm a opustil místnost; když jsem usedl k četbě, shledal jsem, že knihy jsou omšelé a plesnivé a jsou mezi nimi staré, ale až k šílenství odvážné Morrysterovy Záznaky vědy, úděsný Saducismus Triumphatus od Josepha Glanvila, vydaný 1681, šokující Remigiova Daemonolatreia, vytištěná v roce 1595 v Lyonu, a to nejhorší ze všeho, nevýslovně tajný Necromicon od šile-

H. P. Lovecraft

ného Araba Abdula Alhazreda v nepovoleném latinském překladu Olaus Wormia, kniha, již jsem dosud nikdy neviděl, ale z níž už jsem dříve slyšel monstrozity citované šeptem. Nikdo na mě nemluvil, ale mohl jsem poslouchat korouhvičky a vývěsní štíty, vrzající ve větru a hrčení kolovratu, jak stařena v čepici tichounce pořád dál předla a předla. I pokoj, i knihy, i přítomní mně připadali velice morbidní a to mě rozrušovalo; ale ježto mě k účasti na neobvyklých slavnostech ponouklo vyprávění mých předků o starých prapodivných zvycích, rozhodně se daly čekat zvláštní věci. Snažil jsem se tedy číst si a brzy jsem se rozechvěle pohroužil do něčeho, co jsem si vyhledal v onom prokletém Necromiconu: do myšlenkového světa a dějů obludných nad všechen pomysl chápání zdravého rozumu. Rozladilo mě však, když se mi náhle zazdálo, že slyším, jak se zavírá jedno z oken, právě to, proti němuž stála židle, jakoby ho předtím někdo potajmu

otevřel. Navíc podle všeho následoval frčivý zvuk, který zřejmě nepocházel ze stařenina kolovratu. Nebyl ani nijak zvlášť dobře zachytitelný, neboť pradlena předla velmi usilovně a bez odmlk a do všeho začaly odbíjet starožitné bicí hodiny. Původní pocit, že někdo na židli sedí, jsem v tom momentu ztratil, A když se za chvíli stařec vrátil, obutý a oblečený ve volném kostýmu starodávného vzezření a usedl do téhož křesla tak, abych na něho nemohl vidět, byl jsem už zcela soustředěn na četbu, z níž mi šel mráz po zádech. Bylo to zajisté velmi nervózní čekání a s blasfemickou knihou v ruce jsem to pocítoval dvojnásob. Nicméně jakmile udeřila jedenáctá, stařec vstal, neslyšně proklouzl k masivní vyřezávané skříni v rohu místnosti a vyňal dva pláště s kapucemi; jeden si vzal na sebe a druhý přehodil přes ramena stařeny, která zanechala své monotónní práce. Potom se oba vydali k venkovním domovním dveřím: chromá - jak se ukázalo - se sotva vlekla a stařec, uchopiv tu knihu, co jsem četl, mi, jak si přetahoval kápi přes svůj nehybný obličej - či masku? - týmž posuňkem pokynul.

Vyšli jsme - noc byla bezměsíčná - do křivolaké pavučiny tohoto k víře nepodobného starobylého městečka. Jak jsme šli, světla v záclonkami zakrytých oknech jedno po druhém mizela a Psi hvězda úkosem potměšile a mlsně pošilhávala po zástupech zakuklených postav, tiše proudících ze všech dveří a vytvářejících nestvůrná, do nebe volající procesí, ubírající se touto ulicí vzhůru podle vrzajících vývěsních tabulí a předpotopních domovních štítů doškových střežích a oken s kosočtverečnými tabulkami; proplétající se srázné uličky sestávaly ze zchátralých baráků, přečnivajících přes sebe a hromadně se rozpadajících do té míry, že bez viditelného přechodu ústily v otevřená prostranství a krchovy, kde komíhající se lucerna kreslila tajuplné delirantní světelné obrazce.

Uprostřed těchto mlčenlivých zástupů jsem se ubíral se svými němými průvodci; přitom do mě vrážely lokty, které mi připadaly nepřírozeně

15

H. P. Lovecraft
měkké a břicha a prsa v té tlačenici byla abnormálně houbovitá a podobná. Zároveň však jsem nezahlédl ani jedinou tvář a nezaslechl jediné slovo. Vzhůru, vzhůru, vzhůru se sunuly strašidelné kolony a já viděl, že všichni putující současně míří k jakémusi ohnisku šíleně zchátralých uliček na vrcholu výšiny ve středu města, kde vysoko trůní velký bílý kostel a poblíž něho se slévají do jednoho proudu. Spatřil jsem ho z nejvyššího místa přístupové cesty, když jsem hleděl v počínajícím soumraku na Kingsport, a zamrazilo mě už při tomto pohledu, poněvadž v jednom okamžiku se zdálo, jakoby sám Aldebaran balancoval na přízračně štíhlém hrotu kostelní věže.

Kolem kostela byl volný prostor; napůl to bylo ono přeludně osvětlené pohřebiště a napůl čtvercové náměstíčko, z poloviny vydlážděné, lemované nezdravými barabiznami ve starodávném slohu se strmými střechami a převislými lomenicemi, z něhož téměř všechen sníh smetl vítr. Světýlka za mrtvé tančila na hrobech a odhalovala strašlivé vyhlídky, i když, což je zvláštní, současně nevrhala žádné stíny. Za hřbitovem, kde v tom už nepřekážely baráky, jsem mohl pozorovat, jak se nad přístavem matně třpytí hvězdy, třebaže město samo bylo v tmách neviditelné. Jen tu a tam se v některých chvílích dala v serpentínách uliček zahlédnout strašidelně se pohupující lucerna, dohánějící zástup, který nyní bezhlučně vklouzával do kostela. Vyčkal jsem, dokud se hlavní dav nevlil do temných veřejí a dokud nevešli i všichni ti, kdo se tlačili za ním ve vchodu. Stařec mne potahoval za rukáv, já však byl rozhodnut vejít až poslední. Když jsem překračoval práh a vcházel do hemžení v dosud nepoznané tmě templu, ještě jednou jsem se ohlédl, abych popatřil na venkovní svět, na dlažbu na vrcholku kopce mdle ozářenou hřbitovními světly. A hned jak jsem to udělal, zachvěl jsem se hrůzou. Neboť jakkoli vítr už téměř všechen sníh odvál, na stezce skoro už u chrámových dveří zůstalo několik návějí, a v tom letmém ohlédnutí se to jevilo mým zneklidněným očím tak, že v nich prošlé nohy nezanechaly ani stopu; moje vlastní nevyjímaje.

Kostel byl všemi těmi lucernami, jež do něj byly přineseny, osvětlen jen skromně, protože většina poutníků mezitím zase odtamtud zmizela. Posouvali se zvolna vedlejší chrámovou lodí mezi vysokými kostelními lavicemi k otevřeným padacím dveřím od sklepení, které způsoben budícím oškřivost zívaly právě před kazatelnou a jako červi do něj neslyšně zalézali. Ve své prostoduchosti šel jsem za nimi mlčky dolů po ochozených schodech do dusné tmy krypty. Tato křivolaká šňůra nočních poutníků mi připadala hrůzostrašná, a jak jsem si povšiml, že v podlaze hrobky je další otvor, do něhož slizký dav zajížděl, a v příští chvíli už jsme všichni sestupovali matně osvětleným schodištěm z hrubě otesaného kamene; úzkým a spirálovitým, z něhož se linula skličující vlhkost a charakteristický zápach, vinoucím se bez konce dovnitř do útrob vrchu

16

H. P. Lovecraft

podle jednotvárných stěn z kamenných kvádrů, jimiž prosakovala voda a mrtvolně se rozkládající výplně zdiva. Sestup se děl tiše, jako v šoku, a po hroživé mezeře jsem upozoroval, že se změnilo vzezření stěn i schodů: jakoby nyní byly vytesány přímo ve skalním masivu. Co mě však nejvíce vyvádělo z míry: že myriády kročejů nevydaly zvuk a nevyvolaly sebemenší odezvu. Po celých eonech sestupu jsem uviděl jakési postranní nory či chodby, vedoucí z neznámých ústraní nejčernější temnoty do této šachty nočního tajemství. Brzy pak se staly nestřídmě častými, ty nekřesťanské katakomby dosud nepojmenované pronikavý zápach rozkladu z nich vycházející se stával zcela nesnesitelným. Věděl jsem, že jsme už musili prostoupit vrcholem dolů skrz naskrz a že nejsme níže, než je sám Kingsport a roztrásl jsem se při pomyšlení, že nějaké město může být tak přestárlé a utkvěle pročervivělé podzemním zlem.

Potom jsem spatřil sinavý odraz bledého světla a uslyšel záludné bublání kalných vod, které nepoznaly slunce. Znovu jsem se zachvěl, neboť co mi přinášela tato noc, jsem si neoblíbil, a hořce jsem zatoužil, aby nižádní předkové mě k tomuto ritu prvopočátku nepovolávali. Jak se schody a vedlejší chodby postupně rozšiřovaly, zaslechl jsem jiný zvuk, tenké šalebné zakvílení ochabující flétny; a náhle se přede mnou zešíroka rozevřela bezhraničná vyhlídka na vnitřní svět - rozlehlé, houbou zamořené břehy, ozářené tryskajícím sloupem mrtvolně nazelenalého plamene a omývané širokou olejovitou řekou, jež vytékala z nejhroznějších a nejpředvídatelnějších propastí, aby se vlila do nejemnějších zálivů oceánu nepaměti.

Omdlévaje a lapaje po dechu, hleděl jsem na tento nemravný Erebus obřích muchomůrek, malomocného ohně a sliznatých vod a sledoval, jak zakuklený dav tvoří polokruh okolo plápolajícího sloupu. Toto byl rituál nultého zimního slunovratu, rituál starší člověka, jehož i osudně přetrvává, prvopočáteční obřad návratu slunce a příslibu jara pod sněhy, ritus ohně, věčnosti zeleně, světla a písní. A ve styžské jeskyni jsem pohlížel na to, jak ho vykonávají a uctívají sloup zelenavého zkaženého ohně a házejí do vody plné hrsti uloupených lepkavých mladých výhonků, jasně zelených v jeho bledničkovém sálajícím světle. Přihlížel jsem tomu všemu a přitom jsem spatřil i něco světlu velmi vzdáleného, cosi amorfně, připosraženě dřepícího a nechutně trylkujícího na flétnu; a jak to pípalo, měl jsem pocit, jako bych do toho slyšel tlumené vibrace třepotání křídel ve fetálních temnotách, kam už jsem nemohl dohlédnout. Co však mne nejvíce vyděsilo, byl onen planoucí sloup, eruptivně se vztyčující, tryskající z nesmírné, nanejvýš nepravděpodobné hloubky a nevrhající žádné stíny, jak by tomu mělo

17

H. P. Lovecraft

být u nezkaženého plamene; čpavý kámen podzemí se jeho působením potáhl jedovatou špinavou měděnkou. Ale v tom překypujícím divokém plápolání nebylo ani zbla tepla, jen vlhká lepkavost smrti a rozkladu.

Ten, co mě sem přivedl, se teď odkroutil jako červ, až se ocitl těsně u hnusného plamene, odkud dělал obřadné strnulé posušky směrem k polokruhu, před nímž stál. V jistých fázích obřadu se tak plazili i jeho protějšky, a to zvláště, když pozvedl nad hlavu onen hrůzu vzbuzující a všemu ve mně se příčící Necronomicon, který vzal sebou, a já se na všech těch poklonách podílel, protože jsem byl k účasti no této slavnosti předurčen psaním mých předků. Pak dal stařec znamení napůl jen tušenému pištcí v temnotách, který na to přešel od sotva slyšitelného monotónního trylkování do jiné tóniny: jakmile tak učinil, mělo to vzápětí za následek jinou hrůzu nad všechn pomysl neočekávanou. Když přišla, srazila mě a skoro až přišpendlila k lišejníkem pokryté zemi svou příšerností, která nebyla z tohoto ani z jiného světa, ale jež mohla pocházet jedině z šílených mezihvězdných prostorů.

Z nevybavitelné černi v pozadí ostrého snětivého světla onoho studeného plamene, z tartarských odlehlostí, odkud se rytmicky vymršťovala a nemotorně sebou při dopadu pleskala o zem celá hejna vypěstovaných a vycvičených hybridních okřídlených tvorů, jež nikdy nemůže v úplnosti uchopit sebelepší oko a nezkažený, zdravý duch uchovat v paměti. Nebyly to tak docela ani vrány, ani krkci s křídly, ani krkavci, ani mravenci, vampýři, ani tlení rozložené a proměněné lidské bytosti, leč bylo to něco, nač nemohu a ani nesmím vzpomenout. Plácali tu zplihle všude okolo napůl plovacími blánami a napůl blanitými křídly. Jakmile se dostali blíž k oslavujícím zástupům, zahalené postavy je chytaly a bez otálení na ně obkročmo sedaly, a odlétaly ihned jedna po druhé přímo

podél toku oné řeky zahalené příšeřím do pekelných podzemních jeskyní a chaotických chodeb, kde otrávené zhoubné prameny napájely katarakty nahánějící strach i ve své nedostupnosti.

Stará pradlena zmizela s davem a stařec zůstal jen proto, že jsem odmítl, když mě gestem vybízel, abych si osedlal jednu tu animální bytost a odletěl jako ostatní. Tu jsem s námahou povstal, abych uviděl, že amorfní flautista se odvalil a zmizel z obzoru, ale že dvě z bestií zůstaly trpělivě stát opodál. Poněvadž jsem nerozhodně couval, stařec vytáhl své olůvko a destičku a psal, že tu poctivě zastupuje mé předky, kteří zavedli uctívání zimního slunovratu na tomto starobylém místě. Že bylo rozhodnuto, abych se sem vrátil, a že nejtajnější mystéria ještě zbývá vykonat. Napsal to velmi starodávným písmem, a když jsem stále váhal, vytáhl ze svého volného hábitu pečetní prsten a hodinky, obojí s mým rodinným erbem, aby dokázal, že je tím, za koho se prohlásil.

18

H. P. Lovecraft

Byl to však problematický důkaz, protože já věděl ze starých dokumentů, že hodinky byly v roce 1693 pohřbeny s pradědem mého praděda.

Stařec si nyní okamžitě sundal kapuci a poukazoval na typické rodinné rysy ve své tváři. Já jsem se ale jenom otrásl, protože jsem si byl jist, že ta tvář je pouhou dábelskou maskou. Nemotorně se kymácející bytosti nepokojně drásaly lišejník a všiml jsem si, že stařec je neklidný skoro stejně. Když se jedna z nich začala kolébavou kachní chůzí vzdalovat, rychle se obrátil, aby ji zastavil; tak rychle, že se mu prudkým pohybem uvolnila vosková maska z toho, co mělo být jeho hlavou. A potom, jelikož noční mūra mi stála v cestě ke kamennému schodišti, po němž jsme sestoupili, vrhnul jsem se do olejovité podzemní řeky, jež klokotavě vyústuje do moře někde v jeskyních hluboko pod jeho hladinou; vrhnul jsem se do té hnilobné šťávy z delirantních hrůz zemského nitra dříve, než šílenství mých výkřiků mohlo ke mne přivábit všechny mrtvolné legiony, které v sobě mohou skrývat tyto morové jícny.

V nemocnici mi řekli, že mě našli napůl zmrzlého za úsvitu v kingsportském přístavu, jak se křečovitě držím břevna unášeného mořským proudem, jež poslala náhoda k mé záchraně. Prý jsem se předchozí noci dal nahoře na rozcestí špatnou cestou a zřítíl ze strmého svahu u Orange Point. Usoudili tak ze stop ve sněhu. Neměl jsem k tomu co dodat, protože všechno bylo jinak. Všechno bylo jinak, protože širokými okny bylo vidět moře střech, a jenom jedna z pěti byla starodávná a pod nimi na ulicích se ozývaly tramvaje a auta. Tvrdili, že toto je Kingsport a já to nemohl popřít. Když jsem začal blouznit poté, co jsem se dozvěděl, že nemocnice stojí blízko starého hřbitova, na vršku uprostřed města, poslali mě do špitálu St. Mary v Arkhamu, kde se mi dařilo líp. Líbilo se mi tam, poněvadž tamní lékaři byli velkorysí a dokonce mi pomohli svým vlivem při vypůjčení pečlivě uchovávané kopie Alhozredova kontroverzního Necronomiconu z knihovny Miskatonic University. Vykládali cosi o "psychóze" a shodovali se, že se tak lépe zbavím obsesí, jež sužují mou mysl.

Tak jsem si přečetl příslušnou obludnou kapitolu a otrásl jsem se dvojnásob, jelikož to pro mne nebylo žádné novum. Už předtím jsem to uviděl, ať již si stopy ve sněhu říkají, co chtějí: a kde, to bylo líp zapomenout. V hodinách bdění tu není nikdo, kdo by mi to připamatovával, ale mé sny jsou naplněny hrůzou, kterou ve mně vyvolaly pasáže, jež si netroufám uvádět. Odvážím se zde ocitovat jen jeden odstavec v angličtině limitované malou výmluvností upadlé vulgární latiny, z níž jsem ho přeložil.

"Hlubiny nejdolejších z jeskyní", píše šílený Arab, "nejsou změřitelné vidoucímá očima; neboť jejich divy jsou jim cizí a příliš pro ně

19

H. P. Lovecraft

fantastické. Prokleta půda, v níž mrtvé myšlenky znovu ožívají a roztodivně se těly odívají a zlopověstná mysl, jež není žádné hlavy državou. Moudře řekl Ibn Shakhobao, že šťastný je hrob, v němž nižádný čarodějník nespočíval a přešťastno město za noci, jehož černokněžníci se v popel obrátili. Existuje totiž stará pověst, jež praví, že duše ďáblu upsaná nespíchá pryč z marného těla, nýbrž vykrmuje a vyučuje v l a s t n í h o č e r v a , k t e r ý h l o d á, dokud ze zkažení mrštně nevytryskne život odporový a

dokud mdlí tupohlaví požírači voskovitého mazu země ho lstivě nezmučí a monstrózně nenabubří k jeho podobě. Veliké šachty jsou vykopány, kde zemské póry by měly stačit, a to se učí chodit, co by se mělo jen plazit."

x x x

Howard Phillips LOVECRAFT /20. 8. 1890 Providence - 15. 3. 1937 tamtéž/
Povídkář, autor hrůzostrašných příběhů, které uveřejňoval v dobových magazínech. Za jeho života mu. v y š l y dvě sbírky: The Shunned House /Odstrašující dům, 1928/ a The Shadow Over Innsmouth /Stín nad Innsmouthem, 1936/. Posmrtně byl "objeven", získal obecné ctitelů a relativně velkou proslulost; jeho povídky jsou přetiskovány v mnoha knižních souborech. Je brán jako "dědic" Poeova "gotického" romantismu a dekadence, a z tohoto důvodu nikdy nepatřil mezi oblíbence čs. znormalizovaných vydavatelství.

x x x x x x

MEDOREK

Skutečna bomba!

Románová prvotina jednoho z nejmladších českých autorů. Slibný náznak toho, že literární tvorba mladé generace není omezena pouze na básně, písňové texty, prostě na produkci poezie, jak se doposud zdálo.

Nejlepší popis fotbalového zápasu od časů Karla Poláčka!

Realistický román o jednom dlouhém snu je psán formou delších a kratších kapitol, které na sebe volně navazují nebo splývají, Některé z nich patří k tomu nejlepšímu, co bylo v poslední době česky napsáno.

Nejlepší popis policejního výsledku po Karlu Peckovi!

Ani potom, kdy Medorek na konečné ze svého autobusu vystoupí, my nepřestáváme snít.

Tohle není sen, který člověk nejraději hned zapomene, i když místy je to noční můra. Ba ne, spíš začneme v knize znovu listovat.

Nejlepší popis cesty do Stínadel po Jaroslavu Foglarovi!

Těch 237 stran se vám vpiše pod kůži.

Jako svou 14. Publikaci vydala edice MM

jako svazek 1 v řadě "Současná česká próza".

stran 237

vydání 1.

papír průklepový bílý

formát B4

POZOR!

MEDOREK JDE!!!

POZOR!!!

20

Charles Bukowski - fotografie

21

... Jak se tak koukám,
hodně pochybných existencí
se už vetřelo do
nesmrtelnosti.

Taky na tom pracuju. -

C h a r l e s B u k o w s k i

Nazývají ho největším básníkem současné Ameriky, srovnávají ho s Jefferssem, Poundem, ale hlavně s Whitmanem (Norman Moser), v próze v něm vidí následníka Twainova a Dreiserova (Richard Elman), Millerova a Hemingwayova (Hal Norse). Jeho básně vycházejí ve stovkách studentských časopisů, ale i v nejlepších, úctyhodných nakladatelských domech. Diskutuje a přednáší svoje verše na předních univerzitách, v televizi ho ukazují jako medvěda. Z ilustrovaných magazínů se nám pošklebuje jeho ošklivá tvář, bulvární plátky propírají špínu jeho života. Úspěchu a slávy jako semence. Před lety po něm neštěkl ani pes.

Charles Bukowski se narodil roku 1920 v německém Andrmachu, ve Spojených státech žije od svého druhého roku. Studoval žurnalistiku, ale studia nedokončil: vystřídal bezpočet

zaměstnání; pracoval jako hlídač benzínové pumpy, přístavní dělník, bourač na jatkách, několik let byl poštovním úředníkem v Los Angeles, kde také prožil většinu svého života. Těžký alkoholik, několikrát v nemocničním léčení, náruživý sázkař, zbavující se veškerých příjmů na koňských dostizích. Krátce ženat s dědičkou texaských naftových milionů. Psát začal ve dvaceti letech. Chrlil povídku za povídkou, byly jich celé stovky. V časopisech jako Harper's nebo Atlantic Monthly, kam svoje práce posílal, však jeho styl a tematika neměly šanci. Když se mu rukopisy do jednoho vrátily zpátky, usoudil, že neumí, a všechno zahodil. To mu bylo už pětadvacet. Následovalo deset roztoulaných bludných alkoholických let.

Své první básně, charakteristické spontánním, kompozičně uvolněným, osvobozeným stylem, publikoval v polovině padesátých let. Aficionádové beatnické generace si snad ještě vzpomenou, že jeho jméno bývalo spojováno se sanfranciským hnutím, i když po pravdě k němu Bukowski nikdy nepřilnul. Nalezl však ztracenou a tolik potřebnou sebedůvěru. Od té doby vydal na dvacet básnických sbírek, především u malých, polooficiálních nakladatelů, často i vlastním nákladem. Z těch nejvýznamějších aspoň několik: Květina, pěst a zvířecí pláč (Flower, Fist and Bestial wail, 59), Krucifix v mrtvých rukou (Crucifix in a Deathhand, 1965), Vymrzlí psi na dvorku (Cold Dogs in the Courtyard, 1965) a Básně psané před skokem z okna osmého poschodí (Poems Written Before Jumping Out of an 8 story Window, 1968).

Ještě dlouho však zůstal jeho význam omezen na západní pobřeží a jeho obliba na nadšené kruhy univerzitní mládeže - tak jako v případě Brautigana, Vonneguta a dalších. I když se jeho verše objevily tu a tam i v Evergreen Review nebo New Yorkeru, oficiální kritika a spolu s ní i širší čtenářská obec si Bukowského povšimly až s vlnou nevídaného zájmu, který vzbudil v Evropě. Snad jako první na něho zde upozornil Jean Genet, dalšího významného uznání se mu dostalo vydáním obsáhlého výboru v edici Penguin Modern Poets, kterou řídí Al Alvarez, a konečně: byl zařazen do zatím nejlepší antologie moderní americké poezie, kterou pod názvem Stříbrné plátno (Silver Screen, Köln, 1969) uspořádal R. D. Brinkmann. V roce 1973 pak vydal Bukowski svoji první větší prózu, autobiografický román Na poště (Post Office) a tři roky později následoval Chlapík pro všechno (Factotum, 76).

Hodnoty Bukowského tvorby musíme hledat především v jeho upřímné, třebaš někdy surové výpovědi, o sobě samém a v širším slova smyslu o americkém životě druhé poloviny našeho století vůbec. Prost všech pretencí, připomíná svou bezelstností Henry Millera z dob jeho pařížského pobytu v třicátých letech. Jistěže i v životní intenzitě, zbystřeném myšlení pro intimní detail. A přesto velké city zůstávají cudně skryty, je pouze to, co je - stylizace, jalové zjednodušení, chladná konstrukce, nic z toho nemá v jeho díle místo, každé slovo je psáno zkušeností, osobním prožitkem. Tragické se mísí s komickým, velikost s trivialitou podle řádu, který žádný z těchto prvků nepovyšuje na kritérium ostatních. Těžko hledat obdoby, vlivy, přímé návaznosti - spíš epigoni by se našli. Bukowski je Bukowski. Nezmar a rváč, šašek i úzkostlivě přesný chirurg společnosti, především ale nenapravitelný idealista (i když proti tomuhle by asi hlučně protestoval).

Patří k té dnes už početné skupině amerických básníků a spisovatelů, kteří se začátkem 60. let takřka přes noc vyhoupli z hlubin neoficiální kultury a vstoupili do povědomí širší veřejnosti (namátkou ještě Michael McClure, Terry Southern, Richard Farina, Ken Kesey, Richard Brautigan...), aniž se přitom ztotožnili s kulturou oficiální, aniž by záře komerčního úspěchu cokoli změnila na jejich způsobu života, jakkoli ovlivnila jejich tvorbu. (Pokud si s komercí zakoketovali, vracejí se po čase zpátky mezi ty, k nimž se obracejí - Southern, Kesey.)

Rozdílů bychom mezi nimi našli dost, ale povšimneme si spíše toho, co je spojuje, co je tak příznačné i pro Bukowského. Předně je to nedůvěra k velkým literárním programům intelektuálské generace bezprostředních předchůdců: nečiní si nároky na spasení světa, nedomnívají se, že posláním literatury je "zabránit civilizaci, aby zničila sama sebe" (Malamud); podobné výroky jsou jim nanejvýš k smíchu. Stejně tak se nepovažují za "nejodcizenější umělce posledního půlstoletí americké literatury, jak svůj pocit formuloval Norman Mailer. Jejich hrdinou - a v tom je patrně největší rozdíl oproti generaci let šedesátých - už není "cizinec ve vlastní zemi", intelektuál, příslušník národnostní nebo náboženské menšiny, obětní beránek společnosti, ale obyčejný Američan, člověk aktivního přístupu ke skutečnosti, protestující proti svému údělu činem, třebaš jen v okruhu svého malého světa, sám pro sebe. S tímto aspektem se úzce pojí také nevraživost k "vysokému umění", podobně jako odmítání vlivů evropské kultury a

filosofie (stejně jako filosofie Orientu, v níž se zhlédli autoři předchozí nekonvenční garnitury); a přestože vzdělanost a poučenost této nové literatury v ničem nepokulhává, zůstává v jejich dílech kdesi pod povrchem a ční snad ještě méně než tou desetinou příslovečného ledovce. Nová literatura se snaží být výsostně americká, bytostně domácí, a s tímto na mysli se spíše než k umění a k filosofii obrací k obecným mýtům a hrdinům pop-kultury, do oblasti jazzu, rocku, filmu, westernu a comicsů. Má snad k těmto formám dokonce blíže než k literatuře jako takové a jejich masové rozšíření je jí vzorem k dosažení cíle, který jeden z jejích mluvčích označil jako "překlenutí propasti mezi kulturou intelektuální elity a kulturou mas, vytvoření beztřídní literatury". Oficiální uznání (třebaže i to se mezitím dostavilo) je nepodstatné, důležité je sdělení, vyjádření bezprostředního pocitu -

23

a pak přijetí těmi, k nimž tato literatura promlouvá především: mladými lidmi. A ti ji také přijímají, ať už v hektografovaných publikacích univerzitních nakladatelství, nebo v paperbackových edicích, které umožňují skutečně masové rozšíření. Její význam a vliv neustále stoupá. Zrodila se z nového vědomí, z odporu k již nedostačující, komerčí ovládané kultuře, z vůle k činu. A z potřeby se stává styl, umění, kultura nová.

(Z doslovu k cyklostylovanému vydání povídek Ch. Bukovského, bez podpisu. Z uvedené knihy přebíráme i některé naše ukázky.)

Klasa

Nejsem si jist, kde to místo leželo. Někde severovýchodně od Kalifornie. Hemingway právě dokončil román, vrátil se z Evropy nebo odkud, a nyní stál v ringu a proti jednomu boxoval. Na lavicích kolem ringu seděli žurnalisté, kritici, spisovatelé - celá tahle smečka - a kromě toho několik mladých dam. Sedl jsem si do poslední řady. Většinou se na Hema ani nedívali. Bavili se a smáli. Svítalo slunce. Bylo brzy odpoledne. Díval jsem se na Ernieso. Měl svého soupeře v hrsti, hrál si s ním. Levačkou mu dával direkty a odblokoval ho, kdy si vzpomněl. Pak toho chlápek položil na prkna. Nyní se lidé dívali. Při 8 stál Hemův soupeř opět na nohou. Ernie k němu nakročil, pak zůstal stát. Vyndal chránič zubů, usmál se na soupeře a odmávl to. Bylo to pro něj moc lehké. Ernie odešel do svého kouta. Zaklonil hlavu a kdosi mu vstříkl proud vody do úst. Zdvihl jsem se ze sedadla a kráčel pomalu dolů střední uličkou. Zdvihl jsem ruku a štouchl Hemingwaye do boku.

"Pan Hemingway?"

"Ano, copak je?"

"Rád bych s vámi jednou zkrřížil rukavice."

"A máš nějaké zkušenosti jako boxer?"

"Ne."

"Tak to napřed dohoň."

"Moje rozhodnutí je dát vám řádně na prdel."

Ernie se usmál. Řekl chlapíkovi ve svém koutě: "Vraž toho kluka do trenýrek a dej mu rukavice." Chlápek vyskočil z ringu a já ho následoval do šaten.

"Seš blázen, hochu?" zeptal se mně.

Nevím. Snad ne"

"Tumáš. Zkus si tyhle trenýrky."

"Okay."

"Ale ne... ty jsou ti velký."

"Seru na to. Sedí mi."

"Tak dobře, nech si bandážovat ruce."

"Žádné bandáže."

"Žádné bandáže?"

"Žádné bandáže."

"Co s chráničem zubů?"

"Žádný chránič."

"Chceš boxovat v těchhle botech?"

"Jo, chci boxovat v těchhle botech."

Zapálil jsem si doutník a šel s ním ven. Šel jsem dolů střední uličkou a kouřil doutník. Hemingway vlezl zpět do ringu a tam mu oblíkli rukavice. V mém koutě nebyl nikdo. Konečně sem někdo přišel a oblíkl mi rukavice. K poučení nás pozvali do středu ringu.

24

Charles Bukowski

"Když začnete kličkovat," řekl rozhodčí, "tak já udělám..."
"Nebudu kličkovat," řekl jsem rozhodčímu. Následovalo další poučení.
"Okay. jděte, zpět do svých rohů. Při úderu gongu vyjděte ven a boxujte. Ať vyhraje ten lepší. A vy," řekl mi, "vyndejte si raději ten doutník z úst."
Když zazněl gong, přišel jsem ze svého rohu s doutníkem v ústech. Potáhl jsem a vydechl Ernie Hemingwayovi plnou pusou kouře do obličeje. Lidi se smáli.
Hem šel po mně, levým direktem a pravým hákem, obě vedle. Ukázal jsem dobrou práci nohou. Trošku jsem tančil okolo, přiblížil jsem se na dosah a tap, tap, tap, tap, tap pět rychlých rovných levých na tatínkův nos. Zašilhal jsem dolů na děvče v první řadě, moc pěkné děvče, a v tom okamžiku mi ji Hem pravačkou trhnul a rozdrtil mi doutník v ústech. Cítil jsem, jak mi ústa i tvář poklesly a já si utřel horký popel. Vyplívl jsem zbytek doutníku a praštil Erniemu jednu pravačkou do břicha. Dal mi pravačkou na bradu a levačkou mně trefil za ucho. Uhnul před mojí pravačkou a rychlou kombinací levé a pravé mě hodil do provazů. Ve stejnou chvíli, kdy zazněl gong, mi posadil suchým pravým hákem jednu na bradu a já šel k zemi. Vstal jsem a šel do svého rohu. Přišel chlap s vědrem. "Pan Hemingway chce vědět, jestli máte ještě chuť na další rundu," řekl.
"Řekni panu Hemingwayovi, že má štěstí, že jsem byl oslepenej kouřem, Potřebuju ještě jednu rundu a bude vyřízený," Chlap s vědrem odešel do protějšího rohu a já viděl, jak se Hemingway směje.
Zazněl gong a já šel hned na věc. Začal jsem rozdávat rány, nijak zvláště tvrdé, ale byla to dobrá kombinace, Ernie ustoupil, rány podaly vedle. Poprvé se v jeho očích objevilo zoufalství. "Kdo je tenhle kid?" říkal si. Šel jsem na kratší distanc, rány byly tvrdší. Každou ranou jsem zasáhl. Hlavu a tělo. Dobrá směs. Piloval jsem jako Sugar Ray a bil jako Dempsey. Hemingwaye jsem dostal do provazů. Nemohl spadnout. Sotva udělal náznak překotit se dopředu, zdvihl jsem ho vždycky hákem. Byla to hladká vražda. Smrt odpoledne. Ustoupil jsem a pak Hemingway padl dopředu a byl out.
Zubama jsem si otevřel tkaničky boxerských rukavic, svlékl je a vyskočil jedním skokem z ringu. Šel jsem do šatny, do mojí Hemingwayovy šatny a postavil se pod sprchu. Pak jsem vypil pivo, zapálil si doutník a usedl na okraj masážního stolu. Vnesli Ernieho dovnitř a položili ho na druhý stůl. Byl stále ještě out. Seděl jsem tam nahý a díval se, jak se o Ernieho starají. Taky ženy byly v místnosti, ale mně to nerušilo. Pak jeden ke mně přišel:
"Kdo jste," zeptal se, "jak se jmenujete?"
"Henry Chinaski,"
"Nikdy jsem o vás neslyšel," řekl.
"To se brzy změní,"
Všichni ti lidé se ke mně nahrnuli. Ernie zůstal sám. Chudák Ernie. Všichni se tlačili kolem mě. Ženy taky. Byl jsem dost vyhublý, až na jedno místo. Jedna opravdu prvotřídní běhna vysoké třídy si mě prohlédla velmi důkladně od paty až k hlavě. Vypadala jako běhna z dobré společnosti, bohatá, dobré vychování a všechno - dobře stavěná, hezký obličej, hezké šaty, všechno.
"Co takhle děláte?" ptal se mě kdosi.
"Šoustám a piju."
"Ne, ne, myslím, čím jste. Jaké máte zaměstnání?"
"Umývač nádobí,"
"Umývač nádobí?"
"Jo."
" Máte hobby?"

25

Charles Bukowski - Klasa

"No, nevím, jestli se to dá nazvat hobby. Píšu,"
"Píšete?"
"Jo."
"A copak?"
"Short story. Jsou docela dobré."
"Už vám něco uveřejnili?"
"Ne."
"Proč ne?"

"Nikommu jsem je nikdy neposlal."
"Kde máte vaše příběhy?"
"Támhle," Ukázal jsem na roztrhaný papírový kufr.
"Dávejte pozor, jsem kritik New York Times. Máte něco proti tomu, když si je vezmu domů a přečtu si je? Dostanete je nazpátek."
"To je mi vhod, příteli sportu. Jenom nevím, kde pak zrovna budu."
Ta bělma lepší třídy udělala krok dopředu. "Bude u mě."
Pak mi řekla: Pojd', Henry, oblíkni si šaty. Máme před sebou dlouhou cestu a musíme spolu... leccos prohovořit."
Oblékl jsem se. Ernie zrovna přišel k sobě.
"Co se, k čertu, stalo?" zeptal se.
"Narazil jste na celkem dobrého muže, pane Hemingwayi," řekl někdo.
Byl jsem s oblékáním hotov a šel jsem k jeho stolu.
"Seš dobrej chlap, táto. Ale vždycky nemůžeš zvítězit. " Potřásl jsem mu rukou, "Neudělej si díru do hlavy."
Šel jsem s tou prvotřídní běhnou ven a nasedli jsme do vozu. Byl to žlutý kabriolet, který byl dlouhý jako půl ulice. Plynový pedál mačkala až k podlaze a zatačky vybírala smykem s ječícími pneumatikami, aniž mrkla oken. To byla třída. Pokud je tak dobrá v posteli jako za volantem, tak to bude horká noc. Její dům stál v kopcích, úplně osamocený. Komorník otevřel dveře.
"George," řekla, "vezmete si na noc volno. A když tak o tom přemýšlím, vezmete si volno na celý týden."
Vešli jsme dovnitř a tam seděl v křesle velikej chlápek a držel v ruce sklenici a drinkem.
"Tommy," řekla mu, "zmiz!"
Šli jsme dále do domu.
"Kdo byl ten velkej chlap?" zeptal jsem se jí.
"Thomas Wolfe," řekla, "nudný chlápek."
V kuchyni se zastavila, aby vzala sebou láhev bourbonu a dvě sklenice. Pak řekla: "Pojď dál." Následoval jsem ji do ložnice. Příštího jitra nás probudil telefon. Bylo to pro mě. Dala mi sluchátko a já jsem se vedle ní na posteli posadil.
"Pan Chinaski?"
"Jo."
"Přečetl jsem vaše příběhy. Byl jsem tak rozčilený, že jsem celou noc nespál. Jste s úplnou jistotou největší génius tohoto desetiletí."
"Jenom desetiletí?"
"Nojo, nožná století."
"To už je lepší."
"Vydavatelé "Harperse" a "Atlantiku" jsou momentálně u mě, Možná, že tomu nevěříte, ale každý z nich si vzal pět příběhů k otištění."
"To věřím," řekl jsem.
Kritik zavěsil. Natáhl jsem se opět na postel. Prvotřídní běhna a já jsme na to dali ještě jedno číslo.

Charles Bukowski

P o z n á m k y s t a r é h o š p i n a v c e
(Notes of a Dirty Old Man, 1968) - výňatky

1.
Nějaký tvrdošíjný sráč už nechtěl vyrukovat s penězi, celá ta parta tvrdila, že je na dně, hra byla v háji, seděl jsem tu se svým starým kumpánem Elfem, Elf měl v dětství o kolečko víc, léta ležel v posteli a prováděl bláznivá cvičení, takové to hnětení gumového míče a tak, a když jednoho tu postel opustil, byl široký jak dlouhý, svaly obalená skříň, chtěl být spisovatelem, ale psal úplně jako Thomas Wolfe, - a odmyslíme-li Dreisen byl T. Wolfe nejmizernější pisálek, kterého Amerika měla, - náhle jsem Elfovi jednu trhнул a "flaška spadla se stolu (řekl mi něco co se mi nelíbilo) a když se Elf opět postavil, měl jsem v ruce flašku (drahou skotskou) a trefil ho napůl do brady a napůl do krku a Elf se zase poroučel na zem, cítil jsem se cele pánem situace, byl jsem žákem Dostojevského a potmě poslouchal Mahlerovy symfonie a měl jsem čas dát si doušek z flašky, zase ji postavil, naznačit pravou a vypálit mu levačkou pod opasek a on spadl proti komodě, zrcadlo se rozbilo - znělo to jako v kině - a Elf mi pak

ubalil jednu přímo do nosu a já upadl dozadu přes židli, která se pode mnou rozsypala, jako by byla ze skla - laciný kus nábytku - a pak mě měl v parádě, neměl jsem za svýma rukama dost páry, vůbec žádnou opravdovou ctižádost, a on dávno ještě nebyl vyřizený - šel po mně jako obludné mstivé individuum z hororu, a za každou (ně příliš dobrou)ránu, kterou jsem mu dal, slíznul jsem tři, ale to mu ještě nestačilo, nechtěl přestat, nábytek se lámal kus za kusem, nějak jsem doufal, že někdo uslyší ten rámus a udělá tomu konec - správcová, poldové, milý bůh, NĚKDO, ale šlo to dál a dál, a pak už si na nic nevzpomínám Když jsem přišel k sobě, svítilo slunce a já ležel pod postelí. Vylezl jsem ven a udělal objev, že můžu dokonce i stát. Prasklá brada, otlučené kosti. Už jsem se mnohdy probudil v horším stavu a v mnohem horších místnostech, třeba v base, například.

Rozhlédl jsem se. Bylo to všechno skutečné, nesnil jsem. Všecko bylo rozbité, rozlité, rozsypané - lampy, židle, komody, postel, popelníky, zničené, úplně zbytečně, všecko rozsypané po podlaze. Napil jsem se vody a odkulhal k úklidové skřínce...

Bylo tu všechno - desítky, dvacítky, bůry, prachy, které jsem pokaždé schoval při cestě od hracího stolu na záchod. Pak jsem si vzpomněl, že rvačku jsem vyvolal já, proto, abych s těmahle PRACHAMA nemusel vyrukovat. Sebral jsem peníze, zastrčil je do peněženky, položil svůj papírový kufr na zborcenou postel a začal balit ty svoje ubohé věci: pracovní košile, boty tvrdé jako kámen s dírama na podrážkách, tuhé špinavé ponožky, kalhoty s vyboulenými koleny, rukopis povídky, se kterou jsem si svého času v San Franciscí Opera House vysloužil ostruhy, a rozkládající se slovník Thriffy Brugstore - "Palimgenesis: Recapitulation of Ancestral Stages in Life - story". Hodiny ještě šly, starý budík, bůh mu buď milostiv, jak často jsem na něj zíral v totální kocovině ráno v půl sedmé a říkal si - seru na ten džob, SERU NA TEN DŽOB! Nojo, teď ale byly čtyři hodiny ráno... Chtěl jsem ho zrovna zabalit, když - jasně, proč

27

Charles Bukowski

ne? - se ozvalo zaklepaní na dveře.

"Yeah?"

"Mr. Bukowski?" •

"Yeah? YEAH?"

"Ráda bych vám vyměnila ložní prádlo."

"Nee. Dneska ne. Jsem nemocný..."

"Oh, to je mi líto. Ale pusťte mě dovnitř, rychle vyměním prádlo, hned zase odejdu."

"No, říkám přece, že jsem nemocen, jsem prostě velmi nemocen, rozumíte? Nechci, abyste mě takhle viděla..."

A tak to šlo dál. Chtěla vyměnit prádlo. Já říkal ne. Řekla, že chce vyměnit prádlo. Já řekl - zatraceně, ne. A tak stále dál. Tahle správcová - ostatně! Jaké tělo! Nic než tělo. Všechno na ní křičelo TĚLO, TĚLO, TĚLO. Bydlel jsem tu teprve dva týdny.

V přízemí domu byl bar. Když za mnou přišli lidé a já tu nebyl, řekla jednoduše: "Je dale v baru. Je tam stále...", a lidé mi říkali: "Člověče boží, kdo je ta tvoje bytná... fantastické!" Ale tenhle velký bílý kus šel po Filipíncích. Tihle Filipínci, člověče, znají triky, o kterých se bílým ani nesní, ani mně ne. Ale tihle Filipínci už dneska. Vymřeli, se svými klobouky typu George Raft, hluboko staženými do čela a s vycpanýma ramenama; bílé boty na vysokém podpatku, tučné zrádné ksichty - copak se s nima stalo? V podstatě Je to jedno. Každopádně jsem tu seděl celé hodiny a začínal mít kocovinu, tady už nebylo co pít. Rozlámaný. Unavený. Seděl jsem tu se svou výhrou 450 dolarů a nemohl jsem si koupit ani odstáté světlé. Sedel jsem tu a čekal, až se setmí. Chtěl jsem ven. Konečně jsem na tom byl s nervama tak, že jsem riskoval. Otevřel jsem kousek dveře, ale nechal jsem tam řetěz, a tam jeden stál, malý Filipínek s kladivem. Když jsem otevřel dveře, zdvihl kladivo a uškříbl se. Když jsem dveře pomalu zavíral, vzal si hřebíky z huby a dělal, jako že přibíjí hřebíky do koberce, který vedl chodbou do přízemí k jedinému východu. Ani nevím, jak dlouho to takhle šlo. Vždycky ta samá pantomima. Já pootevřel dveře, on zvedl kladivo a začal tlouct hřebíky, Zasraná opičí prdel! Zůstal prostě jako přilepený stále na nejhořejším schodě... Tekly mi nervy. Začal jsem se potit a smrdět. Malé ohýnky mi blikaly v hlavě. Měl jsem takový pocit, že ztrácím přehled. Šel jsem k posteli a popadl kufr. Byl lehký. Jenom pár krámů. A pak mi padl pohled na psací stroj. Kdysi jsem si ho vypůjčil od ženy bývalého přítele, ale nikdy ho už nevrátil. Na dotek byl příjemný, jako ocel bývá: šedý, plochý, těžký, nebezpečný, banální. Moje oči se podívaly dozadu a viděly, že řetěz už na dveřích není, a s kufrem v jedné a s psacím strojem v druhé ruce jsem utíkal do samopalné salvy, do paprsků vycházejícího slunce, do střepů corn-flakes, do konce všeho.

"HEJ! Kam jdeš?"

Ta malá filipínská opice tu byla, hotovila se vztyčit, zdvihla kladivo a na víc jsem nečekal - elektrický blesk na železe kladiva - kufr jsem měl v levé, stroj v pravé, byl ve výborné pozici, hned vedle mého kolena, a já zdvihl s velkou precizností (a taky vztekem) stroj a dal mu plochou stranou jednu na spánek, na celou plochu. Šok, jakoby uhodil blesk, jakoby všechno najednou zařvalo, a pak absolutní ticho. Byl jsem benku, zcela náhle na chodníku, aniž jsem, věděl, jak jsem se dostal se schodů. Ale to už jsem seděl ve žlutém taxíku.

"'Union Station,"

Byl to dobrý pocit. Tiché ševelení pneumatik v ranním vzduchu.

"Nee, moment," řekl jsem, "raději k Bus Depot."

"Copak se děje?" ptal se řidič.

"Právě jsem voddělal svýho starýho."

"Tvýho starýho?"

28

Charles Bukowski

"Ježíši Kriste, už's slyšel?"

"Jasně. "

"Takže - Bus Depot."

Dřepěl jsem celou hodinu na Bus Depot a čekal na autobus do New Orleansu. Ptal jsem se sám sebe, zdali jsem Filipínce zabil nebo ne. Konečně jsem nastoupil a kufrem a psacím strojem, který jsem zastrčil hluboko dozadu do zavazadlového* prostoru, aby mně ta zatracená věc nakonec taky nerozbila lebku. Byla to dlouhá jízda. Ale měl jsem vždycky po ruce flašku a kdesi jsem měl nějaké techtle mechtle se zrzkou z Port Worth. Ve Fort Worthu jsem s ní vystoupil, ale bydlela u matky a já si musel najít pokoj a nedopatřením jsem si našel pokoj v bordelu. Ženské vyváděly celou noc, avšak to člověk zná... "HEJ! Tuhle věc do mě nestrčíš, to můžeš zaplatit, kolik chceš!..." Záchody splachovaly v jednom kuse, dveře se zavíraly a otevíraly.

Zrzka byla milá nevinná dívka nebo možná, že to jen tak dělala, aby si ulovila lepšího frajera. Každopádně do doby, nežli jsem město opouštěl, se mi nepodařilo dostat se jí pod sukně. Konečně jsem přece jen dojel do New Orleansu.

Ale ten Elf, vzpomínáte si? Ta skříň, se kterou jsem měl rvačku. Tedy ten ve válce to dostal ze samopalů. Slyšel jsem, že žil ještě tři nebo čtyři týdny v lazaretu, nežli zkapal. Zajímavé je, že se mě jednou ptal. "Dejme tomu, že nějaký blbec se samopalem stiskne spoušť a zabije mě...?"

"Nojo, pak je to tvoje vlastní vina."

"Člověče, u tebe ví člověk zcela přesně, že nechcípneš na dávku ze samopalů."

"Na to můžeš vzít jed, baby. Zejména ne ze samopalů strýce Sama."

"Nevykládej mi tu takový sračky! Víš přesně, že svoji zem miluješ. Stojí to psáno v tvých očích. Láska, pravá láska k vlasti!" V tomhle okamžiku jsem mu ji bouchl. Zbytek znáte.

Když jsem dorazil do New Orleansu, ujistil jsem se, že jsem si nepronajal pokoj v bordelu. Ačkoliv celé město tak vypadalo.

3.

V tom kutlochu bylo horko, šel jsem ke klavíru a začal hrát. Pochopitelně jsem o hraní neměl ani páru, prostě jsem třískal do kláves. Pár lidí tančilo na gauči. Pak jsem se náhodou podíval pod piáno a tam ležela dívka, šaty se jí vyhrnul na beky. Hrál jsem dál jednou rukou a druhou sáhl dolů a trochu ji ohmatával. Buď to bylo to příšerné hraní anebo to ohmatávání - každopádně dáma se najednou probudila. Vylezla zpod piana. Lidí na gauči přestali tančit. Odvlekl jsem se ke gauči a na čtvrt hodinku se natáhl. Už jsem nespal dva dny a dvě noci. Bylo tam horko, strašlivé horko. Vzbudil jsem se a začal zvracet do kávového šálku. A pak byl šálek plný a začalo to téct po gauči. Někdo přivlekl veliký vědro. Právě včas. A já začal pořádně dávat. Kyselé. Všechno bylo kyselé.

Vstal jsem a odešel do koupelny. Tam už byli dva nazí chlapi. Jeden pracoval s holicí pěnou a štětkou a mydlil tomu druhému ocas i s koulema.

"Poslyšte, miláčkové, potřebuju se vysrat."

"Tak jen do toho," řekl ten, který byl mydlen, "my tě rušit nebudem!"

Přešel jsem kolem nich a usedl na mísu.

Ten se štětkou řekl svému zákazníkovi: "Slyšel jsem, že vyrazili Simpsona z Clubu 86."

"KFPK," (+) řekl druhý. "Ti vyrazí víc lidí, nežli Douglas Aircraft, Boar Rosbuck a Trifty Druga dohromady. Jedno špatný slovo,

(+) KFPK - rozhlasová stanice v Los Angeles (pozn.)

29

Bukowski

jedna věta, která nepatří do předem připraveného schématu politiky, umění či morálky a už jsi na ulici. Jediný, kdo se KFPK nemusí bát o svůj džob je Eliot Mintz, Je jako dětská harmonika - můžeš mačkat, jak chceš, stále dává stejný tón."

"Tak, teď dělej," řekl ten se štětkou.

"Co mám dělat?"

"Hlad' si pimbase, až ztvrdne."

Pustil jsem do mísy hovno.

"Ježíši!" řekl ten se štětkou, kterou už mezitím odhodil do umyvadla.

"Co Ježíši?" p0tal se ten druhý.

"Ty máš hlavičku, jako paličku na buben!"

"Měl jsem kdysi úraz. To mám z toho,"

"Taky bych si přál takový úraz."

Ještě jednou to plesklo do mísy.

"Tak, teď dělej."

"Co?"

"Předkloň se a strč si ho mezi stehna."

"Tak?"

"Yeah."

"A teď?"

"Teď začni. Dopředu a zpátky. Zmáčkni nohy. Tak! Vidiš! Už nikdy nebudeš potřebovat ženskou."

"Oh, Harry, jednoduše to není to samé jako pusina! Co mi tu ukazuješ, je kravina!"

"Chce to jen CVIK! Však uvidíš! Však uvidíš!"

Vytrěl jsem si zadek, zatáhl za splachovadlo a koukal vypadnout. Šel jsem k lednici, vzal si dvě plechovky piva; obě jsem otevřel a začal z první pít. Ptal jsem se sám sebe, kde to vlastně jsem. Typoval jsem to na North Hollywood.

Zhroutil jsem se na židli naproti týpku s červeným plechovým deklem na hlavě a dvoustopým vousem. Pár nocí byl ve skvělé formě, ale teď sestoupil za speed tripu a došla mu šťáva. Nedosáhl ještě spacího stádia, ale jen smutného a prázdného předstádia. Možná doufal, že mu někdo nabídne joint, ale nic se nedělo.

"Big Jack," řekl.

"Bukowski. Dlužíš mi ještě 40 dolarů" řekl Big Jack.

"Poslyš, Jacku, myslím, že jsem ti už 20 dolaru dal. Čestně. Na to si zcela jasně vzpomínám."

"Jakpak si na to můžeš pamatovat, Bukowski? Byl jsi přece ožralý, Bukowski, na to si přece nemůžeš pamatovat."

Big Jack měl prostě cosi proti opilcům.

Jeho přítelkyně Maggy, která tam vedle něho seděla, otevřela pusou. "Je to pravda, dal's mu 20, ale měl ti za to něco koupit k pití. Oba jsme odešli a koupili ti to pití.

Zbytek peněz jsme ti vrátili."

"Nojo, v pořádku. Kde to vlastně jsem? North Hollywood?"

"Nee, Pasadena."

"Pasadena? To není možné..."

Už nějakou dobu jsem pozoroval, že tihle lidé chodili za velký závěs. Někteří se vrátili za 10 či 20 minut zpátky, někteří nepřišli vůbec. Tak to už běželo dva dny. Vypil jsem druhou plechovku, vstal, odhrnul závěs a vešel. Byla tu tma. Cítil jsem sperma. A prdel. Potřeboval jsem nějakou chvíli, nežli jsem si zvykl na temnotu. Byli tu skoro samí muži. Lízali si vzájemně prdele, ohryzávali se a ohmatávali. Nic pro mě. Na to jsem byl moc staromódní. Bylo tu jako v tělocvičně po namáhavém cvičení. A k tomu ten kyselý zápach spermií. Začal se mi zvedat žaludek. Přišel ke mně hodně světlý černocho, "Hey, ty jsi Charles Bukowski? Je to tak?"

"Yeah." Řekl jsem.

"None! To je nejkrásnější okamžik mýho života! Četl jsem CRUCIFIX IN A DEATHHEAD. Považuju tě za největšího od dob Verlaina."

30

Bukowski

"Verlaina?"

"Jo, Verlaina!"

Vztáhl ruku a chytil mě za koule. Dal jsem mu ji pryč.

"Co je?" zeptal se.

"Teď ne, baby. Já jsem se jen přišel podívat po příteli."

"Oh, sorry..."

Zmizel. Rozhlídl jsem se a chtěl odejít, když jsem uviděl na druhé straně pokoje v koutě ženu. Trčela v tom v koutě, nohy od sebe, a zdála se být mimo sebe. Šel jsem k ní a prohlídl si ji. Zdála se být v pořádku. Stáhl jsem si kalhoty a strčil jí tam tu svoji věc. No jo, strčil jsem tam, co jsem vlastnil.

"Ooooh," udělala, "to je prima! Ty ho máš zahnutýho! Jako rybářskej háček."

"Jako dítě jsem měl úraz, na tříkolce."

"Oooooohhh..."

Běželo to dobře, když se náhle něco vecpalo mezi moje pŕlky. Před očima se mi roztančily hvězdičky.

"Hej, zatraceně!" Sáhl jsem za sebe a tu věc jsem vytáhl. Ten týpek tu stál a já měl jeho věc v ruce. "Co si myslíš, že tu děláš, Buddy?" ptal jsem se ho.

"Poslyš, sportovní příteli," řekl on, "tady je to jako při kartách. Když chceš jet s sebou, musíš vzít, co ti rozdají!"

Vytáhl jsem si kalhoty a koukal vypadnout.

Big Jack a Maggy byli pryč. Pár lidí leželo na podlaze úplně bez sebe. Vzal jsem si z lednice ještě pivo, vypil ho a vyšel před dŕm. Slunce mě uhodilo do očí jako záchranka se všemi rozsvícenými červenými světly. Moji káru někdo špatně zaparkoval v jednosměrce. Za stěračem byl pokutový lístek. Ale nechali mi tam dost místa, abych mohl odjet. To bylo na těchhle lidech milé. Každý přesně věděl, kam až může jít.

Zastavil jsem u benzínové pumpy a jeden muž mi tam vysvětlil, jak se dostanu na Pasadena Freeway. Nějak jsem to zvládl až domŕ. Po cestě jsem se musel stále kousat do rtu, abych neusnul. Ve schránce ležel dopis od mé ex-ženy z Arizony.

"...vím, že jsi často osamělý a deprimovaný. V takových případech bys měl jít do 'Bridge'. Jsem si jista, že ty lidi tam budeš dobře snášet, nebo aspoň některé z nich. Nebo bys měl jít na čtenou poezii do Unitarian Church..."

Napustil jsem si horkou vodu do vany. Svlékl jsem si hadry, vypil půl plechovky piva, zbytek postavil na kraj vany a vlezl do vody, vzal mŕdlo a kartáč a začal na sobě pracovat.

4.

Seznámil jsem se s Kerouacovým hrdinou Nealem Cassadym (hlavní postava románu "On the Road") ještě dříve, nežli se v Mexiku položil na koleje. Bylo to v Bryanově kanceláři, gramofon hrál na plný pecky, Neal měl oči vyvalené na vrch hlavy, doslova skoro vlezl do reproduktorů, swingoval, zpíval a funěl, měl bílý tričko, na kterým všude prosakoval pot, šel s hudbou beatu, vždycky o krok vpřed. Posadil jsem se s pivem v ruce a pozoroval ho. Přinesl jsem jedno či dvě pŕltuctová balení. Bryan právě dával úkoly nějakým dvěma mladým týpkům, měli přihrát článek o jednom show, při kterém poldové stále dělali razie. Nějaký básník ze San Francisca to show sestavil, ale jméno už jsem zapomněl. Nikdo si Neala C. nevšímal a Nealovi to bylo jedno nebo to aspoň předstíral. Když skončila deska, odešli ti dva mládenci a Bryan mě seznámil s Nealem Cassadym.

"Pivo?" zeptal jsem se ho.

Neal vytrhl plechovku z kartonu, vyhodil ji do vzduchu, chytil ji, otevřel uzávěr a vyprázdnil ji na dva tahy,

"Ještě jedno?"

"Jasně."

31

Bukowski

"vždycky jsem si myslel, že jsem v pití piva přeborník."

"Člověče, zbytečně jsem nevyrostl ve vězení. Ostatně tvoje věci jsem četl."

"Já ty tvoje taky. Ten příběh, jak's vylezl u té tetky nahý z okna koupelny a schovával se v křoví půl noci. Byl docela dobrej. Líbil se mi."

"Ach jo." Lil do sebe jednu plechovku za druhou, Nikdy se neposadil. Lítal po pokoji sem a tam. Jeho akce byly trochu býčí a agresivní, ale nebyla v něm žádná nenávist. Člověk ho měl bezpodmínečně rád, přestože se vědělo, že Kerouac si ho tak trochu vytvořil podle svého, on to sežral a jednal podle toho. Ale Neal byl O. K., a když se na to člověk podíval z druhé strany, tak Jack nakonec jenom napsal knihu. On přece nebyl Nealova matka. Jenom jeho zánik.

Neal, na svém věčném tripu, tančil pokojem. Jeho obličej vypadal staře a vyžile, ale tělo bylo stále osmnáctileté.

"Nechceš si s ním dát rundu, Bukowski?" ptal se Bryan.

"Nee, vřelé díky. Bude mi v srpnu 48. Už jsem toho slíznul dost." Nikdy bych ho neporazil!

"Kdys' viděl naposledy Kerouaca?"

Myslím, že říkal 1962 nebo 63, každopádně už to bylo dost dlouho. Tak tak jsem stačil držet s ním krok v pití piva a brzo jsem utíkal pro nášup. Práce v redakci byla hotová. Neal měl přenocovat u Bryana a Bryan mě pozval na večeři.

"All right," řekl jsem, a protože jsem byl už lehce opilý, nebylo mi zcela jasné, co mě teď čeká.

Když jsme vyšli na ulici, začalo právě pršet, takový ty teplý mastný chcanky, který ulici úplně zahnojí. Stále ještě jsem nic nezapozoroval, Myslel jsem, že Bryan bude řídit, ale do auta za volant vlezl Neal. No, konečně, já dřepěl na zadním sedadle, Bryan se posadil dopředu vedle Neala a vyrazili jsme. Na plný plyn po té kluzké ulici, a vždycky, když se zdálo, že jsme už přejeli roh, Neal si to rozmyslel a zahrnul za něj. Na vlásek přesně okolo parkujících aut. Milimetr, a všichni tři jsme byli v háji. A mně pokaždé vyklouzla nějaká taková pitomá poznámka jako: "no to mi polib prdel!" a Bryan se chichotal a Neal prostě jel - ani zavile ani šťastně, tím méně sarkasticky - jednoduše jel, seděl tu a dělal nutné pohyby. Rozuměl jsem. To byla jeho aréna, jeho dostihová dráha. Bylo to v pořádku a muselo to tak být. Nejlepší přišlo těsně před Sunset Boulevardem, jeli jsme k severu, ke Carltonu. Mžení zhoustlo a zničilo silnici, ale i viditelnost. Těsně před Sunsetem Neal zahrnul, plný plyn, a teď muselo přijít další rozhodnutí, a sice ve zlomku vteřiny. Abychom se dostali k Bryanovu bytu, bylo třeba uhnout od Carltonu a zahrnout vlevo. Měli jsme jet ještě blok. Před námi byl jeden vůz a z protisměru se k nám blížily dva. Tedy, Neal měl ubrat plyn a zůstat za tím vozem, ale to by zničilo jeho RYTMUS. Začal ten vůz před námi předjíždět. Myslel jsem si - tak, už je to tady, teď nás všechny dostal, nojo, nevadí, opravdu nevadí, nebo něco takového, co člověku projde v takové situaci hlavou. Oba vozy se na sebe řítily a ten druhý byl tak těsně u nás, že jeho světla osvětila zadní sedadlo. Jsem přesvědčen, že ten druhý řidič musel ještě v posledním okamžiku zabrzdit, to nám dalo ten vlásek, který jsme potřebovali. Neal s tím musel kalkulovat, s tímhle nepatrným pohybem. Ale ještě to neskončilo. Neal jel velkou rychlostí v protisměru - chtěl konečně na konci bloku odbočit vlevo - a v tom se objevil ten druhý vůz. Nikdy na to auto nezapomenu, bylo to jako momentka z největší blízkosti. Bylo to staré šedomodré coupé, zmačkané, zohýbané a vypadalo tvrdě. Neal ostře najel vlevo. Ze zadního sedadla jsem měl pocit, jako bychom do něj rovně najížděli. Bylo to zcela jednoznačné. Ale nějak se ty pohyby nás a toho druhého přesně sjednotily. Zase tu byl ten vlásek. Neal zaparkoval káru a vešli jsme.

Bukowski

Jean přinesla večeři.

Neal sežral svoji porci a pak se dal do mé. Ta trocha vína, co tu byla, byla v mžiku pryč, Bryan měl velmi inteligentního mladého homosexuála na hlídání dětí, který později zřejmě odtáhl s nějakým rock-bandem nebo spáchal sebevraždu nebo co já vím. Každopádně si vzpomínám, že jsem ho štípl do prdele, když šel kolem mě. Měl to rád. Myslím, že jsem tam zůstal dlouho, moc dlouho, pil jedno pivo za druhým a bavil se a Nealem. Ten Homouš stále hovořil o Hemingwayovi, nějak mě s ním srovnával, myslím, že jsem mu dal jasně najevo, že mi jde na nervy, a on odtáhl podívat se po dětech. Za pár dní mi volal Bryan.

"Neal je mrtev. Neal zemřel."

"Oh, shit, ne,"

Pak ještě něco říkal a zavěsil.

Všechny tyhle jízdy autem, všechny tyhle stránky od Kerouaca, těch roků ve vězení a nakonec sám pod ledovým mexickým měsícem chcípnout, SÁM, rozumíte? Vidíte, ty malé svraštělé kaktusy? Mexiko. Bídná krajina. Necítíte tam upřený pohled zvířat v té bohapusté poušti? Ty hady hladké, nenápadné, rychlé jako myšlenka, kteří přilezou,

čihají, všechna ta hnusná zvířata pod mexickým měsícem? Všechny ty rychlé mrchy, které pokukují na místo v písku, kde leží ten chlap v bílém tričku.

Neal. Našel svůj rytmus a nikomu se přitom nic neptalo. A teď udělal konec, na jednom kolejišti v Mexiku.

Při našem posledním setkání jsem mu řekl:

"Kerouac napsal všechny tvoje kapitoly, až na tu poslední. Mám ji v hlavě."

"O.K. Na co čekáš?" řekl, "napiš ji."

KONEC.

5.

Letní dny jsou teď delší, tam, kde se sebevrazi lehce pohupují ve větru a masařky se vrhají na tlející odpadky. On je známý pouliční poeta z padesátých let a stále ještě ve formě. Odhodil jsem svou flašku do kanálu (jsme ve Venice). Jack sem někam zalezl na týden či tak a chce za pár dnů přijít na řešení. Kanál vypadá komicky, moc komicky.

"Ani ne dost hluboký, aby se tam člověk mohl vrhnout."

"Yeah,-" říkám hlasem hrdiny kina v Bronxu, "máš pravdu."

Je mu 37. Šedé vlasy. Nos jako sekyru. Podsaditý. Vitální. Nevrlý. Mužný. Velmi mužný. Lehký náznak židovského úsměvu. Nejspíš není vůbec žid. Každopádně jsem se ho na to nezeptal.

Zná boha a svět. Nachcal Barney Rossetovi (vydavatel Evergreen Review) na jedné party do bot, protože Barney řekl něco, co se mu nelíbilo. Jack zná Ginsberga, Greeleye, Lamentia atd. atd., a teď poznal i Bukowského.

"Yeah, Bukowski, přišel do Venice, aby mě poznal. Úplně zjizvený obličej. Vpadlá ramena. Vypadá strašně unaveně. Mluví málo, a když něco řekne, zní to nějak ploše a nicneříkajícím. Nikdo by neřek, že napsal všechny ty svazky básní. Příliš dlouho třídil na poště dopisy. Ztratil šmrnc. Odkoupili mu jeho říz. Škoda ho, ale víte, jak to chodí. Přesto je pořád ještě třída, velká třída." Jack se vyzná v lidech; je zvláštní, ale příliš všední, vědět, že ve většině lidí nic není. To všechno je jeden jediný posraný kolotoč, člověk do přece všechno už tolikrát slyšel, ale je stejně pozoruhodný pocit, když to člověk uslyší, zatímco sedí u kanálu ve Venice a léčí si předimenzovanou kocovinu.

Listuje v nějaké knížce. Většinou fotky básníků. Můj obrázek tam není. Já začal pozdě a žil příliš dlouho sám v laciných malých pokojích a chlatal víno. Lidé si vždycky myslí, že takový samotář není úplně v pořádku, a možná, že mají pravdu.

33

Bukowski

On tedy listuje v té knize. Krindapána, sedím tu se svojí kocovinou, pode mnou šumí voda, a tady sedí Jack a listuje v té své obrázkové knížce, a já vidím nosy a uši těch význačností jak se na lesklých stránkách třpytí na slunci. Mně je všechno putna, ale usuzuju, že jsme se o něčem bavili, a konverzace mě nezajímá, dělá ji všecku sám, here we go, Venice Canal, celý ten smutný zasraný život...

"Tenhle to před dvěma roky zabalil - zbláznil se. Tenhle chtěl, abych mu ho vykouril, dřív, než mi vydá knížku."

"A tys to udělal?"

"Cože? Jednu jsem mu ubalil! S tímhle!" ukázal mi svoji pěst. Směju se. Dává se, jaký je a nedělá okolky. Dneska mají všichni strach stát se teplouši. Zdá se mi to trochu unavující na stálo. Možná bychom se měli všichni stát homouši a konečně se trochu uvolnit. Nic proti Jackovi taky. On je příjemná výjimka. Příliš mnoho lidí se sere z toho, říct na veřejnosti něco proti homoušům, ani ne na "čistě intelektuální úrovni". Stejně jako se mnoho intelektuálních květinek strachuje říct něco proti levým. Mě zajímá homosexualita těch tupohlavců srdečně málo. Každopádně vím jedno: příliš mnoho lidí má plné kalhoty. Jack je tedy v pořádku. A protože já byl v poslední době příliš často pohromadě a intelektuálama, umím to ocenit. Rychle ztrácím trpělivost g těmi preciózními intelektu, kterým, sotva hubu otevřou, leze přes rty nadšení. A unavuje mě, když mám stále bojovat o volné místo v duševní aréně. Proto jsem se takovou dobu nenechal vidět, a teď, když se zase stýkám s lidma, mám pocit, že bych měl zase zalézt do svého domu. Konečně, duševní život není všechno. Jsou taky např. mouchy, palmy a slánky, a protože v mém domě vládnu takovou slánkou, můžu se jen smát. A vůbec - není radno lézt člověku do cesty.

"Celý to čtení poezie se stalo doménou levicových radikálů a teploušů," řekl a čumí na kanál.

Něco na tom bude a těžko se dá něco namítat. Je něco shnilého v té poetické scéně. Knihy těch tzv. velkých jsou odporně nudné. Shakespeara v to počítaje. (Bylo to tehdy taky takové?)

Rozhodl jsem se hodit Jackovi ko3t.

"Vzpomínáš si ještě na starý POETRA magazin? Už nevím, jestli ho vydával Monroe nebo Shapiro, každopádně se mezitím stal tak mizerným, že už ho vůbec nečtu. Ale vzpomínám si na jednu Whitmanovu myšlenku: 'Abychom měli velké básníky, potřebujeme dobré publikum.' Jo. Whitmana jsem vždycky považoval za lepšího než sebe, pokud to vůbec něco znamená, ale v tomhle případě řekl něco falešného. Muselo by to znít: 'Abychom měli dobré publikum, potřebujeme velké básníky!'"

"Yeah, přesně, souhlasí," řekl Jack, "před časem jsem potkal na party Greeleye a ptal jsem se ho, jestli četl něco od Bukowského a on začal být obrovsky ledový, člověče, nechtěl mi dát žádnou odpověď, no, vždyť to znáš."

"Pojď, zmizíme odtud," řekl jsem.

Dali jsme se na pochod k mé káře. (Nějak se mi podařilo splasit auto, ojeté, samozřejmě, úplný šrot.) Jack stále listoval v té knize.

"Tenhle vykouří každý péro v dohledu."

"Oh yeah?"

"A tenhle si vzal učitelku a ta mu pulíruje prdel bičem. Od své svatby nenapsal řádku. Vsadím se, že nabalzamovala jeho duši a zavřela ji do své pochvy."

"Mluvíš o Gregorym nebo o Karovi?"

"Nee, tenhle je zase jiný."

"Dobrý bože!"

Jdeme dál směrem k mé káře. Cítím se dost převálcovaný, ale VNÍMÁM vitalitu tohoto muže, čistou ENEERGII v něm, a na okamžik je mi jasné, že možná vedle mě kráčí jeden mála nesmrtelných přirozených

Bukowski

talentů naší doby,

Nastoupím. Ten šrot naskočí, ale řazení je zaseklé. Celou cestu musím jet na jedničku, a ta mizerná sračka chcípá na každé křižovatce, baterie je zase prázdná, vnitřně ten krám zapřísahám, aspoň jednou ještě naskočit, jen žádné poldy, jen žádné opětovné udání za opilství za volantem... Odbočím vlevo a stojím před domem, který Jack označil, šlápnu na brzdu, a ven z vozu. Jack pořád ještě listuje v knize.

"Tenhle je O.K. Voddělal sebe, svoji starou, svoji matku a otce, ale své tři děti a psa nechal žít. Byl jeden z největších od dob Baudelaira."

"Yeah?"

"Yeah. Shit."

Takže vylezeme z káry a udělám kříž nad kapotou motoru v naději, že si to baterie příště přece jen rozmyslí.

Jdeme nahoru a Jack tluče na dveře.

"BIRDE! BIRDE! Tady je Jack!"

Dveře se otevřou a stojí v nich Bird. Musím se dvakrát podívat, jestli je to muž či žena. Obličej má éterickou krásu destilovaného opia. Je to muž. Má pohyby muže. Ale ví, že kdykoliv se odváží na ulici, je v nebezpečí života. Někdy ho zabijou, protože v sobě nemá ani stopu smrti. Já jsem chcíplý už z devíti desetin a na tu poslední desetinu jsem se upnul jako rez na železo. A když jdu ulicí, je to na mně vidět.

"Birde, potřebuju dvacku," řekl Jack,

Jedna zatracená dvacetidolarovka se odloupne z Birdovy ruky.

Pohyb je hladký a plynulý.

"Thanks, baby."

"Zapomeň na to. Chcete jít dál?"

"All right."

Vejdeme a sedneme si. Můj pohled spočine na obrovské knižní polici. Podívám se tam blíž a zdá se, že tu není ani jedna nudná knížka. Vidím všechny knihy, které jsem sám už někdy obdivoval. Zatraceně sním? Ten mládenec má obličej, který mě pokaždé, když na něj pohlédnu, zahřeje u srdce, však mi rozumíte, jako talíř s chili a bobama, je z něho tak správně horko, po nekonečně dlouhém flámu první pořádný žrádlo v týdnu, nojo, fuck, musím se mít na pozoru. Bird. A venku ten oceán. A vybitá baterie. Kára k sešrotování. A poldové, kteří hlídají ty svoje stupidní prázdné ulice. Jaká všivácká válka, A jaký idiotský noční děs. Jenom na okamžik mít společnou tuhle tichou místnost a někdy nás všechny přitlačí ke zdi, a konec s naším hraním na hrdiny. Takže se posadíme. Objeví se

flaška skotský. Vrhnu do sebe plnou sklenici, ach, zalapám po dechu, zamrkám, já idiot, táhne ml padesátka a ještě pořád si hraju na hrdinu. Jsem prdel z hrdiny, nic víc. Vejde Birdoya žena. Představí nás. Je to žena s plynulými pohyby, má na sobě dlouhé hnědé šaty, a ona plyne, má usmívající se oči a říká vám, ona jen tak plyne kolem. "WOW, WOW, WOW," říkám.

Vypadá tak zatraceně dobře, že ji jednoduše musím zdvihnout, tisknu ji k sobě, vířím s ní dokola, směju se. Nikdo mě nepovažuje za blázna. Všichni se smějem. Všichni si rozumíme.

Jack má rád, když vyjdu ze sebe. Prakticky celé odpoledne všechno táhl sám a je unavený. Šklebí se. Cítí se dobře. Snad jste byli aspoň jedinkrát ve svém životě v místnosti plné lidí, se kterými jste byli jednotni ve všem, co děláte. Tohleto byl ten magický okamžik. Věděl jsem to. Nojo. OK.

Skolil jsem do sebe ještě sklenici skotské, čistě z rozpaků.

Bird ke mně vzhlédl.

"Už jsi viděl moje koláže?"

Podržel přede mnou takovou tu zcela zasraně vypadající věc, byla na tom přidělaná náušnice, a ve druhém rohu byl zase přilepen jakýsi

35

Bukowski

neidentifikovatelný kus hnoje: a já se propadl do jedné z těch nekonečných nudných debat o tom či onom, co se mi nelíbí, a jak jsem trpěl na umělecké akademii... Bird zatáhl za záchrannou brzdu. Roztrhl tu věc a šklebí se na mě. Trik koksařů. Ale já se vyznám. A taky vím, že jedinej koksař, kterej to dělá přesvědčivě, je William Burroughs, kterému patří Burroughs Co., nebo skoro, a který dovede zahrát hochu, ačkoliv je vnitřně tučný teploušský požitkář. Každopádně se tak o tom mluví, ale nahlas to nikdo neřekne. Jestli je to pravda? To je jedno, říkám, jestli je to pravda nebo ne, každopádně je Burroughs k omdlení nudný typ, který by bez vlastních zkušeností, co se skrývají za jeho psaním, byl úplná nula, stejně jako je nula Faulkner - výjimku snad tvoří jen v očích několika pochcaných extrémistů z jižních států - a stejně jako Mr. Corrington a Mr. Nod a Mr. Fuck-Ory - shit - - -

"Baby," řekli mi, "máš ji pěkně sedět."

A ví bůh, že jsem ji měl. To jsem tedy měl. A teď nezbyvá, nežli mě naložit do Zelené Míny nebo mě nechat z té opice vyspat.

Připraví mi postel.

Tu skotskou jsem vypil moc rychle. Oni se baví dál. Slyšel jsem je, vzdáleně, nejasně. Usnul jsem. Moře mě pod sebe nepohřbí, a ti ostatní mi taky neublíží. Mají rádi moje tučné spící chrápající tělo. Jsem pitomec. Mají mě přesto rádi. Přál bych si, aby to měli všichni tak dobrý jako já.

Co se mám ještě rozčilovat nad prázdnou baterií.

x x x x

Cosi s vlajkou Vietkongu

Bylo léto, poušť žhavila ve slunečním žáru. Když nákladní vlak zpomalil na seřazovacím nádraží, Red seskočil. Šel na sever, vysral se za skálou a vytřel si prdel několika listy. Pak šel asi padesát kroků, sedl si za nejbližší skálu a ubalil si cigaretu. Viděl, jak se k němu blíží nějakí hippies. Taky vyskočili z nákladního vlaku a teď se vraceli. Dva chlapíci a dívka. Jeden z nich měl vlajku Vietkongu. Ten chlápek dělal změkčilý dojem. Neškodný. Dívka měla výbojnou prdel - džíny na ní jen praskaly. Byla to blondýna a v obličeji měla spoustu pupínek. Red počkal, až k němu došli.

"Heil Hitler," řekl.

Hippies se zasmáli.

"Kam jdete?" zeptal se Red.

"Zkoušíme dostat se do Denveru. Čítám, že se nám to zdaří."

"Nojo," řekl Red, "budete ale muset zařadit malé zpoždění. Pučím si na chvíli vaše děvče."

"Jak prosím?"

"Slyšel's dobře."

Red sáhl po dívce. Jednou rukou ji popadl za vlasy, druhou za prdel a políbil ji. Ten větší z obou chlápků chytil Reda za rameno: "Tak pomalu..." Red se otočil a dal mu krátkou lávou do žaludku. Chlap šel k zemi. Zůstal ležet a lapal po dechu. Red se podíval na chlapa s vlajkou Vietkongu. "Jestli se chceš odtud dostat se zdravou kůží, tak mě nech na pokoji." "Tak pojď," řekl dívce, "sem za ty skály." "Ne, beze mě," řeklo děvče, "mě vynech."

36

Bukowski

Red sáhl po kudle a zmáčkl knoflík. Čepel vyskočila na její nos a tiskla ho do plocha. "Umíš si představit, jak budeš vypadat bez nosu?" Neodpověděla. "Uříznu ti ho." Ušklíbl se. "Poslouchejte," řekl chlapík s vlajkou Vietkongu, "s tím se daleko nedostanete." "Pojď už, holka," řekl Red a strkal ji před sebou směrem ke skále. Red s děvčetem zmizeli za skálou. Chlap s vlajkou pomohl svému příteli na nohy. Stáli zde. Stáli tak několik minut. "Mrdá Sally. Co uděláme? V tomhle okamžiku ji mrdá." "Co můžeme dělat? Je to cvok." "Měli bychom něco udělat." "Sally si musí myslet, že jsme pořádně sprostý sráči." "To taky jsme. Oba. Mohli jsme ho odstavit." "Měl kudlu." "Nehraje roli. Stejně bychom ho přemohli." "Cítím se zatraceně mizerně." "A jak se cítí Sally, co? On ji mrdá." Stáli zde a čekali. Ten velký, který vyinkasoval ránu do žaludku, se jmenoval Leo. Ten druhý Dale. Čekali. Bylo horko, na tom žhavém slunci. "Máme ještě dvě cigarety," řekl Dale, "myslíš, že bychom je měli vykouřit?" "Zatraceně, my si tu budem kouřit, zatímco támhle za skálou se to děje?" "Máš pravdu. Bože, proč to tak dlouho trvá?" "Hergot, copak já vím? Myslíš, že ji voddělal?" "Začínám si pomalu dělat starosti." "Možná, že bych se měl jít podívat." "Okay, ale buď opatrný." Leo šel směrem ke skále. Byla tam vyvýšenina a nějakým křoviskem. Vylezl nahoru, schoval se za keř a podíval se dolů. Red mrdal Sally. Leo se díval. Zdálo se, že to nebude mít konce. Red stále a stále pracoval. Leo slezl a vrátil se zpátky k Dalemu. "Myslím, že se jí nic nestalo." Čekali. Posléze se Sally s Redem vraceli od skal směrem k nim. "Děkuji, bratři," řekl Red, moc dobře mě obsloužila." "Za to ať se smažíš v pekle," řekl Leo. Red se smál, "Mír, mír, mír!" Udělal prsty znamení míru. "Jo, tak abych šel zase dál." Red si ještě rychle ubalil cigaretu. Usmíval se, zatímco slinil papírek. Pak si zapálil, vtáhl a odkráčel, využívaje stinných míst, směrem k severu. "Zbytek cesty bychom měli jet stopem," řekl Dale, "ty nákladní vlaky jsou k ničemu." "Dálnice je západně," řekl Leo, "pojdme." Dali se směrem k západu. "Tedy lidičky," řekla Sally, "sotva chodím. Ten chlap je zvíře." Leo a Dale mlčeli. "Doufám, že neotěhotním," řekla Sally. "Sally," řekl Leo, "je mi to moc líto..." "Ale, drž hubu!" Šli dál. Pomalu se blížil večer a horko polevilo. "Nenávidím všechny muže," řekla Sally, za keřem vyskočil králík. Leo a Dale se lekli a cukli sebou, když kolem nich proběhl. "Králík," řekl Leo, "králík!" "Takový králíček nažene plno strachu takovejmu týpkům, co?" "Jsme holt lekaví. Po tom, co se stalo..." "Vy jste lekaví? A co já? Poslyšte, odpočinem si chvilku. Jsem unavená."

Bukowski

Sedli si na chvíli do chládku, Sally mezi ně.

"Víte, na druhou stranu...," řekla.

"Co?"

"Vlastně to nebylo špatný. Čistě sexuálně - myslím. Udělal mi to dobře. Čistě sexuálně byl pozoruhodný."

"Co?" řekl Dále.

"Myslím to tak, že morálně ho nenávidím. Měli by ho oddělat, sráče. Je to pes. Prase. Ale čistě sexuálně viděno, byl pozoruhodný." Chvíli tu seděli. Nikdo nic neříkal. Pak vytáhli obě poslední cigarety a kouřil a dávali si je dokola.

"Kdybysme měli aspoň trochu dopingu," řekl Leo.

"Bože, já věděla, že tohle přijde," řekla Sally. "Takový typy už skoro vymřely."

"Třeba by ti bylo milejší, kdybychom tě znásilnili," řekl Leo.

"Nebud' blbej."

"Myslíš, že bych tě nemohl znásilnit?"

"Měla jsem jít s ním. Jste nuly."

"Tak teď je ti ještě sympatický, co?" zeptal se Dále.

"Zapomeň na to," řekla Sally, "půjdu dolů k dálnici a vystrčím palec."

"Já tě můžu vošoustat, až ti přejde zrak i sluch," řekl Leo, "až ti vyhrknou slzy."

"Nebude tu nic k vidění." řekla Sally. "Pojďte, jdeme."

Vstali a šli směrem k dálnici. Potřebovali na to deset minut. Když tam dorazili, stoupla si Sally na krajnici a vystrčila palec. Leo a Dale se nenápadně zdržovali v pozadí. Na vlajku Vietkongu zapomněli. Nechali ji ležet u nákladního nádraží. Ležela ve špině a prachu, v blízkosti kolejišť. Válka pokračovala. Sedm velkých červených mravenců lezlo přes ni.

Politika

Na losangeleské City College, těsně před vypuknutím 2. světové války, jsem hrál nácka. Stěží jsem sice rozeznal Hitlera od Herkulese, ale to mě v nejmenším nevzrušilo. Prostě mě nudilo jen tak sedět při vyučování a nechat kázat všechny ty patrioty, jak máme ty bestie nenávidět. Rozhodl jsem se přejít do opozice. Vůbec jsem si nedělal násilí, přečíst všechny ty Adolfovy blbiny - prostě jsem propadl nějaké skutečnosti, která mně připadala hodně zlovlná a bláznivě komická. Ve skutečnosti jsem neměl žádné politické názory. Byla to prostě možnost se vyblbnout. Člověk, který něco dělá, aniž na to věří, docílí často mnohem pozoruhodnějších výsledků, protože může ze hry vynechat emoce. Netrvalo dlouho a všichni ti vymydlení blondatí chlápci založili "Brigádu Abrahama Lincoln", aby zadrželi fašistické hordy ve Španělsku. A potom jim přesně vycvičená vojsky rozstřílela prdele na hadry. Někteří z nich chtěli jenom poznat Španělsko a zažít nějaké dobrodružství, ale prdel jim beztoho na hadry rozstříleli. Já svoji prdel miluju. Na sobě toho mnoho nemiluju, ale miluju svoji prdel a svého kladivouna. Během vyučování jsem prostě vyskočil a blábolil, co mě právě napadlo. Obvyčejně to bylo něco o vyšší rase, kterou jsem jako ideu považoval za docela zábavnou. Ale neřezal jsem vyloženě do černých a do židů, protože jsem viděl, že jsou zrovna tak bezradní a chudí jako já. Ale měl jsem několik zcestných proslovů, při vyučování i mimo něj. A láhev vína, kterou jsem měl vždycky po ruce v mojí šatnové skřínce, mi při tom moc pomáhala. Byl jsem překvapen, kolik lidí mi naslouchalo, a jak zřídka se moje vývody setkaly s kritikou. Tak jsem vedl velké řeči a seznal jsem s potěšením,

Bukowski

že L. A. City College může být docela zábavná.

"Budeš kandidovat při volbách na mluvčího školy, Chinaski?"

"Shit, ne."

Já jsem nechtěl vůbec nic. Nechtěl jsem mít dokonce ani podíl na školním sportu.

Naopak, to bylo to poslední, co jsem chtěl dělat - chodit sportovat, potit se a nosit

ochranu na pytlík a porovnávat si délku ocasu. Věděl jsem, že ten můj je jen průměrný. Abych si v tomto zjednal jasno, nepotřeboval jsem se nejdřív zapojit do sportování. Měli jsme štěstí. College se rozhodla, že bude vybírat o 2 dolary více za školné. Usoudili jsme - aspoň někteří z nás - že je to ničemnost. Tak jsme nezaplátili. Stávkovali jsme proti tomu. College nám dovolila zúčastňovat se vytyčování, ale škrtli nám některá privilegia. Jedním z nich byl školní sport. Na sportovní hodinu jsme přišli v civilu. Učitel sportu měl za úkol nechat nás pochodovat ve vojenské formaci sem a tam. To měla být pomsta? No výborně. Já se nepotřeboval honit, až mě stékal pot do žlábků u prdele a ani jsem nepotřeboval házet žádný slabomyslný míč do slabomyslného basketbalového koše.

Pochodovali jsme nahoru a dolů, mladí, plní nenávisti, plní šílenství, vzrušení až do špiček prstů, ačkoli v dohledu nebyla žádná píča, na pokraji války. Čím méně se věří na život, tím méně je co ztratit. Já a můj průměrný ocas.

Pochodovali jsme a improvizovali k tomu známé songy, a ti hodní američtí boys z fotbalového týmu nám vyhrožovali výpraskem, ale nějak k tomu nikdy nedošlo. Možná proto, že jsme byli větší a náchylnější k hádkám než oni. Pro mě to byl nádherný pocit: jednak jsem dělal velkého nácka, a současně s tím jsem si halasně stěžoval proto, že mi byla odejmuta moje práva.

Příležitostně jsem byl i emocionální. Vzpomínám si, že jednou při vyučování, když jsem měl v sobě trochu moc vína, řekl jsem se slzou v oku: "Slibuji vám, že tohle nebude poslední válka. Ledva se odstraní jeden nepřítel, hned objevíme nového. Nekonečný a nesmyslný koloběh. A v tom to není, že se řekne, že jedna válka je dobrá a druhá špatná."

Jindy jsem si poslechl komunistu, který řečnil na prázdném pozemku, jižně od Campusu. Byl jsem tam spolu s několika svými spřeženci. Jeden z nich byl Bělorus jménem Cirkov, jeho otec či dědeček byl oddělán rudými během ruské revoluce. Přinesl si shnilá rajčata, celý sáček, a ukázal mi je: "Až dáš znamení, začneme je házet," povídá. Náhle mi bylo jasné, že moji spřeženci řečníka vůbec neposlouchali anebo, pokud ano, tak se jeho slova od nich odrazila. Měli svůj světový názor dokonale hotový. Tak to bylo s většinou lidí na tomto světě. Mít průměrný ocas mi najednou nepřipadalo jako nejhorší hřích tohoto světa.

"Cirkove," řekl jsem, "zahod' ty rajčata!"

"Hovno," řekl, "přál bych si, aby to byly ruční granáty!"

Ten don mě moji spřeženci opustili. Začali házet rajčatama a já šel pryč.

Dozvěděl jsem se, že se má vytvořit nová strana pokroku. Dostal jsem adresu do Glendalu. Večer jsem tam šel a seděli jsme ve sklepě domu, s láhvemi vína a našimi různě velkými ocasy. Bylo tam pódium s velikým předsednickým stolem a za ním někdo naaranžoval hvězdy a pruhy. Dobře živený americký boy vylezl na pódium a mínil, že bychom mohli začít tím, že pozdravíme vlajku a že jí budeme přísahat.

Tu přísahu jsem nemohl nikdy vystát. Bylo to otřesně hloupé. Měl jsem u toho vždycky pocit, že bych měl přísahu vyslovit sám sobě. Ale už jsme tu jednou byli, a tak jsme vstali a udělali to. Pak

Bukowski

byla obligátní malá přestávka, všichni si zase dřepili a každý měl pocit, jakoby mu zrovna někdo udělal nemravný návrh. Ten dobrý živený Američan začal řečnit. Já ho poznal. Byl to ten tlustý chlapík, který vždycky v divadle Workshop seděl v první řadě. Takovým typům jsem nikdy nedůvěřoval. Sračka, Čistokrevná sračka. Začal:

"Komunistickému vyhrožování se musí udělat přítrž. Sešli jsme se zde, abychom se usnesli na odpovídajících krocích. Za tím účelem budeme používat jak legálních, tak též možná i ilegálních prostředků..."

Z dalšího povídání mi mnoho v paměti nezůstalo. Komunistické nebezpečí mi bylo stejně lhostejné jako nacistické. Chtěl jsem se napít, chtěl jsem mrdat, chtěl jsem dobré jídlo, chtěl jsem se sklenicí piva trčet ve špinavém baru a zpívat a kouřit doutník. Neměl jsem to správné povědomí! Byl jsem venkovský křupán, nástroj.

Později jsem šel s Cirkovem a ještě jedním svým bývalým spřežencem dolů po Westlake parku, pronajali jsme si lodičku a pokusili se chytit nějakou kachnu k večeři. Těžce jsme se zhuňákali a nechytili žádnou, a když jsme dali prachy dohromady, ani to nestačilo na nájem ložky. Blbli jsme po jezeře a hráli ruskou ruletu s Cirkovovým revolverem a dostali jsme se z toho všichni zdrávi. Pak se Cirkov, zcela ožralý, postavil v loďce a za měsíčního svitu prostřelil do jejího dna obrovskou díru. Dovnitř se začala hrnout voda a my pádlovali směr pevnina. V půli cesty se loďka potopila a

my museli do vody a s nahými prdelemi jsme přistáli u břehu. A tak se z toho nakonec vyklubal přece jen dobrý večer a my jsme ten čas dobře využili.

Pak jsem hrál nácka ještě nějaký čas, aniž jsem měl a nacistama nebo Američanama cokoliv společného. Konečně jsem úplně ztratil zájem. Nedělalo mě to radost. A těsně před Pearl Harborem jsem se na to vykašlal definitivně. Už mě to nezajímalo. Cítil jsem, že dojde k válce a neměl jsem chuť rukovat, ale jsem neměl chuť vojenskou povinnost odmítnout. Bylo to beze smyslu. Můj průměrný ocas a já jsme se museli připravovat na trable.

Při vyučování jsem seděl, nic neříkal a čekal. Moji spolužáci a učitelé mě provokovali. Ale já ztratil svoji dravost, svoji páru, svůj nerv. Cítil jsem, že na celé věci nemohu nic změnit. Stane se to tak či onak. Všechny ocasy se musely připravit na trable. Moje učitelka angličtiny, moc milá lady s nádhernýma nohama, mě požádala, abych za ní přišel po vyučování. "Co je s vámi, Chinaski?" ptala se mě "Vzdal jsem to," řekl jsem.

"Vy myslíte jako politiku?" ptala se.

"Ano, ' politiku," řekl jsem.

"Budete dobrým námořníkem," řekla. Já jsem odešel.

Když se to stalo, seděl jsem zrovna se svým nejlepším přítelem, vojákem námořnictva, v jednom baru u piva. Bylo tam rádio, které hrálo. Náhle byla hudba přerušena. Oznámili, že byl právě bombardován Pearl Harbor. Bylo sděleno, aby se všechny ozbrojené síly dostavily do svých základen. Můj přítel mě prosil, abych ho doprovodil autobusem do San Diega. Domníval se, že by to mohlo být naposled, co ho vidím živého. Měl pravdu.

40

Bukowski

Zabijáci

Harry právě vylezl z drátěného vagónu a šel teď po Alemandě směrem k Pedrovi, kde si chtěl dát kávu. Bylo časně ráno, ale vzpomněl si, že otvírají v pět hodin. U Pedra stála káva pět centů a mohl jsi u ní sedět pár hodin. Mohl jsi o lecčem přemýšlet. Mohl sis rozmyslet, cos udělal špatně a co dobře.

Měli otevřeno. Mexičanka, která mu nalila kávu, se na něj podívala jako na člověka. Ti chudáci se vyznali v životě. Dobré děvče. No, dost dobré. Trable představují všechny. Trable představuje všechno. Vzpomněl si na rčení, které někde slyšel: definice života - trable.

Harry se posadil ke starému stolu. Káva byla dobrá. Harrymu bylo 38 a byl vyřízený. Srkal svou kávu a vzpomínal, co všechno udělal špatně a co dobře. Začalo se mu všechno zajídat - cesta za získáním pojištěnců, malé kanceláře s vysokými skleněnými přepážkami, zákazníci. Začalo se mu zajídat podvádět ženu, štípat sekretářky na chodbě a ve výtahu. Měl dost vánočních večírků, silvestrovských večírků a narozenin, splátek na nový vůz a nábytek, účtů za elektřinu, plyn, vodu - celého toho upírského sortimentu spotřeby.

Měl toho dostatek a vykašlal se ne to, to je všechno. Brzy následoval rozvod, taky chlast, a posléze skončil na ulici. Teď neměl nic a shledával, že to bylo k ničemu. Naložil si nové břemeno. Kdyby tudy někudy mezi tím vedla cesta! Člověk ale měl volbu mezi dvěma cestami - buď prodělávat ten nekonečný kolotoč, anebo skončit na ulici. Harry vzhlédl od kávy, když si proti němu ke stolu sedl muž, který měl rovněž kafe za pět centů. Vypadal na 40 a byl zrovna tak mizerně oblečen jako Harry. Muž si ubalil cigaretu, a když si ji zapálil, pohlédl na Harryho.

"Tak jakpak to de?"

"Blbá otázka," řekl Harry.

"Jo, to je vidět."

Seděli a pili kávu.

"Člověk se ptá, jak se dostane do takové situace."

"To jo."

"Ostatně, jmenuju se William."

"Já jsem Harry."

"Můžeš mi říkat Bille."

"Díky."

"Vypadáš, jako bys byl na dně."

"Mám toho potloukání až po krk."

"Chceš bejt zase platným členem společnosti. Harry?"

"Ne, to ne, ale chci se z toho dostat ven."

"Dycky ešte můžeš spáchat sebevraždu."

"To vim taky."
"Dávej bacha," řekl Bill, "to, co potřebujeme, je trocha peněz, abysme se dali do pucu."
"Jasně, ale jak?"
"To nech na mě, ale je to spojený e určitým rizikem."
"S jakým?"
"Ňákej čas sem dělal vloupačky. Neni to špatný, moh bych potřebovat kumpána."
"All right. Jsem tak daleko, že udělám cokoliv. Jen ne mejdlo a boby v misii, přednášky o Bohu, chrápající somráky..."
"Problém je v tom, jak se dostanem na místo činu," řekl Bill.
"Mám ňáký drobný."
"Fajn, sejdem se o půlnoci. Máš něco na psaní?"
"No. "

41

Bukowski

"Moment, něco přinesu,"
Bill se vrátil s tužkou. Vzal ubrousek a něco na něj psal.
"Pojedeš autobusem na Beverly Hills a řekneš řidičovi, aby tě tam vysadil, pak pudeš dva bloky severně. Tam budu čekat. Máš ženu a děti?"
"Měl jsem. Dřív."
Byla to studená noc. Harry vystoupil z autobusu a šel dva bloky severně. Byla tma, velká tma. Bill tu stál a kouřil ubalené cigáro. Stál pod keřem a ze silnice nebyl vůbec vidět.
"Ahoj, Bille."
"Servus Harry. Můžem vyrazit za tvým novým zaměstnáním?"
"Jo, můžem to spustit."
"Bezvadný. Trochu sem to tu vomrknul. Myslím, že jsem pro nás našel něco parádního. Zastrčenýho. Smrdí to prachama. Máš strach?"
"Ne, nemám strach."
"Výborně. Nenervuj se a pojď za mnou."
Harry šel za ním po chodníku podél bloku domů. Pak se Bill vtiskl mezi dva keře a octli se na velké travnaté ploše. Plížili se zezadu k budově, velkolepé dvoupatrové vile. Bill se zastavil u zadního okna. Rozpáral drátěné pletivo a stál tu bez hlesu a vyčkával. Bylo ticho, jako na hřbitově. Bill uvolnil pletivo z rámu a sundal ho. Pak se dal do okna. Dělal to dlouho a Harry si pomyslel: "Kristova noho, zapletl jsem se s amatérem a cvokem." Pak se ale okno otevřelo a Bill tam vlezl. Harry viděl, jak jeho prdel kradnými pohyby zmizela v domě. "To je přece směšný, tohle dělají muži?" pomyslel si.
"Polez," řekl zevnitř tlumeně Bill.
Harry tam vlezl. Smrdělo to tam opravdu penězi. A politurou na nábytek.
"Člověče, Bille, teď mám ale přece jen strach. Nějak to nemá žádněj smysl."
"Neřvi tak. Chceš dál žrát mejdlový boby, nebo co?"
"Ne."
"Tak buď teda chlap!"
Harry tu stál a díval se, jak Bill opatrně otevírá zásuvky a jejich obsah si strká do kapes. Zdálo se, že jsou v ledovém pokoji. Bill si rval do kapes lžice, vidličky a nože.
"Jak to zpeněžíme," pomyslel si Harry. Bill si cpal další stříbrné krámy do kapes saka. Vtom mu upadl nůž. Nebyl tu koberec a zvuk byl velmi hlasitý.
"Je tu někdo?"
"Copak je, Seymoure?" zeptal se dívčí hlas.
"Myslel jsem, že něco slyším. Něco mě probudilo."
"Ale prosím tě, pojď si lehnout."
"Ne, něco jsem slyšel."
Harry zaslechl vrznout postel, potom hluk kroků. Dveře se otevřely a ten muž vešel do jídelny. Měl na sobě pyžamo. Mladý muž, kolem 25 až 27 let, s kozí bradkou a dlouhými vlasy.
"All right, vy lumpové, co hledáte v mém domě?"
Bill se otočil k Harrymu.
"Jdi do ložnice, je tam možná telefon. Dávej pozor, aby ho nepoužila. Já se postarám vo tohodle."

Harry šel směrem k ložnici, našel dveře, vlezl dovnitř a uviděl mladou blondýnu, zhruba 23 let, v drahé noční košili, ve které jí prsa volně visela. Na nočním stolku stál telefon, ale ona nevolala. Zvedla se na posteli, ruka jí vylétla a zakryla ústa.

"Jenom nekřič nebo tě voddělám."

Stál tu a shlížel na ni dolů. Myslel na svou ženu. Něco takového, jako viděl tady, pro něj nikdy nebude. Harry se začal potit a cítil lehkou závrať. Zírali na sebe, Harry se posadil na postel.

"Nech mou ženu na pokoji nebo tě zabiju!" vykřikl mladý muž.

42

Bukowski

Bill s ním právě vešel, zkroutil mu ruku na zádech a tlačil mu zezadu nůž proti žebrům. "Nikdo tvý ženě nechce nic udělat. Stačí, když nán řekneš, kde máš ty smradlavý prachy, a vovejdem."

"Vždyt říkám, že mám jen to, co je v peněžence."

Bill mu zkroutil ruku o něco výš a vrazil nůž o něco hlouběji.

Strnul a zkřivil obličej,

"Klenoty," řekl Bill, "kde jsou klenoty?"

"Ty jsou nahoře..."

"Fajn, mazej napřed!"

Harry se díval, jak jdou spolu ven. Pak znovu zíral na děvče a ono na něj. Modré oči široce rozevřené strachem.

"Jenom nekřič," řekl jí, "nebo tě oddělám, aniž mrknu okem."

Začaly se jí chvět rty. Byly růžové. Potom se jeho ústa ocitla na jejích. Měl knír a byl cítit kysele a žlukle, ona byla bílá, měkká, rozbitá a třásla se. Držel pevně v rukou její hlavu. Odklonil se a pohlédl jí do očí.

"Ty běhno," řekl, "ty zatracená běhno,"

Opět ji políbil, teď tvrději. Spadli spolu na postel. Odkopl boty, zatímco ji rukama tlačil dolů. Pak si strhnul kalhoty. Celou dobu ji pevně držel a líbal ji.

"Ty běhno, ty zatracená běhno..."

"Ach ne! Proboha ne! Ne moji ženu, vy prasata!"

Harry neslyšel ty dva přijít. Mladý muž vykřikl. Pak Harry slyšel chroptění. Nechal svůj ocas vyklouznout a otočil se. Mladý muž ležel na zemi s prořiznutým hrdlen. Jeho krev rytmicky stříkala kolem na podlahu.

"Tys ho zabil," řekl Harry.

"Von řval."

"Kvůli tomu jsi ho snad nemusel zabíjet."

"A tys nemusel mrdat jeho ženu."

"Já jí nic neudělal, ale tys ho zabil!"

Pak zadala křičet, Harry jí zacpal ústa.

"Co teď budeme dělat?" zeptal se.

"Taky ji zafláknem, je to svědek."

"Já jí zabít nemůžu, já ne."

"Tak to udělám já."

"Ale ne hned. To by bylo plejtvání."

"No tak dělej. Vlez na ni."

"Něčím jí zacpi hubu!"

Hned to bude," řekl Bill. Vzal ze zásuvky hedvábnou šálu a zacpal jí ústa. Pak utrl z polštáře pruh a tím utáhl roubík.

"Můžeš začít," řekl Bill,

Děvče nekladlo odpor. Zdálo se být v šoku. Když Harry skončil, vzal to Bill, Harry se na něj díval. Tak to by bylo. Tak to chodilo všude na světě. Když vítězná armáda vtáhla do města, vzala si ženy. Oni dva zde zastupovali vítěznou armádu.

Bill slezl.

"Shit, to bylo dobrý."

"Poslouchej, Bille, neměli bychom ji zabíjet,"

"Vona nás práskne, je to očiťej svědek."

"Když ji necháme naživu, nepráskne nás. Za tolik jí stojíme."

"Práskne nás. Vyznám se v lidský přirozenosti. Pozdějc nás práskne."

"Proč by nás koneckonců neměla prásknout, lidi jako jsme my?"

"Mně to vadí," řekl Bill. "Proč ji umožnit, aby to udělala?"

"Pojd', zeptáme se jí. Promluvíme s ní. Zeptáme se jí, co si o tom myslí."

"Já vím, co si myslí. Já jí zabiju."

"Prosím tě, nedělej to, Bille. Já se na to nemůžu koukat."

"Tak se otoč."

"Bille, prosím tě!"

43

I

Bukowski

"Řek jsem, aby ses votočil, do prdele!"

Harry se otočil. Všechno se odehrálo zcela bezhlesně. Minuty letěly.

"Bille, udělals to?"

"Udělal. Votoč se a podívej."

"Nechci, pojď pryč, vypadneme!"

Vylezli stejným oknem, kterým se dostali dovnitř. Noc byla chladnější nežli předtím, obešli dům a byli na ulici.

"Bille?"

"Jo?"

"Teď se cítím O.K. Jakoby se nic nestalo."

"Ale stalo se."

Šli zpět ke stanici autobusu. V noci jezdí autobus ve velkých intervalech, museli čekat celou hodinu. Stáli tu na stanici a prohlíželi se, jestli nemá někdo z nich krvavé skvrny na šatech, ale nic nenašli. Ubalili si dvě cigarety a zapálili si. Bill tu svou vyplívl.

"Kurva, to je v hajzlu!"

"Co se stalo, Bille?"

"Zapomněli jsme vzít tu jeho šrajtofli!"

"No to je v prdeli," řekl Harry.

Muž

George ležel ve svém obytném voze naplocho na zádech a čuměl na obrazovku malého přenosného televizoru. Nádobí od oběda nebylo umyto, od snídaně taky ne, potřeboval se oholit a popel z jeho balených mu padal na triko. Popel byl ještě částečně horký. Chvillemi mu místo na tílko spadl přímo na tělo, to pak zaklel a setřel ho. Někdo zaklepal na dveře. Pomalu vstal a otevřel. Byla to Constance. Měla malou lahvinku whisky v sáčku.

"George, já jsem toho sráče opustila, já jsem to už s tím sráčem nemohla vydržet."

"Sedni si."

George otevřel láhev, přinesl sklenice, naplnil je z jedné třetiny whisky a ze dvou třetin vodou. Posadil se s Constancí na postel. Ta vytáhla z kabelky cigarety a zapálila si. Byla opilá a ruce se jí třáslly.

"Ty jeho proklatý peníze jsem vzala sebou. Vzala jsem jeho proklatý peníze, zatímco byl v kanceláři a utekla jsem. Neumíš si představit, jak jsem s tím sráčem trpěla."

"Dej mi cigáro."

Dala mu je, a jak se nahnula, George položil svou paži kolem ní, přitáhl si ji k sobě a políbil ji.

"Ty zasranej frajírku," řekla mu, "chyběls mi."

"A já jsem toužil po tvejch skvělejších nohách, Cinnie. Opravdu se mi po nich stejskalo."

"Pořád se ti ještě líbí?"

"Jsem úplně vedle, jen jak se na ně podívám."

"S chlapem, kterej chodil na College, bych nemohla nikdy žít. Jsou pro mě moc měkký.

Jako rozměklej toast. A jak pořád pucoval ten svůj byt. To ti bylo, jako když žiješ se služkou. Dělal všechno. V bejváku nebyl ani prášek. U něho bys mohl jíst ze záchodový mísy. Byl antiseptický - ano, to je ono - antiseptický."

"Napij se, bude ti líp,"

"A šoustat taky neuměl."

"Jako že se mu nepostavil?"

"Ale jo, to jo. Stál mu pořád. Ale nevěděl, jak udělat ženu šťastnou,

44

Bukowski

rozumíš? Nevěděl, jak se to dělá. Všechny ty prachy, vzdělání... nebyl k ničemu."
 "Já bych si přál, abych chodil na College."
 "Ty to nemáš zapotřebí. Máš všechno, co potřebuješ, George."
 "Jsem nula. Samej mizernej job."
 "Říkám ti, že ty máš všechno, co potřebuješ, George. Ty víš, ženu obšťastnit. Ty to znáš."
 "Jo?"
 "Jo, A víš, co ještě? Furt tam chodila jeho matka. Dvakrát, třikrát do týdne. Dřepěla tam a očumovala mě a dělala, že mě má ráda, a přitom se mnou zacházela jako s kurvou. Jako bych byla velikánská záludná kurva, která jí bere syna. Jejího cenného Waltra! Bože, to je opičárna!"
 "Vypij to, Connie."
 George už měl prázdnou sklenici. Počkal, až Connie vypije svou a pak je obě znovu naplnil.
 "Tvrdil, že mě miluje. A já mu vždycky říkala: 'Podívej se na moji pusinu, Waltře, ale on si ji nechtěl nikdy prohlídnout. Řikal: 'Nechci se na tu věc podívat' Ta věc! Tak to nazýval! Ty nemáš strach z mojí pusiny, vid?'"
 "Zatím mě ještě nekousla."
 "Ale ty jsi jí kousal, ohlodával, vid', George?"
 "To je možný."
 "A taky jsi jí lízal!"
 "Možná."
 "George, ty proklatě dobře víš, žes to dělal!"
 "Kolik peněz jsi mu šlohla?"
 "Šest set dolarů."
 "Conhie, nemám rád lidi, který okrádaj druhý."
 "Kvůli tomu jsi taky jen mizernej umejvač nádobí. Protože jsi moc čestnej. Ale on, je to hroznej idiot, George. A ty peníze přežije. Zasloužila jsem si je. On a jeho matka, jeho synovská láska, ty jeho nablejskaný záchody, jeho ústní vodičky, jeho malej ztopořenej a jeho zasraný číslíčka v posteli. Vždycky myslí jen na sebe, rozumíš?"
 "Dík za whisky, Connie. Dej mi ještě jedno cigáro."
 George opět naplnil sklenice.
 "Stejskalo se mi po tvejch nohách, Connie. Líbí se mi, když nosíš vysoký podpatky. To mě úplně ničí. Ty dnešní ženský vůbec neví, o co přicházej. Vysokej podpatek tvaruje lýtko, stehno a prdel, dává do chůze rytmus!"
 "Mluvíš jako básník, George. Ty jsi mi pěkněj umejvač nádobí."
 "Víš, co bych chtěl udělat?"
 "Copak?"
 "Rád bych tě seřezal páskem. Na nohy, na prdel, na stehna. Až se budeš svíjet a křičet. A pak bych tě teprv s gustem přeříznul."
 "To nechci, George. Takhle jsi se mnou ještě nikdy nemluvil. Vždycky jsi se mnou zacházel slušně."
 "Vyhrň si ty šaty vejš!"
 "Co? "
 "Vyhrň si ty šaty vejš, chci vidět víc z tvejch nohou."
 "Moje nohy se ti líbí, že, George?"
 "Ukaž je a nech je svítit."
 Constance si vyhrnula šaty.
 "Shit, bože, miluju tvoje nohy!"
 Pak se George nahnul šikmo přes postel a tvrdě praštil Constance do obličeje. Cigareta jí vylétla z úst.
 "Proč jsi to udělal?"
 "Ty jsi mrdala a Waltrem! Mrdala jsi a Waltrem!"
 "No a co má bejt?"
 "Vyhrň si ty šaty ještě víc!"

"Ne! "
 „Dělej, co ti povídám! "
 George jí uhodil ještě jednou, tvrději. Constance vytáhla šaty výš.
 "Jen ke kalhotkám, " štekla George, "kalhotky nechci ještě vidět! "
 "Bože, George, co to do tebe vjelo? "

"Ty jsi mrdala s Waltrem!"

"George, já tě zapřísahám, ty jsi se zbláznil! Chci pryč! Nech mě odejít, George. "

"Nehni se z místa nebo tě voddělám! "

"Ty bys mě oddělal? "

"Přísahám. "

George vstal, nalil si plnou sklenici whisky, vypil ji a posadil se vedle Constance. Vzal cigaretu a přitiskl jí hořícím koncem k jejímu předloktí. Zařvala. Držel jí ruku a tiskl cigaretu na předloktí, pak jí dal pryč.

"Jsem muž, baby, je ti to jasné? "

"Vím, že seš muž, George. "

"Tady, podívej se na moje svaly! "

George vstal, zdvihl obě ruce a zahrál svalama.

„Skvostný co? Podívej se na ty svaly! Šáhni na ně! Šáhni si!

Constance si sáhla.

"Ano, máš nádherný tělo George. "

"Jsem umejvač nádobí, ale jsem muž, pořádněj muž. "

"Já vím. "

"Já nejsem jako ten mličňák, kterému jsi utekla. "

"Já vím. "

"A zpívat taky umím, musíš si poslechnout, jakej mám hlas. "

Constance si sedla. George začal zpívat. Zpíval "Old man river", pak zazpíval "Nobody knows the trouble I've seel" zpíval "St. Louis blues" a "God bless America", přičemž se několikrát přerušil, protože se musel smát. Pak se znovu posadil ke Constance. Řekl:

"Connie, myslím si, že za nic nestojím. "

Nechal si od ní dát ještě jednu cigaretu. Dokouřil jí, vypil ještě dvě sklenice a položil hlavu na Conniny nohy, na její punčochy, do jejího klína a řekl:

"Connie, ty máš požehnaný nohy. Myslím si, že jsem blázen. Je mi to líto, že jsem tě bil a pálil cigaretou. "

Constance tu seděla. Projela prsty jeho vlasy, hladila ho a konejšila. Brzy usnul. Ještě chvíli zůstala sedět. Pak mu zvedla hlavu, položila jí na polštář, zdvihla mu nohy na postel a natáhla mu je. Vstala, šla k lánvi, nalila si pořádný doušek, doplnila vodou a vypila to. Šla ke dveřím, otevřela je a vyšla ven. Šla šikmo přes prostranství, dírou v plotě a za měsíčního svitu úzkou cestou nahoru v jednu v noci. Nebe bylo bez mráčku. Byla to stále stejná hvězdná obloha. Přišla k Boulevardu, šla na východ a pak stála před vchodem do "Blue Mirror". Vešla dovnitř, rozhlédla se a uviděla Waltra, opilého, na konci baru. Šla k němu a sedla si vedle něj.

"Chyběla jsem ti, baby? " zeptala se.

Walter zvedl hlavu a podíval se na ní. Poznal ji. Neodpověděl. Podíval se na barmana a barman k nim přišel. Všichni se znali.

Dělat politiku je jako vrážet ho kocourovi do prdele

"Vážený pand Bukowski,
proč nikdy nepíšete o politice či o aktuálních celosvětových problémech?
M. K. "

"Vážený M. K.,
pročpak? Myslíte něco jako aktualitky? - stejně všichni vědí, že špek se připaluje."

zničehonic se můžeme zbláznit, když zíráme na chlupy na rohožce a uvažujeme, co, ksakru, bylo tak na levačku, když vyhodili do povětří stánek plný želé bonbonů i s plakátem Pepka Námořníka přilepeným na boku.

to je to celý o co jde: krásný sen je pryč a když je pryč tohle, je pryč všechno, to, co tu zbylo, jsou jen hry na hovno pro Generály a pracháče, když o tom tak mluvíme, koukám, kam se zase z oblohy zřítíl další U. S. bombardér, plný vodíkových bomb TENTOKRÁT do moře nedaleko Islandu. hoši jsou v péči o své papírové ptáky mocně nedbalí, přičemž ÚDAJNĚ chrání můj život. Ministerstvo zahr. věcí prohlašuje, že vodíkové bomby byly "zajištěné", ať už to znamená cokoli. a pak se dál dočteme o tom, kde se jedna z vodíkových bomb /těch ztracených/ rozštípla a všude kolem vypustila radioaktivní sračku, což so děje údajně pro mou ochranu, přičemž já jsem se jich o žádnou ochranu ani neprosil. rozdíl mezi Demokracií a Diktaturou je v tom, že v Demokracii nejdřív jdete volit a rozkazy dostáváte až pak; v Diktatuře volením nemusíte ztrácet čas.

takže zpátky k těm zběhlejím H-bombám, - jen nedlouho předtím se stejná věc přihodila nedaleko od pobřeží ŠPANĚLSKA. /my jsme všude, chránice mě./ a zase - bomby se ztratily - nebyli nějak na ty hračky opatrní. trvalo jim to 3 měsíce, pokud se dobře pamatuju, než našli a vytáhli tu poslední, snad to mohly být tři týdny, ale lidem v tom pobřežním městě to muselo připadat jako tři roky. ta poslední bomba - ničemná věc zatracená - se zaklínila hluboko v moři na vršku hory písku. a pokaždý, když zkoušeli tu věc nějak jemně zaháknout, tak se jim vytrásla, uvolnila a skutálela trochu dál z toho kopce. a zatím se všichni ti nebožáci z pobřežního města převalovali v noci v postelích a přemítali zda poletí do pekla díky laskavosti Hvězd a Pruhů. samozřejmě, že Ministerstvo zahr. věcí USA vydalo prohlášení, v němž se pravilo, že ty H-bomby nemají detonační zápalu či rozbušku, ale mezitím už bohatí odjeli z města jinam a američtí námořníci a lidé, co ve městě zbyli, se tvářili velice nervózně. /konečně, když ty věci namůžou bouchnout, pročpak je vlastně tahají do vzduchu a létají s nimi. stejně tak by mohli naložit dvoutunový salámy. Zápalka znamená -"jiskru" nebo "spoušť" a "jiskra" může přijít odkudkoli a "spoušť" znamená "otřes" nebo "ránu" nebo něco takovýho, co spustí odpalovací mechanismus. DNES je terminologie "byly zajištěné", což zní bezpečnějc, ale je to totéž./ tak či tak, zkoušeli tu bombu zaháknout, ale vypadalo to, že si ta věc, jak se říká, postavila hlavu, pak přišlo pár podmořských bouří a naše milá bombička rolovala dál a dál ze svýho kopce. moře je moc hluboký, daleko hlubší než myšlení našeho vedení.

nakonec zkonstruovali speciální zařízení k tomu, aby přitáhli tu bombu za prdel, a tak tu věc nakonec z moře vyzdvihli. Palomares. jo, tam se to stalo: v Palomares. a víte, co udělali pak? -

Americké Válečné Námořnictvo uspořádalo KONCERT v městském parku na oslavu nalezení bomby - no, jestli ta věc nebyla nebezpečná, tak se teda kvůli tomu pěkně rozjeli. Tak, a námořníci hráli muziku a Španělé muziku poslouchali a pak se všichni sešli dohromady a nastalo veliký sexuální a duševní uvolnění. co se stalo s tou bombou, co vytáhli z moře, to už nevím. nikdo /až na pár výjimek/ to neví. a kapela vyhrávala a 1000 tun radioaktivní španělský pudy bylo

47

Bukowski

dopraveno do Aikenu v Jižní Karolíně v zapečetěných kontejnerech. vsadil bych se, že nájemný v Aikenu v Jižní Karolíně je nízký.

tak, a teď naše bomby plavou a potápějí se zmražený a "zajištěný" kolem Islandu.

tak co uděláme, když pozornost lidí se obrací na něco ne tak moc dobrýho? žádný problém: musíme jejich pozornost obrátit na něco -jinýho. nemůžou přece v jedný chvíli přemýšlet o dvou věcech, třeba např. titulek z 23. ledna 1968: B-52 S BOMBAMI NA PALUBĚ SE ZŘÍÍTIL POBLÍŽ GRÓNSKA; DÁNOVÉ ZNEPOKOJENI. Dánové znepokojení? kristapána!

avšak náhle, 24. ledna, titulek: SEVERNÍ KOREJCI SE ZMOCNILI VÁLEČNERO PLAVIDLA USA.

vida, náš patriotismus je opět zde! cože, ty svině zasraný! Já myslel, že TAHLE válka je už za náma! aha, no jasně, RUDÍ! Korejský loutky!

Pod telefotem z Associated Press je napsáno něco jako - Pueblo, zpravodajská loď USA, dříve armádní nákladní loď, nyní přeměněna na jedno z tajných výzvědných plavidel Válečného Námořnictva, vybavená elektronickým monitorovým zařízením a oceánografickými přístroji, byla přinucena doplout do přístavu ve Wonsanu na severokorejském pobřeží.

ty špinavý svině rudý, do všeho se pořád serou!

ale JÁ jsem si všiml, že příběh o ztracené H-bombě odstrčili na vedlejší kolej: "Radiace, zjištěné na místě zřícení letounu B-52, svědčí o rozbití bomby."

řekli nám, že president byl vzbuzen mezi druhou a půl třetí ráno a že byl informován o zajetí Puebla.

mám za to, že si šel asi zase lehnout.

USA říkají, že Pueblo bylo v mezinárodních vodách; Korejci říkají, že loď byla v jejich výsostných vodách, jedna země lže, druhá ne.

pak by se taky jeden mohl divit, k čemu je výzvědná loď v mezinárodních vodách? to je jako bychom za slunečného dne nosili pršiplášť.

čím víc tyhle věci sledujete, tím spíš jim to pak sežerete i s navijákem.

titulek z 26. ledna 1968: USA POVOLÁVAJÍ 14 700 ZÁLOŽNÍCH VOJÁKU VÁLEČNÉHO LETECTVA.

ztracený H-bomby co plavou u Islandu úplně zmizely ze stránek tisku, jakoby se vůbec nic nestalo.

a zatím:

Senátor John C. Stennis /dem., stát Mississippi/ řekl, že rozhodnutí pana Johnsona /povolání záloh válečného letectva/ je "nezbytné a oprávněné" a dodal, "doufám, že nebude váhat a přistoupí rovněž k mobilizaci záloh vojska pozemního."

Vůdce menšiny v Senátu, Richard B. Russell /dem., stát Georgia/: Konec konců, tato země musí dosáhnout vrácení lodi a mužů, kteří byli zajati. Uvažme, že velké války začínaly daleko méně vážnými incidenty, než je tento."

Mluvčí Sněmovny reprezentantů, John W. McCormack /dem., stát Massachusetts/: "Americký lid musí být bdělý a uvědomit si, že komunismus dosud usiluje o světovládu. V tomto ohledu zde panuje příliš velká lhostejnost."

Myslím, že kdyby tu teď byl Adolf Hitler, současná situace by se mu velice zamlouvala.

A co se teda dá říct o politice a aktuálních celosvětových problémech? Berlínská krize, kubánská krize, výzvědný letadla, výzvědný lodi, Vietnam, Korea, ztracený H-bomby, nepokoje v amerických městech, hladovění v Indii, čistky v Rudé Číně. Jsou dobrý kámoši a zlý kámoši? takoví, co lžou vždycky a jiný, co nelžou nikdy? jsou

dobrý vlády a špatný vlády? ne, jsou jenom špatný vlády a ještě horší vlády. přijde ten záblesk světla, ten žár, kterej nás rozerve na kusy jednou v noci, právě když budeme píchat nebo srát nebo číst

48

Bukowski

comics nebo nalepovat známky do alba jako tutový cenný papíry? okamžitá smrt není nic novýho, ani masové smrt není nová. my jsme produkt jen zdokonalili} máme k dispozici staletí vědy, kultury a objevů; knihovny jsou tučný a přečpaný a přeplněný knihama; světoznámý obrazy se prodávají za statisíce dolarů; lékařská věda dokáže transplantovat srdce člověka; na ulicích nerozeznáme šílence od normálního a najednou zjistíme, že naše životy jsou zase v rukou těch idiotů. možná, že bomby nikdy nespádnou, ale taky spadnout můžou. ententýky dva špalíky...

a teď, jestliže mi, vážení čtenáři, prominete, vrátím se zpět ke svým kurvám, koním a chlástu, dokud je čas. když už má člověk umřít, pak /aspoň mě se zdá/ je daleko míň hnusný nést odpovědnost za svou vlastní smrt, než když vám ji naservírujou jinak, obloženou frázema o Svobodě a Demokracii a Humanitě a co já vím jakým vším možným svinstvem.

a je půl jedný, první pauza a teď první drink, a kurvy budou vždycky po ruce. Klára, Penny, Alice, Vicky...

ententýky, dva špalíky...

/speciální překlad pro Jednou nohou: -chov-/

49

t

Bukowski

n ě k o l i k b á s n í

/ze sbírky "Love Is The Dog From Hell" pro revolver revue přeložil J./

umí prohrát

rudý v obličejí
Texas
a věky strávil
na závodisti
v L. A.
teď mluví
k partě známých
běží se čtvrtý dostih
a on je připraven
odejít
"nashledanou lidi
a Bůh
vás opatruj
zítra zas

někde tady... "

"měj se kámoši"

"jo"

jde k parkovišti
nasednout do svého
12 let
starého vozu

odtamtud pojedě
k penzionu

v jeho pokoji nebude nikdy
ani záchod
ani vana

jeho pokoj bude mít
jedno okno
zakryté papírem
a venku bude

oprýskaná betonová zeď
se sprejem vypsánými
oplzlými zábavami
gangu mladých Chicanos

sundá si boty
a vlez
do postele

bude šero
ale on nerozsvítí

nebude dělat
nic.

předurčení k pokoře

kdykoli trpím u tohoto
psacího stroje
představ si jak by mi bylo
mezi česači
salátu v Salinas

myslím na muže
které jsem poznal
ve fabrikách
bez možnosti
vypadnout

dusit se zatímco žiješ
dusit se zatímco se směješ
na Boba Hopea nebo Luccile
Ball zatímco
2 nebo 3 děti bijí
tenisovým míčem
o zdi.

některé sebevraždy nebudou nikdy
zaznamenány.

tohle je způsob kterým tu hru hraješ

říkej tomu láska
postav to do bledého
světla
oblékni to
modli se zpívej žebrej plač směj se
zhasni světlo
zapni radio
přidej tyto přílohy:
máslo, syrové vejce, včerejší
noviny;
novou tkaničku do bot a přidej:
papriku, cukr, sůl, pepř,
zavolej svý ožralý tetě
do Calexica;
říkej tomu láska, a
pěkně to nabodni, přidej
kapustu a jablečný protlak
potom to ohřej
zleva
potom to ohřej
zprava
polož to do krabice
dej to pryč
nech to pod schodama
a až půjdeš pozvracej
hortenzii.

50

Bukowski

pavouk

to tehdy
v New Orleans
kde jsem žil a tou tlustou ženou
s Marií, ve Francouzské čtvrti
tehdy jsem těžce onemocněl.
zatímco byla v práci
padl jsem na kolena
v kuchyni, odpoledne,
a modlil se. Nebyl jsem
nábožensky založený ale tohle
bylo velmi temné odpoledne
a já se modlil:
"Milý Bože, jestli mě necháš naživu
slibuju ti, že už nikdy
nebudu pít."
klečel jsem tam a bylo to
jako ve filmu -
mraky se roztrhly a slunce se dralo
skrz záclony a jeho paprsky
padly přímo na mě.
a já vstal a šel se vysrat.
v Mariině koupelně byl velký pavouk
ale přesto jsem se vysral.
a za hodinu
už mi bylo líp. prošel jsem se
po té čtvrti e usmíval se
na lidi.
zašel jsem do obchodu
a koupil pár kartónů po šesti
pro Marii.
cítil jsem se tak dobře
že asi po hodině

jsem si sedl do kuchyně a otevřel
jedno z těch piv
vypil jsem ho a pak další
a pak jsem vstal a šel tam
a zabil toho pavouka.
dyž Marie přišla domů
políbil jsem ji
a sedl si v kuchyni a něco
vykládal
zatímco vařila oběd
ptala se co je nového
a já řekl: zabil jsem
pavouka. nezlobila se. byla
skvělá.

51

Bukowski

ach...

piju německé pivo
a snažím se přijít
na tu nesmrtelnou báseň
v pět hodin odpoledne
ale, ach, tohle jsem říkal studentům
něco jiného je dělat
něco jiného snažit se

ale když ženy
nejsou tady a žádní koně
nepřijíždějí
co se tu dá dělat?

měl jsem pár
sexuálních fantazií
snědl jsem
nějaký jídlo
odeslal tři dopisy
zašel do obchodu
v televizi není nic
telefon oněměl.
rejpu se v zubech.

neprší a já slyším
ty první co se vracíjí
po osmihodinovém pracovním dni
řídí a parkují svá auta
před byty
v sousedství

sedím a popíjím německé pivo
a zkouším přijít
na tu velkou báseň
a nejde mi to
jen dál piju.

víc a víc německého piva
a balených cigár
a okolo 11
v noci
se natáhnu na rozestlanou postel
obličejem dolů
usnu pod elektrickým světlem

stále čekající na tu nesmrtelnou
báseň.

x x x x x x x x x x

CHARLES BUKOWSKI - The Most Beautiful Woman In Town
- Notes Of A Dirty Old Man
- Shakespeare Never Did This
- Talca Of Qrdinary Madness

Knihy z nakladatelství C i t y L i g h t s B o o k s !!

City Lights Bookstore
261 Columbus Avenue
San Francisco
California 94133

52

p l a y b o y i n t e r v i e w : CHARLES BUKOWSKI

/otevřený rozhovor s mužem, jehož denním chlebem je psaní, chlast a mrdání/

10. září 1977, klusácká dráha Inglewood, Los Angeles, kolem půl deváté večer. Od Pacifiku se žene lehká mlha. Ochladzuje se. Klubovna se před posledním dostihem podobá bojišti. Většina závodů už proběhla, vítězovi se shromáždili u baru, za nimi stodolarové kurvy, kontrolující ještě jednou v kapesním zrcátku svůj make-up, než s jestřábíma očima cukrovými úsměvy sbalí svoje frajery. Skotská teče proudem. Postaví se mu ještě? Vzal to čert. Vytáhni ptáka, Anglie. Černoška se stříbrnou afro parukou zašroubuje rtěnku a věnuje úsměv tlustochovi v károvaném obleku, který právě objednáva novou rundu Chivas; závan "la vie en rose".

Ti, co prohráli, a to jsou opět skoro všichni, jsou stále ještě činní, s bludným pohledem, skelnýma očima, s košili potem přilepenou k tělu, obklopeni všemi těmi tisíci nevyhravších sázenek, které pokrývají podlahu a jsou v poryvech vířeny větrem. Stojí ve frontách pře přepážkami dvoudolarových sázek a vykrucují si krky, aby dohlédli na tabuli tipů pro poslední běh. "Royal Doll N. je teď 3:2, ale klesá; snad přece jen radši Colorific se 7:1, ten by běžel večer... ale může ta herka vůbec běžet?" Nebo se potácejí chodbami, tupí a strnulí nebo stojí se zaťatými pěstmi před záchodky. Nebo se třesou s kelímkem zteplalého piva a přemýšlí o nadcházející dlouhé cestě domů a o osmé splátce na barevnou televizi. Nebo, nataženi v lavicích na tribunách, sni o tom, že jsou rockové hvězdy. Je mnoho možností prohry. Jen jedna vede k vítězství.

Charles "Hank" Bukowski, 57, spisovatel a podle vlastního hodnocení profesionální sázkař, a Jorg "Jee" Fauser, 33, spolupracovník časopisu "Playboy", stojí také u baru, namáhavého, emocemi nabitého, pivem a bílým vínem oplodněného, fyzicky i psychicky vysilujícího podniku, eufemisticky nazvaného "Playboy interview", a mimochodem přítom i proto, aby mezi těmi afro parukami a whiskovými mrtvolami přeci ještě určili posledním geniálním tipem vítěze desátého dostihu.

Bukowski sází 30 dolarů, Fauser, ačkoli vyhrál čtyřikrát za sebou, jen 18. "Durante v devátém, to by bylo. Takové jméno a ještě 3:11," říká Bukowski /"Pro mě jsou dostihy skoro tak důležité jako ženy"/ a potřásá hlavou s dlouhými, na koncích prošedivělými vlasy. Jeho obličej, na němž zanechal stopy život i sadistické kurvy, se mírně leskne. Poslední dobou si může takové ztráty dovolit. Jen v samotné Spolkové republice bylo v posledním roce prodáno 120 000 výtisků jeho knih. Podle "Buchreportu" prodalo nakladatelství 2001 ve Frankfurtu celý náklad svazku "Povídky a romány" /Ráj jistý před výbuchem. Hlavní osoba, Muž s koženou brašnou, Záznamy starého špinavce/, který obnášel 40 000 výtisků, za pouhé tři měsíce. Nakladatelství Mara prodalo 22 000 výtisků "Krachu Hollywoodu" a 15 000 výtisků "Básní, které napsal někdo, než skočil z okna v osmém poschodí". "Fuck Machine" vyšla u Hausera již počtvrté: 33 000 výtisků. Kromě toho byl vydán "Muž s koženou brašnou", vázaný u Kiepenhauera a Witsche, jako paperback v edici Neuester. Nakladatelství Maro yydalo "Špatné poražené"

Ale co platí zde, v dostihovém baru, nějaký úspěch v Německu? Profesionála zlobí porážka. Nasazuje si brýle a sleduje elektronickou hru na tabuli tipů.

Jeho přítelkyně Linda, něco přes 30, majitelka malého obchůdku s potravinami na Redondo Beach, do hněda opálená světlovlasá kráska, která vepsala do tohoto interview i svou vlastní osobitost, je zatím jasná vítězka v tomto nevyrovnaném triu - se sázkami 2 dolary na dostih vyhrává už 10 dolarů. Bukowski vyprazdňuje svou sklenici a skládá zmuchlaný dostihový sloupec z "Los Angeles Times", který

53

Playboy - Bukowski

nosil od včerejška v kapse kalhot. "Setkáme se u přepážky vítězů," bručí a jde si vsadit.

Linda se vzápětí usměje. Je to jasné. Toto je muž jejího života. "Máš štěstí," říká Fauserovi, "zastihl jsi ho v zatraceně dobré náladě. Tak klidného a šťastného jsem ho ještě nikdy neviděla, a to už jsme spolu skoro rok. Myslím, že ho baví jeho nový román. A náš vztah se snad bude vyvíjet taky dobře."

^Ten večer se již u přepážky vítězů nesetkali. Ale Bukowski (hlavní věc je prohrát se stylem") a Fauser ("čtyři vítězové za sebou to je taky něco) se netrápí. Hank řídí svůj modrý volkswagen, ročník 67, fantastickou městskou krajinou Los Angeles. V autorádiu hraje Mozart. Blízko dostihové dráhy leží inglewoodský hřbitov. "Zde," říká a ukazuje Hank, "se nechám pochovat. Můj hrob bude ve směru cílové čáry."

Bukowski, o kterém říká jeho německý překladatel Carl Weissner, že vzal slovu "básník" hodně z jeho pejorativního nádechu, je nemyslitelný bez Los Angeles. Tato bizarní metropole - v níž ve stínu nejgigantičtějšího zábavního průmyslu světa leží právě tak gigantický, ožralý slum kde sex a zločinnost nejsou doménou utrápenců novinových titulků, nýbrž poetickým potenciálem, který čekal na básníka jako je Bukowski - tvoří reálný podklad drsné pozadí příběhům a povídkám, kterými se Bukowski během 10 let vypracoval z outsidersera na úspěšného autora. K tomu přirozeně přispělo především to, že zrovna v Německu, právě dokud nepřišel muž z Andernachu, platila nepřizdobená realistická literatura s vysokou zábavnou hodnotou za velkou vzácnost. Tedy Charles Bukowski: německo-americký úspěšný příběh? Spíše snad kontrastní program k normované beletrii, jehož míra začlenění není, jak se zdá, literárním puritánům vhod.

Co následuje, říká Fauser, "je kondenzát z 15 či 20 hodin Drink and Talk Show", konaného především v Bukovského kutlochu kdesi v centru Hollywoodu během poslední vlny veder roku 1977. Mnoho smíchu a také zaraženého mlčení, zatímco venku řvaly děti a na Western Avenue kvílely houkačky. Hank řekl svému návštěvníkovi při loučení: "Asi jsem ze sebe nic zvláštního nevydal." Uvidíme.

Playboy: Říkáte, že dostihové sázky "následují u mne hned po ženách". Kdy jste s tím začal?

Bukowski: Když jsem přišel z nemocnice po operaci žaludku. Zakázali mi pít a řekl jsem své přítelkyni Jan: "Hele, a co teď?" A ona na to: "Jdeme na dostihy." Koně? Myslel jsem, že jsou už jen v kině. No, brzo jsem to věděl lip. Potom jsem začal zase pít - výhra 200 dolarů se dá těžko zapít podmáslem - a od té doby mám dvě neřesti, pití a sázky.

Playboy: Řekl jste, že sázky a dostihová dráha jsou pro vás tak nutné ke psaní, jako byly pro Hemingwaye - podle něj - býčí zápasy a lov.

Bukowski: Ano. Tak nějak. Člověk dřepí ve svém bytě a píše, ale to není ani akce, ani boj, ani výzva. Hledá si tedy něco, a já na závodišti potkávám všechna ta ubohá čuňata, ty, co prohráli, v jejich agónii, a když já prohraju, nesu si taky určitý druh agónie domů. Závodiště je noční můra, hororová podívaná, která mi říká, jak to se mnou je. Aby tím člověk prošel, musí sám sebe přesně znát, a to samozřejmě pomáhá při psaní. Když prohraju 100 nebo 200 dolarů, píšu pak své nejlepší věci.

Playboy: Sázíte podle nějakého systému?

Bukowski: Přirozeně. Kladivo, které nás zasahuje, má taky svůj systém.

54

Playboy - Bukowski

P.: Blízkost smrti, agónie, úzkost, beznaděj - to je to, co potřebujete?

- B.: To taky, ale i herku, která nese peníze, odvážného vítězícího boxera, trochu štěstí ve vsí té mizérii. Ostatně vyhrávám vždy, když někoho pochovám. Jan, ubohé děvče. Uchlastala se. Pochoval jsem, ji, pak jsem šel na dostihy, vyhrál hromadu peněz a přitáhl jsem si domů svou první černošku. Všechno v jednom dnu. Ve stejném roce zemřeli i moji rodiče. A vždy jsem šel na dostihy a vyhrál. /K Lindě/: Je ti dobře, Lindo?
- Linda: /jde do kuchyně/ Ale jo, Bubu.
- B.: Říká mi Bubu. Vykládám něco důležitého, co spraví lidem díry na ponožkách, a Linda jde do kuchyně a říká, už je dobře, Bubu.. /Směje se/
- P.: Komerční úspěch velkých rozměrů nemáte v USA, nýbrž v Německu, kde jste se roku 1920 narodil v porýnském Andernachu. Můžete to nějak vysvětlit?
- B.: Ne, myslím, že byste mi to mohl vysvětlit vy. Snad sedí Němcům můj prostý způsob přístupu k věci. Snad je to taky reakce na sterilní, akademické a pseudopolitické psaní, které v této zemi dlouho, udávalo ton.
- P.: Máte sám ještě nějaké vzpomínky na starou vlast?
- B.: Při nejlepší vůli ne. Že jsem přišel zrovna sem, byla spíš náhoda. Můj starý se totiž narodil v Pasadeně. Bukowští přišli kolem roku 1800 do Pruska a pak do Ameriky. Chudí Poláci, kteří umrzali na svém brambořišti a na západě hledali zlatá/vejce - stále taž stará historie.
- P.: Vaše matka nebyla Polka?
- B.: Ne, byla taky Němka. Za svobodna se jmenovala Fetteová nebo tak nějak. Němec až na kost, co? Každopádně zde můj otec neměl práci, a tak odešel tam k Rýnu a poznal mou matku. S prací to ale bylo na levačku. Zabalili mě tedy do krabice od margarínu a dopravili do Los Angeles.
- P.: Máte ještě v Německu nějaké příbuzné?
- B.: Jo! Svého starého strýčka Heinricha! Je mu teď asi 92 a je houževnatý jak kožené kalhoty. Dlouho jsem si s ním dopisoval, a když pak vyšla v Německu moje první kniha, poslal jsem mu jeden výtisk. Od té doby jsem už o něm neslyšel.
- P.: Chtěl byste se do Německa ještě jednou podívat...?
- B.: Ha, ha! Samozřejmě! Rád bych se ožral se strýčkem Heinrichem a strávil noc na německé záchytce.
- P.: To by šlo jistě zařídit... Svě dětství jste tedy strávil zde v Los Angeles. Někaké vzpomínky?
- B.: Můj dědeček byl jedním z těch tichých německých pijáků. Babička se s ním nechala rozvést. "Pije, pije, fuj, pije!" Byl velký náfuca. Odkázal mi své řády. Vyrůstal jsem na Longwood Avenue, to je dnes černá čtvrť. Už tehdy to byl slum. Drsné prostředí. Naši otcové byli většinou nezaměstnaní. Málo peněz, hodně bití. Poznávali jsme život rovnou z té skutečné strany.
- P.: Neměl váš otec potom práci v muzeu?
- B.: /k Lindě/ Četl moje věci! Ano, byl dozorcem v Los Angeles County Museum, Později tam dostal lepší flek. Řekl, že je Charles Bukowski.
- P.: Charles Bukowski, spisovatel?
- B.: Přesně tak. Roku 1944. Nějaký časopis otiskl jednu mou povídku - moje snad vůbec první publikace. Stál jsem tam mezi Henry Millerem, Lorcou, Sartrem. A můj otec to číslo popadnul, šel za svým představeným a tvrdil, že to napsal on. Dali mu skutečně lepší místo. Asi si mysleli, že mají v rukou génia.
- P.: O většině básníků se říká, že je múza políbila již v raném dětství. Vy jste vždycky tvrdil, že jste se probudil později...
- B.: No jo, já pořád škrábal nějaké příběhy, ale múza... s mým ksichem? Navštěvoval jsem pak kurs žurnalistiky tady na Los Angeles

Playboy - Bukowski

City College, ale tam byli takoví blbečkové, že jsem si řekl, jestli tohle jsou budoucí tiskoví magnáti, pak jsem přistál ve špatné branži. Šel jsem tedy na vandr, ušetřil jsem zrovna pár dolarů, pak jsem dřepěl v nějaké ubytovně, chlastal levné víno, jedl špalek cukrkandlu denně - ten cukrkandl se ostatně jmenoval Payday - a psal krátké povídky. Ale všiml jsem si, že v tom nic není - chyběla mi jednoduše zkušenost, život. Skončil jsem tedy se psaním na deset let.

P.: Proč jste znovu začal?

B.: No, hádám, že jsem začal znovu, když jsem zpozoroval, že vím dost, abych mohl psát. Kromě toho jsem měl za sebou žaludeční operaci a řekl jsem si - hola, člověče, tohle je možná tvoje poslední šance.

- P.: Jsou lidé, kteří vás ke psaní povzbudili?
- B.: Ne. Kromě psaní jsem pak jedenáct let táhl noční šichty jako třídič dopisů. Ne, k psaní mě nikdo povzbuzovat nemusel.
- P.: A k životu?
- B.: Taký ne. Sám o sobě to vůbec nebyl špatný čas. V noci jsem třídil dopisy, ve dne psal básně a někdy stihl i dostihy, A strýček Sam platil. Poprvé v životě jsem měl zajištěnou existenci, haha.
- P.: A jak to bylo s pitím?
- B.: No jo, pití. Bukowski a pivo. "Zdvih flašku a naráz ji vyprázdnil. 'Hej, bejby, 'řekl, 'dyť ty máš před chatou řeziva až až'." - tak v tomhle stylu, což? Ale doktoři mi pití zakázali. Jediné, co jsem směl, bylo mlíko a vařená kuřata. Jednou v pátek jsem řekl Jan: "Do prdele, Jan, musím si dát něco k pití. Určitě je nějaká cesta jak bych to moh provést." Alkoholici můžou být někdy docela rafinovaní. Nalil jsem si tedy půl sklenice mlíka a dolil červeným vínem. Napil jsem se, pak jsem čekal. První drink! "Mysli na to, co ti řekl lékař, miláčku! Hanku zemřeš!" Co se stalo? Nic. "Musím ještě něco pít!" Jenom ještě čtvrtku mlíka a tři čtvrtky vína. Kouřit jsem taky nesměl. Víno mi stouplo do palice. "Vyser se na to, bejby," zařval jsem. "člověk nemůže pít - a nekouřit přitom! Podej mi doutník!" Vykouřil jsem tři za sebou. A stále ještě jaksí žiju.
- P.: Žádné potíže?
- B.: Nic, co by mě mohlo znepokojovat.
- P.: Skvělé. - Třídil jste tedy dopisy a psal básně. Kdy jste začal znovu s prózou?
- B.: Tak asi v roce 1966.
- P.: Do té doby jste publikoval několik sbírek básní a udělal jste si jméno. Jeden časopis vás vyhlásil Outsiderem roku...
- B.: Asi nenašli už nikoho jiného. A sbírky básní...no jo, bylo jich asi deset za šest let. Na nich jsem nevydělal skoro nic. Moji nakladatelé třeli bídu s nouzí. Ale byl jsem patrně čten, neboť jednoho dne přišel John Bryan, který právě založil undergroundové noviny Open City, a řekl, proč pro ně nepíšu sloupek. Ó Bože, já na to. Vždyť tehdy byl zrovna v módě Love and Peace, Leary and Co.: "Hej, člověče, taky to na tebe tak zabírá?" - "Jasně, to je Super-Karma tráva!" Tímhle stylem. Považoval jsem to za dost fádňáckou věc, nebyla za tím žádná síla. "Johne," řekl jsem mu, "něco takového psát nechci." - "Piš, co chceš," řekl on. Jo, a to jsem pak udělal.
- P.: Každý týden jedna povídka?
- B.: Ano, dlouhá léta. Většinou to byl hnůj, psal jsem jednoduše útokem. Ale někdy přišel letmý nápad, který zapracoval, a když jsem byl ve formě, trefil jsem pak do černého. Nejdřív stále sledovali, co jsem napsal. Později mi Bryan řekl, že otiskne vše, co napíšu. Už to vůbec nečetl. Vypsal jsem si z duše množství sraček.

Playboy - Bukowski

- P.: Nechtěl z vás Bryan udělat redaktora?
- B.: Ano, nabízel mi 35 dolarů týdně, ale já měl dojem, že pak už by ty noviny dlouho nedělal. Radši jsem zůstal ve službách americké vlády, zdálo se mi, že ta vydrží víc.
- P.: Ale roku 1970 jste se poštovní služby vzdal.
- B.: Ano, a byl to nejlepší nápad, jaký jsem tehdy měl. Ta úmorná práce by si mě snad nakonec ještě osedlala. John Martin, můj nakladatel, to do mě ostatně hučel už dlouho. Konečně mi poskytl 100 dolarů měsíčně. U pošty jsem tehdy vydělával 6,80 na hodinu.
- P.: 100 dolarů měsíčně za co?
- B.: Jako formu zálohy. Dával mi 190 dolarů měsíčně a já psal. 100 dolarů měsíčně není přirozeně zrovna moc, když třeba jenom nájem vás stojí 125.
- Linda: To bych řekla!
- B.: Ale lepší než nic, bejby. Kromě toho jsem dostal od pošty 5000 dolarů důchodového vyrovnání a myslel jsem si, když to nedokážu jako spisovatel, můžu ještě stále žít pár let na ulici. A jen se rozkřiklo, že jsem hlavním povoláním spisovatel - profík, haha! - už mi lezly do bytu ženy.
- P.: Myslíte, že poštovní úředník jim nestojí za pohled, ale spisovatel...
- B.: Přesně tak to je! Poštovní úředník jednoduše nešíří žádné kouzlo, maximálně může tak mimochodem napsat nějaké nesmrtelné básně. Ale spisovatel dobře, není to

právě to samé jako zrovna matador, ale tak trochu se to k tomu blíží. A tohle určitý druh žen přitahuje.

P.: V Evropě o vás straší v mnoha hlavách představa, že jste byl kamarád Kerouaca a patřil k beat-generation. Je na tom něco?

B.: Ne. Nepatřil jsem ani k beatnikům, ani k žádné jiné skupině, klíce, literárnímu spolku. Něco takového nenávidím. Taky nestojím o to, poznávat jiné spisovatele. Jsou výjimky, ale ty mohu spočítat na prstech jedné ruky.

P.: S Kerouacem jste se nikdy nesetkal?

B.: Nikdy. Jen s Nealem Cassadym, jeho hrdinou, jeho dítětem, krátce před tím, než položil v Mexiku svou hlavu na koleje. Ale to taky nebyl žádný spisovatel.

P.: To zní trochu zahořkle...

B.: Ano?

P.: Které spisovatele máte vůbec rád? Člověk pořád čte jen, že Tolstého považujete za mizerného, Faulknera za falešného...

B.: Aha, teď přijdou klepy naší branže! /Směje se/ No dobře. Tedy Kerouac - četl jsem od něho jen něco tu a tam a nechci si s tím nic začínat. Je příliš kašovitý. Má jistou svobodu, ale ani trochu citu pro styl. Proti Erniemu si ani neprdne.

P.: Pro vás je Hemingway největší?

B.: Jeho rané dílo je zatraceně silné. Ale on není jediný. Erskine Caldwell napsal pár dobrých věcí, ačkoliv se spustil s komunisty.

P.: Věříte, že politická angažovanost škodí psaní?

B.: Jo! Politika je nezdravá. Bez pevné půdy. Příliš nestálá. Nemá se důvěřovat nikomu přespolnímu, ale politikovi - tomu bych nesvěřil ani své špinavé prádlo.

P.: Často vás jmenují jedním dechem s Henry Millerem.

B.: Tak? Tím lip pro něj. /Směje se/ Vážně když je Miller dobrý, je velmi dobrý. Ale 100 stran od něj a usínám. Jednou mi napsal dopis. Myslel jsem, ha! Konečně starý Henry připouští, že mám víc štávy. Ale málem jsem se kous do nohy. Dal mi napomenutí: "Hanku, neměl byste tolik pít. Alkohol škodí tvorbě!" Ten starej sráč! Kolik sudů vína vyprázdnil, a mě vypravuje, že mám zůstat na suchu!

57

Playboy - Bukowski

P.: Mnoho lidí se fixuje na jednoho autora, o kterém věří, že jim ukázal světlo na konci tunelu. Dnes v této souvislosti padá často jméno Bukowski. Měl Bukowski také takový literární vzor?

B.: Ano. John Fante. Dnes zcela neznámý a zapomenut. V 30. A 40. letech napsal pár autobiografických románů, které mě nadchly - Wait Until Spring, Bandini, Ask the Dust. Ten člověk měl sílu i styl. Později psal scénáře pro Hollywood, pak o něm už nebylo slyšet.

P.: Je příjemné být brán spoustou lidí jako jakýsi hrdina, - jako někdo kdo dělá co by mnozí rádi dělali, kdo má, co by mnozí rádi měli, a kdo píše, co by mnozí rádi psali, kdyby k tomu měli nadání.

B.: Že kupují moje knihy, je pro velmi příjemné /směje se/ / Ale měli by je přesněji číst. Nejsem hrdina. Jsem plný zoufalých sraček jako všichni ostatní. Vděčím zatraceně šťastným náhodám za to, že jsem ještě na živu a můžu psát. Ale hrdina? Pryč s hrdiny. Všichni selhali.

P.: Necítil jste se v šedesátých letech jako součást hnutí?

B.: Ne, To pro mě obstarávala matka mé dcery.

P.: Myslel jste si, že by toto tzv. hnutí k něčemu vedlo?

B.: Ne. Stále jsem cítil, že tato cesta by nikam nevedla, že by nikdo nemohl udělat to, co předstírali, že udělat chtějí. A jak lehké bylo být proti válce. Když jsem byl roku 1942 proti válce já, byl jsem dost sám na širé pláni.

P.: Poté, co jste se etabloval jako spisovatel z povolání a ženy vám lezly do bytu, byly okamžiky, ve kterých jste zkrotl?

B.: Samozřejmě, Někdy jsem měl úplně staženou prdel. Chci tím říct, že zedník jde spát jako zedník a jako zedník se taky probouzí. Ale spisovatel, ač jde spát jako spisovatel, nemá vůbec zaručeno, že se taky jako spisovatel probudí. Pak jsem během 21 nocí napsal svůj první román Post Office (v Německu: Muž s koženou brašnou) a cítil jsem se té věci už napůl odrostlý. Měl jsem i potom špatné momenty, ve kterých jsem myslel, že to nedokážu, ale řekl jsem si, musíš zkrátka zůstat u toho, jinak nejsi nic než neschopnej packal, a kdo má o takový zájem? Už nikdy nedostaneš ženu do postele.

P.: Co píšete teď?

- B.: Třetí román. Jmenuje se Women a dnes jsem na straně 406. /Přináší tlustý balík papírů a ukazuje ho dokola./ Tady je to mé bejby. Už je docela pěkně silné co? /Něžným pohybem pokládá balík na pracovní stůl./ Mám pocit, že to bude moje nejlepší práce.
- P.: Které ženy v tom románu najdeme?
- B.: Všechny od Post Office. No, ne všechny. Pár jsem jich samozřejmě vynechal. To samé jsem udělal už u Faktotum, nemohl jsem prostě poprat každou zasranou práci, kterou jsem měl - to by mi žádný člověk nevěřil. A tak je to i s ženami.
- P.: Nikdo by vám nevěřil, že jste jich tolik prořízl?
- B.: Přesně tak. Původně měl román pojednávat jen o jedné ženě, ke které jsem měl obtížný, smutný, strašný vztah. Pak jsem si uvědomil, že o ní nevím dost, abych z toho udělal celý román. Ale měl jsem neuvěřitelné množství materiálu o jiných ženách. Neboť když vezme za své velká láska, člověk se vrhne na každou ženu, kterou potká. Je zoufalý, je blízko šílenství, hmatne tedy po každém stéble trávy. Mrdá všechno, co se podobá ženě. Samozřejmě, není to vůči nim hezké. Nevědí přesně, o co jde, všimnou si jen, že jsou žádány. Věří jaksi ve vás a ve vaše motivy. Ale vy nevěříte v ni. Vy jste nízký, hnusíte se sám sobě a to je špatné. To byla zlá doba. Skoro jsem se úplně rozpadl. O.K. a teď je tu Linda... Zvláštní pocit, psát o ženě, se kterou právě žijete.

58

Playboy - Bukowski

- Linda: Hm pro mě je to taky zvláštní.
- B.: Pro mě je to těžší, bejby. Musím najít nějaký dobrý konec. Nemohu zase skončit se striptérkami: "Šel jsem na striptýz a už se mi nepostavil." Hana! Ale nedělej si starosti. Ty přenechej mně, ano?
- Linda: Já si starosti nedělám. Vypravuj mu o tom konci, jak jsi ho už nedávno skoro měl!
- B.: O.K. Nějakou dobu dostává Linda telefonáty a psaníčka od takového týpka, no, prasáka. Oznamuje jí, že má na ni políčeno...
- Linda: Tak zlé to není...
- B.: No každopádně se zdá být trošku zvláštním, nemám pravdu? Takže pro jistotu vždycky Lindě kolem druhé odpoledne telefonuju. A před týdnem se to stalo. Telefonuju, Ona se nehlásí. No, myslím si, vykecává se. Volám znovu - nic. Hodinu později - nic. Zase po hodině - nic. Pane na nebi, myslím si, ten dobytek se definitivně zbláznil a zabil ji. Byl jsem pořádně vystrašený. Sednul jsem tedy do svého starého volkswagenu a jel jsem. Ale znáte to - ať se stane co se stane, spisovatel to v hlavě "neustále popisuje. Sedím tedy za volantem, fičím to stovkou" směr Redondo Beach a najednou se mi žene hlavou - Člověče, je to snad konec ke tvému románu? /K Lindě/ Nezlob se, ale já skutečně uvažuji ve dvou rovinách.
- Linda: Nemusíš se omlouvat.
- B.: Jo, jo, tedy přijíždím... Kradu se navýsost opatrně do domu... Pátrám po krvi, uříznuté hlavě... Samozřejmě nic.
- Linda: Byla jsem na nákupu.
- B.: A hovno, napadlo mi. Můj krásný konec je v hajzlu!
- Linda: Přijdu domů, on mě volá a vypráví mi ten příběh a je skoro zlostný, že jsem nebyla mrtvá.
- B.: No, nevzdávám se naděje. Snad mi přece jen dodáš použitelnou poslední kapitolu. Nevoloal náhodou znovu?
- Linda: Jasně, dneska ráno. Má hlas jako Truman Capote. /Napodobuje hlas prasáka./
- B.: Samozřejmě taky tvrdí, že se chce stát spisovatelem. Eh, všichni tihle básníci! Víte, před časem tady bydlel v jednom apartmá manželský pár. On byl starý asi jako já a ona kolem 50. Žili ze sociální podpory. Žena byla těžká alkoholička. Stále ze sebe vydávala zvláštní vřeštivé zvuky /Linda napodobuje zvláštní vřeštivý zvuk/, nazval jsem ji tedy papoušcíci. Se starým jsem neprohodil nikdy ani slovo. Vzájemný odpor. Chlastali každou noc, jako my všichni tady. On jednoho dne zemřel. O několik týdnů později klepe něco na mé dveře. Za nimi papoušcíce. "Hanku, můžu s tebou mluvit?" Prostě přišla, sedla si a ukázala mi nohy. Viděl jsem dokonce trochu i kalhotky. Byl to nejčistší horror. "Tedy Hanku," řekla, "vždyť víš, oba jsme žili z podpory a teď jsem sama, mám to ještě těžší. Chtěla bych ti dát návrh. Věc se má totiž tak - já taky píšu!" Bože, "Skutečně?" řekl jsem. "Ano," řekla. "píšu. A teď jsem dostala

nápad. Co kdybychom psali společně?" - "Oh," řekl jsem, "nevěřím, že bych to svedl. Při psaní musím být sám, jinak všechno popletu." Byla zklamaná. "No jo," řekla, "snad potřebuješ trochu cviku. Rozmysli si to ještě." Dal jsem jí sklenici vína. Nedokázal bych jí říct, ať na to zapomene. Pro skutečné chudáky není ani literatura jiskřičkou naděje - - jako pro outsidera v posledním dostihu, když vítězové jsou již vyplaceni. Ale už jsem ji nikdy neviděl. Vystěhovala se. Nemohla už platit nájem.

P.: Je to jen otázka stylu - a snad i vnějšího dojmu, - že pracujete a bydlíte dál v tomhle kutlochu, místo abyste se přestěhoval do nějaké lepší čtvrti, například do Beverly Hills?

B.: /Směje se/ Co mám dělat? Tam bydlí už můj nakladatel a Jezdí v jaguáru. Naprosto netvrdím, že bych v tom prostředí nemohl

59

Playboy - Bukowski

psát. Ale na to zde jsem si už zvykl a stálo mě to spoustu sil a času, abych z toho udělal pár dobrých textů - nechme to při tom. A kde bych ještě našel takové lidi, jako je třeba velký Sam, co tu bydlí? Obrovské dítě, vysoké snad dva metry, 120 kilo živé váhy. Až neověřitelně jemný, magický chlapík. Dřív vlastnil masážní salón, teď žije z ATD /Aid for the Totaly Disabled - Pomoc pro zcela neschopné/. Má pušku ze šrotu, a s tou chrání nájemníky, když někdo dělá potíže, Nikdy jsem s ním mnoho nemluvil. Rozumíme si i beze slov. Každý zná svět toho druhého, to stačí. S takovým magickým typem v sousedství se mému psaní nemůže nic přihodit. Jednou ke mně přišel se slzami v očích a s puškou v ruce. Někdo zranil jeho duši. Sam ho chtěl oddělat. "Hanku, mám to prase odprásknout?" ptal se. Kdybych byl řekl ano, byl by to udělal. "Vykašli se na to, Same," řekl jsem, "tebe přece nemůžou urazit." /Hluboce vzdychne/ Zatraceně, přece z toho neuděláme takovou tu smutnou noc, za jakých se melancholicky čumí do sklenice? Eh, všichni jsme v prdeli. Řidič autobusu je v prdeli, president USA je v prdeli, básník je v prdeli. No tak, popijme něco? Kde je ten hit, člověče? Mám v zásuvce ještě trochu materiálu. Nebo se sjedem banánovou slupkou - hahaha.

P.: Apropos, drogy...

B.: Ano, někdy jsem si dělal srandu z narkomanů. Já už jsem takový. Když si to dopřeju já, tak je to perfektní rozšíření vědomí, jo! Když to dělá někdo jiný, je to vzrypělá kuřecí sračka. Nejsem fér. Ani nechci. Vždycky jsem měl předsudky. Nechávám putovat svůj duch do každého směru, co si zamane. Když chce být špinavý, nechám ho ve špíně, když chce být zlý - prosím. Nejsem sociální instituce, jsem spisovatel. Když jde mému psaní k duhu, že jsem unfair, jsem unfair. Je mnoho věcí, které mohou psaní pomáhat, a ne všechny jsou asociální. Ženy např. nebo dokonce hádky s ženami - vše, co tě zvyklá, ti pomáhá při psaní, chce to jen houževnatost a vydržet u toho.

P.: Vy nevěříte, že je člověk schopen naučit se jednat sám se sebou a s jinými?

B.: Ne nevěřím. Víím to. Lidské vztahy to dokazují, tu neschopnost. Člověk s sebou vleče příliš mnoho hoven. Nechte ho s nimi samotného.

Linda: Ale když ty máš potíže s nějakou ženou, jdeš k jiné...

B.: ...a je to zas to samé od počátku do konce. Tak to právě je. Ale já přinejmenším víím, že to tak je. K čertu, nakonec budu ještě filosofovat!

Linda: Nemyslíš, že máš předsudek o neodvratném konci každého vztahu mezi mužem a ženou?

B.: To je můj poznatek, bejby. Asi jsem potrhlý, co? Tak potom napsal všechny tyhle knihy blázen.

Linda: Smůla je, že ty když máš k někomu vztah, počítáš hned od začátku s tím, že to zkrachuje. Anticipuješ konec.

B.: Nic neanticipuju. Myslím si, že bude u mě tak dlouho, dokud budeme mít radost, srandu a potěšení. Když začne smích znít dutě, je to pryč. Ale nic neanticipuju a nediskutuju o tom. Ženy o tom musí diskutovat, to je v jejich povaze. Jsou optimistické, musí být. Přivádějí na svět děti, pěchují Zemi lidmi - něčím takovým jako námi. Muž nevěří bezpodmínečně, že dítě musí být něco dobrého. Příliš mnoho lidí, příliš mnoho keců, příliš dlouhé věty. Zácpa. Mám příliš často zácpu na to, abych ji dobře nepoznal.

Linda: Nepodepsaly se na tom taky tvoje početné vztahy k ženám?

B.: Souhlasím. I sám sobě jsem nevěrný. Ke svému neštěstí jsem potkal příliš brzy špatný druh žen. Ale věřím, že se tím zostřil můj instinkt. Co se lidí týče, reaguju jen svým vlastním instinktem

60

Playboy - Bukowski

jako třeba rybenka. Nebo krysa. Stal jsem se nedůvěřivým. Naučil jsem se plně chápat, že není nic horšího, než duševní nevěra.

P.: Tělesnou nevěru tolerovat můžete?

B.: Ano, můžu. Tělesná nevěra vlastně vůbec nevěrou není. Házíš sebou, teče z tebe pot, mrdáš, přijde to nebo taky ne. Pak si dáš další drink. Myslím, že se máme dívat skutečnosti vždy do očí. Tady je postel a tady mokrej flek - mrdání je mrdání, těžko se proti tomu dá něco říct. Ale tvářit se tak jako bys chtěl, a přitom se do toho skutečně nedat - to je duševní nevěra a tu nenávidím jako lež. Nikdy jsem nelhal.

P.: Spojujete s tímto druhem nevěry také nevěru mnohých spisovatelů ke své látce, svým postavám, své fantazii?

B.: Ano, bylo a je spousta takových šmejdu. Ale teď se zase pohybuje na kluzké ploše! Já se každopádně s ničím neskrývám. Můžu se dopustit tělesné, ale ne duševní nevěry. Nemám rád tyhle hrátky. Vždyť člověk musí někde začít, proč ne u pravdy? I pak bude stále ještě kusem hovna, ale takovým, kterým si eventuálně může klidně umazat prsty.

Linda: Nemyslíš, že se pak bude muset otevřít i vztah k jiným lidem?

B.: /Směje se/ Je to interview pro Lindu nebo pro Playboy? K čemu všechno zveřejňovat, drbat a ocucávat jako poslední cecek na světě? To by vzalo všechnu radost i bolest... Kdo chce ještě dnes najít Boha? K sakru, teď budu ještě i teologický! Bukowski skutečný mystik Hollywoodu! Ne, vážně: znáte přece ten příběh starého mudrce z východu. Tisíce let sedí na své hoře a zírá do Prázdna. Jednou se vyškrábe na vrchol taky žák, a oddychuje a koupaje se v potu říká: "Ó Mistře, co je to?" Odpověď znáte.

P.: Dostane facku.

B.: Jo, jednu mu přišije. Co se stane pak? Už jsem to zapomněl.

P.: Myslím, že spadne s hory dolů a začne znovu od začátku.

B.: Aha. A tak je to taky s láskou. Skoro na ni chcípneš, nějak přežiješ, a jde to znovu od začátku. Tady Linda... Chce, abych byl zdravý. Chce mi stříhat vlasy. Chce, abych dobře vypadal, chce, abych se dobře cítil. Ještě nikdy jsem nepoznal takovou ženu.

P.: Nikdy jste nepoznal ženu, která chtěla, abyste se dobře cítil?

B.: Ne, nikdy. Linda je první. Proto jsem někdy nedůvěřivý. Starý Hank dřepí na své hoře, zírá do prázdna a dostává zlostnou paranoiu. Opíjí se a je zmítán zběsilou žárlivostí. Ano, jsem žárlivý, jsem podrážděný, věřím, že jsem zamilován. Pravděpodobně blázním. Stále na ni myslím. Co teď dělá? Mrdá s tím prasákem? Dělá to s pumpařem? Žije ještě vůbec? Když se zamilujete, máte pořád na kahánku. Láska je poslední zbytek kouzla v rozčarovaném světě. Samozřejmě je úplná blbost milovat jednoho člověka, ale přesto je to velkolepá věc. Nemůžeš kouřit nic, co tě moc omamuje, nemůžeš pít nic, co tě opíjí. Kromě psaní bych se kvůli tomu mohl vzdát skoro všeho.

P.: Musím říci, že se tahle výpověď moc neshoduje s představou tvrdého sexuála, mužského šovinisty, vůči ženám nepřátelského starého mrdače, kterou si o vás udělala spousta čtenářů vašich knih. Je ve skutečnosti Charles Bukowski jemně šoustající velká něha?

B.: Musím na to odpovídat?

Linda: Nedávno jsme byli na filmu Star Wars a na konci jsi měl slzy v očích.

B.: Nepřeháněj.

Linda: Ano, poslední dobou někdy pláče. To jo nádherné. /K němu/ Asi se pomalu stáváš člověkem.

61

Playboy - Bukowski

- B.: To je stáří. Senilita. Ztrácím rozum. Bukowski se slzami v očích na Star Wars, sračka, nikdo už si nekoupí moje knihy. Nedávno mě přistihl Michael v supermarketu, právě když jsem ohmatával meloun.
- Linda: /směje se/ Co se stalo?
- B.: Zatraceně, Michael mě přistihl v supermarketu, zrovna když jsem měl v ruce meloun, rozumíš? On měl svůj vozík plný pivních plechovek a brambůrků, a co jsem v něm měl já? Broskve: Hrozny! Salát! A zrovna jsem sáhl na meloun! Hrál jsem samozřejmě čerstvého otce a šklebil jsem se na něho, ale on mě, k Čertu, prokoukl! Bukowski to na nás hraje!
- Linda: Ach, ty máš na mysli svou pověst!
- B.: Jo, moje pověst! Ode mě se očekává, že každou noc vychlastám pár litrů whisky s pivem, promrdám s tlustou kurvou svou špinavou matrací a pak obrazím bordely v North Hollywood. K tomu zhltnu tři tuny brambůrků a hned jsem v takové kondici, že napíšu 15 nesmrtelných básní za sebou a současně vyhraju všechny dostihy v Santa Anna a Santa Anita!
/Huláká/ Hej, Bukowski! Hej, Hanku! Už jsi jim to zase ukázal, co, bejby?! /Směje se./ A přitom se plížím supermarketem a obcházím pult s ovocem! Hned potom nesu své ložní prádlo do čistírny a ještě se mrknu k buzíkům, kteří vedou makrobiotickou cukrárnu! /Směje se./ Vždyť říkám: stáří. Senilita. Šílenství mě má už v drápech.
- P.: Po všechny ty večery jsem vás viděl pít bílé víno. Straníte se piva a whisky?
- B.: Vždyť říkám, že Linda chce, abych se dobře cítil.
- P.: Proč jste vlastně začal s pitím?
- B.: Jak jsem už řekl, vyrůstal jsem v ne právě růžových poměrech. Od svého otce jsem dostával stále jen výprask, neměl jsem v kapse nikdy ani cent, byl jsem osamělec, opuštěný blázen, kazimír, chronický nepřítel lidstva. Potom jsem udělal starý objev, že se sklenicí piva se snáší život líp. Bylo mi asi 12 nebo 13. V 17 jsem měl láhev většinou ve školní skříňce. Tehdy jsme často chlastali o sázku - kdo se první svalí, musel platit. Barbarské. Vyhrál jsem skoro vždy.
Abych se ještě jednou krátce vrátil k té slabomyslné pověsti o Bukowském, k vysokým nákladům a k celému tomu povyku, který se teď kolem mne dělá: Nikdy jsem neřekl, že jsem písíci Bogart nebo nejlepší od Hemingwaye. To obstarávají novinové titulky, to je jejich bussines a pravděpodobně z toho nežijí špatně. Já jsem vždy jen zkoušel napsat svých pár příběhů tak dobře, jak jsem uměl. Když máte jistou pověst a jistý statut, můžete těmto lidem nabízet čisté sračky a oni si toho nevšimnou. To vám dá důvod k zamyšlení. Nevěřte tedy tomu, že ten povyk kolem Bukowského měl na mě sebemenší vliv. I když si už zase dávno vybrali tucet jiných ubohých bláznů, já stále ještě sedím za svým strojem a piluju svou duši i své příběhy.
- P.: Ano. Řekněte, proslýchá se, že se má brzy točit film podle románu Post Office.
- B.: No jo, na tom dělají mladí.
- P.: Kdo hraje Henry Chinaskiho?
- B.: Nejraději bych měl Clarka Gablea nebo Humphreye Bogarta - když už, tak už.
- P.: Dovedl byste si představit, že byste sám hrál tu roli?
- B.: Hrát sám sebe? Ne, děkuju. Snad kdyby z toho udělali muzikál. Umím totiž dobře zpívat! Ano, přímo to vidím. První záběr: Bukowski a 50 černých kurev v poštáckých uniformách, chór. Končíme rychlý step a zpíváme: /Zpívá/ We work for Uncle Sam, and we don't give a damn!

Playboy - Bukowski

- P.: No, Bukowského muzikál je už mimo. Berete si taky materiál pro některé své příběhy z novin? Mám na mysli např. tu historku s profesionálním vrahem nebo tu, ve které dva bratři oddělají starou hvězdu němeho filmu...?
- B.: Ale jistě, беру si mnoho podnětů z šílených událostí, které denně servírují televize a tisk. A tyto "příběhy ze skutečného života" poskytují pak někdy velmi zajímavou živnou půdu. Např. příběh, o kterém jste se zmínil, filmová hvězda a vrah. Četl jsem o tom, představil jsem si, jak se to asi odehrálo, a napsal jsem povídku. Vrazi dosud sedí někde ve vězení. Jednoho dne mě zatelefonoval kamarád jednoho z nich a říká: "Ukázal jsem mu tu povídku a líbila se mu - přečetl všechny tvoje knihy a až vyjde ven, chtěl by tě navštívit, chce se taky stát spisovatelem!" No, můžu vám říct.../Směje se./ A ještě jedna epizoda. Dva jiní chlápci sedí v base. Čtou moje věci a vjíždějí si do vlasů. Jeden říká, že

Bukowski neumí psát, druhý to bere jako osobní urážku, poperou se, krev ve sprchách atd. Každopádně mě napsali. Odepsal jsem. Korespondovali jsme si. Nikdy jsem se jich neptal, proč seděli. Jednoho dne je propustili a oni mě navštívili v bytě mé přítelkyně. Stáli u krbu, já někde dřepěl, hovořili jsme. A později, když vypadli, mi moje přítelkyně řekla: "Viděl jsi, co ti dva prováděli?" - "Ne," říkám. "Člověče, rozepnuli si poklopce, civěli na mě a onanovali; Něžáci exhibicionisti!" Čímž bychom byli zas u toho chlíváka...

Linda: To snad raději ne. Spíš vypravuj příběh té Jeny, která chtěla zastřelit svého muže.

B.: JO! To je dobrá historka, zvláštní historka: S ní taky něco podniknu. Stalo se před týdnem. Tedy, je tu žena. 52 let, její muž má 56. Stále se hádají. Žena už má muže dost. V šicím stroji si schovala pistoli. V šicím stroji! Jedné noci už je toho přiliš. Rozhodne se, že ho oddělá. On spí. Střelí ho dvakrát do prsou. On leží v posteli a teče z něj krev. Ona si myslí, že je mrtev, je unavená, lehne si opět k němu. Vedle něj! Pravděpodobně to byla jejich jediná postel. Je utahaná jako pes a spí. Tak uplyne 20 hodin. Pak přijde muž k sobě - nebyl vůbec mrtev - vidí bouchačku v její ruce, vezme ji a prostřelí jí obě nohy. Pak si řekne, že nechce zdechnout, a aby upozornil lidi, vystřelí skrz okno. Pistoli hází ven. Nemíří ale správně, pistole se odrazí od okenního rámu a přesně v tom okamžiku přijde žena k sobě, napolo šílená bolestí, chňapne po pistoli a střelí ho do úst. Ale starý je stále ještě na živu: Mezitím je tu policie a policajti běží nahoru po schodech. Muž a žena leží na sobě a bojují o zbraň. Žena má poslední výstřel, ale netrefí se. Když se policisté objevují ve dveřích, ona umírá. Muž žije, má pryč polovinu čelisti, dvě díry v hrudi, ale žije. To je příběh ženy, která chtěla zastřelit svého muže...

P.: Silné. A motiv byl ten, že se stále hádali?

B.: Žena zanechala pár řádek: "Život je tak strašný. Nevydržím to. Má jinou ženu." - něco v tomhle stylu, někteří lidé to všechno berou dost vážně, co?

P.: Vy to tak vážně neberete?

B.: Myslím, že tu nejhorší vážnost mám už za sebou.

P.: Vaše nejtragičtější příběhy pojednávají většinou o skladatelích. Borodin, Hugo Wolf...

B.: No, vždyť oni taky měli velmi smutný, zbabraný život. Mnoho jsem o nich četl. Čajkovskij, stojící nahý v řece, aby už konečně doslal tuberu a zemřel! Byl to buzerant a vzal si lesbičku. Ona byla schizofrenička a udělala mu ze života peklo. Tihle ubožáci byli tak obeznámení s horrorem, že ve srovnání s nimi jsem v téhle branži úplný začátečník.

P.: V jedné povídce vám říká redaktor: "Zdůrazni sex. Směs sexu a horroru." A vy odpovídáte: "Rozumím, To konečně dělám celý život."

Playboy - Bukowski

Byl jste znám především naturalistickým znázorněním postelových scén, brutální komikou svých sexy příběhů. Když se ty povídky čtou pozorněji, vyvstává dojem, že je píše zuřivý moralista, který zná demony sexu přesněji, než je mu mnohdy milé...

B.: Více než to! Jsem jeden z posledních puritánů. Sex musí být jako hřích, pak je pro mě neuvěřitelným zážitkem. Jdu se ženou do postele a říkám: "Hej, bejby, děláme teď něco načisto špatného, za co se budeme určitě smažit v pekle!" A pak - yeah! Jaký požitek! Samozřejmě vím, že to není nic špatného, dát si ve dvě odpoledne dobré číslo. Ale dovoluju části svého rozumu myslet si to - protože můžu celou věc vychutnat plně až potom. Schíza, co? Ale není mnohem pepnější vzít si zakázanou drogu, než spolknout jednoduše 20 aspirinů?

P.: Nemám zdání. Nikdy jsem si ještě nevzal 20 aspirinů.

B.: Jedna žena mi jednou řekla: "Ty jsi ten nejnevinnější muž, jakého znám."

P.: Skutečný nevinný anděl? v

B.: Přesně to myslela. Choval jsem se vždycky tak, jako bych byl nikdy nespal se ženou. Ale je skutečně nutno zdůraznit, že jsem opravdu neměl zdání o většině věcí, které se mohou odehrát v posteli.

P.: Ani zdání? To byste mohl vysvětlit...

B.: No... Nebyl jsem zvlášť bujný milenec. Neměl jsem o ničem ani páru, byl jsem nad tím, mrdal jsem o sto šest, abych to měl. Tehdy taky nebylo zvykem zabývat se předehrou. Snad mělo ženské libido přece jen něco do sebe - teď ti řeknou, co chtějí. Byl jsem tehdy rád, když jsem měl vůbec v posteli ženskou, ostatní mě

bylo jedno. Ale pak jsem potkal ženu, která mi řekla: "Hanku, copak nevíš, jak to chceme?" Mě bylo tehdy 50. "No počkej," řekl jsem jí, "co má bejt? To jako myslíš, že nechci mrdat?" - "To ne," řekla, "ale to není všechno." Byla skutečně dobrá. Provokovala mě: "Ach, pravděpodobně by nemělo smysl ti to ukazovat. Starý pes se už přece nenaučí nové triky." - "Ho!" řekl jsem, "to uvidíme:" A učil jsem se.

P.: Co myslela těmi "novými triky".

B.: Ty nejstarší, které jsou - ale já je neznal. Prostě jsem pozdě začínal. Se psáním. Se sexem. Skoro by se dalo říct, že i s životem. Nezapomeňte, že teprv sedm let jsem z poloviny svobodný člověk - od konce poslední noční směny na poště.

P.: Mnozí vaši protagonisté jsou kriminálníci nebo úchylní. Zjišťujete sám na sobě kriminální či úchylné sklony?

B.: Asi jo. Mně jde vlastně o psaní příběhů. O úchylných a kriminálních se dá obecně říct toto: na temných, ztracených, zoufalých typech lze ukázat šílenství života a jeho mechanismus lépe, než na normálních. Zaměstnanec supermarketu, který jen sní o tom, jak znásilnit malé děvčátko s modrými kalhotkami noho matronu s podbradkem, je jako protagonista méně zajímavý než muž, který se už nemůže přemáhat, jde a tyto sny realizuje. Kdo z nich je normální nebo jestli to náhodou nejsem já, který o tom píšu, ten vlastní prasák a šílenec - - koho to sere, kamaráde?...

P.: Je příběh Henry Chinaskiho úspěšná povídka?

B.: No jasně! Věci se průběžně zlepšují! Nedávno jsem si koupil již dva páry nových bot. Je mi 57 a vlastním tečí už dva páry bot. Jak to všechno skončí?

P.: V co věříte?

B.: Já doufám, zde, v tento psací stroj.

Linda: /Objevuje rybenku/ Hele, rybenka!

B.: /Směje se/ Napište, že ještě žiju s rybenkami, - Bukowski je dosud lidská bytost!

1977

přeložil -íf-

64

t i c h á m o d l i t b a o d p e t r a p l a c á k a

Cesta se stáčela k půlnoci
Vzhůru na Oslí vrch
kolem pustého hradu
údolím mezi skalami
přes slané jezero
dál do země temnot
málo už bylo času
a podzim ne a ne skončit
vždy nové mlhy popadaly
ze skalních slují
a listí na zemi bylo vždy
o něco rozmočenější
bylo ta bahno, po celém
lese bylo bahno
a buky se táhly do dálky
jako klenba vlhkosti a zmaru
jak krápníkové jeskyně tlení
všude kapala barva listí
Tak tedy znovu přišel podzim...
pokolikáté už v mém životě?
jako kdyby mi přišel jemně
naznačit
že číše života se plní
že je mně už přes dvacet
abych nezapomněl...

Ano, jsem stařec nad hrobem
plíce mi vyschly

ruce se klepou
a přece musím ještě makat!
to je v prdeli
neexistují děti
které by živily svého otce

Kopu krumpáčem díry
do tvrdé matičky Země
chabé vězení
kap a plác, kapka čiré vody
a mrtvý hnijící list
věděl jsem, že jako žebravý
mnich sotva dojdu
všude po lesích číhají
zabijou tě z rozlícenosti
že nic nemáš
a jako potulný ozbrojenec
se také daleko nedostaneš
stáda roztrhají samotáře
a kdo tedy dostane ten
TĚŽKÝ LIST pro PÁNA Z ČERNÉ?

Kvíčaly, křivky a brkoslavové
dávno už šukají po větvích
hledají scvrklé plody jeřábů
zimní chrapouni udiveně
vylézají z hlubokých hor
a okrádají se tak o zásoby

životodárného tuku
rostliny uspaly vědomí
aby je mráz nezahubil
slunce bledne, slábne
slábne zimo, zimo!
Morano, Morano
bohyně čistoty
sestup a uzamkni
hnisající rány
klíčení a hnilobu
smích té nekonečné
války
zahub snažení
spal nemoc
ty pak odložíš svůj meč
kutnu na zem uložíš
listí se vrátí do větví
a slunce

nehraj si
to už bude věčnost

x x
které taky už vyschlo v krku
jak s ní zacházeli...
a se mnou prý zacházeli
velice špatně
neměl jsem se narodit
jako královský synek

Nedozírná a krásná jsou pole
jižní Moravy
zvlněná jak obrovské

vlny letního Balatonu
a krásně zbarvená
hněd, čern a žlut, bohové
jak pták, racek-rybář
letím nad nimi
ach
a ruce roztažené
opisují zakřivení
ach
a ruce od barev
a hlavu od svině

S mačetou v ruce
se prodírám
kukuřice lány
a připadám si
jako nějaký vaquero
v cukrový třtině
jako divoký kanec
rýpající lanýže
hledám tyče
podle nichž se prý
vyměřují dráhy raket
abych je opravil
snažím se je natírat
opravdu poctivě

Je podzim, krásný podzim
můj nejmilejší čas
již přes týden lije
a já jsem se již vyrovnal
se smrtí
Jak přezrálá hruška

je to velice dobré to udělat
můžete tak chodit po polích
odejít 3i klidně pryč
s větrem
a když budete celý den
kopat krumpáčem
bude vás to bavit

Podzimem svítilo nebe
na opuštěné lavičky v parku
mokrý listí padalo na mou
opuštěnou hlavu
studilo a nutilo
mě tak přemýšlet

Bylo to utrpení

Odjel jsem tramvají
Drkotala sady
Potom napadl sníh, přešlo
jaro, léto a byl zas podzim
zestárl jsem o století
a zrovna jsem byl zděšen
že ta voda v potoku u mých
nohou
odplyne a nikdy ji už nespátřím
a v další vteřině to byla další
voda a potom další a další
jektal jsem zuby jako šílenec

takový děs jsem ještě nezažil
jako malé dítě, nechtěl jsem
brát v potaz, že to bude mizet
věčně, že to nikdy nepřestane
aby se pocítil teti skutečný
děs

Tak už mi zase ta kráva
říkala, že už to je
plných podzimních košťat
dolů na Klárov
Na stanici přistoupila
starší paní
chytila se tyče
a zůstala stát u dveří
Z hloučku, asi desetiletých
děvčat, sedících a postávajících
kolem tří sedadel
se ozvalo - holky, pusťte
tu paní sednout
Paní, paní, pojďte si
sednout - zvolaly dívky
a uvolnily jí místo
Paní poděkovala a sedla si

Tak přece jenom je nechytili!
údivem jsem otevřel pusu
tak přece nejsou ochočeny
přece jenom jich pár uniklo

Bože na nebesích... !!!

Několik jich uteklo
ze zoologické zahrady
v Mnichově
a na Šumavě je dřevorubci
z neznalosti umlátili holemi
- četl jsem noticku
ze Světa kuriozit
až naprší a uschne
až budou sloni plavat v mořích
a kosatky plachtit na Měsíc
bylo mi zlo, jak už dlouho ne
vál jihozápadní vítr, topoly
ve staré aleji se ohýbaly
v pase
a já cítil nepříjemný,
štiplavý
pach potu z toho snažení
vyvolávající v dutině srdce
tlak úzkosti

všechno jedno, ať si
dělám co chci

No konečně, ty krávo
že jsi nepochopila
jak jsi blbá

Chvíli jí to trvalo
než šklubla hlavou
ale to zas jenom kvůli

tomu starýmu
bylo to marný

Jaký si osobuješ právo?
tohle říkat
takhle se chovat
kdo jsi, prosím tě
co si o sobě myslíš?
všechno přezírat
kde v sobě vůbec bereš
tu drzost?
jak mně můžeš říct
že já musím a ty že
nemusíš vůbec nic
kdákala
svejma nevinnejma očima
a tak jsem jenom řek
chceš přes rypák
sekyrou nebo krumpáčem
měla už to příliš jasně
napsáno v obličejí
nevěděla už ani co chce
jestli krumpáčem
nebo snad radši sekyrou

Tak, koukáš zděšeně
sakra, co ti mám povídat
jak ten náš den je nepatrný
a tma všude kolem nekonečná?
ach, však dobře to víš
ale co s tím, jsi statečná
statečná, ale člověk musí

66

být sám, ty krávo
aby mohl být statečný
tak laskavě nerej do
druhého
nech ho plakat
a neztrácej pak víru
ach, ty huso
škube ti to žlučí
chovej se normálně
povídáš
nedělej ze sebe debila
a co já ti mám povídat
jak ten náš den je nepatrný
a tma kolem nekonečná?
ach, ty náno blbá
cože jsi to za tvora
jak šíleně nekonečně
nenávidím vulgárnost
mám zimmici hnusu
bílý, vzdálený slunce
a ledový vítr

Bylo mi tak příjemně
tak zle se mi motala hlava
nemohl jsem vstát
a ležet byla šílenost
ani rty jsem nemohl
odtrhnout od sebe
a ulevit si nadávkou

modlitbou ne
už nikdy totiž nic neřeknu
ani nahlas ani v duši
větší štěstí pak
nemůže být

Fixloval jsem
a Bůh mě ztrestal
a je mně to jedno

Byla honěná ve společenskéjch
vědách

taková psycholožka
Freudovo dítě
a křesťanka do toho
znáte tu ženskou blbost
nahore zelená, nastraně
ořechové dřevo
a zespoda vůně jahod
a nakonec, když mi přešla
černá kočka přes cestu
a já ve zlém tušení
udělal deset kroků zpátky
smála se jako americká
studentka historie
na staroměstskéj orloj

stejně mě to nezachránilo...

stála rozkročená
levou nohou na levém
pravou na pravém břehu
ve vztyčené pravici
pochodeň
na hlavě korunu
svobody nového věku
5 000 mil dlouhý Nil
jí tekl mezi nohama
a před sebou nedozírné
moře

Dovedete si to představit?

Hluboké moře
zášti a nenávisti
já

Půda byla úplně suchá
posypaná jakýmisi bílými
kuličkami
a nebyl to sníh
a nebyl jsem tam ani já

protože jsem nesledoval
žádný prospěch
nechtěl jsem se nad
nikým vyvyšovat
vůbec nic jsem nechtěl
prostě jen tak
jemně nakopnout

A ta bolest
to bylo to nejmenší

mě to baví
každý svého štěstí
strůjcem, jak si
kdo ustele, tak si lehne
jak si kdo uvaří
tak si to sežer

Ta kráva, to je ale
moře všech bolestí

Všechno, co jsem kdy udělal
a řekl
jsem nikdy nemyslel vážně
ba nikdy jsem dokonce nemyslel
copak je to tak těžký
to pochopit
dyť i ta smrt se směje
a já se budu smát
až chcípne ta kráva
budu se smát tomu
jak bude překvapená
ta bude čučet
vykrouť se jí
všechny ty oči zrcadlící
souhrn životních zkušeností

A ten debil
jako ten největší pařez
pořád ze mne tahal
nějaký rozumy
už jsem ani nevěděl
čím bych mu zaplácl
uši

67

byl jsem nervózní
hrozná společnost
nakonec došel k závěru
že jsem naprostej idiot
i když jsem mu to říkal
hned na začátku
ale to si říkal
jo, jo a v duchu
si opovržlivě myslil
že se dělám zajímavým
a dvě hodiny mě musel
otravovat

Takovýho kretena
bych přivázal za auto
a jezdil s ním dvě
hodiny po městě
aby si udělal reportáž
bojovně rozkročená
Seifert by z ní měl radost
a ostatní? ty už
ani nepamatuju
zatím je to ještě sranda
ale za chvíli se užerou
vzteky

A když třeba
starosta New Yorku

dá po několik dní večer
vypnout ve městě pouliční
osvětlení
aby amatérští astronomové
mohli nerušeně pozorovat
Halleyovu kometu
nebo třeba hasiči
když za parného léta uzavřou
o městský dlažbě

Střelili ho přímo, rovnou
zlomila se mu křídla
a na zemi ho tloukli
šviháci v zelených kamizolkách

nesmírný strach a úzkost
vyvolaná úsměvem ostrých knírků.
pěstěno ruce se zlatými prsteny
a najednou jsem uviděl
že tam je ona
stojí mezi nimi
a s odporem a trapným
pocitem se dívá
ach, nevěděl jsem
že ji ochočili
moji deset let
starou manželku
nejdřív vyplivnout jazyk

pak střeva, žaludek a srdce
drůpky do igelitu
letěl po obloze
a zvracel krev
smáčela bělostné peří
bílá křídla
perutě anděla
zahnuté drápy sokola
a srdce hmyzí
jsem krtek
a ta kráva tam stojí
s téma frajerama v kloboucích
plive na tu kaši
úplně se jí z toho
dělá blbě
a říká
čemus mě to učil
jak jsem ti jen mohla věřit
a její tvář už nebyla vybledlá
a rty neměla popelavé
pěkně ji vykrmili
červená prdelka
masíčko do ruky
opravdu, vypadala spokojeně
ulici a stříkají do vzduchu
aby se nahým dětem změnila
jejich ulice v Mississippi
a když všechnu vystříkají
a zase odjedou
je mi z toho smutno
protože tam to ještě je
jakžtakž nějaká civilizace
ještě tam přežívá
lidová zábava

středověk, antika
zatímco v našich srdcích
nezůstalo už vůbec nic
jsme totální barbaři
ani kousek něčeho
co by nebylo
pro zatvrdlý kmen
lidí hustého obočí

Libye je hnízdo teroristů
seděl jsem u Synagogy
a popíjel plzeň
protože jsem přestal šetřit
abych se aspoň na chvíli
uvolnil
ale houby z toho
třásl jsem se strachy
že tam každou chvíli
musí nějaký Arab hodit pumu
rozvažoval jsem
jestli bych si radši neměl
jít sednout jinam
abych tak blbě nezahynul
blbou anonymní pumou
ale nakonec jsem opilecky
mávl nad vším rukou
zůstal jsem tam až do konce
všeho a měl jsem jedno tajný
přání, když si však něco
přeju
nikdy mě to nevyjde
naštěstí

68

Četl jsem noviny
ty dny jsem neustále četl
noviny
protože jsem stoprocentně
věděl
že tam najdu něco
co mě konečně uklidní
nějakej chlap tančí v letadle
prozpěvuje si
střelí izraelskou dívku
do týla
/to prase novinářský napsalo,
že ji popravil/
a zase tančí za svatou věc
její tělo vyhodí na letištní
plochu
říkám si
jestli to bezvládné tělo
tančil jsem
jako ten Arab v letadle
byl jsem zalitej pivem
až po okraj
na nic už nezbylo místo
tupě jsem jenom zíral na tu
ránu
šla schválně přímo do huby
a v mžiku byly všechny mé krásný
zdravý zuby v hajzlu

prolítla patrem a utrhla
půlku hlavy
nikdy žádnýmu člověku
nemohlo bejt z toho
svinskýho piva víc
blbě, než mně

Tak jsem zase potkal tu krávu
které němelo o té svaté
věci ponětí
- duše někdy ano
zapraskalo z té výšky rovnou
na betonu
anebo jestli se skutálelo
po schodech zraňováno
o ostré hrany
a najednou jsem se rozeštkal
protože jsem měl už slušnou
můcu
mé pivem nasáklé srdce
ronilo krokodýlí slzy
znal jsem tu holku
byla moje, moje, moje!
láska a tečí už není nic
ty ztracenej kluku
ty z kurvy synu
proč šaháš na mou dívku?
copak ti udělala

ty srabe, ty píčo
strč si tu svou věc
do prdele
všichni ptáci
ti naserou na hlavu
a já pláču
nic už mi nezbylo
mé zbabělé, utrápené
srdce
je to možný
abych byl takovej blbec
všechno šlo pozpátku
přised si ke mně Afganiatán
Nikaragua a mnoho dalších
cítil jsem se vinnen
řežte do toho, kluci
byl jsem jak březí koza
chvilí jsem zuřil vzteky
a pak slzel dojetím
s hrůzou jsem se modlil
a najednou
mi to už bylo všechno fuk

vlastně jsem ji vyhledal sám
ve viru zmatení, přátelství
a když jsem se opil
chtěl jsem vyslovit tu hrdost
a on se toho hned chopil
byl to takovej český Nezval
geniální obchodník
nebo by se hodil spíš
někam jinam
dobrý, dobrý, jen dál

prohodil
hrůza mně přeběhla po zádech
já jsem chtěl bojovat
ještě že jsem to nevyslovil
nahlas
je to dobrý, ale seš ještě
mladej, řekl
a myslel si blbej navždy
v jeho hlase byla cítit jistota
o dvacet let staršího člověka
nevím, kdo z nás dvou je blbější
ale já to určitě nebudu
zmohl jsem se na odpověď
v duchu
měl jsem nepříčetnej vztek
ještě z doby mýho mládí
že nemůžu nijak zranit imbecila
nemůžu si pomoci
byl to pro mě debil
prašně jsem viděl
jeho tužby, zpcené snažení
jeho velikou, bystrou duši
plnou poesie, plnou ženskéjch
a nesrání se s tím
s realistickým pohledem na věci
samozřejmě, člověk to má taky
snad eště desetkrát decilnějc
ale takhle z toho srát blahem
neříkám, myslel to asi upřímně
byl jsem pro něj blbec
a on pro mě naopak zas vůl
Tak, otočíš se a odejdeš

69

chceš mě opustit
prý za to, co jsem říkal
jak jsem se choval
a já se tak strašně dloubu
v nose
tak strašně se nudím
jsem překvapený
kapr na poušti
nesmírně překvapený
prýč ty svině!
nebo mně blbost rozežere hlavu
stejně už vypadám
jako od neštovic
když už i ty
tak kdo jiný?
Bože
já
změnilo
rozum se mi totálně
zakalil

Poprvé mě překvapila
ta děvčata v tramvaji
a potom jsem se
- opět v tramvaji
díval jednomu chlapečkovi
do očí a on do mých

hleděl s naprostou
vážností až s jakýmsi údivem
bez jakékoliv dětské
pitvořivosti
- vypadal jako tele
praštěné kladivem
dítě bez matky
k čemu se mám ale přiznat?

Tak, odešla
a zvracel jsem bolestí
krev, hlínu a kamení
všechno to po léta strádané
všechno mi to padalo přes
hlavu

srdce se utrhlo ze třmenů
teď leží v kaluži černé
černá, sražená krev
kroupy do toho
a bude prdelačka
už se mi chvějou
kytara a klarinet
a tak si zpívám blues
už je mně opravdu jedno
co kydám
hlavní rychle
utíkal jsem na fotbal

prohrávali 0:1
a říkal jsem si
jestli nevyhrajou
balim kufry
udělám ptáka z roostu
a basta
nevyhráli...
pitomci...
a přítom
Janečka s Mičincem
měli takové šance!

A přece jsem se nezabil
fanatismus japonského
císařského vojáka

Co mi kupodivu udělalo
nesmírně dobře
byly děti

Nikdy jsem je neměl
v přílišné lásce
ale poslední dobou
jako kdyby se něco

rytíř a sen
Jo jo a já

Jako bych si pohrával s ohněm
oheň mě vůbec nepálí
spravedlivého nepálí
duše bez citu nic necítí
jsem krutý jak obrněný vlak
jedu jako prase na kolečkách
rozum jsem pustil do éteru

na svobodu, k ptákům
aby si poletoval
jako kosmickou sondu
poslanou někam do hajzlu
- k Marsu
a s chutí bych kopnul
svého přítele
toho trýznitele myšlenek
do prdele
ale je moc daleko
a já zas moc líný
a jíž mě štve
ta prolhaná morálka
buď ty nebo on
jako za starých časů
ale dneska?
dneska nikdo
všichni chcípáme na nemoc
na mě už vrány pijou litkup
sotva už pletu nohama
jak chorá kráva pole obcházím
na hlavě léčivou kopřivu
kdyby tak zavál čerstvý vítr
ze všeho nejdřív bych zabil
tu svoji milou
tu pijavici co mi sedí za
krkem
a žere mozek

A už vidím
až to ta kráva bude číst
jak se jí budou kroutit střeva
ten náš štědrej rozum
když jí řeknu, ale prosím tě
dyť jsem to tak nemyslel

70

hystericky zavřeští
mlč, mlč, proboha ušetři mě
já vím, ty nikdy nic tak
nemyslíš
ty seš prostě ten nejlepšší,
jedinečný
se všema a se vším to myslíš
vždycky jen nejlíp

Když jsem jí odpověděl
že konečně řekla jednu, dobrou
věc
hodila po mně vařečkou

Tydydydy dydydydy
na nebi se shlukli
do velikých hejn
a hladina řeky byla napjatá
jen prasknout
- něco se blížilo
pro mě byla katastrofa
třeba i konec dne
anebo jen svítání

Viděl jsem svůj vlastní hrob

a do kamene vytesanej epitaf
- stálo to za hovno a teď
to docela ujde
luskl jsem prsty a četl jsem
- docela to ušlo, zato
skotské písničky

A až rudí zhebnou
na nedostatek čočky!

Viděl jsem náčelníka
kořalkou napitého
v té největší řeži
vítězoslavné, kruté rysy
tomu bylo všechno jedno
říkali, že to posral
na celé čáře
jemu patřilo už
všechno

Ptali se mě
koho myslím
tím 'rudí'
řekl jsem
že kozí mláďata

ploutvonohé žirafy
dostal jsem obuškem

A až rudí zhebnou...
dostal jsem znovu
hubičku od Karlíka
dostal jsem naposled
chuť žít

Jak káže zákon
zvedli prst
ryba požívá rybu

Očividně si ze mě
dělali srandu

Než postavíš dům
pust' psa
který má podobu
osla, prasete a kozla
a tam kdo lehne
ustel si i ty

Nebe bylo ocelově šedé
na stromech se nepohnul
ani lísteček, ptáci

teď to stojí za hovno

Luskl jsem prsty
upadl a zase vstal
a ani jsem se neusmál
nějak mě bolel žaludek
mé tělo nesmírně zcitlivělo
všude mě bolí a píchá
nemůžu už kouřit ani pít
ba ani jíst nemůžu

mám nadmuté, citlivé, přejemnělé
narudlé břicho
divoké svině rypák
nesnese špatných věcí
cítí každý závan
zatímco má duše zatvrdla
jako klich z kravského kopyta

A tak jsem ho teda už čekal
velký havran si mi sednul na hlavu
tři komíny, deset komínů
tisíce střech, červené moře
a čtyři vysoké paneláky
- pohled z mého okna
přilítl, ačkoliv bylo mokro
a slunce velikosti fotbalového
míče, rozpité po celé obloze
zabraňovalo jakékoliv aktivitě

Položil mi čtyři otázky
- co říkám životnímu prostředí
jakou platíme činži
jaký je můj vztah k ženám
a jestli mi nevádí chlorovaná
voda

Nevěděl jsem, jestli ho nám
kopnout do prdele hned
nebo až později

A hned s půlnoci
přiklusal ten grošák
a vší silou mi dupnul
na nohu

71

Svalil jsem se, křičel
a plakal hrůzou a bolestí
ten kretén se smál
až mu tekly slzy
a hladil si lesklé břicho
najednou však ztrnul
hystericky zařval
ty svině jedna sebejistá
a začal mě škrtit a smýkat
se mnou o zem

Potom se mně poved
ještě lepší kousek
jak se mnou tak třepal
zjistil pojednou
Podívala se na něho
jak tam leží
kšandy od huby
otrásla se hrůzou a odporem
neštěstím, zoufalostí
a beznadějí

Bože, copak už opravdu celý
svět zeslabomyslněl!

Ty že seš pokornej
vřeštěla
ty vztekloune povýšeneckej
ty sobče zlej a netolerantní
to je teda ten největší
že vlastně škrtí jen
jakési hadry
v kterých nic není

To už opravdu nevydržel
a posral se strachy
celé to jeho obrovské
sametové břicho
vyteklo po nohách na zem
kde zůstalo na věky jako
pomník snaživosti
dobře myšlené

Roztáhl jsem ruce
chvíli se díval
a pak se odrazil
Začal jsem padat jako hruška
Zatnul jsem zuby
oči mně div nevypadly
z důlků.

pád skutečně v poslední
chvilí
přešel v let
stále jsem se však blížil
k zemi
teď mně ta svině
zkrvaví břicho
se zlobou a závistí
rozpáře má křídla
napíchne na větev
námahou jsem se klepal

Najednou se to utrhlo
prolít jsem mezi baráky
ani nevím jak
stačil jsem zarejdrovat
mezi vražednými stěnami
nikdy bych nevěřil
že dokážu tak rychle reagovat
že mám tak bystřej úsudek
a tak silnou vůli

Měsíční světlo dopadalo oknem
na moji pětiletou tvář
přitisknutou ke studeným
dlaždičkám

fór, co jsem kdy slyšela

Přišla a opět odešla
její oči byly jak
naložená rybí těla
oddaně vlhká
měla pokorný, prosící hlas
a já jsem už opravdu nevěděl
jestli ji mám vůbec rád

tohle byl život?
takhle jsem si ho představoval?
no, přece jenom ji mám rád
velmi rád
ale kdykoliv budu chtít
stejně jako život
poslu vás na Sibiř
diktátor, stop

Členové tajných věd vypočetli
Že 15. listopadu nastal zlom
Zánik, přerod, něco jiného?
Čert ví
ale od té doby
opravdu cítím něco jiného
jako kdybych snad ani nebyl
tělo bez duše
hlava bez rozumu
srdce bez citu
předvěčné Království rovnosti

Přešla kolem mě
jako sto miliónů kilometrů
dlouhá kometa kolem Země
a nos se jí pohoršené nadzvednul
jakoby údivem
že můžu existovat
taky takový smrad
a já jí říkal
nedělej, nedělej
máš mě ráda až
k zbláznění, ty huso
mě neoblafneš
jen pojď
a zuj mi boty
nebo tě kopnu do prdele
až se ti rozsvítěj panenky

72

Ani se neohlídla mezi hvězdami
buďto byla ještě blbější
než jsem si myslel
anebo nevím

Vyndal jsem z kapsy sýkorku
a vyhodil ji do povětří
kolikrát jsem ti, má lásko
říkal, že jsi blbá jak štoudev
a ne a ne
čepýřila ses jak slepice
normální česká nanda
máš akorát ty?
A vůbec, seš demagog
stejně jako celej tenhle národ
divím se, že nekandiduješ
na prezidenta tohohle státu
ty by ses tam náramně hodil
mezi tu sebranku
tam bys byl konečně doma
se svými
tam by ses cítil dobře

divím se, že na to ještě
nepřišli
naš člověk
radost
tradice

Četl jsem rozhovor
s aktivistou Solidarity
a pocítil jsem něco starého
dávného, radost
stín hrdosti
Mácha a Polsko!
Mácha a Polsko!
svatý Vojtěchu, Slavníkovče
veliký Evropane
ty, patron polské země
bratři
hledal jsem slova
kterými bych to vyjádřil
ale jazyk a hlavu mám
jak Karel od Glaubiců
ve jménu Revoluce

zdvihněme prapory
ve jménu
Otce, Syna i Sucha svatého
Amen

Jediné co dělalo srdce
Polsko a fotbal

Kometa se vrátila
a vrány už se houfují
válka je neodvratná

Jak bezstarostná si lidé žijí
to je takový nesmysl
že jim to ani na tu mysl
nepřijde

A já si také bezstarostně žiji
protože mně je to fuk
protože bomba na Hirošimu
byla spravedlivá
tak proč by zrovna mé město
mělo být
vynecháno?

Prase, slabomyslné prase
řikaly její oči
ty si myslíš, že tyhle
problémy

prase, prase líný
spokojené drbátko v rozkroku
všechno to vyvalování pysku
všechno si to vokecáš

Nech mě žít, blesklo mu
hlavou
nech mě žít, ty bestie
ta vulgární, oplzlá huba
prolezlá všim možným neřádem

ty těhotně nevinné oči
sakra, dej mi pokoj
tak tohle je ta princezna
místo růže ropuší dech
padej, bestie, nebo ti
votřískám fasádu

A jak jsem o tom tak přemýšlel
šel bych bojovat za našeho
pana prezidenta, za otčinu
za tu loutku, za stát
které nehrají ani tu nejmenší
roli
proč ne? jaké jiné hodnoty
může mít člověk
než tu loutku
ten psinézní stát
kde se narodil a
žije?

Beze srandy bych šel
a střílel při světle
veliké Luny, která
volá touhou po krvi
protože být loajální občan
to je ta poslední neděje

Tak už to dál nejde
rozhodl jsem se
že se stanu členem
Solidarity
protože matka mého
otce byla Polka
a matka otce mé matky
byla Polka
z matčina rodu mám
prý divokou krev
i když má matka
je nejtolerantnější člověk
jakýho znám

73

ovšem podle toho
jak se to vezme

Jsem nejlepší tanečník
v celém městě
vzdychají vlahé noci
možná, že vypadám
trochu neohrabaně
ale to je tím
že se trochu stydím
tak silně mně v žilách bujila
krev

hvozdu a divokých včel
vstal jsem
a udeřil toho užblebtaného
ožralu sedícího u stolu
vedle mne do prsou
Odlétl na dvacet metrů
a hlava mu praskla
o začazenou stěnu

pustit tomu uzdu

Nějaká ženská se mě v
podzemce
ptala, jestli nevím
kolikátá je ta a ta stanice
a ačkoliv tam jezdím každý
den
a všechny stanice na té trase
znám podle pořadí nazpaměť
najednou jsem si nemohl
vzpomenout ani na jednu
řekl jsem, že druhá

Stoupla si vedle mne
a já se modlil
aby to nebylo na druhou stranu
protože mě chtěla chytit
dostat na takovou pitomost
a mohl jsem jí tisíckrát

říkat, že nevím
i když jsem to věděl
ale to nic nedělá
ty krávo, protože
každej to vidí jinak
anebo ať to bere s rezervou
nobo ať de do prdele
že všechno je jen teorie
a největší ta největší

blbost

že čert ví, dyť je to tak
jasně napsaný
tak tady tak blbě nebrzdí
každýmu je přece jasný
o co jde

Znamením jsem označil hlavu
protože srdce je na věky
nataženo na kříži
zatímco v mé hlavě
bytní blbost

Oni Žijí v Praze
to je tam
kde jsem se zrodil
jako Duch sám

Jsem z Přemyslovců
král keltský, německý
a český

byl namíště mrtev
a i nyní
zaváhaly šiky
těch třaslavých duší

Zjistil jsem
že neznám ani jednoho člověka
že nemam ani jednoho přítele
že nic nemá smysl
nic neexistuje

Bůh - čert ví
a přece mám ohromnou radost
ze života!
to dokáže jedině prase

Tou námahou mě tak šíleně
bolela hlava
copak jsem opravdu takový
blbec

dítě blbců
už po stý pořád dokola
četl jsem jeden biblický verš
a nemohl, nemohl jsem
to pochopit
už vůbec, hic
zuře vzteky proklínal
jsem tu zoufalou dobu
která mě zplodila jako
čtvrtý zpředu zákaz
stání na Václaváku

x x

Svatá Agáto, panno čistá
když ti prsy trhali
stojíš při mně

x

Převodovka

Vacek

Sakra, zase někde teče olej z převodovky, zaklel si pro sebe, když spatřil pod vozem tmavou lesklou kaluž. Odemkl dveře a nastoupil do vozu. Představa zmateného odpoledne, kdy se bude muset v tom vedru plazit pod autem a dotahovat šrouby, ho naplnila tichou zlostí. Chtěl jet původně s Helenou k vodě a zatím, škoda pomyslet. Nastartoval, pohlédl do zpětného zrcátka a chystal se vycouvat z přeplněného parkoviště. Stejný nápad však mělo v tuto dobu nejméně tucet jiných řidičů, a tak jen nespokojeně zatnul zuby a čekal na svou příležitost.

"Servus, Kájo," zatukal někdo na sklo, a když se ohlédl, spatřil usmívající se tvář Petra, kterého neviděl dobrého půl roku.

"Pojď, pojď si sednout," zavolal ho, když si uvědomil, že Petr je vyučeným automechanikem, "hodím tě domů." Když se Petr uvelebil vedle na sedadle, přivedl řeč na problémy s autem a dal si záležet, aby mluvil zklamaně a bezradně. Petr se podle jeho očekávání nabídl, že mu převodovku prohlédne a, pokud to bude možné, opraví. Karel řekl Petrovi, že je jeho jediným opravdovým přítelem, na kterého se může vždy spolehnout. Petr se nyní cítil zavázán, aby dostal takové pocty, a nabídl se, že se na vůz podívá hned. Po krátkém zdráhání Kája souhlasil a zavezl Petra na sídliště, kde bydlí s Helenou. Vytáhl ze zavazadlového prostoru dlouhý plášť a rozprostřel ho pod vozem, aby se Petr neušpinil. Kája čeká každou chvíli Helenu a musí proto jít nahoru, aby připravil nějaké maličkosti. Je letní odpoledne a slunce pálí, až je to na parkovišti Petrovi nepříjemné. Petr uvažuje, zda si má svléci oděv a prohlíží kufr vozu, zda tu

není nějaká stará blůza. Nic tu není, a tak se nakonec rozhodne, že si vleze pod auto v trenkách. Nikoho tu nezná a pod autem stejně nebude vidět. Vlezl pod auto a zkušeným zrakem prohlédl plášť převodové skříně. Brzy usoudil, že je prasklé těsnění. Než se těsnění vymění, bude třeba alespoň utáhnout šrouby, aby olej tolik neprosakoval. Vylezl ven a hledal v náradí potřebný klíč. K zastávce právě přijížděl autobus městské dopravy a ven se vyrojilo značné množství lidí. Uvědomil si, že tu stojí v trenkách, a rychle zalezl pod auto. Hadrem očistil spodek převodovky a klíčem se snažil utáhnout několik šroubů.

Autobus se zastavil a se sykotem otevřel dveře. Helena ulehčeně vydechla a otřela si kapesníkem zpcené čelo. Raději počkala chvíli, až se strkající a nevraživé skupině podařilo vystoupit. Na schůdkách se střetla se starší tělnatou paní, která si vybojovala při nástupu přední pozici a se supením vystudovala nahoru. Když se s ní mýjela, vykřikla Heleně do tváře nějakou sprostotu. Helena, si pomyslela, že by paní mohla docela dobře dělat reklamu na vepřové konzervy a v klidu z autobusu vystoupila. Autobus odjel a Helena spatřila svého muže, kutícího cosi pod autem. Její zrak náhle upoutaly široké nohavice trenýrek, z nichž zcela nepokrytě vylézal orgán, který měl zůstat ukryt veřejnému zraku. Přešla proto rychle ulici, pečlivě se rozhlédla, zda se nikdo nedívá a zasunula ten orgán do nohavice se slovy: "Skovej si pindoura nebo mi tě tady ženský zmermomocnej! Až to doděláš, tak přijď na kefa." Otočila se, spěšně přeběhla ulicí a zmizela ve vchodu. Petrovi vše došlo až tehdy, kdy po silnici zaklepaly střevíčky a ženské nohy, které zpod auta viděl doprostřed lýtek, zmizely ve vchodu domu. Polil ho studený pot. Helena vyjela výtahem, vyjmula a kabelky klíč a strčila ho do

75

Vacek

zámku. Klíčem nešlo otočit. Náhle se dveře otevřely a stál tu její Kája. "Ježíšmarjá, já ho držela za pindoura," řekla místo pozdravu a vpadla do bytu, "Představ si, že pod našim autem ležel chlap a já mu strčila pindoura do trenek. Já myslela, že seš to ty." Kája usedl na židli a bylo vidět, že se dobře baví. Náhle někdo zabouchal na dveře. Když je otevřel, stál tu Petr s vykulenýma očima a chrлил: "Představ si, že mi nějaká ženatá strkala do trenek přirození a řekla mi, abych si skoval pindoura a že mám potom přijít na kafe. A já," zvolal nešťastně, "já vůbec nevím, kde ta ženská bydlí!"

Lunapark

Kolotoč je čerstvě natřený. Jsou to vlastně dva draci a trojitými hlavami a velkýma vyvalenýma očima a zahnutým rozeklaným jazykem. Tak si lidový řezbář asi představoval proslulou obludu z Lochnesu. Na dracích se sedí obkročmo. Když se kolotoč zastaví, z boudy se vykloní vousatý chlap v kostkovaném klobouku a táhle zvolá: HOTOVO. Když si nastoupí další zájemci o jízdu a všechna místa jsou zaplněna, kolotočář vybere peníze a těsně před další jízdou zavolá: A JEDEM.

U kolotoče stojí malý kluk s tátou. "Chtěl by ses svězt?" ptá se otec a ukazuje prstem na kolotoč a draky, který sviští kolem. "Chtěl bych koupit balónek," odpovídá kluk, a tak si táta stoupne do fronty na barevné balónky, které se na nitích vznášejí po celém prostranství nad hlavami přítomných dětí. Jde to poměrně rychle. Jsou na to dva. Jeden nafukuje z plynové lahve, druhý obtočí balónek nití a shrábne peníze, HOTOVO a A JEDÉM volá několikrát kolotočář, než dostane kluk do ruky modrý balónek. Když ujde dva kroky, nit mu uklouzne z ruky a balónek pomalu stoupá vzhůru. "Já chci balónek!" volá kluk a skáče jaké pérák. Když to nepomáhá, svalí se na zem a kope kolem sebe jako pomínutý. "Vstávej, vstávej povídám!" křičí na něho otec a zvedá ho za ruku ze země. "Já chci balónek, já chci balónek," řve kluk, a tak si táta znovu stoupne do fronty. HOTOVÓ a A JEDÉM volá zatím kolotočář, než na ně znovu dojde řada. "Tři balónky," objednává otec, a pak stojí bezradně opodál. "Já chci balónky," vřeští kluk a táta náhle dostává nápad. Z kapsy vytahuje tři klíče na kroužku a přivazuje je k balónekům. Teď už neuletí. Když je to hotovo, podává balónky klukovi. Kluk je konečně ticho. Táta si oddychne a rozhlíží se kolem. "Balónky, já chci balónky," volá opět kluk a táta nechápavě pohlíží na oblohu. Modrý, červený a bílý balónek se pomalu vznášejí spolu se svým závažím k obloze. "Ježíšmarjá, klíče vod baráku a vod bytu," volá tatínek a skáče po zemi a natahuje se po těch balóncích, které už jsou vysoko nad hlavami udivených pozorovatelů, kteří nechápavě civí nahoru za těmi balónky. Kolotoč se zastavuje a nějaký kluk volá:

HÓTOVO. Z boudy vyleze kolotočář a šermuje rukama: "Hovno hotovo, já sem tady vod toho, abych křičel hotovo. Te(d je teprv hotovo. HOTOVO.

76

Vacek

Ráno

Byl to jeden z mizerných podzimních dnů, kdy se člověk ráno probouzí s tupou bolestí hlavy a ztrnulou šíjí, jakoby ho někdo natáhl klackem přes hlavu. Letmý pohled z okna ho přesvědčil o tom, že tmavý pytel, který visí nad městem již bezmála týden; se dosud nepohnul. Zase do toho hnoje, řekl si polohlasně a zamkl za sebou dveře. Fúj, to je smrad, co to ty prasata zase vypustili do luftu, to snad ani není možný. Proti vlastnímu národu vodou chemickou válku. No to se nedá dejchat, tahle hniloba, ty sračky, ty hovna chemický, někdo by to měl všechno vyhodit do vzduchu, než nás tady voddělají.

Drobné kapičky mastné mlhy ulpívaly na povrchu hmoty, srážejí se do kapek a odtékají zašpiněnými cirkůčky do tvořících se kaluží. Bylo mu na blití. Zavřel branku a vyhnul se temné siluetě vystupující z mlhy. Je to mladá maminka, která před sebou tlačí kočár s malým chlapcem. "Dejchej nosem, zavři pusu!" přikazuje dítěti, které, do omrzení omílá básničku nadřenou ve školce. Jesle a školka jsou blízko, proto minul ještě několik klusajících matek s dětmi. Některé děti mají tváře pečlivě omotané šálami, jiné nemají ani pořádně dopnuté kabátky, podle, toho, jak se jejich matky vyrovnaly s časem. Na rohu se ještě srazil s rozevlátým otcem o křičící ratolesti v náručí. "Já nechci do školky, já nechci do školky!" doznívá v mlze. Marný odpor dítěte, spolu s konejšivým domlouváním otce. Šel po chodníku k zastávce autobusu a na horizontu tušil vycházet slunce, pohledu zakryté hustými vrstvami mlhy a smogu. Konečně dorazil na stanoviště autobusu. Nějaký optimista nahlíží do jízdniho řádu městské dopravy, ve kterém jsou pečlivě vyškrabány všechny informace. "Nic tam není vidět," vysvětluje muž starší ženě, která k němu upírá tázavý pohled. "Někdo to celé vyryl nožem nebo nějakým předmětem." "Proč to ty lidi dělají?" ptá se žena rozhořčeně, "vždyť je to přece pro ně, pro jejich informaci." "Jsou to vandalové," vydechne muž a krčí rameny. Oba vypouštějí z úst rozhořčené obláčky páry, které se rozpouštějí v mlze. Měli by dýchat nosem, napadlo ho, tihle starší lidé se jen stále planě rozhořčují, protože pamatují lepší časy. Nechtějí se smířit s tím, že všechno před jejich očima chátrá. Uvědomují si svou slabost a marnost celoživotní snahy po vývoji k lepším poměrům. Člověk se nerad smíruje s porážkou. Pokud něčemu celý život věřil a dělal pro to, co mohl, je pro něho největším trestem, když vidí, jak se všechno proměňuje v opak. Marnost nad marnost. Tato generace opouští svět s hořkostí. Nechápe ironii a skepsi mladých, kterým byla znemožněna víra na samém počátku jejich života, ještě dříve, než ji stačili vstřebat a něco pro ni udělat. Nerozumí světu, který byl za posledních několik desítek let zbaven všeho romantismu a ve kterém se život tolik podobá životu v džungli. Jsou poděšeni a rozhořčeni každou maličkostí, kterou pocítují jako útok na sebe, na svůj svět hodnot, který se už dávno rozpadl na prach. Mohl by jim snadno vysvětlit, proč někdo jízdni řád vyškřábal. Že tu čekal dvacet, třicet minut, že se mu nepodařilo nastoupit do několika přeplněných autobusů, že se jeho zkušenost neshodovala s údaji na jízdni řádu. Proto vydrápal nepravdivé údaje, aby už nikdo nebyl zmaten a podveden nepravdou, tak jako on. Nesouhlasil s takovým nezralým postojem, ale dovedl to pochopit. Liší se snad takový čin od běžné praxe rušení vysílačů, od cenzury a autoritativních postojů? Zdálo se mu, že ne příliš. Je to způsob myšlení starého, přežitého světa, kdy vítěz měl pravdu tehdy, když měl větší klacek. Mohl těm dvěma říci, že je to tím, že v lidském jednání chybí porozumění a tolerance. Zatímco se zabýval takovými úvahami, u nohou se mu objevilo kotě. Bylo to jako nějaký zázrak, který se zjevil v tomto vlhkém, smrdutém ránu. Strakaté kotě je posel z jiného světa, z přirozeného světa lidské

77

Vacek

radosti, tepla a bezpečí. Kotě je podivuhodně čisté. Svými tlapkami se opírá o výstupky, aby se neušpinilo. Náhle mu stojí u nohou a pacičkami si hraje s jeho tkaničkami na botě. Hlavičku naklání na stranu a rychlými pohyby se tlapkou dotýká konce tkaničky. Nevydržel dlouho a pošimral kotě prstem za krkem. Je vlhké od mlhy, potřebuje jistě najíst. Náhle kotě rychle vyskočí a upaluje pryč, brzy se však zase

vrací a znovu útočí na tkaničku. Jeho život je hra, skáče a honí se sobě pro radost. I ostatní lidé na zastávce se rozechřívají a pozorují to dovádění s úsměvem. Ta tam je špatná nálada, na poškozený jízdní řád si nikdo nevzpomene. Den už není tak ponurý, kotě všem přineslo radost. Na protější straně ulice zastavil autobus. Lidé vystupují a nastupují. Pojednou se kotě rozeběhlo přes silnici a zmizelo pod autobusem. Málem se mu zastavilo srdce. Jistě podběhlo autobus na protější chodník, utěšuje se a přeje si věřit této myšlence.

Je slyšet zvuk zavíraných dveří. Pocítil napětí, i když pevně věřil, že vše dobře dopadne. Před zadním kolem se náhle objevuje hlavička kotěte. Jsou vidět i přední tlapy, přes které je zavínutý chundelatý ocásek. Chtěl něco udělat, ale náhle ucítil slabost, byl neschopen vykřiknout, zaplašit toho malého blázinka, který bezbranně čeká, aby střemhlav vyrazil za novým dobrodružstvím. Uslyšel, jak řidič pomalu přidává plyn, zařazuje rychlost, uvolňuje spojku. Kola se pomalu otáčí, nejprve je vidět, jak se hlavička kotěte naklonila na stranu, potom jen krátce podivně napjaté a naběhlé břicho, které praská, a střeva, která jsou tlakem vyvržena dopředu. Autobus už dávno odjel. Stál tu a nemohl ani za nic odtrhnout oči od vztyčené, mírně nakloněné hlavičky kotěte, s jakoby udivenýma a překvapenýma očima. Z barevné skvrny so kouří. Pocítil, že se jeho tělo pomalu uvolňuje ze strnulé křeče do vnitřního třasu. Suchými rty slyšel sebe nehlasně volat: Zkurvenej, zsranej život.

Červnová noc

Seděli tiše na lavičce, přimknuti pevně k sobě. Svoji hlavu nechala spočívat na jeho prsou a naslouchala uklidňujícímu, tlukotu jeho srdce. Našla štěstí a bezpečí v náručí chlapce, ke kterému pocínovala náklonnost pro povahové rysy, které ji okouzlovaly, když šla poprvé do tanečních, věděla přesně, jak bude její chlapec vypadat. Byla po matce citově založená a přála si proto, aby byl čestný, moudrý a citlivý. Prožila své první velké zklamání, když zjistila, že její chlapec nejen nepřišel do tanečních, ale vyhýbá se jí i jinde. Jednou ji však kamarádka seznámila s hochem, který ji okamžitě upoutal svou odlišností. Brzy poznala, že je to ten, kterého si vysnila ve svém romantickém snu, Teď tu s ním sedí na lavičce a je šťastná. Petr něžně líbá její vlasy a čichá jejich vůni.

Myslí na to, že každá žena má svou charakteristickou vůni, a že by nejraději zakázal všechny ty umělé chemické přípravky, které zabraňují mužům, aby ji vnímali. Jitka dnes nepoužila žádnou kosmetiku. Teď je mezi nimi dokonalý soulad, nenarušený žádnou nedokonalostí. Petr miluje čistotu a něžnou ženskost, kterou našel v Jitce. Miluje tu dívku a myslí na to, že ve svém životě něco velkého vykoná, něco, co bude hodno této dívky a jejich lásky. Petr prožívá syntézu lásky ke své dívce o nádherné přírodní scénérie osvětlené úplňkem měsíčního svitu. Město, které se pod nimi rozprostírá, s tyčícími se tmavočernými horami na horizontu, je osvětleno tisícerou okny a má v tuto chvíli půvab cizokrajných míst. Vůně kvetoucích keřů je dnes tak silná, že kupodivu ani není cítit jinak všudypřítomný kyselý zápach zraňovaného a umírajícího kraje. Mimoděk se zachvěl a přivinul dívku pevněji k sobě.

78

Vacek

"Na co myslíš?" zeptala se. "Na tebe," zalhal, "nechceš se trochu projít kolem Doubravky?" "Ráda," odpověděla, "je nádherný podvečer." A tak oba společně vykročili k blízkému kopci, tyčícímu se nad městem. Objal ji kolem ramen a pomalu procházeli kolem hvězdárny třešňovou alejí.

"Stát!" ozvalo se před nimi. Slabo vykřikla úlekem a sevřela mu ruku. Ze tmy vystoupily dvě siluety a současně se rozžaly dvě svítílny. "Co tady děláte?" ozvalo se znovu, doprovázeno silným zápachem piva a cigaret. Kužel světla se zastavil na jejich tvářích. Zastínili si oči rukou. "Zhasněte to," řekl mírně Petr, přidržující jednou rukou Jitku. "Povídám, co tady děláte?" zazněl opět opilý hlas. "Jdeme se projít do lesa," odpověděla Jitka. "Jo projít," zasmál se oplzle hlas ze tmy. "Abyste si přitom nezamazala šaty na zádech," doplnil ho druhý a oba se rozesmáli. "Co chcete?" zeptal se Petr. "Sme pomocná stráž VB a dáváme pozor, aby se tu neděly nějaký nepřístojnosti." "My neděláme nic špatného," ozvala se Jitka. "To se ešte neví, to říkaj všichni," prohlásil ze tmy muž, který jí svítil do očí. "Dejte si čelem vzad a odchod." "To jako že nesmíme do lesa?" zeptal se Petr. "Jo, správně mladej, zdá se, že ti to myslí," "A proč?" zeptala se Jitka, "Poněvác je to zakázaný," ozvala se odpověď, "a jestli vás tu ešte chytne, tak vás to bude mrzet, paňátno?" "Pojď pryč," řekl Petr a oba odcházel směrem k městu.

"Chápeš to?" zeptala se Jitka, "vždyť byli oba opilí!" "Co chceš ale dělat?" zeptal se Petr. "Stěžovat si? Vždyť ani nevíme na koho, nevíme ani, jak vypadali." "Víš co, vejdemo do lesa jinou cestou." "To by šlo," odpověděl. Otočili se a zamířili znovu k lesu, opisující větší oblouk. Vešli do něj poněkud dál než původně. "Bojíš se?" zeptal se jí. "Trošku," odpověděla. "Kdyby něco, tak utečeme."
"Vy si teda myslíte, že si děláme srandu, jó?" ozvalo se před nimi. "Rychle, utíkej," pobídl ji a oba se rozběhli zpět. "Stát!" ozvalo se před nimi, "nebo střelím!" "Honem do lesa!" vykřikl. Uchopil její ruku a oba se snažili utéci. Trnité keře, jimiž byl les hustě zarostlý, jim drásaly tváře a šaty. "Stůj, střelím!" slyšeli za sebou vzteklý hlas. "Já už nemůžu," zastavila se Jitka a prudce oddychovala. Sáhla si na rozdrásanou tvář a olízla krev. Zjistila, že má potrhanou blůzu a zničené punčochy. "Poběž nebo nás chytnou," chytil ji Petr za ruku. "Já už nemažu, Petře, utíkej sám." "Přece tě tady nenechám," dýchal přerývaně Petr, ale to už bylo slyšet dupání a praskání keřů. "Tak vidíte, blbečkové, že ste nám neutekli," chroptil hlas vztekle. "Tohle si teda vypijete, voba pudete s námi na okrsek. Dejte mně průkazy. Tam si vás pěkně podáme. Chyt' ji, Fando, pěkně za křídylko, ať se nám křepelička zase nevyškubne."
"Nechte ji," zaprotestoval Petr. "Hele mladej, ty drž pěkně hubu nebo ti zválcuju ksicht, že tě doma nepoznaj." "A študent," zvolal druhý muž, listuje si ve světle baterky Petrovým průkazem. "No jo, intelektuál, to holt nejsou vobyčejný lidi, ty nemusej poslouchat. Tak dem, inteligenti!" "Kam?" zeptala se Jitka. "No jak povídám, na okrsek. Tadyhle s Fandou sme slyšeli, jak nadáváte na poměry." "To se ví" zasmál se Panda, "sám sem slyšel, jak tadyhle mladej povídá, že sou všichni komunisti kurvy." "Ale to jsem přece nikdy neřekl," bránil se chabě Petr. "Jo, já to taky slyšel. A to už sou dva pobouřený svědci," zasmáli se oba pobavené. "To už, mladej, tu školu asi nedoštuduješ." "Jak to, proč?" zeptal se Petr. "No, vono v kriminále nemaj jaksi učebnice," rozchechtal se Fanda. "To přece nemůžete udělat," vykřikla Jitka, "to není přece pravda." "Přece bysme si nevymejšlali," pokrčil rameny Fanda, "u soudu uvěří nám, my sme totiž pomocná stráž, víme, křehulinko, a co ste vy? Dva posraný študenti, který nadávaj na režim." Nedělejte to, prosím vás, nedělejte to," rozplakala se Jitka. "Nebreč," řekl Petr a vyjmul z náprsní kapsy peněženku.

Vacek

"Podívejte se, já vám dám dvě stě korun a nechte nás odejít." "Slyšíš, Fando, mladej nám dá dvě stě korun, mladej je boháč." "Skovej si ty svoje posraný prachy," povídá Fanda, my je nepotřebujem, máme jich dost." Nic jiného nemám," povídá Petr. "Nevadí," na to Fanda, "tajdle si klekni a vodprosíš nás, vomluvíš se nám, že si se na nás vysral, žes nás neposlech." Ne, to ne, to na mě přece nemůžete chtít." "Udělej to Petře, prosím tě, udělej všechno, co chtějí," prosí ho Jitka. Petr váhá. "Jo, je to hrdina. Pude radši do kriminálu," povídá Fanda. "Prosím tě, Petře," prosí ho Jitka. Petr pomalu kleká. Srdce mu v hrudi divoce buší, nejraději by byl daleko odtud, někde, sám. Dobře ví, že už nikdy nebude moci pohlédnout do očí dívce, kterou miluje, před kterou je tak hluboce pokořen. Je to chvíle jejich rozchodu, chvíle, kterou si nikdy nepřipustil, nevěřil, že by něco mohlo pokazit jejich vztah. Z prsou se mu vydral hluboký vzdech. "No," pobídl ho Fanda, čekáme. "Co mám říct?" zeptal se Petr s hluboce skloněnou hlavou. "Mladej má málo fantazie, musíš mu, Fando, pomoci," slyší Petr jakoby z dálky a pomalu, mechanicky opakuje slova, která bude slyšet po celý život, která se mu vrývají hluboko do vnitřností, která ho učí nenávisti.

x x x x

Eduard Vacek /20. 4. 1947/, výtvarník, spisovatel, spolupracovník časopisu PATAfyzické KOLEgium. Pracuje jako elektromechanik v Severočeských konzervárnách a droždárnách. Otec dvou dětí; žije v Teplicích.

V lednu 1986 byla u něj provedena domovní prohlídka /v rámci honu teplické StB na výrobce letáku, informujícím o tak protistátní věci, jako je program pohřbu národního umělce, nositele Nobelovy ceny za literaturu, Jaroslava Seiferta! / a po ní byl okresním prokurátorem vzat do vazby, údajně pro "přechovávání, rozšiřování a výrobu ideově

závadné literatury". V létě tohoto roku pak byl odsouzen k trestu odnětí svobody na 1 rok nepodmíněně. Jak vysvítá i z tradičně mlhavé a hysterické obžaloby, byl Eda Vacek nezakrytě potrestán jen a jen za svou publikační a vydavatelskou činnost. /Podrobnější informace viz jednak sdělení VONS - č.501 a další - a dále pak časopis VOKNO č. 10, článek "Eda Vacek - majitel ruční pily"./

Čtyři námi přetiskované povídky pochází z knihy "Zatemnění v domě", strojopis formátu A4, - nedatováno. Dostala se nám do rukou až poté, co jsme si s jistým překvapením přečetli /ve výše zmíněném VOKNĚ č.10/, že "uvažujeme o její publikaci". Přes to, že stříleli naslepo, nebyli kolegové z VOKNA skutečně daleko od pravdy. Přemýšleli jsme o nějaké solidární akci s panem Vackem, a publikace jeho textů se nám v rámci naší revue zdála být tou nejvhodnější formou. "Zatemnění v domě" tedy přišlo jako na zavolanou. A když po přečtení vysvitlo, že zveřejnění Vackových povídek nebude jen otázkou solidarity s nespravedlivě perzekvovaným /protože jeho věci jeví - přes všechny jasné viditelné nedostatky a "nedodělanosti" - i známky nesporné kvality/, byli jsme, samozřejmě, spokojeni tím víc.

Pozn. Autor onoho informativního letáku o pohřbu nár. umělce J. Seiferta byl již bdělou teplickou StB dopaden. Jmenuje se Milan Horák. Vzhledem k jeho "provinění" se mu dostalo i na naše poměry neslýchaného trestu: 18 měsíců nepodmíněně.

Jsem sirotek, nemám oba rodiče. Otec i matka mi zemřeli krátce po sobě před dvěma lety. Zbylo mi pár příbuzných. Vztah jsem k nim nikdy žádný neměl a nemám ani teď. Nestýkám se s nimi. Jenom s tetou, matčinou sestrou, a to ještě velmi zřídka. Být sirotkem ve čtyřiceti letech není si sice tak úplně neobvyklé, ale přesto jsem s i musel na ztrátu rodičů velmi dlouho zvykat. Snad proto, že jsem ani jednoho z nich neviděl mrtvého, jsem nemohl stále uvěřit tomu, že zemřeli. Matku jsem každou chvíli zahlédl někde na ulici nebo v tramvaji a v noci se mi zdálo, že se uzdravila, že to se smrtí byl omyl, že jsem přišel k ní domů a ona tam byla. Šedivé vlasy, usměvavá a s očima stále trochu uplakanýma. Nebo se mi zdálo, že přišla ke mně, zazvonila, sedla si a já jí vyprávěl a ona mlčky poslouchala. O otci jsem si myslel, že se někam odstěhoval. Napadlo mě, že si našel novou životní družku a s ní žije někde v nějakém jiném městě nebo v jiné zemi. A kvůli řečem a kvůli rodině to zařídil jako by zemřel. Pohřební obřady v krematoriu, mně vypadly z paměti. Zapoměl jsem na ně. Po tatínkovi zbyl akorát pes, který skoro každý cen utekl, a vytrvale čekal před hospodou, do který otec chodil. Přišel jsem večer z práce, a jak jsem otevřel dveře do bytu, pes mi rychle proběhl mezi nohama, býval již připravený za dveřmi, a utíkal rovnou k hospodě. Tam se posadil k zábradlí, kde na tátu čekával, než vypije svých pár piv, a zvědavě nakukoval do otevřených osvětlených dveří. Čekával tam, dokud hospodu nezavřeli, nebo dokud pro něj někdo z nás nepřišel. Nejdřív seděl a občas zavrtěl ocasem. Pak si lehl, a akorát když někdo vyšel z hospody, smutně zvald hlavu z pracek, prohlédl si opilce, a zase hlavu položil. Tátovi kamarádi z hospody říkali, že po něm zůstal živý pomník.

Po matce nezůstalo nic, to se již tak stává. Jsem teda úplný sirotek a zajel jsem k tetě na návštěvu. Seděl jsem v kuchyni, pil velký hrnek kafe a jedl bábovku. Venku byl sníh. Klábosili jsme. Vzpomínali jsme na rodiče a teta se vyptávala na bratra a jeho rodinu, kteří mi zůstali na krku.

"Byl jsi už na hřbitově, Pepo?"

Teta mi snad jako jedinej člověk říkala stále Pepo a na hřbitově jsem ještě nebyl. Sklonil jsem hlavu.

"Tak tam zajed' teď, ještě je světlo." A popsala mi cestu. Zapálil jsem si cigaretu. Chvilí jsem autem bloudil po nově vystavěném sídlišti, ale na hřbitov j jsem se nikoho neptal. Zahlédl jsem ho na konci jedné dlouhé ulice, kterou jsem zrovna křižoval. Uprostřed paneláků, uprostřed neosobního sídliště, uprostřed betonových stísňujících výškových staveb se choulil starý vesnický hřbitůvek, obehnaný chátrající zdí. Vešel jsem polorozpadlými vrátky. Kolem bylo bláto a špina. Na hřbitově ležel neporušený příkrov sněhu. Jenom mezi hroby vyšlapané cestičky naznačovali občasnou přítomnost člověka. Šel jsem podle návodu a našel rodinný hrob. Byl jsem na hřbitově sám. Stál jsem rozpačitě nad hrobem a nevěděl co. Bylo mě smutno. Vrány poletovaly těžce ze stromu na strom a občas zakřičely. Holé koruny stromů, kterých bylo na hřbitově dost, z něj dělaly smutnou oázu stromů mezi paneláky, kde stromy nebyly. Zvedl jsem hlavu a sledoval velké černé ptáky, rozsazené po stromech. Rozhlédl jsem se po domech kolem. Stará cizí okna shlížela dolů na hřbitov. Znovu jsem se zadíval n na hrob. Popošel jsem k levému rohu mramorového obrubníku, který hrob ohraničoval. "V levém rohu je tatínek s

maminkou," řekla mi teta. Stál jsem a civěl do levého rohu. Nic jsem necítil. Snažil jsem se představit si, že tam v tom rohu jsou. Ale nešlo to. Ze sněhu u pomníčku vykukovalo pár květin. Pokoušel jsem se vzpomenout si na něco konkrétního o rodičích. Nešlo to, Zábly mne nohy a byla mi dlouhá chvíle. Začal jsem si prohlížet pomníky na sousedních hrobech a pak jsem uviděl nedaleko lavičku. Smetl jsem z ní trochu sněhu a sedl si. Zapálil jsem si cigaretu. Seděl jsem tam tak nanic, smutně se rozhlížel a kouřil. Byla mi zima. Vstal jsem a znovu přistoupil ke hrobu, abych se tak nějak rozloučil neb nebo já, nevím co. Chtěl jsem již odejít. Ani kytky jsem nepřinesl. Sehnul jsem se a nabral do hrsti trochu sněhu z vedlejšího hrobu. Uhnětl jsem kouli a hodil ji po nejbližší vráně. Nehlo to s ní, přestože koule proletěla dost blízko. Znovu jsem se sehnul a znovu nabral sněh. Více sněhu než prve. Na větší kouli. Mačkal jsem ji v ruce a díval se nepřítomně

81

před sebe. Pak mi koule vypadla z ruky do sněhu. Vzpomněl jsem si na dětství, kdy jsme s klukama váleli obrovské sněhové koule. Začalo se s úplně maličkou kuličkou a z ní se pozvolna stávala větší a větší koule, až jsme ji museli válet dva nebo tři. Tak byla veliká a těžká. A tak s tou vzpomínkou na dětství jsem tam rodičům na mramorovém obrubníku kolem hrobu postavil středně velkého sněhuláka. Trochu jsem se přitom zahřál. Dokončil jsem poslední kouli, narazil ji na dvě již hotové, udělal oči, pusy. Chvilí jsem ještě postál. Zábly mě ruce a začalo se šerit.

x x x x

/autor této povídky si přeje zůstat anonymní, kryt pouze písmenem Z., další dvě jeho práce přináší VOKNO č. 11. omluvte, prosím špatnou kvalitu "tisku"; je způsobena jednak mizernou barvou - jiná v současné době není na trhu - a jednak špatně napsanou předlohou.
děkujeme. JN/

82

JAN BENEŠ
n a m í s t ě

Zbyňka jsem poznal na lágru, nebyl to samozřejmě jedinej člověk z těch, který tam člověk pozná, ale my se znali z té doby. Byl to státní paletář z nějaký dávný historie se zbraněma, třebaš na tenhle lágr přijel stejně se mnou, smejščili s ním kriminály po celý republice už asi sedmej rok, než jsem na tuhle universitu života byl taky zapsanej já. Přijel na lágr stejnou eskortou jako já a navíc s modrým okem, jak mu ho nějakěj z těch sviňáků poznamenal při čůrací pauze v Hradci, když Zbyněk chtěl k tomu aktu sundat pouta. Od té doby jsme se teda znali a postupem času jsem poznal i tu historii se zbraněma, veliký memento a příklad, jak bejt, jak se maj věci dělat a nedělat, příklad, jak opatrnosti nikdy nezbejvá a ruce pryč od Koreje že je nejlepšší ze všech hesel; to byla celá ta nedovoleně ozbrojovací akce.

Zbyněk sám byl státní paletář, jak už jsem říkal, kterej se mě jako zelenýho vyplašence a bažanta ujal z důvodu, který znal jenom on sám, a který pro něj docela stačily. Nejspíš proto, že sám taky bejval kdysi zajíc a věděl, jak je to špatný, vztah ke mě prst a za tím prstem ruku a dokázal mi udržet bradičku nad vodičkou, i když už jsem měl chuť se utopit, když mi hrozilo, že nedoplavu, že blbě přistanu. Uved mě do lágrovýho života a časem ochránil od všeličeho zlýho, co musí nutně na lágru každýho potkat. Věděl svý, od docela solidního fleku u vrátku na šachtě až po ešus navíc, kterej si držel trvale vyglancovanaj k prohlídce. Uměl oblbnout každýho z pánů bachařů, kterej by ho chtěl vybuzerovat a vyjít s každým z nich, z toho mála, který si nedělali z buzerace a sprostáren osobní program. Věděl svý a měl svý, a přece dokázal ležet pár hodin v blátě, jen aby se mnou moh mluvit a píchnout mi, když jsem přes všecky dobrý rady a obezřetnost přece jen spad nakonec zákonitě do bunkru na dvacet bez. Vyležel si tam v blátě důlek, jednou musel střežící čarochán odejít čůrat, jenže to zrovna trvalo pár hodin, ale nakonec jsem dostal i chálunk i tabák a přečkal jsem ten bunkr docela bez

úhony, jestli teda vůbec jde bez úhony přečkat dvacet dní v nevytopený betonový cimře za osmistupňového mrazu a s krmením jednou za tři dny. Každá generace má svou revoluci, svůj zážitek, svou válku. Tenhle byl náš.

Zbyněk kdysi študoval vysokou, než vlítnul do toho maléru s bouchačkama, co pro něj a mě připravili, ale to se poznalo akorát podle brejlí. Jinak se uměl otáčet, a když to bylo zapotřebí, tak i ohnat, jako nikdo z té profesorský party na lágru, která by, nebejt Zbyňka a pár takovejch jako on, dostávala jinak permanentně do držky snad i od buzerantů. Časem si ho pamatuju z jednoho apelu, měli jsme asi po noční, mě k té vzpomínce nějak zapadá ospalost a únava, takový to neurčitý pálení a tíha v zádech, brnivý nohy a na víčkách jakoby celý nebe, moc nebe a oslnění. Ačkoliv v těchle lágrovejch okresech bylo jasný nebe moc málokdy. Hory a ještě v susedství vždycky nějaká smradlavá šachta, prášivá halda nebo alespoň Stalinovy závody.

Tenkrát panoval na apelech takovej moc divnej sport mlátit lidi do zad, ani nevím, kdo to zaved a odkud to přišlo, najednou to tady bylo. Dostal jste pecku do zad, nejlíp do ramene, a než

83

jan beneš

jste stačil otočit hlavu, tak už pachatel stojí jak socha pěkně v řadě, kouká indiferentně do blba a hádej hadači, kdo si to na tobě zgustnul. - Dokud mezi sebou laškujou partáci nebo vrstevníci, jak to jde, laškujte si koťátka, když vás to baví, ale tenkrát si parta takovejch nemytejch cucáků, který pár dní před tím přivedli od mladistvejch, vybrala akorát starýho Zweiga, kterej by jím všem dohromady moh dělat nejmíň dvojnásobný dědečka (nehledě na tu osmičku, kterou měl v těle), a kterýmu se ještě k tomu od šafunku udělaly na ramenou vředy. Zkusil si dost, když na tom musel po šachtě tahat kulatinu, s nějakým vředem vás doktor neuzná. Nanejvejš vám poradí, abyste si řekli štajgrovi o jinou práci, jestli vám připadá tahání hajcmanů a kulatiny na těch vředech nějak svízelný. A štajgr samozřejmě nikdy nemá lidi.

Takže starej Zweig dostal pecku pěstí do vředa, od některýho z těch hajzlíků, co si pletou Eisenhowera s Adenauerem a jsou ze všech těchto pastáků a pedagogickýho dozoru ministerstva vnitra tak převychovaný, že si tetujou po těle haknkrajce, pokurvený říšský orlice a es kommt der Tag, což samozřejmě při nejlepší eskom dertag. Samozřejmě jsou díky tomu pedagogickýmu přehledu s pendrekama taky všichni antisemiti až na půdu, kvůli Hitlerovi, o kterým vědí akorát to, že byl proti Židům a komunistům, a protože bachaři jsou komunisti, teda vždycky tak vystupujou a ohánějí se komunismem a budováním jak Žižka palcátem ochotný přerazit s nim taky každému nohy, tak proto jsou tyhle obrázkový vejrostci, tenhleten ubohej hnůj epochy a omylem k ničemu vyplozený a nenapravitelný doražený embrya, samozřejmě pro Hitlera a eskom dertak, krutý, bezzásadový a zlí, akorát všecko to, co si už od dětství vyžírali a vyžírají, akorát jako dokážou bejt jenom lidi mladý, blbý, špinavý, vyrostli bez ženskejch, s pubertou uprostřed buzerantů a vzájemnýho teplení, v soutěžích o nejrychlejší vejstřík a vzájemným honěním péra. Degenerovaný ksichty s kalnejma vočima a řídkejma kroučivejma chlupama místo vousů.

Starej Zweig teda dostal pecku pěstí do vředa a zkroutil se jak přejetej slepejš. A ještě se div neomluvil: "Chlapci," povídá těm zkurvysynům se zaručeným kádrovým původem, "chlapci, prosím, nehloupněte, mám zde vředy!" Udělal si ukazováčkem na rameni kroužky. "Vážné. To strašně bolí." Rozpačité se otáčel a mluvil do řady okázale nevinnejch pubertáckejch ksichtů - já nic, já muzikant, mě do ničeho netahejte, já v partaji nejsem. - A jeden z nich, Znamínko - podle velký červený pihy na víčku - povídá:

"Aspoň se ti, Žide, vymačkaj!" ostatní se jen řehtali.

"Aspoň cejtíš, že pro tebe nevyšel cyklon B."

"Z plynových komor se ozývalo veselé štěbetání Židů."

"Židáčci, netlačte se, plynu je dost."

"Mauthauséééén..." zaječel další.

Starej Zweig byl za války čtyry roky v Mauthausenu a nějak se mu to povedlo přečkat.

Zelcam, páter vyklouz, esesák a předák na lanovce, kterej seděl zrovna za ten Mauthausen (zapomněl, že je na seznamu a udělal si vejlet do Prahy, ohromně mu to tady vyhovovalo, jakěj je se

84

jan beneš

svejma markama v Jaltě kápo, jednou dvakrát, potřetí ho klofli a sečetli mu to na deset járů; byl to Sudeták z Kaplic), Zelcam na ně mrknul kosým okem, plivnul si pod nohy a křivě se usmál. Nebylo poznat čemu, jestli zdárnému rozvoji nacionálně socialistickýho světovýho názoru v Československym socialistickým kriminále, nebo blbosti těch černejch andělů, který tu postihuje akorát to, že nemůžou mít půlmetrový pačesy.

"Vy byste byli v komíně první, chlapečkové," ucedil jim na půl huby.

Zweig se pod tím vším celej nakrčil a opatrně si ohmatával postižený rameno. Vpředu maširovala sečítací suita bachařů a tak se snažil stát v pozoru a současně opatrně hlídat záda a zaznamenat včas, co se tam děje, aby mu na rameno nepřiletěla další pohroma.

Koukal se zrovna kradmo napravo a Znamínko mu ji zleva přišil, co měl ve svejch devatenácti síly. Měl jí dost, od patnácti ho po kriminálech drželi u nějaký lopaty.

Zbyněk ho, zatímco se starej Zweig se slzami v očích zas kroutil, odtáhnul zezadu za rukáv mundúru, akorát když Znamínko zas dělal na Zweiga okázale nevinnej ksicht a vrtěl hlavou, že on nic. Dokonce si ukázal prstem přes rameno.

"Tak dost kamaráde," povídá Zbyněk, "už mě to nebaví koukat se na vás chlapci. Už jste si vyhráli dost."

Onanijní andělé kolem Znamínka se všichni urazili. Tohle nebyl esesák Zelcam, před kterým měli respekt. Znamínko cejtil svou partu kufrovejch zlodějů za sebou a vypláz se:

"Nebo co?"

Zbyněk na něj mrknul přes brejle:

"Nelíbí se mi to, chlapče."

"Mě to baví dioptrouši, víš!" Ostatním z tý party to zřejmě připadalo ohromně vtipný a rozesmáli se Zbyňkovi do obličejce.

"Řekl jsem ti, že se mi to nelíbí." Mluvil na půl huby a díval se někam vedle Znamínkova poznamenanýho obličejce.

"Nebo co? Nebo nás zbiješ jo?" A přešel kloubem skrčenýho ukazováku Zbyňkovi zespoda nahoru špičku nosu.

Načež si Zbyněk sundal brejle, dal mi je podržet a trefil Znamínka pěstí na solar tak pěkně, že porazil ještě šest lidí za sebou, jak se skládal.

Tím to na apelu skončilo, když nepočítám to, jak si pak Znamínko když se vzpamatoval, zapálil brko a prones se:

"Srabe, kdybys neměl šedivý vlasy, tak tě rozsekám na hadry," To už byl ústup ze slávy. Černý andělé se pak v houfu vypravili na naši cimru, což nedopadlo nijak, protože je Franta Zajíc vyházel hned ode dveří, a těm, který při tom neodlítli dost daleko

85

jan beneš

ještě pěkně nakopal zadek. Pár dní potom se ještě pokusili zmáčknout Zbyňka ve svážný huntama, ale taky to našťestí nevyšlo.

A teď to teda bylo za náma, svážný, vrátky, hunty, apely i černý andělové a jeli jsme se Zbyňkem z plavání. Dělal teď řidiče u popelářů a já závozníka v obchodě se zeleninou. V pondělí a ve čtvrtek jsme si chodili zaplavat, pokecat si a na pivo, samozřejmě. Zbyňkova paní nesnášela, když se v jednom kuse bavíme o kriminále, byla to taky holka z klubu, jenže my jsme tam chodili akorát proto, že jsme se jinam nemohli dostat večer po práci do bazénu, kdežto ona trénovala, až se z ní kouřilo, dřela vodu ještě dávno potom, co jsme seděli nahoře v bufetu a pouštěli si na gramofonu nějaký desky, nebo poslouchali ty, co si tam pouštěli druhý lidi. O čem jsme se měli pořád bavit.

Táta je legionář, a ať se mluví o čemkoliv, skončí vždycky stejně na Sibiři, a to neříkám, jak to vypadá, když se sejde e některějma kamarádama z tý Sibiře. My Sibiř neměli, my měli Sibiř doma, s Hadí hlavou, Hráškem, Kobylí hubou, Zlatým srdcem, a taky Znamínkem a Jarmilkou. Pili jsme pivo a utvrzovali se v tom, jak se máme dobře a prima, když si můžeme zaplavat, poslouchat muziku a pít pivo, sedět na židli s opěrátkem, koukat po ženskejch, vybírat si jídlo a nosit kolem krku šálu. A že můžeme spát se ženskejma (když to chtějí, samozřejmě), a mazlit se s nima. A vzpomínat, samozřejmě. Na všeco ostatní. Na druhý, starý a odbitý svinstvo.

Taky vzpomínáme na to, jak jsme tam vylítli a co se mělo a co se nemělo, ale to jen tak potichu a beze slov, úplně beze slov, akorát že jsme oba věděli, že, to bylo, a že je to ještě pořád v nás vzpříčený.

Nějakej herec tenkrát chtěl mocí mermo koupit od Zbyňka bouchačku, kterou měl už od války, a ten herec ji u něj někde viděl, nakonec ji na něm přece jen vymangelil a domluvili se, že mu ji Zbyněk přinese to Slávie. Jenže tam na něj čekalo pět zavízovanejch fízlů, který na něj hned za dveřma skočili. Zbyněk sice všecky ty čarocháby různě zbouloval, ale nakonec ho samozřejmě stejně dostali a začal putovat po lágrech, označeněj patřičnou značkou, takže dostával na svejch poutích pořád železa a jak to jen trochu šlo, taky přes držku, jako tenkrát v tom Hradci, když jsme se seznámili. Tak přišel na lágr, kde jsme byli oba, kde ležel pět hodin v blátě u korekce, když mi chtěl píchnout, kde jsme ve tři ráno defilovali kolem zastřelenejch útekářů a věděli, že přinejmenším jeden z nich, Vilda Kokštajn, utýct určitě nechtěl, protože to měl za pár, žil jak se dalo, fáráli měli srandu z toho, když tenhle Vilda prakem sundával bachařům okna na špačkárnách, kde Zbyněk složil čistou rankou na solar Znamínka a a šest smradů akorát na kriminál a pro kriminál vyrostlejšch a nacvičenejšch, který ho pak chtěli ve svážný zabít huntama.

Dneska měla Magda, to byla Zbyňkova žena, trénovat nějaký strašlivý množství sprintů na nějakou polohovou štafetu, v který už

jan beneš

měla asi za čtrnáct, dní startovat, a dohodli jsme se, já a Zbyněk, že pojedeme domů a uděláme si mejdan, menší sezení s kafem a latinkou, protože v našem automatu nad bazénkem sedělo asi pět bachařů z pražský eskorty, všecky jsme si je ještě zapamatovali a neměli vůbec chuť zdržovat se ve stejný putyce jako oni, zvlášt když něco oslavujou, oslavujou celý okolí a hulákají Pějme píseň dokola. To se nám rozhodně nechtělo.

"Co sem pouštíte?" zeptali jsme se našeho vrchního Oldy. "Takovej rámus, a ten divnej kroj, to je nějakej Orel nebo co? Tyhle zelený mundúry!"

Oldřich přemetl utěrkou stůl a přemetl drobty z rohlíků, který jsme chvíli před tím přikusovali k párkům. Chvíli se rozmejšlel a nakonec pronesl:

"To víte, pánové, vyhodit je nemůžu."

Ten čarochán z naší eskorty tenkrát, když Zbyněk dostal v Hradci na dvoře to modrý pod voko, tam byl taky, ale nejspíš nás nepoznal, když někdo celej život vozí mukly mezi Ilavou a Pankrácí a Borama a Pankrácí, tak si nemůže pamatovat žádněj obličej, ani takovej ne, do kterýho praštil pendrekem.

Viděl jsem, jak to s kámošem cuká, pak nám, dřív než jsme stačili odejít a najít si jinou hospodu nebo teda jít na ten mejdan domů, pít kafe, poslouchat Laxík a otevřít si

nějakou lahvinku, dřív než jsme to všechno mohli udělat, přinesla nám servírka Jiřinka pivo, bez říkání a samozřejmě, jako pokaždý.

"Nebudeme před nima přece utíkat!" A nezvonivé tuknutí půllitrů, pěna skočila ke straně a kousek jí skončilo na ubrusu.

Potom se jeden z těch čarochánů, co zpívali Pějme píseň dokola, zvednul a odešel za záclonu, kam směřovala šipka s namalovaným pánským kloboukem.

Zbyněk si sundal brejle, dal mi je do náprsní kapsy a povídá:

"Dej mi na ně pozor, kámo!" a odešel tam taky.

"No jo," napadlo mě, - "tak ona třeba ještě bude na světě spravedlnost. No jo. No jo." A myslel jsem na Zbyňkovy šedivý vlasy třiatřicetiletého mukla s chutí do života a řidiče od popelářů s nedokončeným vysokoškolským vzděláním. Ale nenapadlo mě k čemu je to všechno, včetně eventuální spravedlnosti dobrý.

J A N B E N E Š - Z E L E N O U N A H O R U

Román, patřící k tomu nejlepšímu, co bylo za poslední 15 let v Čs. exilu napsáno. American way of life zažívaný /a adorovaný/ východoevropským emigrantem. Dobrodružný román o "únosu" milionářské dcerky ze spárů náboženské komuny je přerušován několikerým "zastavením" v typické jihočeské vesnici za období teroru 50. let. Vydalo Škvoreckého "Sixty-eight Publishers", Toronto, 1977

87

jan beneš

r e s u m é

Sedíte, samozřejmě, sedět se dá všude, ale není to jedno, kde. Tyhle nohy v lakýrkách, ručně a na míru šitých lakýrkách družstva Směr Brno, imitovaný krokodýl na opasku; tyhle nohy nosily drátem převázaná bagančata se žralokem a odložené vojenské půllitry se cvočky. Je to možný? A je to pravda? Je to pravda? Je to pravda!

Zdviháte ruku. Co drží? Alpakový příbor, křišťálovou sklenici se zlatem Tokaje? Dubonnet? Aluminiovou misku a zinkovou lžičku. Dbáte o puky svých kalhot nebo o zastřižený komínek prádla, neposkvřenou čistotu holicího strojku a vypelichaný kartáček na zuby v krabici od keksů uložené v lepenkovém kufříku poznamenaném nesčetným šúrováním. Kufříku s utrhanými chrániči rohů a uvolněnými nýty, beznadějně a nepoužitelně rezavějícího aušusového kování?

Sháníte tuzexový olej do svého automobilu - nebo se těšíte, že jednou za půl roku uvidíte na hodinu přes stůl svou ženu a trápíte se výčitkami svědomí, protože víte, že cesta za vámi stojí peníze, které budou chybět?

Takové starosti, takové starosti. Vyměním maso od oběda za cigaretu. Vyměním tuberácký přídatek za cigaretu!

"Běžte! Ruce za záda! Kolikrát vám to budu říkat! Stát! Čelem ke zdi! Už můžete jít! Rychle! Ne tak rychle! Mlčet! Mluvte! Svléknout! Všecko! To taky! Předklon! Roztáhněte si půlky! Zatlačte! Postavte se! Ruce nahoru! Ústa! Jazyk stranou! Pod sprchu! Dost! Nejste v lázních! Do lázní se jezdí za odměnu a na rekreaci! Sem se jezdí, když jste lotr! Pomatujte si to! Obléknout! Neloudejte se! Rychle! Ponožky si vemte do ruky! Ruce za záda! Už zase! Běžte! Kam koukáte! Kde si myslíte, že jste!"

"Ve dvacátém století, pane veliteli!"

"Cože?! Cože! Já ti dám dvacáté století, já ti dám, ksindle jeden! Tumaš! Já ti ukážu, já... Podrž mi ho, Ládo! Ksindl! Uf. Uf. - A chodit! Chodit!"

Ty hospody. Ty otevřené lavice. Ty pivní pulty. Ty sály s křišťálovými lustry. Ti číšníci v žaketech. Ta Bardotová. Ten prostor, když člověk vidí dál než tři metry ode zdi ke zdi. Tráva. Stromy. Květiny. Výkladní skříně, Lunapark. Střelnice. A biografy. I pro neplniče. I pro marody. Lázně. Prošlapaný, ale koberec. Válenda, kam se můžete natáhnout třeba v poledne.

"Kdy jsi přišel?"

Odkud odevšad se dá přijít.

88

"TAM," ruka letí kolem ramen dozadu.

"Jak jsi se tam měl?"

"To je otázka."

"Nojo, no jo."

"Špatný? Ne? Dalo se to vydržet. No jo, člověk musí, no jo, to je pravda, musí. Co žena? Aha, no jo. To tě nemusí mrzet. Hlavně, že jsi venku, ne? No jo, byt. To je Pravda. Cigaretu? Jen si ber! Počkej, já ti připálím."

"Ď".

"Ale za co, člověče. Nojo. Musím už letět, bordel, sháním bombičky do sifónu. Ahoj. A ozvi se! Tak... Přijď na tenis! Hraješ ještě, ne?"

Tenis. Cihlový prášek. Jako - třeba krev. A síť jako mříže. A míček, hop, hop. To jsme my. Raketa vypletená nylonem.

PONK.

Svěrací kazajka, zesílená nylonem.

Ach sakra. Ta plizovaná suknička. Ta ňadra. Hrát neumí, ale kouká se na ní dobře.

Modřín s čerstvými svěžími jehličkami, pod ním suchá loňská tráva. Loňská, ta něco pamatuje.

"Taxi!"

"Johnie Walkera!"

"Chesterfielddku!"

To by bylo. To by bylo, páni vlastenci. Fertig, Ready. I'm honest hungry. Can I sleep? This jet-pak bag. Open this end. Der, die, das.

x x x x x

Přetištěno z knihy:

J A N B E N E Š - Ž Á D N Ě K V Í T Í

Sbírka kompletních Benešových povídek z pracovních táborů.
V lednu 1986 vydaly ROZMLUVY jako svůj 25. svazek.

Jan Beneš, dnes u nás neprávem /a k naší vlastní škodě/ opomíjený a zapomínaný, se narodil v roce 1936 v Praze. Povoláním výtvarník, pracoval jako horník, kulisák, taxikář a redaktor. /Patřil do redakční rady známého časopisu Tvář/ Je autorem mnoha próz, esejů, novinových článků. V roce 1966 byl zatčen a odsouzen na pět let za "podvracení republiky. Propuštěn r.1968, v exilu od roku 1969.

V šedesátých letech mu ještě v Československu vyšly dvě knihy povídek: "Situace" a "Disproporce".

V exilu vydal: Zelenou nahoru /Sixty-eight publish., 1977/
Trojúhelník s Madonou /Sixty-eight Puhlsh., 1980/
Banánové sny /Konfrontace, Curych, 1984/

Žije v USA, v Pacific Grove.

p. p.: Vihorlat

Bylo pravděpodobně horké srpnové léto. Lezl jsem nahý po vyvráceném kmeni na břehu Mořského oka a vyvaleně pozoroval velikého, pitomého karase, který se tvrdošíjně snažil dostat do otcova podběráku. Nakonec se mu to přece jen podařilo. Večer se pláž oka hýbala tisíci tmavých račích těl. Viděl jsem to poprvé a taky naposled. Je to má nejranější souvislejší vzpomínka. Byly, mi čtyři roky a psal se rok 1968.

Nyní jsem po sedmnácti letech stál pod Vihorlatem a zaútočily na mě desítky vzpomínek. Tenkrát nevedla k oku žádná silnice. Nahoru se jezdilo malinkou úzkorozchodnou drezínkou. Sedělo se na batozích na plošince malého vagónku bez postranic. Drezínka namáhavě stoupala pod klenbou lesních velikánů a na tváři jste cítili chladné lesní vání. A potom se najednou ze stínů stromů vylouplo horské jezero křišťálově studené vody.

Seděl jsem v koutě veliké jídelny na břehu jezera a vyděšeně pozoroval tváře sourozenců, rodičů, několika studentů medicíny z Prahy a rodiny správce chaty, Všem těm lidem tekly po tvářích slzy. Dvě dívky a žena správce rodiny tiše vzlykaly. Moje o čtyři roky starší sestřička poděšeně kňourala držíc se mámy za ruku. Tíživým napětím místnosti mluvil hlas z rádia. Připadal mi šíleně hlasitý. Také jsem v tom koutě plakal, i když jsem stěží chápal, co se děje, Plakal jsem v koutě a nikdo si mě nevšímal. Lidé plakali společně a každéj přitom jakoby v předtuše své budoucnosti plakal sám za sebe. Tenkrát cosi ve mně prasklo. Hrůza z velikého osamocení nebyla najednou tak hrozná a jak jsem dospíval, čím dál víc se zmenšovala. Dokonce jsem měl i jakousi škodolibou radost. Jen se zavřít na deset západů.

Vstoupil jsem do Remeckých Hamrů a zeptal se prvního člověka, kterého jsem potkal, kde bydlí paní správcová. Starý pán už před lety umřel. Zavedl mě tam. Rozechvěle jsem vstoupil do dvora. U stolku pod rozlehlým ořechem seděla mladá paní. Na jejím klíně vyvalovalo oči malé dítě. Když mě uviděla, povstala a dítě instinktivně zaštitila svým tělem. Pozdravil jsem a zeptavše, jestli jsem správně u rodiny B.

"Ano," odpověděla a pozvedla hlavu otázkou.

"Promiňte, že vyrušuji, ale já jsem u vás před sedmnácti lety bydlel s rodiči na chatě nahoře u jezera."

Zrozpačitěla. Řekl jsem jí své jméno. Malinko zaváhala a najednou z ní vylétlo - "Vy jste syn pana profesora X., ano?" Přisvědčil jsem. Malinko jsem si oddech, už jsem myslel, že to bude trapas. "Mami, mami, pojd' sem honem, víš kdo je tady?" zvolala, rozběhla se ke dveřím a zmizela v domě. Oči mi ustrašeně zvlhly, to jsem nečekal. Na prahu se objevila stařenka. Ihned se mi v mysli vybavila před těmi lety.

"Vítejte, vítejte, to jsou k nám hosti," vyrážela ze sebe a hrnula se podpírána mladou ženou ke mně. "Anno, rychle uklid' ze stolu a prostři, poobědváte s námi, že?"

Malinko jsem zaprotestoval a v hubě se mi už zbíhaly sliny, pět dní jen samé svinské konzervy.

"Ne, ne, to nepřichází v úvahu. Musíte s námi pojíst, to by jinak nešlo," šveholila a já jsem pokrčil rameny, že se tedy pod tím nápojem vzdávám.

"Tak vy jste tady byl s tatínkem před sedmnácti lety? To byl moc hodný člověk. Mokrát jsme na něj s tátou vzpomínaly," říkala a hlas se jí najednou zlomil a stařence vyjely z očí slzy. Snažil jsem se tvářit pořád přiblblé vesele, ale náh mně to nešlo. Tvářil jsem se akorát přiblblé. Málem jsem zaplakal stejně jako tenkrát u jezera, nechápaje nic ze svého okolí.

p. p.

Věděl jsem, že před lety napsali otcovi v souvislosti s Chartou, že o něm slyšeli v rádiu, o všelijakých persekucích apod., a moc ho pozdravovali. Táta jim odepsal a to bylo vše.

Stará paní se vyplakala, ulevilo se mi. Sedli jsme si pod starý ořech a ona se hned začala vyptávat. Ze srdce mi spadl další kámen. Už jsem viděl, jak se stařenka pohrouží do svých vzpomínek a já budu sedět jak hovado. Vyptávala se na tátu, na rodinu, jak se nám vede, jestli nás hodně otravují a já jí rozšafně odpovídal, že to docela ujde, že to není tak strašný, s trochou nervozity mysle na slibovaný oběd.

"To je dobře, to je dobře," kývala hlavou. Ta mladá žena byla její dcera, které tenkrát bylo devatenáct, a studovala medicínu. Vzkazovala otcí, že nakonec školu přece jen dodělala, že je doktorkou v S., že má dvě děti a aby se přijel podívat. Povíдали jsme si asi hodinu, když se stará paní konečně zděsila, jací že to jsou hostitelé a hned hnala dceru do domu, ať připraví oběd. Mezitím přišel ještě manžel dcery a nějaká příbuzná také se svým manželem. Stará paní jim hned nadšeně vykládala, či jsem syn a všichni se trochu s jakousi nejasně tušenou provinilostí vyptávali, co a jak a říkali, jaký je to tady hrozný, co všechno je v tomto státě možný, universitní profesor jako lesní dělník, že jsou při nás, že nám drží palce. Oběd byl skutečně královský. Hned potom se na stole objevila jako mávnutím kouzelného proutku výtečná třešňovice, Manžel dcery přinesl magnetofon a pustil písničky Karla Kryla, které jsem neslyšel strašně let, úplně jsem na ně zapomněl. Vznášel jsem se v šumění listů starého stromu a poslouchal příjemně tesklivé melodie. Už jsem nemluvil, už jsem se jenom usmíval. Tak dobře už mi dlouho nebylo. Vypil jsem během chvíle přes půl flašky a jako bych pocítil v duši svých bližních záchvěv malinkého zděšení. Začal jsem být dojatý tou příjemnou pozorností. Styděl jsem se za to jejich krásný nadšení, zatímco já si tady takhle žeru, mě zajímá jenom jídlo. Vypil jsem poslední skleničku a už jsem chtěl říct svoji závěrečnou větu, že nám vlastně nic neschází, ale nakonec jsem si to vypočítavě rozmyslel. Snad nikdy jsem ještě nemusel vynaložit tolik vůle, abych se odtrhl od skleničky. Opij se, opij, hochu, šeptal mi do ucha anděl strážný. Loučili se se mnou dlouho. Nechtěli mě vůbec pustit. Nejistě jsem vyrazil po silnici vzhůru. V zelenině jsem si ještě koupil rybižák. Stoupal jsem asi dvě hodiny zelenými lesy a v bříše už mi zase kručelo. Předě mnou se otevřelo jezero. Spustil se liják. Sešel jsem na břeh. Tam někde naproti pod těmi stromy musí být chata, kde jsme tenkrát bydleli. Srdce se mi sevřelo. Nebylo mi zrovna nejlíp. Pomalu jsem jezero obcházel. Kapky vody mně stékaly po zádech. Nad jezerem se nesl hluboký mužský hlas doprovázený harmonikou. Došel jsem k chatě. Před ní pod dřevěnou stříškou s otvorem uprostřed pro kouř seděla bavící se společnost. Dámy byly v róbách a pánové v sakách a kravatách. Na promaštěných lavičkách byly rozložené deky, aby se neumazali. Vnitřáci, pomyslel jsem si. Zpíval jim a hrál nějaký myslivec. Uprostřed pod stříškou řeřavělo dřevěné uhlí, nad kterým se pekla zvěřina, Nabíral jsem vůni pečinky plnými doušky. Na stolech byly mísy s nakrájenými /domácími, pomyslel jsem si/ klobáskami a spousty lahví čiré tekutiny. Domáci slivovice! Nerozhodně jsem tam přešlapoval. Pozve mě někdo? Dyť já jsem tady byl před sedmnácti lety! Vracím se na místo svého dětství! Dyť mám na to snad právo.. Roztřásl mnou chlad. Šaty už jsem měl úplně promočené. Tak si jednou loknout. Odříznout si kousek masíčka. Sednout si

P. P.

k ohni. Opravdu, nebudu otravovat. Nerozhodně jsem přistoupil a vztáhl zkřehlé ruce k ohni. "Prosím vás," řekl jsem, decentně přitom drkotaje zuby, "nevíte, kudy na Sninský kámen?" Řekl jsem schválně Sninský kámen, protože to bylo nejdál z míst, o kterých jsem věděl.

"Na Sninský kámen, mládenče?" opáčil myslivec, "to je ještě dobré dvě hodiny a za chvíli je tma. I když tam možná dojdete, nazpátek se již nedostanete."

Dík, ty hovado, pomyslel jsem si. "Já vím," řekl jsem a snažil se vypadat co nejubožeji, "ale já stejně nemám kde spát," dodal jsem s top největší možnou ponukou. "No jak myslíte," řekl myslivec a ta slova se do mě zarazila jako nůž. "Musíte se sto metrů vrátit a u toho rozštípnutého stromu doprava nahoru."

Bezradně jsem se rozhlédl po fízlácích, snad aspoň oni. Zvědavě si mě prohlíželi přihýbající se ze skleniček. Nehnuli brvou. Zoufale jsem se podíval na opékaného divočáka a pohled mi okamžitě sklouznul na orosené flaštičky. Takovou hořkost už jsem dlouho nepocítil. Snad když mě před lety opustila má milá. Hrdlo se mi stáhlo. Ne, světe, my nikdy nebudem mít nic společného. Jako ve snu jsem se otočil a pomalu se vracel zpět k rozcestí, kde jsem nedávno četl ukazatel - Sninský kámen, 2h. Sbohem mé mládí.

Drápal jsem se po čtyřech do jílovitého, rozmočeného svahu, chytal se každé větévky, klouzal zpět a klel jak pohan. Už podruhý jsem se neopil. Konečně jsem se zaprasený od hlavy až k patě vyškřábal do jakéhosi sedla. Byla tam lavička se stříškou. Hodil jsem tam batoh. Akorát přestalo pršet. Zlostně jsem se podíval na mraky. Když na Sninský kámen, tak na Sninský kámen, řekl jsem si. Nechal jsem batoh pod lavičí a vyrazil dál. Za půl hodiny jsem tam byl. Lezl jsem po žebříku nahoru, když se zcela blízko odněkud

zhora ozvalo zlověstně chraplavé - gróoo, gróoo. Zamrazilo mě. Hlas se ozval znovu. Zděšeně jsem otočil hlavu. Zdálo se mně, že to muselo být těsně vedle ucha. Chvilí jsem čekal a potom jsem potichu stoupal dál. Skrčil jsem se, a když jsem byl na poslední šprušli žebříku těsně pod vrcholem, prudce jsem se vztyčil. Strnul jsem. Na suchém stromě vyrostlém z druhé strany čedičové skály seděl obrovský černofialovomodrý pták. Černobílé oko po mně hrozivě louplo, děsivě se zvětšilo, vstoupilo do mě, ozval se skřek a pták se propadl dolů. V uších mi dozníval mrazivý výkřik a já se křečovitě držel železných příček žebříku. Vystoupil jsem na plošinu. Mraky se protrhly a na západě se objevily červánky, v dáli pode mnou majestátně kroužil nad temnými lesy velký pták. Za chvíli se k němu přidal další a zmizeli mi v domovině lesů. Šáhl jsem si na tvář. Vstoupil do mě čaroděj. Krkavec samotář. Roztáhni ruce a skoč, řekl mi hlas, ponoř se do lesů jako král.

Slezl jsem a pospíchal klopýtaje o pařezy potemnělým lesem k besídce. Svlékl jsem ze sebe mokré hadry a vlezl do navlhlého spacáku. Otevřel jsem ovocné víno a během čtvrt hodiny jsem ho do sebe nalokal. Bylo odporné. Několikrát jsem se málem poblil. Možná mi taky bylo špatně z hladu. Za dalších deset minut jsem ji už měl. Do třetice. Volba nebes. Zatmělo se, že nebylo vidět na krok. Několikrát zahřmělo a spustil se opět liják. Světlo blesků ani na chvíli neustávalo. Asi jsem se už propad do pekla. Usnul jsem nebo ztratil vědomí.

Do děsivé zimy mě ráno probudily kupodivu lidské hlasy. "To je nehoráznost," skřehotal ženský hlas, "podívejte, jak si tam leží. Člověk si nemůže ani sednout a najíst se." Hlavu jsem měl jak buben. Počkal jsem, až odejdou a rychle vylezl ze studeného pytle. Udělal jsem pár dřepů, zima byla pekelná. Oblékl jsem si svetr a na kostce lihu uvařil čaj. Sněd jsem krajíc

p. p.

chleba a zakrojil kus sýra. Vykouřil jsem cigaretku, naházel všechno do pinglu a vyrazil dál.

Přes Vihorlat vede jenom jedna cesta - napříč z Hamrů do Sniny. Z té pak je na hřebenu odbočka přes Sninský kámen k ruským hranicím. Vydal jsem se tudy. Tak daleko na východ jsem ještě nikdy nebyl. To bude určitě nějaké dobrodružství.

Minul jsem Sninský kámen a začal klesat do horského sedla. Cesta byla čím dál tím zarostlejší. Léta tady snad nikdo nešel. Po celém lese byl souvislý a hustý porost maliní a ostružiní. Nohy jsem měl samý šrám. Cesta byla stále obtížnější. Značka se neustále ztrácela. Na jakžtakž přehledných úsecích byly tři za sebou a tam, kde se necesty rozcházely, nebyla samozřejmě ani jedna. Musel jsem se vracet. Zuřil jsem. Hlavu jsem měl jak montgolfieru.

K polednímu jsem značku nadobro ztratil. Klopýtal jsem nahoru dolů, prodíral se křovisky a snažil se udržovat směr. Připadalo mi, že se motám jak loď bez kormidla. Les byl jednotvárně stejný. Nikde žádný záchytný bod. Dostavila se apatie. Sednul jsem si. Ani na kořalku jsem neměl v tu chvíli chuť. Něco si nepřeje, abych šel dál, abych se dostál na druhou stranu. Odpolední žár dosáhl vrcholu. Les se hýbal mihotavou hrou stínů. Hmyz hlasitě a jednotvárně bzučel, kolem mne tekla sotva viditelná mlhová řeka. Odněkud shora mi kapala na stehno voda. Neměl jsem sílu zvednout hlavu a podívat se, jak je to možné. Na krvavé nohy si mi sednul motýl. Byl to bělásek topolový, co saje na výkalech a zdechlinách. Počal jsem klímat. Zdálo se mi o všem možném. Probudil mě dotek ruky. Ulekaně jsem sebou trhnul. Vstal jsem a vydal se rovnou z kopce dolů. Najednou se z křoví nalevo ozval hlasitý praskot. Objevily se obrovské parohy. Něco daleko odskočilo a za praskotu mladých stromků se to prodíralo pryč. V jakési šílenosti jsem strhl ze zad batoh a skočil za jelenem. Již již se mně zdálo, že udělám poslední dva skoky a octnu se zvířeti na hřbetě. Dopadl jsem do toho nejhustší ostružiní. Předě mnou to dvakrát zapraskalo, potom ještě jednou slaběji a rozhostilo se opět jednotvárné bzučení vosiček. Trvalo mi snad deset minut, než jsem se úplně rozedraný vymotal. Další čtvrt hodinku jsem hledal batoh. Už jsem to chtěl vzdát, když jsem o něj málem zakop. Po hodinovém sestupu jsem se octl v údolí stíněném staletými buky. Na dně tekla potok. Vedle něj se vinula pěšinka. Rozhrnul jsem houštinu lísek lemuujících jeho břehy a vstoupil do koryta. Zrovna v tom místě byla docela slušná tůňka. Rozdrápané nohy pálily jak čert. Jemně jsem si je omýval. Chladná voda bolest utišila. Narovnal jsem se a tu jsem uviděl kousek po proudu nádherného ptáka. Byl to černý čáp. Viděl jsem ho v přírodě poprvé. Přikrčil jsem se a potichu si sednul i s batohem na dno tůňky. Pták se vůbec nehýbal. Asi číhal na žáby. Po pěti minutách ve studené vodě jsem kýchl, čáp se okamžitě vznesl. Vyskočil jsem a vydrápal se na pěšinku. Viděl jsem ho zakroužit nad

údolím. Asi o padesát metrů dál se k němu připojil další. Párek mi zmizel z dohledu. Z batohu mi na nohy kapala voda. Byl snad o deset kilo těžší. Jak jsem postupoval údolím, vyplašil jsem čápy ještě jednou. Za další hodinu jsem se dostal na asfaltovou cestu. Byla to silnice z Hamrů nahoru na Oko. Dokonalý kruh. Nemysli si, že jsem se snad přišel nějak bratříčkovat, řekl jsem, tak senilní blbec snad přece jenom eště nejsem. Les zašuměl a pták si sedl na vrchol hory. On byl sám, ten pták byl sám a já byl taky sám. To bylo to jediné, co nás ještě tak mohlo spojovat.

srpen 86

93

Fotografie

IVAN M. JIROUS
ochranný dohled

25. 5. 85

Jestli mi Pán Bůh dá
naposled navázat nit,
nechci nic ztratit,
potichu korálky rozsypané
nazpátek na ni soukat.
Jestli mi Pán Bůh
ještě jednou
tohleto všechno dá.

Má matka byla švadlena
moje sestra tká gobelíny
chce to jen znovu navázat
osnovu
přehodit přes ni útek
být pokorný

5. 6. 85 I.

A sotva jsem deptal
sedl na kolo
kolem šel
v tmavomodré košili
chlap s kosou.
Hle, jak se převléká
smrt kmotřička!
A vánek od kosy máchnutí
/které se nestalo/
šlehl mne přes víčka.

5. 6. 85 II.

To je ta chvíle,
kdy už máš skoro prst
na kohoutku.
Na lukách plno kohoutků
a kostivál.
Šedozelené žito.

To je ta chvíle,
kdy naději
skoro jsi pustil po vánku.
A v podvečerním horkém tichu
nepřetržitý skříp pot skřiváneků.

5. 6. 85 III

Magor

Za tetou Slávou
předtím než zemřela
nezašel,
čas si nenašel

Nezastavil se nezašel
A moje sestra jí
pak k smrti dosloužila

Jedni bojují za lidská práva
Ti druzí zatím
ti svým bližním
perou posraná prostěradla

5. 6. 85 IV.

Prosím Tě Bože pokorně
ať neberu nic úkorně
ať nejsem zlý na Julianu
a když se ožeru, ať potom ráno vstanu

5. 6. 85 V.

Den poté
co s Roubalovic
měl jsem debatu o kopřivách
/že moje děti je sbírat nebudou/
o tom grandiózním podvodu establishmentu
o dětské práci
a o neodcizené práci

cestou na kole z Telče
kousek před odbočkou na Strannou
v pangejtu u silnice
maličký kluk
srpem
sek kopřivy nasycené olovem

Třel si ruku spálenou od kopřiv
a pozdravil mne v svém opuštění
cizino
bylo to naštěstí samo

Kdy konečně nějaký Samo
zas zbaví mou zemi
Avarů?

5. 6. 85 VI.

Tolikrát jsem psal
o olších
a dneska je prvně vidím kvést
Nepřestáváš mě Bože můj
laskavě světem vést
A tuhle cestou do Vydří
prvně jsem viděl květy dubů
Tak laskavě mě Bože ved'
dokud se dívat budu

6. 6. 85

Ochranný dohled

Na modrém březovém nebi
zelený odlesk bříz

Město poseté břízami
Město stulené v betulích
v břízách
na modrém studeném nebi
laskavý zelený odlesk bříz

To se ještě smělo
slavit Boží tělo

A děti s košíčky
s květy pivoňek
skrz květy pivoňek
se ještě smělo
Pane Bože můj
přivonět k Tvoje tělo

A dneska moje žena Juliana
v modrém jak Panenka Marie
a moje děti dvě
v modrých oblečcích
a čtyři utrápené břízy

Tak málo bříz
můj Pane Bože
má lásko
mé děti

Když se ještě smělo
slavit Boží tělo

Na modrém
lesklém
zeleném

Můj Bože!
Mé děti!

8. 6. 85

Bzučení much bez mucholapky
je v dur.
Bzučení much bez mucholapky
je v dur,
bzučení much okolo lampy.
Nechce Juliana mucholapky,
plácačkou zabíjí mouchy.
Ale já si ji koupím;
o půl tón zvednu hlas much
nebo o čtvrttón.
Schönbergovy a Hábovy mouchy
budou mi zpívat.
V noci, kdy holčičky spí
a nemůžu je budit
divokým bigbítem.

13. 6. 85 I.

Magor

Není pravda, že je mi smutno,
smutno mi totiž není.
A není pravda, že jsem sám,
jsem jenom osamělý.

13. 6. 85 II.

Dvě těla do sebe propletená
jak houska,
dvě těla milostí posypaná
jak mákem,
dvě těla z kůže svlečená
dvojitým hadem,
fenyklem provoněná

13. 6. 85 III.

Když jsem se konečně vracel domů,
světlo za mými zády se začalo kývat,
černý mrak mě ošlehával přede mnou i za mnou,
ohlédl jsem se,
byly to koruny stromů, kymácející se ve větru.
Bondy už spí naproti v židovském domečku,
Juliana spí taky
a dneska konečně ji nechám spát.
Když jsem za zády ucítil kymácející
koruny stromů,
vzpomněl jsem na Kennetha Patchena.
Na stole přede mnou leží list ořešáku,
který utrhly mé děti u Daníčků.
Znal jsem jednoho básníka lásky,
Desnose,
a před několika lety jsem k němu připojil Vaše jméno,
Patchene, dávno mrtvý,
a zhloubí svého žití tady Vám vzdávám svůj hold.
Bondy naproti spí v židovském domečku,
třetí básník lásky,
ten, který ví, že láska nezůstává na žitém
a prožitém,
a trvá i mimo osobu lásky.
Měl jsem to štěstí nevídané na zemi,
že jsem žil s nejlepšimi lidmi této země.
Vás jsem minul.
A obě srdce
rozstřílená
jsou obě srdce mezi Tvým a mým.

14. 5. 85 I.

97

Ochranný dohled

Paulu Fortovi

Milenky měli odjíždějice
a po návratu jejich dcery

Měl jsem rád Julianu
odjížděje
a po návratu mám Julianu

ten který jsem byl odjížděje
po letech zase jinou branou
vracím se k té co Juliana
napořád zve se

Láska stranou
úzkostně krčí se a dívá

Julianu měl jsem rád odjížděje

14. 6. 85 II.

Maličký Ježíš choulil se
v náručí sv. Kryštofa

Alespoň na chvíli
Okamžik odpočinutí
kdy ho kolébaly Kryštofovy ruce
zatímco nohy svatého
prorážely vodu mohutné řeky

Na chvíli
choulí se miminka vrabců
v okupovaném hnízdě jiříček

Šest noci v týdnu

28. 6. 85 I.

Až v tom posledním usebrání
nevytrysknou ti slzy ani
až v tom posledním opuštění
neuvidíš mě,
není

Květ na klasu štíhlého žita
ještě se drží ve vánku

Není poslední opuštění
na klasu žita,
neuvidíš mě ve vánku držet se posledním udržením,
v posledním ohlédnutí neuvidíš mě,
štíhlého
držet se květem stébla

Není

28. 6. 85 II.

Magor

Ke konci dní neodvolatelně
směřují dravci, vstavače
a mníci.
Nevybavils mě ostrými šupinami,
nedals mi ostruhy a nesrazitelný hřebínek,
neozdobils mě drápy
ani hrubou srstí.
Ocejchovals mě znamením plevelných ryb,
lovné zvěře.
Okrášlil jsi mne psacím perem,
kéž se jím nechlubím jak páv!
Kéž zanechám několik hebkých stop

v sibiřském sněhu.
Kéž jako liška
zametu ocasem potom tu stopu.
Od nože odlétlé lesklé šupiny
ať ji přikryjou.
Kéž.

28. 6. 85 III.

Tak jako břečťan drápky
objímá jilm
tak kořistně Tě miluju
já vím

A jako slimák na listě
políbím Tě a pohladím
jistě

Ubytují se v Tobě jak
netřesk ve škvíře zdi
jako červotoč v oltáři
já vím

28. 6. 85 IV.

Zlatá jsou piva pod pípou
s bílou pěnou nad hladinou

Až pít přestanu jestli ou
zůstanou zlatá neztmavnou

Zdali mi potom bude líp
stříbrný až mě odlesk píp
nebude oslňovat

Líp než teď kdy se s básněmi
do hospod chodím zasněný
před světem tiše schovat

4. 7. 85 I.

Dřímala Juliana
pod modříny
ve vzduchu sytém silicí

Dřímala Juliana
u modřínů
střásla spánkem denní dřinu
když jsem ji budil
ještě dnes
za to se stydící

4. 7. 85 II.

Vrátovi

Tázání zlatem
bolus nenatřžený,
opačné kolotoče točení,
v dálce začne dechovka vyhrávat
na flétnu,

mez bolestí navrší se
červenavý

valčík s polkou
proti směru ručiček se točí

v nouzi čert i holky lapá

21. 7. 85 I.

Na krajíc chleba položený
opačný

Na kraji másla namazaný
okousaný

Na kraji louky
kupkou sena opuštěný

Na kraji rtů
zapomenutý

21. 7. 85 II.

Nad morovými jamami dým
Jáchym

21. 7. 85 III.

Zeleně vymalovaná
stěna
zakuklená zavínutá okurková
v okurkovém láku
namočená
po rosničce žebříky lezoucí
vymandlovaná tráva

Má milá!

Znovu!

Po schůdcích andělé s žabími ploutvičkami
stoupající
po rosničkách senem zelenavým
se chvějící
zakukleným stěnou v okurkovém
láku namočeným

V zeleně fluoreskující láhvi
se milující
rosničky přihlížejí

21. 7. 85 IV.

Nehty se masu blíží
v úzkosti zaryjí
Proč se nepomodlíš
k panence Marii?

30. 7. 85

J. J. /II./

Položí se
položí se

lehce do trávy

Povyroste
povyroste tráva
zahalí ho

A zarostlý
a zarostlý
bude v ní snít

Usne a nevzbudí se

Čmeláci pyl
čmeláci pyl
sbírající
zabzučí
zabzučí

Přejdou kolem
přejdou kolem
sena i otavy
přejdou věky

Neprobudí se
neprobudí

5. 8. 85

Jako bych
Užasl nad tím, že
Láska
Item
Agapé
Navždy není nikdy
Au

5. 8. 85 II.

Ten život, co jste tady žili,
bych možná taky přežil.
Možná že bych se taky rozplakal,
byl s vámi smutný a
díval se s důvěrou
k tomu, co dneska
s nedůvěrou prožívám.

Ten život, co jste tady žili,
snad bych vám s ním i pomoh.

Má lásko,
možná že právě teď bych Ti pomoh s Tvým životem.
Kdybych to přežil.

5. 8. 85 III.

Ochranný dohled

Tolik hříchů jsem už zas napáchal,
a ke zpovědi nechci jít.
Tolik hříchů jsem už zas napáchal,
a ke zpovědi nechci jít.
Bonaventuro, kde jsi?

Tolik svinstva jsem už zas udělal,
a vím o tom.

Tolik svinstva jsem už zas udělal,
a vím o tom.

Bonaventuro, kde jsi?

Pod růží měl bych Ti zas říct,
co dělám.

Pod růží měl bych Ti zas říct,
co dělám.

Bonaventuro, kde jsi?

5. 8. 85 IV.

Co můžeš odložit na zítřek
nedělej dnes.

To se týká i spasení.

Není všem dnům konec,
dnešek má dost svého trápení.

Co můžeš odložit na zítřek,
nedělej dnes.

To se týká i spasení.

8. 8. 85

Pozítří před sv. Bernardem

Kázání možná mine se cílem,
řeči o Panně Marii
možná se minou cílem,
brok mine střelnicovou špejli,
ne všechnen déšť
padající z mraků
leží na hladině tůní,
všechnen vítr neovívá stéblo,
trocha větru míří jinam
osušit slzy
pod Tvýma očima

Ty, který víš všechno,
ani nevíš, jak jsem Ti vděčný
za tuto chvíli na kameni
mezi dvěma dešti

Nikoho neopustí
ta, která se za mne přimlouvá

18. 8. 85

102

Magor

Stanu se Tvým zrcadlem
roztřeseným
Tvým zrcadlem rozechvělým
oprýskaným
oloupaným olovem Tvých slz
I'll be your mirror

Stanu se zezadu Tvým
rozechvělým zrcadlem
Tvými olověnými kapkami slz

I'll be your mirror

Nico,
kde ses mezitím potloukala?
Když jsem Tě prvně slyšel,
Nico,
prosím, kde ses od té doby
potloukala?

6. 9. 85 I.

V Markvarticích
na svátek Panny Marie Nanebevzetí
pozoroval jsem vitráž,

pro vás, co nevíte co to je vitráž,
čuměl jsem skrze vokno,
čuměl jsem skrze vokno,
viděl jsem tam světce s ptáčky,
viděl jsem tam světce
s několika ptáčky, au!

Moje milá už spí,
leží v posteli, která je jako pole,
leží v posteli, která je jako len modrý,
z kterého ustlali
její postel.
Moje milá je milá,
leží a spí.
Moje milá je milá, leží a spí, modrý len ji omotává
jako svlačec, rdousí ji po krku, milou,
spící,
spící.

Au!
Nadechl jsem se,
nadechl jsem se
a zařval:

Zachraňte moji milou,
Pane Bože. Zachraňte ji,
au!

Možná že po Tobě chci moc,
Pane Bože,
možná po Tebe chci moc
za tu, která tu spí, ovinutá svlačcem,
tiše tu spí.

6. 9. 85 II.

103

Ochranný dohled

V metru
jsme byli vystaveni apokalyptickému větru
V ZOO zavřeli všechny
hospody
na Florenci jsme
zírali na hesla
Na počest XVI. sjezdu KSČ
elektrizujeme 450 km tratí
Sláva hrdinům slovenského povstání
Pod praporem Marxismu-leninismu
k rozvoji socialistické železnice
Proletáři všech zemí spojte se

I Juliana řekla
že je to Orwell
nebo studně
zapomnění

Tak, tak.
Ale v hospodě ne Florenci
se mnou zas
sedí Čuňas.

17. 9. 85 I.

Bondy,
ó dny se vracejí
jak v padesátých letech
kdy jsem byl krátce na světě

Bondy,
hora dní se valí
jako by mezi položivé
z mrtvých vstal Stalin

17. 9. 85 II.

Ech ty,
který nevíš kudy chodíš,
který nevíš co smíš
a co nesmíš,
ech ty.

Moje sestra Zorka
má nalakované nehty.

18. 9. 85 I.

Když jsem policajtovi v
Telči
líčil návštěvu ZOO,
řekl:
Takže všechno upadá.
Ano, všechno upadá.
Ale jak řekl Brecht,
začít znovu
můžeš i z posledního dechu.
A Rilke:
A přec je kdos,
kdo padání to věčné
bez konce něžně
drží v rukou svých.

18. 9. 85 II

Se srdcem ztuhlým jako rosol
duše flekatá tlačěnka
dívám se jak tenká blanka
propadá mezi
sním a nesním

Před deseti lety jsem zase začal psát verše
nejvyšší čas abych toho letos nechal
těžko je oheň rozdmýchat
prasklými měchy

Se střechy
do sklepa leze kouř
chichi

29. 9. 85 I.

Přímo v té chvíli
při přijímání
na zpověď nepomyslím ani
jen cestou tam
a cestou zpátky
všímám si krok mám nějak
vratký

29. 9. 85 II.

Zaslechl jsem hlas větru
z okénka špajzu, kde jsem
okusoval vepřovou kost.
Polekal jsem se
a pak uklidnil.
Pokud je to jen vítr,
který ví, odkud vane
a kam chce...

1. 11. 85

x x x x x

KRITICKÝ SBORNÍK /"časopis intelektuální elity"/ - nositel ceny Jana Palacha. V posledním čísle najdete mimo jiné: - první část rozhovoru s Josefem Škvoreckým - stať Jana Lopatky o Karlu Poláčkovi - "lingvistický kroužek" - a jiné NENECHTE SI UJÍT !!!
--

105

MM bestseller MM bestseller MM bestseller MM bestseller MM bestseller

Projdeš-li branou MEDOREK

Vešel do průjezdu a vlasy se mu rozevlály, i vítr byl vtahován dovnitř. Ve vrátnici se zeptal na osobní oddělení, Vyšel po schodech nahoru. V kanceláři seděla ta svině Kareninová, ale tenkrát ji ještě neznal.

"Dobrý den," řekl.

Zvedla zropušelou hlavu od stolu a vyštěkla "Co chcete!"

"Já mám prosím tady nastoupit."

"Jak se jmenujete!"

"Medor, Karel Medor," řekl.

"A, to jsi ty," zašklebila se, ale hned se jí zase tlama stáhla, "kde jsi byl prosím tě, už jame tě čekali před měsícem!"

"Ále, tak různě," zašeptal.

"Aha," sešpulila jakési rty. Vzala telefon a vytočila číslo: "Birto, máš tady toho posledního, připrav všechno, posílám ti ho dolů, vyskřehotala a zavěsila sluchátko. "Máš tady průkaz?" vybafla na něj. Podal jí ho. Otevřela ho a natiskla mu tam s jakýmsi pečlivým potěšením razítko. Tak, teď už jsi tam, teď se už z toho jen tak nedostaneš.

"Gottberg," řekla, "tvůj mistr, tě očekává. Všechno ti už vysvětlí. Půjdeš doprava tou chodbou do hlavní budovy a sejdeš po schodech do přízemí, projdeš jednou halou kolem kantýny do druhé a na začátku třetí vpravo ho najdeš, Gottberg, rozumíš?"

"Ano."

"Dobrý den," řekl, "já jsem..."

"Já vím," nenechal ho domluvit mistr, "máš tady visací zámek?"

"Nemám."

"Nevadí, tady máš a příští týden mně přineseš novejš. A teďko pojď se mnou." Šli nazpátek a zahruli kolem kantýny doprava, Prošli několika chodbami až do šaten. Mistr se zastavil u jakési plechové krabice: "Tady máš skřínku," řekl a ukázal na krabici, "dej si na ni ten zámek a nezapomínej si ji zavírat, tady ti ukradnou i tkaničky od bot. Máš montérky?"

"Nemám."

"Ty vyfasuješ," zakončil mistr. M. si zavřel skřínku. Byla plná prachu, na dně ležela bagančata s urvanou podrážkou a na háku visel plesnivý ručník, táhlo to z ní zatuchlým potem a smradem z bot. "To bysme měli jednu věc," řekl mistr, "teď ti ještě ukážu, kde budeš dělat." Přišli do haly a mistr ho zavedl k otřískanému e zaolejovanému stolu: "To je tvoje pracoviště," řekl, "ve výdejně si na kartu vyfasuješ všechno potřebné nářadí. Na, tady máš ještě jeden zámek. Po práci si vždycky stůl zamkni, rozumíš, a nenechávej nic na stole!"

M. šel k výdejně, kde mu paní dala na kartu bedničku nejrůznějšího nářadí. Odnesl ji ke stolu. Se zájmem si prohlížel různá kladiva, pilníky a šroubováky a rozdělával je do šuplíků ve stole. Za chvíli přišel mif.tr a přinesl mu nové montérky a pevnou pracovní obuv. Šel se do šatny převléknout. Vysněný život započal.

Kádrové oddělení

"Máme jít na kádrový, vole," žďuchnul do něj spolužák z učňáku.

"Co votravujou," zavrčel.

"Dělej, pod', už jsme tam měli bejt," nervózně odsekl spolužák. Z tovární haly vstoupili až do čtvrtého patra, k samému nebi, kde už nebyl slyšet hluk těžkých strojů. Na podlaze ležely koberce a byla tam spousta kytek. Všude byla rudá výzdoba. Z vitríny na ně hleděla zářivkou osvětlená stojící mezi dvěma kaktusy zlatá busta nějakého plešatého vědce. Zastavili se před dveřmi, na kterých

MEDOREK

bylo napsáno KÁDROVÉ ODDĚLENÍ a pod tím menšími písmeny - s. Bagug.

Ze skrytého ampliónu se ozvalo: "Jen pojďte dál hoši," a dveře se samy otevřely. Vešli do veliké pracovny. Uprostřed stál dlouhý stůl se židlemi kolem. Na jeho konci seděl mohutný, tlustý chlap, Jeho masitá tvář se roztáhla do širokého úsměvu: "Vítám vás, soudruzi! Posadte se u mne. Už jsem byl na vás zvědavý. Tak vy jeto naši noví zaměstnanci? No to je báječný, hm, samí hezcí hoši. A jak pak se jmenujete? Vy jste soudruh Bašně, že ano, soudruh Černý, soudruh Cigora a tady soudruh Medor. Krásná jména, no to je výborný, jste tady všichni. No, já vás už trochu znám, víte, něco jsem si už o vás přečet," zaklepal na papíry ležící před ním a jeho tlustá tvář se zatřásla krátkým zachechtnutím. "Ale vy mě asi ještě neznáte. Já jsem tady na našem závodě vedoucí kádrového oddělení a mé jméno je Bagug, což jste si ostatně mařili přečíst na mých dveřích, no a doufám soudruzi, že spolu budeme vycházet dobře, ne?" široce na všechny zamrkal kozíma očima. M. to fascinovalo. Pozoroval nevěřičně tu tvář se spoustou tukových záhybů a několika bradami, ta obrovská ústa, která obtáčeli dva obrovští fialoví slimáci a z kterých čouhalo několik hnědých klacíků. Pozoroval tu mluvící bránu a říkal si. Sakra, to je ale díra, díra rovnou do toho nejzkaženějšího sirovodíkového pekla! Ten toho asi musel za život slupnout, určitě žere těma svejma prohnilejma polenama lidský maso. Naskočila mu husí kůže.

"Soudruhu Medore," obrátil se na něj kádrovák, "nechtěl byste si trochu zkrátit vlasy? Máte je sice hezké, ale, ale na našeho soudruha se to přeci jen nehodí, nemyslíte? Probůh, nechci vám nic nakazovat, to ně, nemusíte, jestli nechcete, třeba máte nějaký zvláštní důvod, že si je nechcete ostříhat," blýsklo mu zle v očích, "ale do toho mi nic není, to je vaše věc, že ano," znovu se zle ušklíbl, "to já jen kvůli vám, abyste vypadal trochu kulturněji, ale na mě nemusíte dát, to je jen můj názor starého chlapa, to víte, mám už nějakej ten křížek na hlavě, nejsem už, jak se říká, nejmladší, pán v nejlepších letech," zálibně si přešel po svém hruškovitém břiše,

"zlatý věk, solidní muž, muž na ženění, zlatý prsten," vztyčil prst k oknu a podíval se na kroužek lesknoucího se kovu, "není nad dobrou kuchařku, žena, která umí vařit, však taky na to přijdete, to není žádný hrc prc, vlasy protkaný stříbrem, to je znak důvěryhodnosti, každá žena!" hovoře se vztyčeným prstem, přešel si po hlavě, "však jsme se také ale nadováděli," zachechtal se a mlaskl fialovými rty, "třeba se to dnešním děvčatům líbí, né?"

"Hergot, ta vobluda se mně začíná líbit," říkal si Medor.

"Já nevím, co se jim dneska kluci líbí, hm?" pokračoval kádrovák. "No, když už jsme u těch děvčat, tak ca kluci, máte nějaké? Nechcete se ženit? A už jste s nima něco měli? Hm? Co?" zamrkal, "no nemusíte se stydět, berte to, jako kdybych byl váš kamarád, já to znám tohle, však jsem byl taky jako vy, co je mezi náma, to je mezi náma, o tom se nikdo nedoví. Copak se mezi sebou nebavíte o děvčatech? No nebojte se, dyť o nic nejde, já si dělám legraci, dyť jsme tady samí chlapi, né? Já bych vám mohl vyprávět," máchl rukou a znovu se zachechtal a fialoví slimáci zamlaskali. "No," obličej se mu stáhnul, "nevadí, přivezte je někdy ukázat. Uvidíme, co by se dalo dělat. Třeba bysme vám zařídili byt v Kolonii u hranic. Na vojnu byste šli k pohraničnickům a bylo by to bez problémů. Doufám soudruzi, že jste všichni ve svazu. Až budete plnoletí, vstoupíte do strany. Strana potřebuje takové mladé a zdatné jinochy. Na vás to bude jednou hoši stát. Musíme být soudruzi hrdí na to, že naše strana je jediná správná, že k ní odedávna směřovala touha všeho lidu a že teprve nám se podařilo ten sen uskutečnit. Že naše strana je vyvrcholením celých lidských dějin! Úsilí lidu! Dělnická třída! Pochod! Revoluce! Vítězství! Stovky let!" Kádrovák se čím dál víc dostával do tempa a posluchači se v duchu ušklíbali. Tys tomu dal korunu,

107

MEDOREK

ty vosle," říkal si Bašně a Cigora s trochou smutku: "Ten má asi prachů." Jenom Medor nadšeně poslouchal.

"A kdo se hlásí na večerní školu?" zeptal se kádrovák. "Všichni, no to je báječné! To je skvělé, fantastické, že si chcete všichni zvýšit kvalifikaci. Výborně! Bravo! Doufám, že se tam všichni dostanete. Zařídím vám to! Jste pro?! Svaz pro vás napíše jistě dobré posudky a nevidím nic, co by tomu bránilo... No co je soudruhu, proč se hlásíte, něco se vám snad nelíbí, vy s něčím nesouhlasíte!"

"Né, já..., já chci jenom říct, že tajhle Medor není ve svazu."

"Kde že není, slyšel jsem dobře? Vy nejste ve svazu? No to musíme hned zařídít," zvednul Bagug sluchátko.

"Ale já tam nechci bejt," ozval se M. Bagugova tučná huba se otevřela v němém údivu: "Vy nechcete vstoupit do svazu?... A proč, proboha vás prosím, všichni mladí soudruzi v naší továrně tam jsou a vy byste tam nebyl? Vy byste byl výjimka? Vy byste byl jediný? To mi nejde do hlavy, vy nechcete posílit řady našich svazáků? Opony naší vlasti? Naší chlouby, naší budoucnosti, sebevědomí, síly, lid, zdraví?... Ale proč, proboha vás?"

"Jméno boží vynech, blboune," pronesl v duchu M., rysy mu ztvrdly: "Co svět světem stojí ještě žádnéj Indián nikdy nebyl v nějakém svazu, řekl. Kádrovák ztuhl. Za chvíli se však rozesmál: "To je povedený, to jsem ještě neslyšel, ha ha, tak ty jsi, ha ha, Indián," plácal se do stehů, "no vidím, že máš amysl pro humor, ha ha ha, to je povedený, to je dobrý, haha kchrrr echr echr kchrrr," zakuckal se, hlava mu zrudla a snad ještě víc naběhla. Mladíci sebou mimoděk cukli v očekávání, že se to mohutné tělo zřítí a rozpůlí stůl, za kterým seděli. Kádrovák ještě chvíli chrchlal a prskal na všechny strany, než ho záchvat přešel. Jeho tvář se uklidnila a vzala na sebe jakýsi melancholický výraz: "Jó, to už nejde, chlapče, pořád jenom válčit a lítat v povětří, už jsi dospělý a nyní přicházejí na řadu povinnosti. Bohužel, je to tak, s tím se nedá už nic dělat, tak už to je jednou zařizeny. Já bych si taky s chutí hrál, ale to už nejde, není to tak jednoduchý," vrtěl hlavou. "Na, tedy máš," vrazil mu do rukou přihlášku, "a do týdne mi to hochu přines," řekl vlídným hlasem plným porozumění, "teda tys mi dal, Indián" znovu se zakuckal.

"Čemu se směje ten blbec, to prašivý prase!" M. se rozrušením až klepal, "to jsem ho teda podcenil. Vono si to snad myslí, že jsem si dělal srandu, ten prašivej kojot! Právě tedko se musí válčit, vykuchat všechny takový prasata, jako ses ty!" zařičel a zamával oštěpem, "však se ještě budeš plazit po zemi a prosit mě o milost, to ti přísahám! A ty svý povinnosti si strč ty hovado někam, jsou jen pro smích svobodnému lidu! Prašivino!"

"No nic, soudruzí," zakončoval Bagug, "nebudu vás déle zdržovat od práce, jistě vás tam dole už potřebují. Přeji vám tedy hodně pracovních úspěchů, aby se vám u nás líbilo a abyste pocítovali radost a naplnění z práce pro naši nejkrásnější společnost, budoucnost, vlast a kdybyste něco potřebovali, víte, kde mě máte hledat. A ty přines tu přihlášku, nezapomeň na to, to víš, bez toho bychom tě těžko mohli doporučit na tu Školu."

"Tu školu si strč třeba do prdele, ty hovado," myslil si M., "já se kvůli nějaký blbý škole neposeru..., sakra, to je stvoření," říkal si, "kdo mi to jen hergot říkal..., vo tom chlápkuvi..., kde to jen bylo..., Vídeň, rok osmnáctset... třicet..."

"Pojď už sakra," štouchnul do něj kolega. Vyšli na chodbu a dveře se za nima samy zavřely. Hned se všichni dali do hovoru - Ten bude asi pěkně nebezpečnej./ Na toho si musíme dát pozor./ Je pěkně vypasenej./ Jako prase./ No to víš, ten má asi prachů./ Pss volové, co když maj tady mikrofony./ Di do prdele ty hovado./ Je to teda fakt, celej den sedí na prdeli a nic nedělá./ No jo, takovejch deset táců může mít určitě-./ Stoprocentně./ Já bych čéče řek, že i víc./ No, je

108

MEDOREK

to možný./ Jo to velký zvíře, má prej prsty na všechny strany, prej i na různých ministerstvech./ Velikej komouš./ Fanatik./ No jo, to se mu to ale komoušuje, když má patnáctkrát větší plat než my./ No to je fakt, za ten balík bych byl klidně ještě dvakrát větší fanatik./ No to každej, vole./ Ale je s nim docela sranda ne?/ Jo, je docela dobrej./ Bude se s nim moct dát mluvit, není to žádnej nafoukanec. Jeden z nás.../ M. zatím přemýšlel o tom slově soudruh. Něco mu pořád na tom nehrálo, jenže hlavu měl úplně vymazanou a nemohl přijít na to, co to je. Náhle se praštil do hlavy: "No jo, copak jsem nějaký jeho druh! A natož soudruh! Ech," odplivl si.

"Co blbneš člověče, neflusej tady, z toho by moh bejt pěkněj sprďan."

"Vlez mi na hrb ty Černej nežite!" zavrčel M.

"No jo, tak se nezblázni," uraženě řekl Černý.

"Medore neblázni," přitočil se k němu Bašně, "podepiš jim to, dyť přece o nic nejde, ať si třeba nějaký blbej podpis sežerou, co s tím, to nikomu neublíží, já jim to taky podepsal jen tak a mám pokoj, nikdo po mně nic nechce, podepsal jsem jim to, ale v duchu přece všichni víme, jak to je, a to nám nikdo nevezme, to je to hlavní, vo to tady přece de, ne? Hlavní je, když si každej myslí svoje a voni si můžou vylízat, ne?"

"Hele, víš co, di vochtatávat kozy těm svejm svazačkám a na mě se vyser, na ty tvý pidy ti prdim, mně je to fuk, rozumíš ty hovado: já jsem Indián a né nějaký bovadskej svazák!" zlostně vybafl M., seběhl zbytek schodů a zmizel v šatnách - myslel to smrtelně vážně.

"Je to tak, viděli jste to?" obrátil se Cigora na ostatní, "fakticky se pomát."

V horách

Vlezl na záchod, rozvázal si montérky a posadil se. Vzpomněl si na Baguga, zakroutil hlavou, to bych rád věděl, která čuba má tohle hovno na svědomí. Sakra, co jsem to chtěl udělat, vířilo mu hlavou. Vzpomněl si na dívku, která dneska ráno stála vedle něj v autobuse, viděl ji před sebou, jak se na něj usmívá, hladí ho po vlasech, hned no to mu pod víčky znovu vyskočila Bagugova tvář, uviděl mlaskající fialové slímáky, soudruhu, soudruhu, hlava se mu klonila čím dál níž...

...stál na Vyhlídce generála Samochvaljova na skále vysoko nad Smržovkou. Byl pošmourný podzim, ale i tak zářily bukové lesy všemi barvami. Díval se na městečko v údolí pod ním šplhající na všech stranách do svahů okolních kopců. Bylo mu nesmírně dobře. Pocítoval nekonečnou vzdálenost, už nikdy se nevrátí, žádná fabrika, žádné město, žádný život, kvapem se vzdaloval, čím dál větší úleva, prorazil světlům do nekonečné tmy, zemkoule se rychle zmenšovala, až zmizela docela, bublina praskla.

Po viaduktu zrovna přejížděl malý vláček. Pár cestujícím se nad propastí mimoděk sevřelo srdce. Otočil se k horám proti sílícímu severnímu větru. Ve vzduchu byla cítit voda. Ptáci rychle přelétávali, hledající co nejvhodnější úkryt. Nad horami už přšelo. Bažiny se uvolnily, protáhly a vydechly. Rostoucí radost. Život se utopí, život se stane snem barevných trav hnědě rašelinné vody. Horské pomníčky a staré, zřivělé kříže obživly teplou krví strašlivých skoků ze skály, křiku, když stromy šumí, provazů mlčenlivých buků, sestoupení do smrtelně ledových vod horských jezer věčného snění... Posledním výkřikem pro peníze mrdovaného člověka, výkřikem člověka zabitého skrz

šílenství, krásným mírem a po celém těle rozlitým teplem v lesní houštině umrzajícího zbloudilého poutníka. Surovost horských kočí, samotou a kořalkou znetvořené tváře, Černé skály obrostlé přepitými mechy. Voda stéká a spojuje se. Dech tlejícího listí. Svět se probudil. Poutní cesty na druhou stranu k zázračné Panence Marii se opět

109

ozvaly vytrvalými, nenápadnými kročeji, na Veliké louce v nejpustším koutě hor lijí pytláci při svitu měsíce otvorem lebky zázračné koule, které se nikdy neminou cíle. Všechno, všechno "bylo cítit v tom šíleném vzduchu. Otřásl se. Šedý horizont splynul s šedou oblohou. Nebe se spojilo se zemí a zem s nebem! Brány stavidel se otevřely a vědomí se rozlilo po všech lukách, stráních, po celé obloze. Každé stéblo, každý kamínek, každý obláček v jednom velkém rybníku průzračné vody barevných trav probuzeného vědomí. Chladivá, nesmírně osvěžující, hravá, veselá, vážná, tajemná, strašlivá, nepochopitelná voda, nesmírná radost. Tonoucí se stébla chytá - odvěká lidská slabost, to je řeč utonulých duhové vody barevných trav. Pospíchej, pospíchej přes hory k zázračné Panence Marii!

První těžké kapky ho udeřily do obličeje, stékaly rychle dolů, nenechávající po sobě v zaprášených tvářích klikaté cestičky. Na bradě se odtrhly a padaly k zemi. Slyšel, jak od větru vysušená země pije ty miliony spásných kapek radosti a bolu. Cítil, jak les pod ním šumí, jak se rovná a protahuje, země se otvírá, vydechuje z plných plic a tisíce klíčků se kroutí a nadzvíhuje půdu... Stromy, skály, vše se mu točilo před očima. Z toho chvatného hemžení se mu udělalo špatně. Jeho tělo se nahnulo nad propastí, Stromy dole zlověstně zašuměly a rozestoupily se, aby mu udělaly místo...

Leknutím sebou trhl, ještě než stačil spadnout. Nerovnal se a utřel si zadek přihláškou do svazu, na všechno zapomněl, nevěděl už ani, co to drží v ruce. Spláchnul, natáhnul si montěrky, zavřel poklop a sednul si na něj. Přečetl si Rudého hlasatele a šel nazpátek do haly.

"Kde jsi byl prosím tě," spustil na něj mistr.

"Na záchodě," odpověděl.

"Jo, dvě hodiny co!"

"Jo, dvě hodiny," zavrčel M.

Chvilí seděl za ponkem. Už se mu nechtělo dělat. Bylo mu blbě a měl zkaženou náladu. Uklidil nářadí do stolu a zamknul ho. Po stole rozházel nějaké plechy, aby to vypadalo, že na něčem pracuje, tašku si strčil pod kabát a zmizel zadním vchodem. Šel do zahrady, vylezl na starou, velikou hrušku a pohodlně se zaklínil v rozložitě koruně mezi tři silné větve. Vytáhl knížku, ale nepřečetl ani tři řádky a už zase klímal. Vrátil se zpátky do hor. Potom se nejednou vše zhouplo, uviděl zase tu dívku, co ráno stála vedle něj v autobuse. Byli spolu někde u nějakého moře, topila se a on jí zachránil, ležel zraněný, potlučený od pobřežních skal na pláži o ona ho ošetřovala. Potom uviděl tvář Baguga a jeho fialové rty, pořád stále dokola, stejná magořina, stejně debilní otázky.

Podíval se na hodinky, lekl se, málem by přetáh. Slezl dolů a utíkal do šatny. Byli tam již první dělníci. Rychle se svlékal. Nemohl to už vydržet. Natrhl si kalhoty, jak se do nich snažil vedrat. Konečně byl oblečený a vyběhl ven, U píchaček už byla fronta. Připadalo mu, že ho všichni pozorují. Byl by si píchnul napřed, ale před těma očima by to nedokázal. Bubnoval prsty o zeď. Jeden dělník se po něm podíval. Přestal a rychle se obrátil jinam. Nesnesitelný, hrozný místo, rudý jak peklo, nervózní stařec, ani kamínek uklidnění. Konečně na něj přišla řada. Píchnul si a rychle vyšel ven. Zahnul za roh, prošel tunelem pod tratí a čím víc se vzdaloval od té zrůdy, tím mu bylo lehčeji a lehčeji. Šel k městu jako ke své spáse, jako k největšímu a nejmocnějšímu příteli.

Bloudil ulicemi, kde v životě nebyl. Udiveně pozoroval staré domy, jejich pokroucené římsy, rozmanité balkóny s železnými vlnami, popukané, opilci a psy pomočené zdi; tak silný zážitek, že se z toho až svírá srdce.

110

MEDOREK

Domy se zdály čím dál větší. Ruka se pohnula, přitlačila páku ke stolu a vrták projel tenkým plechem. Zvedl páku nahoru, namočil štěteček do chladicí emulze a potřel

jím rozžhavené fazetky. Zasyčelo to a objevil se obláček páry. Byl znechucený jeho návštěvou a tím odporným kafráním. Nenáviděl ho a ještě víc ty rozhovory s ním. Brečel vzteky, že ho dohání k takovejmu stupidnostem, ale nedalo se nic dělat, přicházel pravidelně a obvykle v tu nejnevhodnější chvíli. Nejhorší bylo, že cítil, jak ho stahává s sebou do čím dál větší blbosti, že je čím dál spokojenější, že se nu začínají líbit věci, které mu dřív nepřišly ani na mysl a tamten z toho má čím dál větší radost a potěšení. Někdy mu to bylo fuk, ale někdy si myslel, že se z toho pomine.

Začalo se rozednívat a ulice byly najednou plné lidí spěchajících do práce, Rozhlížel se kolem, kde by se mohl schovat.

Díval se z okna na prázdnou ulici. Byly dvě hodiny po půlnoci a v celém domě byl mrtvolný klid. Okno bylo zavřené a klid nekonečný. Lamy na ulici tiše svítily, Zvednul ruku a podíval se na ni. Lekl se - byla fialová a přelévaly se po ní zelené skvrny. Vzal ze stolku sklenici a přiložil si ji k oku. Tiše zasykl. Obrovská, nekonečná prostora pravidelně protkaná milióny rovných skleněných lián, zlatě se třpytících, ubíhajících pryč, pořád dál, nekonečně se křížících. Srdce se mu sevřelo, už nikdy nenajde cestu zpět, už se nikdy nevrátí, už nikdy nebude sedět v hospodě a popíjet. Báł se zavřít, oči, báł se je mít otevřené, kam se to propadá, ať už je den, ať lidé vstanou z mrtvých, ať jsou zase slyšet ty urvané, nepříjemné hlasy...

Vyvrtané plechy se před ním vršily. Podíval se na důstojníka. Ten se na něj také podíval. Uhnul očima a zadíval se z okna. Míjeli krásné vily s obrovskými zahradami. Pozoroval lidi chodící po ulicích. Autobus se blížil ke křižovatce, kde za války zabili Heydricha.

Stále titíž lidé
ale doba stokrát horší

Seshora od Kobylis jede jeho černý mercedes a až bude na křižovatce zatáčet dolů do města, vstoupí nu do dráhy jeden z parašutistů se samopalem v ruce, který se mu však zasekne a bude s ním bezmocně lomcovat. Jeho druh však již mrští do vozu granát a generál se odebere na věčnost. Po celé Praze pak visí černé prapory. Zástup českých dělníků se shromáždí na Mozartově náměstí a odtud nese smuteční věnce na Hrad, V téže době snad píše Fučík na Pankráci: "Řekl bych vrazi, ale vrah je rodu lidského. Česky mluvící bestie s holí a žezlem v ruce, mučící české vězně tak, že i mnozí němečtí komisaři utíkali od této podívané. Nemohli se ani z pokrytectví odvolávat na zájem svého národa nebo Říše, mučili a vraždili z rozkoše, vyraželi zuby a ušní bubínky, vytlačovali oči a rozkopávali pohlaví, obnažovali mozek mučených a ubíjeli až k smrti, která neměla důvodu, než v sobě samé..."

Člověk byl konečně ve svém živlu. Ve stejné době se konala v Plzni čtrnáctitisícová manifestace věrnosti k Říši a české vládě. Byly slavnostně ukončeny hry české mládeže na Strahově. Tisíce rozzářených chlapců a dívek, krásných a zdravých, barevné stuhy a k slzám dojaté tváře rodičů na tribunách, smělé projevy nacistických vůdců a bouřlivé ovace lidu. Divím se, že se vůbec našli nějací pošetilci, kteří proti tomuto a šťastnému období bojovali, Dr. Hácha přijímá delegace v lidových krojích z devatenácti obcí Moravského Slovácka, které mu v upomínku odevzdaly výrobky svého lidového umění. V rozhlase a novinách je samá jednota lidu proti disidentům placeným z nepřátelské ciziny, chůze, projevy, přednášky, školení, vyznamenání, potřásání rukou, závazky dělnických kolektivů na stopadesátiprocentní plnění plánů, návštěva ministra Moravce na Kladenských dolech a jeho přátelská beseda s horníky. Schůzovní, prsaté údernice, matky mnoha

krásných dětí, kundí prdelinec šermující na svých halasných srazech rozhorleně pěstmi proti všivým židobolševíkům, kteří jim chtějí vzít jejich krásný život, proti anglo-americkým teroristům, kteří boří jejich domovy a ohrožují jejich životy a životy jejich zamrdaných parchantů. To jako matky nikdy nedovolíme! křičí a kdesi se valí potoky vylisované krve, které se snaží v strašlivé panické bolesti co nejdříve vsáknout hluboko do země, co nehlouběji, jenom rychle ze světla světa.

Naši sportovci zatím hovoří v rádiu o svých budoucích cílech v reprezentaci a obecný lid požírání knedlíky, šťourá se v zubech a zapíjí to pivem a hned jak skončí válka, začnou všichni křičet, mučit zabíjet vše, co má aspoň kapku německé krve, protože na své ponížení vyližprdelství a kolaborantství, stejně tak jako na ztrátu svého majetku, nezapomene člověk nikdy. Na Pankráci visel K. H. Frank a stovky

pražských občánků se tam na něho se zadostiučiněním chodily dívat; a ty dychtivě upoceně a zlé tváře s vyvalenýma očima byly ty samé jako z Boschova Nesení kříže - po staletí titíž lidé, jenom doba stokrát horší, tamti se třásli na Ježíše Krista, ale tihle na nelidské stvoření.

Zuřivost a flegmatismus

Malý Medorek seděl na posteli a zlostí plakal. Celý svět se spiknul proti němu. Nikdo ho nemá rád, všichni se mu snaží jenom ublížit. Narodil se už s tím, aby ho každý mohl trápit a nevěnovat dostatečnou pozornost, jeho malé dušičce. Tvář nepovedeného byla zlostí tak znetvořena, že i ta nejsenilnější babička by se ho zdráhala nazvat lidským potomkem. Jeho přes celou tvář otevřený chřtán si v tu chvíli přál svým řevem rozbořit všechno kolem, aby se veškerá práce, veškerá zábava v tu ránu zastavila a celý svět upřel oči na něho, na malého, kterého nemá nikdo rád a kterému všichni ubližují. Starší bratr mu sebral prak, jeho, Medorkův, který si vlastnoručně vyrobil, jeho vlastnictví, jeho majetek, a jen tak za srandy ho dal nějakému kamarádovi k narozeninám - jeho prak, kterým mohl zabít i člověka. Vůbec si hrozně rád hrál na vojáky a v duchu zabíjel a loupil tak, že by si nezadal ani a nějakým tatarským nájezdníkem, malé lidské děťátko, které s klidem jako když zastřelí ptáčka, udělá i cokoliv jiného. Malé lidské robě, nejodpornější pytel sobeckosti, dravosti, egocentrismu, zničitelnosti, ziskuchtivosti a vypočítavosti.

Jaká šílená nespravedlnost, vařily se Medorkovi cévy, jaká nesmírná drzost vzít někomu něco, co není jeho! Co ho k toru opravňuje, jak si to vůbec může dovolit a kde je nějaké zastání! Všichni nad mým prakem mávnou rukou, ale dyť to je ta nejsprostší zlodějna, co může být! A tak už i v malém Medorkovi se začal projevovat smysl pro vlastní spravedlnost.

Já toho všiváka stejně jednou zabiju, říkal si a třásl se tak nesmírným vztekem a nemohoucností, že se mu zdálo, že se musí každou chvíli roztrhnout. To je fakt úžasně vtípný dát někomu prak k narozeninám, dusil se vztekem, to je fakt originální.

"Kams dal ten prak!" zařval na bratra, sotva ten otevřel dveře. Byl připravený na něj skočit a v tu ránu ho roztrhat na kousky.

"O žádným blbým praku nevím," drze se zašklebil bratr z postoje silnějšího, "a neřvi tak!"

"Nekecej, já viděl, žes ho vzal a dal Jirkovi k narozeninám!"

"No dal jsem mu ho a co má bejt," znovu klidně odvětil bratr.

"Ty svině!" zařval Medorek, "to ho teda hezky naválíš, rozumíš! Co si to vůbec dovoluješ mekat na cizí věci, ty hajzle!"

112

Očarovaná prasata

Jediné místočko v té strašlivé obludě nebylo, kde by byl v bezpečí. I zdi se proti němu spikly, cítil to, cítil ten slídivý, nenávistný dech. Co zas tam dělá, kam šel, musíme si na něj dát pozor...; áá, náš pan myslitel, můžeš mi říct, proč mi dneska v noci nechtěl stát? Hromový řehot a jeho nenávistné oči a zrudlá tvář. Jak se jen chovat, co říct, nějak ho urazit, strašlivě, na nějaký jejich citlivý místo. Je to marný, nejde to, nejsou pro to slova. Slyšíš, už si zase něco za tvými zády o tobě špitají a chichotají se. Ale třeba to není o tobě, třeba se ti to jen zdá, jseš podrážděnej a máš chorobnou fantazii, jsou to prostě na rozdíl od tebe veselí lidé. Prasata to jsou! Čarovná prasata a maj velkou moc! Chtěj zamotat, stáhnout, zničit, však všude jsou jejich stíny, spařené kůže, je cítit jejich horký dech o klepavé jazyky, ďábelské švitoření a pekelný, sladoučkový hlas! Vidím jejich oklované hlavy, které se libovolně vytahují na zrudných krcích a jejich oči, které se vysouvají i za roh. Vidím jejich běhy, které se natahují, kroutí a praskají, obtáčejí až k omdlení. Je cítit jejich pomatená horká řeč a jejich třas hlavy. Však teď je přistihl! Rychle se otočil. Ta prasečí bosořice šikmo za ním přes uličku štouchala do své sousedky a nyní dělala jakoby nic.

Ty poďobaná mūro, s tou svou sloní prdelí bych se zavrtal na deset sáhů hluboko a nevylez bych až do Božího soudu, bručel. Prasata, očarovaná prasata!

Markétka - prasnice rodu

Dneska za ním přišla ta namyšlená, hlučná, okatě rázná a nesmírně blbá ženská, co si s každým tyká, ke každému si dovoluje a je na to hrozně pyšná, na tu svojí úderníckost, všichni jsou z ní paf a jí to dělá ohromně dobře, vzrušením se jí dmou koulařský prsa. Dobře ji odhadl, hned jak přišel.

Co proboha chce? Proč jde k němu? Dyt' jsem na ni tak alergickéj. Však ona to dobře ví, panáčku, chce se zase pobavit tvými rozpaky, myslíc si ta kráva, že pocházejí z jejích melounovitých cecek, které schválně každému strká až pod nos, že se z toho potom člověk div nepobleje.

"Tady máš, přečti si to," položila před něj na stůl jakási lejstro, zhoupala se v bocích a namáhavě rozkývala katedrální zvony - byla ve fabrice předsedkyně Revolučního hnutí pracujících.

Co možná nejlhostejněji se zeptal, co to je.

"Plán výroby na příští rok," odpověděla, udržujíc rozkývanou masu v pohybu.

Co možná nejchladněji a nejповыšeněji, aby jí to bylo jasné, odseknul, že ho to nezajímá. Radostně jí zasvítily oči, našpulila rty, dala si ruce v bok, pohodila prsama s dostala je do bojový pozice. Teď si teprve uvědomil svou strašlivou chybu. Jako osel vlezl do opratě a nepřítel ho obklíčil ze všech stran. Teď to dostane, teď mu bude vše spočítáno, bude roznesen na kopytech a zesměšněn na deset let dopředu. Místo brnění ho polijou medem a vyválejí v peří, místo meče mu dají do ruky okurku a místo svatého praporce zavlaže nad jeho hlavou toaletní papír, vezou ho a místo no vznešeného bělouše ho posadí no osla natřeného na fialovo. Polilo ho horko. Ale již se nedá nic dělat. Nemůže ustoupit. Celá dílna je pozoruje a nějaká lest také není možná. Musí přijmout boj. Chce to jen klid a chladnej rozum, klidně rozvážit a promyslet, něčím hezky pepřeným ji tak usadit, že se jí hrůzou postavěj všechny mastný chlupy na těle. To tupý zvíře přece nemůže zvítězit, uklidňoval se bláhově. Se slaboučkým úsměvem, tak, aby ji slyšela celá dílna, řekla:

113

MEDOREK

"A zajímá tě vůbec něco, brouku?"

Vzteky zaskřípal zuby jen tak tak, že zadržel slzy na krajíčku - Ta svině! Ta svině! Ta šikse rodu prasečího, co si to dovoluje takhle se mnou mluvit! Rychle! Rychle! Panebože, dej mi slovo, abych tohle odporný stvoření roznes, rozprášil na celé čáře, rozdupal na cimpr, campr, zesměšnil, ukázal její nesmírnou hloupost, že by se za to musela rozpadnout studem a nikdy víckrát se už neukázat na světlo božím.

"Baví," vyhrknul, "rád čtu, poslouchám hudbu a..." Jajajajaj, větší hovado se snad pod sluncem nenarodilo. Všichni teď propukají v posměšný chechtot a vyměňují si nejrůznější posunky na jeho triko, jejichž smysl si snad ani nedomyšlet. A nejvíc ta ropucha před ním. Ty hovado, ty debile, ty kreténe, kdybys radši držel tu svoji blbou klapačku. Červená. Vře. Panebože slovo! Slovo na tu zmiji! Strašlivé ticho a ta ženská se dívá čím dál tím posměšněji a drzeji a její hnusný buzň se vítězoslavně pohybují jako dělo na bitevní lodi. A už roste, už se nadýmá a je stále větší a on se scvrkává, je stále menší. Panebože, slovo na tu svini nebo ji snad majznu pilníkem do tý rozšklebený držky! Zlostí bez sebe vyhrknul;

"Nic mě nebaví!" Zatmělo se mu před očima. Teď tomu dal korunu, teď to rozsvítil. Opravdu, nejstrašnější idiot co kdy spatřil světlo světa, nejsměšnější blbeček. Teď ho dostala tam, kde ho chtěla mít, teď už s ním může dělat, co chce, teď ho zničí tak, že už vždycky, kdykoliv uvidí ženskou, roztřesou se mu ruce a nebude vědět, kam se podívat. Veškerej pracně dolovanej klid v hajzlu, všechno v pekle, do smrti se budeš jenom klepat. Slyšíš jejich teď už neskrývanéj smích? V hlavě ti hučí, měl jsi mlčet ty blbečku, tady to máš, dobře ti tak, hovadům není pomoci. Měl jsi se k ní otočit zády a vůbec si jí nevšímat. Měl jsi jí říct - nevím, jestli mě něco zajímá, ale vy to určitě nebudete. Ano, to je ono, to by pukla vzteky ta ropucha, ale už je pozdě a nic se nedá vrátit nazpátek, už roste, oči jí čím dál víc zářej, už otvírá svou pekelnou tlamu a teď to dostaneš tak hrozitánsky, že ještě dva roky budeš ležet v koutě a lízat si svý mindráky. Tak, všude je slavnostní ticho, všechno je svátečně naladěno a davem to chtivě a netrpělivě cloumá - konečně to dostane ten namyšlenej blbeček, teď mu to Markétka ukáže, však ona to umí, to bude koukat ten všivák, však ona mu dá posmívat se nám, pošklebovat se. Všichni jsou napjatí radostným očekáváním. Totální katastrofa, neuvěřitelná porážka, všechna města dobytá a vyplněná, všechno loďstvo potopeno. Všechny po léta piplaný, v potu duše budovaný pozice ztraceny, všechno zas vypluje na povrch, všechny přetěžce zdolaný neurózy, všechen třas rukou, všechen koktavý, blízko k smrti jdoucí tepot srdce. A zase válečný invalida, zas léta léčení a hojení ran ...

Po druhé za ním přišla, aby jí dal příspěvky do hnutí. Nitro se mu rozzářilo, teď jí to konečně dá, tý krávo. Vítězoslavným, ležérním tónem prohlásil:

"Milá paní, já v žádném tom vašem hnutí, nebo co to je, nejsem, ale jestli se vám tam nedostává peněz, tak vám ze svého platu klidně přispěju!"

"Jo, já zapomněla," protáhla a zakřenila se Markétka a její posměšný škleb říkal, jo, já zapomněla, že to je ten blbeček, kterého nic nezajímá, to se potom člověk nemůže divit, od toho nelze nic očekávat. Bezradně mu klesla brada, už se ani nevztekal, vyprchala z něj veškerá energie.

114

Bloudil opět nekonečnými ulicemi, Město vypadalo jako po náletu. Od řeky se valila nepřetržitě již několik týdnů hustá mlha. Bylo vidět nanejvýš na třicet metrů. Hnusný, vlhký chlad mu zalezl pod kabát a bolavě rozestudil ledviny. Nejednou se začalo něco rýsovat. Obraz se zaostřil, uviděl tovární halu a sám sebe cosi zuřivě pilujícího.

Blížil se k sobě neuvěřitelnou rychlostí, v mžiku měl v ruce pilník a překvapeně se rozhlížel kolem. Z ukazováčku levé ruky mu stékal pramínek krve. Patrně mu pilník sjel z ocelového hranolu a on se poranil o jeho rozpilovanou, ostrou hranu. Vytáhl ušmudlaný kapesník a krev setřel. Novou rudou kapičku, která se z ranky okamžitě nalila, vycucl. Automaticky začal zase pilovat. Nevěděl sice, proč to dělá /jestli uřízl hranol větší a teď ho musí upilovat?/, ale nechtěl na nic myslet. Báł se, aby nebyl někde jinde a nedělo se nic strašlivého. Pozoroval, jak tvrdé zuby pilníku vyrývají v oceli jemné brázdičky vytrhávající z urputně se bránícího kovu zahřátého úporným snažením tisíce malinkatých třístiček, které v celých gejzírech padají k zemi a tvoří pod světlým stříbřitým jehlánkami podobné egyptským pyramidám z ojedinelého mraku za měsíční noci; některé se zachycují na kalhotách a některé se mu zabodávají jak hejno nepřátelských šípů do bosých nohou v pantoflích. Cítil jejich nepříjemné, svědivé štípání - svinsky ostré třístičky se zabodnou do kůže a tak tři, čtyři dni to potrvá, než se jich zbaví.

Klub sebevrahů

Jen klid, dokud se obraz nepřestane koupat, dokud si člověk neuvědomí, kdo je, kdo je a co dělá. Jen klid, pilovat a nevzrušovat se. Myslet cele na jednotvárný pohyb svých rukou, na hrstě padajících pilin, stříbřitých sekyrek zabodávajících se do horských masívů nohou, tvořících na zemi obrovské pyramidy, stavby, které snad již nepatří člověku.

Piluješ, vyrýváš hluboké brázdy, rušíš strukturu, jak orač na souvrati obracíš, a znovu ten jednotvárný pohyb, tvá jediná filosofie, tvé jediné poznání.

Tak buď moudrý, protože strašlivé jsou cesty snaživosti. Klid a zahub nervozitu, zahub zuřivost, vyrví jí kořeny ze země a posypej jedovatou chemikálií; ticho nesnáší křik, jakýkoliv hluk, krev bolesti teče z uší...

Proč se s tím nesmířit

Proč tedy křičet a durdit se, proč se odtrhovat od myšlenek, otvírat své nečisté nitro a být všemu pro smích? Co z toho? Jedině zlé se takto chová...

Jak strašlivá musí být naše nitra. Člověk se snaží být upřímný, co nejupřímnější a jaká strašlivost z toho vyleze. Opravdu v nás asi vůbec nic není a člověk musí hledět, ale nestačí mu k tomu rozum, ani cit, ani cokoliv jiného. Proto ten křik.

A stejně ti nakonec řeknou, že jsi nepovedená genetická opice, která už ani po stromech neumí skákat a celá lidská civilizace je jedno veliké genetické hovno.

Jenom si tiše ještě myslet a snít těch pár dní, protože toto nepojmenovatelné se již chýlí ke konci a nebude to už dlouho trvat snad pár let, snad několik dní... Kdy to bude, na tom nezáleží.

115

MEDOREK:

Pod celým městem jdou chodby
a zlost je veliká

Za čtrnáct dní si pro něj přišli znovu. Četl si zrovna Vteřiny věčnosti v takovém koutku za tovární halou, kde příjemně hřálo sluníčko a nefoukal vítr. Prošli kolem něho bez povšimnutí, Zasyčel jsem mu do ucha, a když zvedl hlavu, nechal jsem ho vychutnat ten obrázek - čtyři ve fracích /tentokrát byli tři a s nimi hlavní kádrovák/ od oleje a všelijakého neřádu zasviněná ulička mezi oprýskanými, přízemními halami lakovny a galvanovny, smrad z mořírny a vystrašený, uctivě zdravící invalidní dělník v dlouhé, kožené zástěře lesknoucí se mastnotou, který před sebou tlačí vozík, jenž na nerovné cestě strašlivě rachotí. Dělník se provinile šklebí a v tu chvíli si celou silou své duše přeje, aby se vozík vznesl do vzduchu a místo toho strašného rámusu zapískal internacionálu. Ale vozík nemilosrdně rachotí dál a rachot je snad ještě intenzivnější.

Vyvoleně pozoroval tu tovární scenérii a najednou, jako kdyby to nebyl ani on, ale jen jeho duch, který byl všude, všechno viděl a na všechno si vzpomněl. Žiješ ještě? Takový pocit přece na tomto světě nemůže být! Kdo jsou ti čtyři? Kam jdou? Odkud přišli? Koho hledají? Jdou pro mě? Ale kle jsem? Jako kdybych usínal v horkém letním vzduchu, všechno kolem se rozmazává...necítím žádnou tíži...

Na konci uličky kádrovák konečně ucítil svou hroší kůží jeho pohled, prudce se otočil a ukázal na něj a M. i přes ten hluk slyšel jeho slova: "Támhle je!" Naráz se všichni otočili a zamířili k němu. Soustředěně pozoroval jejich pohyb v chvějícím se horkém vzduchu. Halvou mu blesklo nějaké Španělsko či Mexiko, filmová scéna z arény, snědí zabijáci a černým knírkem ztratili klobouky. Jeho líný, ospale a labužnicky rozvařený mozek se pomalu a neochotně začal vracet do své nepříjemné skořápky a začal nabývat ostražitosti. Muži byli již docela blízko něj a on na ně stále civěl s otevřenou pusou. A co je to za slavnost? Slyšel poslední slova, než se uzavřely brány. Andělé, důstojní a vážní a nebo jsou jejich tváře ostře řezané, nebo snad rozplizlé, ale jsou přísné, až zlé, tupé, až dojdou k tobě, vyrazí ti knížku z ruky, a uhodí do tváře. Už se blíží, skrč se, víc, víc, víc, ještě víc, stáhni hlavu mezi ramena, ještě víc se ohni, úplně k zemi, zmizíš. Knížka! Schovej knížku! Rychle! Dělej, že si zavazuješ boty!...

"Tak co je to tady!" žduchnul do něj kádrovák, "jak to, že si tady čteš, když už je deset minut po svačině!"

Teprve nyní mu prolétlo hlavou, co před tím viděl. Zavřel hubu a zaklapl knížku.

"Tak takhle to dál nepůjde," říkal kádrovák, "to ty dál takhle nešlo, osobně si na to dohlídnu."

"Já mám svou práci hotovou, pane," nevraživě zavrčel M. s důrazem na to já.

"To bych chtěl vidět," odsekl kádrovák a drze mu vzal knížku z ruky. "Co si čtete? /chvílemi mu vykal, aby dodal celé scéně vážnosti a nebezpečnosti/ Hm, no to je jasné, co taky jiného, to je jeden z těch reakcionářů šedesátejoh let," obrátil se k tajným. "Kdy to bylo vydaný? V osmašedesátém! Tak to je, myslím, dost jasné soudruzi." Jasný je, že seš vypatlanej vůl, pomyslel si M. a chtěl mu vzít knížku z ruky.

"Počkej /vypadl z role, zapomněl vykat/, já se do ní podívám,"

"To je moje knížka, pane, tak mi ji vraťte!"

"No no, neboj se, já ti ji neseberu, jenom se do ní podívám," slintal kádrovák v domnění, že tam najde nějaké prasečinky, "nebo tam je snad něco, co bych si neměl přečíst?"

"Myslím si, že právě vy byste si to měl přečíst, ale nejdřív bych se dovolil."

Kádrovák otevřel hubu a fízlové nervózně přešlápli. Nevraživě se na kádrováka podívali jako profesionálové na laika, který se plete do věci, do kterých mu vůbec nic není a kterým ani zbla nerozumí. Kádrovák si toho ovšem ve své přeúslužné horlivosti vůbec nevšiml a pokračoval v buzerování. Fízlové byli čím dál nervóznější a nad kádrovákem se vznášela pohroma.

"A nevěděl jsem, že je konec svačiny, nemám hodinky," popuzeně na něj vyštěkl M. za tu jeho lísavost.

"Koukej vstát, když s tebou mluvím!" vyjel na něj kádrovák, který se už neovládl. "Tady soudruzi si s tebou chtějí promluvit!"

Vyrazili v průvodu a kádrovák neustále fízlům vykládal co a jak, že to zařídí, oběhá, že osobně dohlédne, aby se to víckrát neopakovalo, že to je hrozný a že to chce co největší potrestání atd... Jeden z fízlů pronesl tichým, klidným hlasem skrývajícím za sebou nesmírnou hrozivost /podobně, jako když si pistolník objednává tím tichým, klidným hlasem whisky a přece v mžiku vteřiny rozstřílí všechno na cimpr campr/ jediné

slovo "Ticho!" Kádrovák už podruhé během krátké chvíle zkameněl a dokořán otevřel pusou. Bezradně a nechápavě se podíval na ty tři. Ale ti hleděli upřeně před sebe a nevšimli si ho. Vypadal jako zoufalém dítě, které opustila matka - veškerá kariéra v hajzlu, veškerý postup zastaven, desetitisícové prémie v prdeli, přáteli opuštěni.

Později mu napsal do posudku, že četl v práci zakázanou literaturu, a to ještě v době, kdy měl již dávno být u svého stroje a pracovat.

Šli do haly a opakovalo se to samé. Z mašiny vyndal vrták, zametl piliny, srovnal vyvrtané plechy, nářadí uklidil do stolu a po prohlédnutí zamkl. Kádrovák zatím seděl v šatně a četl si. Při oblékání se na něj dívali všichni čtyři. Měl nepříjemný pocit z těch hranatých imbecilních tváří, za nic si nemohl představit, co si tak mohou ty rybí oči myslet.

Seděl sám v dlouhé chodbě a říkal si, teď vstanu a odejdu těmi chodbami, zabloudím v nesčetných místnostech, dveře zaskřípou, ozvou se laviny nadávek, nářků, plechové skříně se otevřou a vyvalí se potoky výpovědí, protokolů, fotografií, dopisů, magnetofonových pásků... Bude přecházet z místnosti do místnosti a vyděšen a s tlukoucím srdcem bude brát ty fotografie a dopisy, prohlížet si a číst, vzrušen na nejvyšší míru, odvěké, staré tajemství, dojdeš konečně k poznání?

A tam dole v podzemních laboratořích, rozbitá hlava a vypadlé oko jak vánočního kapra. To bude to poslední...

Minuty těžce odtékaly a v celé ohromné budově jakoby se nic nehýbalo. Ticho, v němž šumí mořský příboj a jež kloní hlavu na prsa. Zdálo se mu, že jede v autobuse po nějaké široké magistrále. Zrovna zapadalo slunce - podíval se šikmo přes uličku na přední čtyřsedadlo, kde seděla mladá krasavice se svým frajerem. Sklouzнул pohledem přes dvě dospívající dívky s matkou a zadíval se z okna. Na potemnělé obloze kroužili poslední rackové...

Sotva zavřel oči, objevila se před ním Jindra. Stála tam naproti němu - hnědé vlasy protkané mnoha zlatými prameny - opřena o futro dveří a upírala své tiché modré oči někam přes něj do dále. Bolestí se mu sevřelo srdce, zpod víček mu vyjely dvě horké slzy. Rychle je setřel. Vzpomněl si, jak seděli naproti sobě u malého stolku

117

MEDOREK

v kavárně vedle divadla. On už měl v sobě tři dvojky vína a ona sotva usrkla z první. Pozoroval její bledou, jemně pihatou, krásnou tvář s malými, nevýraznými rty a do očí, do očí se jí bál podívat. Strašně jí chtěl něco říct, šíleně strašně, ale jeho nervózní prsty jen zapalovaly jednu cigaretu za druhou a zvedaly ke rtům další sklenice vína. Ale pořád nebyl opilý... Když už to bylo nesnesitelné, zeptal se jí, jestli četla Cizince. Přesně si na ta slova pamatoval. Ona se usmála a kývla hlavou. "Hezký vid?" řekl a ona řekla, že ano. Chtěl jí k tomu něco říct, ale v tu ránu to zapomněl a tak se zeptal, jestli viděla John a Mary. Kývla hlavou. Chtěl jí říct, že je té Mary hrozně podobná a že, že... Objednal si další sklenici. Opil se a začal blábolit hrozně nesmysly, začal být nechutně dotěrný a mluvit hrubě. Viděl, jak se její modré oči rozšířily a potom řekla, že už musí jít domů. Zpil se jak zvíře. Ráno myslel, že se studem a hanbou propadne. Šel se opít znovu.

Nakonec se s ní jednou vyspal a pak utekl jak malý kluk. Bylo mu zle, z ní, ze sebe, ze všeho a nikdy jí už nechtěl vidět. Uběhly tři měsíce plné nervozity a najednou pocítil strašlivou trýzeň. Chodil kolem budky, bral do ruky sluchátko, vytáčel číslo a v půli zavěšoval. Nakonec se přece jen odhodlal. Vhodil do automatu minci a vytočil číslo. Na druhém konci se ozval úsečný hlas. "Dobrý den," pozdravil, "prosím vás, je doma Jindra?" "Tady žádná Jindra nebydlí," ozval se hlas. "Prosím vás, nezavěšujte!" vykřikl. Ze sluchátka se však už ozývalo pípání. "To přece není možné..."

Jak se dělá hra

Podíval se na nástěnku na protější zdi. Byly na ní barevné fotografie z rozsáhlého cvičení obranných raket Dobrovolné armády lidu. Z vytržení ho probraly až kroky, které se najednou hrubě a agresivně ozvaly chodbou. Trhl sebou. Byl to jeho průvodce, Chvíli nemohl chytit nit, kde to vlastně je. "Vstaň," řekl fízl, "jdi," ukázal před sebe.

Volně vyrazil chodbou a fízl za ním. Klapot jejich bot mu připadal nesnesitelně hlasitý. "Přidej!" zařval za ním fízl. Vyrázil kupředu, div se nerozběhl. "Rychlejc!" řval fízl a on se dal do klusu. Klapot přešel do ohlušujícího rachotu. "Doleva!" slyšel za sebou hlas a zahrnul do chodby vlevo. "Stůj!" zařval fízl a on zastavil u dveří, na kterých bylo napsáno -NERUŠIT- a pod tím s fízláckou ironií -natáčí se-. Fízl otevřel a kývnul hlavou dovnitř

- "Jdi"

/Podlouhlá, žlutě vymalovaná místnost. Na jednom konci dvoudílné okno a na druhém vypolstrované, zvukotěsné dveře. Před oknem, čelem do místnosti, stojí velký stůl přiražený ke stěně, na druhé straně u okna pak dvě veliké, ocelové skříně.

Uprostřed místnosti stojí osamocená židle obrácená směrem ke stolu a k oknu. Proti ní u stěny klasická lampa. Stěna napravo od židle je, tak aby to bylo ze židle vidět, pocákaná krví či temně rudou barvou a po celém linoleu na podlaze jsou nejružnější šmouhy, rýhy a fleky. Také židle a stůl jsou osahané, pořezané a pokryté nejružnějšími skvrnami./

/Dveře se otvírají a vstupují mladík a fízl v černém saku a žluté kravatě./

fízl: Sedni si! /ukáže mladíkovi na židli/

/Mladík si sedá, fízl jde k oknu, sedá si na parapet a zadívá se na mladíka. Uplyne tak asi minuta. Otvírají se dveře a vstupují další tři muži ve fracích, mladík se chce otočit a podívat se, ale jeden z nich ho pleskne přes tvář./

druhý fízl: Neotáčeš se!

třetí fízl: Sed' rovně!

čtvrtý fízl: Kdo ti dovolil hejhat se!

třetí fízl: Je mu sedmnáct a ještě se neumí chovat!

čtvrtý fízl: Však ho to naučíme!

/Třetí a čtvrtý fízl zůstanou stát za mladíkovými zády, druhý přejde dopředu, opře se o stůl a opovržlivě se na mladíka zadívá. Mladík mhouří oči, protože ho oslňuje slunce dopadající oknem do místnosti./

druhý fízl: /zařve/ Jestlipak víš, kde jseš! Tuhletu místnost zná moc dobře tvůj otec a bráška taky! Zrovna před tejdnem tady byl, klečel tajhle na kolenou a sliboval hory doly.

mladík: /v duchu/ Jo, před tebou určitě ty buranskej debile, to bys ty spíš přišel k nějakému rozumu, než tohle.

druhý fízl: Tady přestávaj hošánku všechny srandy, rozumíš?! To není jako tam vedle, my se s tebou párat nebudem, jasný?! /prudce/ Tak neumíš mluvit, nebo ti mám votevřít tu tvoji prasečí držku!

mladík: /přikrčí se bázlivým hlasem/ Ano.

druhý fízl: Co ano!

třetí fízl

zezadu zleva: Jak to vodpovídáš!

čtvrtý fízl

zezadu zprava: Nerozuměls!

mladík: /tichým, klidným hlasem na hranici ironie/ Ano, tady přestávaj všechny srandy.

druhý fízl: /viditelně uspokojeně/ No vidíš, jak ti to jde, my si spolu budem ještě nakonec rozumět, my se spolu dohodnem, to nebude jako s tím tvym pitomym bráškou.../zvýšeným hlasem, ale ne již tak prudce, spíš zálibně/ Tak votevři tu hubu, když se tě na něco ptám!

třetí fízl

zezadu zleva: Von se to snad nenaučí!

čtvrtý fízl

zezadu zprava: Asi ho to budem muset naučit!

mladík: /v duchu/ Větší hovada jsem v životě neviděl.

/nahlas/ Ano.

druhý fízl: /s opravdovým podrážděním/ Co ano, sakra!

mladík: /chvatně a vyděšeně/ Ano, my se dohodnem!

druhý fízl: To je lepší, jen to chce chtít!

třetí fízl

zezadu zleva: Trvá mu to ale.

čtvrtý fízl

zezadu zprava: Potřeboval by asi trošku propláchnout uši!

druhý fízl: Na to je času dost. /pausa/ nejseš tak blbej, my se určitě dohodnem!
mladík: /v duchu/ To určitě ty hovadskej bagáne!
druhý fízl: Od koho dostáváte ilegální protistátní literaturu?
třetí fízl
zezadu zleva: Votevři pořádně tu svou špinavou hubu!
čtvrtý fízl
zezadu zprava: Ty si z nás chceš dělat srandu!

119

mladík: /plačky/ Od nikoho nedostáváme žádnou literaturu
/v duchu/ vy sviňáci jedni zavšivený!
druhý fízl: /zprudka/. Máte ji ale doma!
mladík: Nevím, o čem mluvíte, pane, a krom toho, v našem státě přeci statut
ilegální literatury neexistuje a
druhý fízl: /vztekle, až nepřičetně/ Drž hubu! Budeš odpovídat jenom na otázky,
jasně, krátce, srozumitelně! /křičí/ Rozumíš! Krátce a jasně a
všechny kecy o právu a zákonech si nech pro svou starou bábu, ty
nás / zesiluje hlas/ nebudeš poučovat, co není a co je! /nepřičetně
zařvání/ Jasný!! /
/Mladík krčí rameny, že rozumí; chvíli je ticho, druhý fízl si zapaluje cigaretu./
druhý fízl: /klidným, lhostejným, ležérním tonem, vypouštěje přitom kouř/ Lžeš!
My moc dobře víme, od koho to dostáváte a jakým způsobem to jde přes
hranice. Úplně přesně ti můžu říct, kde to máte v bytě schovaný a co
je to za věci!
mladík: /ironicky/, udiveně/ Tak proč se tedy ptáte, když to tak dobře víte?
druhý fízl: /zběsile/ Cože!! Tady se ptáme my! Jasný! Tak laskavě zavři tu svojí
klapačku a odpovídej jenom na otázky!

třetí fízl
zezadu zleva: To jsem ještě neviděl!
čtvrtý fízl
zezadu zprava: Kde myslíš, že seš!
první fízl: /nenávisťně/ Trochu by asi potřeboval narovnat ten svůj buldočí
ksicht!
mladík: /ironicky bezradně a nešťastně/ Tak to už teda nevím.
druhý fízl: Co nevíš!
mladík: Nevím, jak mám odpovídat, když mám mít zavřenou pusou.
druhý fízl: /zesiná/, vztekle zašlápne cigaretu; tichým zuřivým hlasem/ To seš
tak blbej, tady seš u vejslechu, tak koukej bejt zticha a...
mladík: Když se mě ale na něco...
druhý fízl: /řve/ Tak sakra budeš držet tu hubu, nebo ti ji mám vlastnoručně
zavřít!

/Třetí fízl přistoupí potichu zezadu k mladíkovi a těsně za hlavou mu vystřelí z
poplašné pistole; mladík se strašlivým leknutím spadne na zem a chvíli neví, co se
děje; na fízlech je vidět uspokojení, zase nabyli vrchu, který se jim nepříjemně
začal ztrácet pod nohama, všichni se uvolňují a zapalují cigarety; mladík si
roztřeseně sedá zpět na židli./

mladík: /stále se ještě třese, plačtivě a nenávisťně v duchu/ Ty svině
zasraný, ty bestie, zabiju je, jednou je stejně zabiju, jak maj ty
sviňáci potěšení, ty smradlavý dušičky!
druhý fízl: Tak co, hošánku, nák tě to sebralo co? Jen si nemysli panáčku, že si
tady s náma budeš nějak zahrávat, že sme tady pro legraci, jednoduše
zmizíš a neštěkne po tobě ani pes! Tady byli už jiný frajeři, než seš
ty a koukal bys, jek zpívali!

Fízl přejde k plechové skříni a otevře ji/

120

Vidíš tady ty svazky? To je celá ta vaše zmršená rodina. Víme o vás
úplně všechno, jasný? Od výrobního čísla vaší pračky, přes číslo
pneumatik vašeho auta až k číslům tvejch škrpálů... Je ti jasný?! Tak
tady na nás nic nezkoušej!

mladík: /v duchu/ Kdo chce něco zkoušet, vy magoři. Ale ty čísla to vopravdu neznám ani já, /nenávisťně, jízlivě, nahlas/ Hm, to fakt neznám ani já!

druhý fízl: Ty neznáš, kamaráde, věci!

mladík: /v duchu/ To je teda fakt, čísla praček neznám, to máš, ty debile pravdu! To je teda fakt v prdeli, tak voni znaj už i čísla praček, tak to je teda fakt konec, tak to pudem opravdu už všichni do lágru!

/Druhý fízl zatím sype na stůl obsah mladíkovy tašky a přehrabuje se v něm; třetí se k němu přidává a zbylí dva jenom přihlížejí./

To bych rád věděl, co se těm imbecilům honí v tý jejich prasečí hlavě. To musí bejt asi síla. Ale ten křičák jim jde opravdu dobře, To asi muselí pěkně dlouho nacvičovat doma před zrcadlem. Určitě z toho měli na tý jejich universitě jedničku. To by mě zajímalo, jak se asi takový prase chová doma u svý maminy. Asi taky na ni křičí; je sprostěj a vulgární a jí to dělá potěšení a jemu taky. Přijde domů z vyšetřovny a ona se celá tím pomyšlením třese a jemu se taky rozsvítěj oči, když si představí, jak jí bude po zádech a po zadku šlehat koženým bičíkem. Mamina mu udělá obrovskou večeři, samý nejvybranější pochoutky, na peníze nemusej přece hledět, daj spát děti, políbej je mastnými ústy na dobrou noc, rozválej se na královskou váleudu, daj si hodně pod hlavu a dálkovým ovládačem, pěkně hezky připraveným na nočním stolku, rozsvítěj velikou obrazovku, najdou třetí program a dívaj se na francouzskou detektivku v barvě. Ona si kriticky prohlíží všechny ty krásné a nádherně oblečené ženy a poukazuje na jejich vady, ošklivost a vůbec a vyžaduje přitakání od svého pistolníka, kterému se to sice vůbec tak nezdá, ale dává jí za pravdu a zase naopak on kritizuje Alaina Delona coby hlavního detektiva a poukazuje zase na jeho chyby, co dělá špatně a co by on udělal jinak a že takhle se to nedělá a ona mu také přitakává, i když na Alainu Delonoyi nevidí ani tu nejmenší chybičku, ba n3opak jí připadá hrozně roztomilý. Když film skončí, vypráví jí on o svém pracovním dnu, jak chytali šíleně nebezpečného imperialistického špiona, který byl ozbrojený a bránil se zuby nehty; že málem přišel o život, že cítil závan kulky, která mu prolítla v těsné blízkosti obličeje a že ho nakonec parádně dostali, teda vlastně on, protože ten špion zmát stopy a všichni šli jinam, ale jeho to napadlo, nalepil se na něj a na pětáčtyřicet metrů ho dostal ze svý bouchačky a mamina ho s hrůzou a obdivem poslouchá, tulí se k němu a radostí a pýchou se jí dmou zdravé prsy, kterými odkojila dvě nová fízlačata. Jakého to má chlapáka! A ten špión, to budeš asi ty.

121

MEDOREK

/Druhý fízl bere do ruky mladíkovy básně a postaví se těsně před něj; třetí fízl se vrací zpět za mladíkova záda./

druhý fízl: /výhrůžně/ Tak od koho dostáváte ty věci?!

/mlčení/ Tak panáček neví...

třetí fízl

zezadu zleva: Asi ztratil paměť!

čtvrtý fízl

zezadu zprava: A tak najednou!

první fízl: Však mu ji oživíme!

druhý fízl: Ale on si vzpomene i bez toho.../s přemáhaným klidem/ S kým se stýká tvůj povedený bratříček, náhodou taky nevíš, co? /rozpřáhne se, uhodí mladíka do tváře svazkem listů a řve/ Ty dobytku, tak ty nic nevíš!

Však si vzpomeneš, času na to budeš mít víc než dost!

Usmál se, ale naprosto mimovolně. Jeho myšlenky najednou zakroužily nad místností. Viděl se, jak sedí na židli a kolem něj jací chlápkové. Ničemu nerozuměl. Mozek mu občas takhle ve velikém rozrušení vypínal. Snad to byl jakýsi druh obrany snadno napadnutelného zvířete. Policisté byli rozzužení, 'On se snad opravdu pomátl, zlostně vrčeli jeho trýznitelé. Najednou se ocitl na zemi. Nějaký muž se nad ním skláněl a křičel, To je konec, zhrozil se, opravdový konec a ten nejhorší, jaký může být!

Najednou ho něco zdvihlo a seděl opět na židli, strašně vysoko, ve středu veškerého zájmu a naprosto ze všech stran byl strašlivě snadno napadnutelný. Všechno na něj hledělo s nesmírným opovržením, skříně, stůl podlaha, okno, všechno opovrhovalo jeho strachem rozšířenýma očima a on tolik chtěl být pryč, strašně daleko, někde sám, kde by nebylo lidí ani věcí. S krutou bolestí pocítoval, že nic neovládá, vůbec nic, ani tělo, spláchlá, beztvářá měchuřina. Všechno se s ním točilo a naprosto jasně si uvědomoval, že nad tím musí za každou cenu zvítězit, než bude pozdě, než ho vítr pohltí a odtrhne od zdravého rozumu, od světa, od lidí, od všeho.

Konečně si zase uvědomil, kde je. Fízlové to vycítili a jakoby si oddechli. Ve své nechápavosti hned začali mírně hovořit a žvatlat, myslíce si, že konečně přišel k rozumu.

druhý fízl: Tak s kým se stýká tvůj bratr? My to stejně víme.

třetí fízl

zezadu zleva: Víš, kolik jeho kámošů nám to tady řeklo!

čtvrtý fízl

zezadu zprava: Chceme jen vyzkoušet, jestli s náma jednáš upřímně.

mladík: /jízlivě, v duchu/ Cha, vo jaký upřímnosti mluví, upřímnost se přece pěstuje jen mezi lidmi! /klidně, nahlas/ Nevím.

/Fízlové zuří/

druhý fízl: /řve/ Jen si s námi nehraj ty syčáku, víš co je tohle! /opět ho udeří do tváře štosem listů/ Ty tvoje čmáranice, to je pěkná prasárna! Z toho budou mít rodiče radost! Á nejenom voni, to si piš! /ještě zvýší hlas/ Co to je, vytřel si zadek přihláškou do svazu! Co to znamená, ty hajzle! To ti jen tak neprojde, to si piš! Na to ti nasázíme paragrafů, že nebudeš vědět, kde ti hlava stojí! Co bys řek takovému podvracení republiky, co!! To by se ti líbilo! Takovejch osm let těžkýho kriminálu mezi vrahama, který by si tě už podali! Najednou ti došel dech, co!

122

třetí fízl: Ze školy deš ovšem bez řečí!

mladík: /v duchu/ Za to vám jediné poděkuju, v takový blbárně by se z člověka stal akorát tak fízl jako vy!

druhý fízl: /hází na stůl jeden z listů, řve/ A tohle to je teda perlička! Větší sviňárnu jsem nečet, prase! Seš prase, odporný prase! Je ti to jasný!

mladík: Ano, jsem buldok.

čtvrtý fízl: /udiveně/ Jakej buldok?

druhý fízl: Prase seš, ne buldok! Buldok, buldok, to by chtěl bejt každej!

třetí fízl

zezadu zleva: Posíláme to na mravnostní, je ti to jasný!

mladík: /v duchu/ A co mám dělat, ty kreténe!

čtvrtý fízl

zezadu zprava: To už pude celým tvým životem!

mladík: /v duchu/ Hovno, fakt, ty debile!

třetí fízl: Kam se poděješ, tam to hned pude a tebou!

mladík: /v duchu/ Prdel!

čtvrtý fízl: Aby všichni hned věděli, a kým maj tu čest!

mladík: /v duchu/ Hovno!

třetí fízl: Jakýho prasáka to maj kolem sebe!

mladík: /v duchu/ Hovno, prdel, čurák!

čtvrtý fízl: Zařídíme, že se s tebou nebude nikdo chtít stýkat!

mladík: /v duchu/ To budu, ty debile, nevýslovně potěšen, aspoň se nebudu muset dívat na ty ropušší ksichty!

třetí fízl: Všichni hned budou vědět, co jsi zač!

mladík: /v duchu/ Unavuješ!

čtvrtý fízl: Nikde neseženeš práci!

mladík: /v duchu/ To bych vám byl nadosmrtní opravdu vděčen!

druhý fízl: /zařve/ Jak to, že si to měl šestkrát opsaný!! Co si s tím chtěl dělat!!!

/Mladík se lekne a chvíli je zaražený./

mladík: Já jsem... chtěl jsem to poslat ro Radostného hlasu mládeže, jestli by mně to neotiskli.
druhý fízl: To seš takovej idiot! Kdo si myslíš, že by ti tuhle prasárnu vzal! Kdo! To snad není možný, ty to fakt asi nemáš v tý hlavě v pořádku...

/Mladík krčí rameny, otevírají se dveře a vstupuje mohutný vousáč; je bez saka a bez kravaty, rukávy pomerančové košile má vyhrnuty, jde vzpřímeně, aby vyrovnal váhu svého dosti velkého panděra./

vousáč: /sadistickým, sladkým, protahovaným hlasem/ A tady ho máme, mladýho!
mladík: /v duchu/ Ten je jasnej.
vousáč: /řve/ Vstaň! / mladík vstane/ Sedni si! /mladík si sedne a vousáč mu podkopne židli, mladík se svalí na zem/
mladík: /v duchu/ A hele, už je to tady, ten samej debil, přesně jak říkal brácha.
vousáč: /zuřivě/ Vstaň! /mladík vstává/
mladík: /v duchu/ To je asi jeho oblíbený číslo.
vousáč: Sedni si! /mladík si sedá, vousáč mu podkopává židli, mladík padá na zem/
mladík: /v duchu/ Možná, že to je jeho jedinej trik, kterej neustále zdokonaluje.
vousáč: Vstaň! /mladík vstává/
mladík: /v duchu/ Nic jinýho není asi schopnej vymyslet.
vousáč: Sedni si! /mladík si sedá, vousáč mu podkopává židli, mladík padá na zem/

123

MEDOREK

mladík: /v duchu/ Má ho rád jako vlastní mámu a je na něj hrdej.
vousáč: Vstaň! /mladík vstává/
mladík: /v duchu/ Nevyměnil by ho za nic na světě, je to jeho život, jeho láska a vymyslel to sám.
vousáč: Sedni si! /mladík si sedá, vousáč mu podkopová židli, mladík padá na zem
mladík: /v duchu/ Říká se mu asi Náčelník podkopnutejch židlí.
vousáč: Vstaň! /mladík vstává/
mladík: /v duchu/ Kdybych to nezažil, neuvěřil bych tomu.
vousáč: Sedni sil
mladík: /v duchu/ To už je opravdu vrchol demence. /nahlas/ Já si sedat nebudu, protože vy byste mně zase podkopl židli.
vousáč: /dvojnásob zařve/ Sedni si!!
/Mladík si sedá a vousáč mu ji skutečně znovu podkopává./

Závěr

/Na scénu přicházejí opět všichni herci. Nabízejí mu cigaretu, a jestli nechce napít. Mladík odmítá./

druhý fízl: /kamarádsky/ Hele, tak neblbni a řekni nám, dyť přece o nic nejde.
mladík: Nevím, co vám nám říct.
druhý fízl: /řve/ Nedělej ze sebe hovado! Máme tě prokouknutýho do poslední mrtě! Všichni jste jen jedna a ta samá pakáž a nejlepší by bylo udělat a váma krátkej proces! /přejede si rukou přes krk; pausa, násilně klidně s potlačovaným vztekem zvedá sluchátko/ Tak sis to nerozmyslel, jo! Víš, kam volám? Objednávám ti celu! /mladík krčí rameny a fízl dělá, že někam volá, pokračuje/ Sakra, nikdo to tam nebere, máš štěstí, ale to je jedno, tomu stejně neujdeš! Budeš obviněnej z rozšiřování pornografie a šíření nacistickéjch myšlenek! A k tomu dostaneš znevažování socialistického zřízení a rozšiřování antilidových podvratných textů!... A vůbec, /řve/ musíte bejt vůbec rádi, že tady jsme, že vás ochraňujeme, jinak byste se už všichni houpali na stromech!

/pausa/, druhý fízl ukazuje na věci rozházené po stole/. Tajhle to si sbal a půjdeš tajhle s tím soudruhem! /mladík si chce vzít i své básně / Kdepak, to tady nech! /obrací se ke svým kolegům/ Ten je dobrej, co, von by si to vodnes domů! /fízlové se uchechnou/

mladík:

/nevinným hlasem/ A vrátíte mi je prosím vás?

druhý fízl:

/řve/ No to snad nemyslíš vážně! Koukej mazat, než si tě tady doopravdy necháme!

třetí fízl:

Však tě přejdou srandičky!

čtvrtý fízl:

Je ti jasný, že se nevidíme naposled.

první fízl:

Třeba ho někde náhodou večer potkáme samotnýho!

124

Opravdová radost

Karel Medor se již přes týden těšil, až půjdou s Nestorem na fotbal. Byla to jedna z mála věcí na tomto věci, která je ještě dovedla potěšit. Bohemka hrála na Dukle a Medor by dal bůhvíco, aby klokaní rozsekali vojáky na cucky.

Na Julisce byli již půl hodiny před zápasem a celí nervózní podupávali, protože nebylo zrovna nejtepleji. Nestor byl celý oteklý a i o něco víc škubal hlavou a mrkal než obvykle. "Človče, co ti je," řekl Medor, "já mám sice taky hubu voteklou, protože mě bolí zub, ale ty vypadáš docela nebezpečně." "No co by bylo," odpověděl Nestor, "jdu rovnou z vrátnice a celou noc jsem nezamhouřil oka. Pořád tam něco šelestilo. Před tejdnem tam dole u řeky zapíchli nějakýho chlapa. Od té doby tam není klid."... "No hm, s tou prací byla vždycky potíže... blbý... co ale vymyslet," řekl Medor. "Chu chů," mávnul Nestor rukou. "Máš pravdu," řekl Medor, "ale co....., tak." "Myslíš?" řekl Nestor. "No nemyslím," odfouknul Medor, "ale..." "Aha," usoudil Nestor, "A co tomu říkáš?" zeptal se Medor.

Nestor: Prdel.

Medor: Co?

Nestor: Prdel.

Medor: Cože?

Nestor: Prdel.

Medor: Ach tak...

Nestor: Prdel.

Medor: Svatá pravda, práce je v každým pádě otročina.

Nestor: Začal jsem, človče, hrát na harmoniku, abych jednou rukou mohl číst noty... čím dál hůř vidím..... a i sluch... Jenom čich... jakoby se ostřil... stále silněji cítím kolem sebe nějaký strašlivý smrad!

Medor: Doufám, že nenarážíš na mě?

Nestor: Na co?

Medor: Na mě

Nestor: Na tebe?

Medor: No, na mě.

Nestor: S čím bych měl na tebe narážet?

Medor: No to já nevím s čím..., ale... ten zrak, ten čich, máš recht! Taký sem hůř na tom hůř než ... Hlavně teda sluch, voči mám blbý vod přirození..... tebe jakž takž slyším, ale jenom proto... protože vim, co ty můžeš asi tak povídat,...ale s těma ostatníma je to horší..... a to není tak dlouhá doba! ...

Nestor: No to ne.

Medor: Co jsi říkal?

Nestor: ...

Medor: Hm...

Oba přátelé se na chvíli odmlčeli a ponořili se do svých úvah.

Nestor: Neviděl jsi někoho?

Medor: Koho?

Medor: Nevím.

Nestor: Ne.

Medor: Jak to tipuješ?

Nestor: Voko.

Medor: Dál.

Nestor: Já?

125

MEDOREK

Medor: Hm, já mám takovej nepříjemný pocit, jako... kdyby to to měli rupnout... Ty svinský vojáci maj z... pekla štěstí.....

Nestor: To už je ten.....svět...

Medor: Opravdu, je blbý...

Nestor: Po prvním gólu jdu domů.....

Medor: Půjdem na desítku...

Nestor: Co to je?...

Medor: No desítka...

Nestor: Jaká desítka?

Medor: No desítka, přece...

Nestor: No tomu nerozumím...

Medor: No desítka, Staropramen, přece.

Nestor: Pivo!

Nestor: Ano... Hele, támhle je Dravec. Héj! Tě Bůh!

Dravec: Tě Bůh!

Medor: Je tam Emil!...

Dravec: Neni!

Medor: A Hrobník!

Dravec: Neni!

Medor: A Flaksa!

Dravec: Neni!

Medor: A Kindl?

Dravec: Taký né!

Medor: A někdo!

Dravec: Nikdo!

Medor: Vidiš dobře!

Dravec: Moc né!

Medor: Já už vod přirození! A jak se máš!

Dravec: Dobře!

Medor: Tak tě Bůh!

Dravec: Tě Bůh!

Medor: Tomu Dravcovi to čím dál víc jebe.

Nestor: Pozor!

Na trávník začali vbíhat hráči v zelenobílém. Na tribunách se ozval potlesk. Hned na to se objevili hráči v žlutočerveném a vše začalo pískat - vojáky měli všichni rádi jako vosinu v prdeli. Akorát na hlavní tribuně se ozval potlesk pár vysloužilých, senilních lampasáků, ale ve všeobecném hvízdotu ho nebylo skoro slyšet.

Klokani měli výkop. Medor zvednul pěst a zařval - Bohemka! Do toho! Bijte pohany! Bijte zelený mozky!' Hruška rozehrál Mičincovi a začalo se. Oběma přátelům se rozsvítily oči. Míč šel do středu Zelenskému, který poslal nádherný centr doprava na nabíhajícího Jakubce. 'No to je vono!' křičel nadšeně Medor. 'Franto! krásnej centr do vápna, Chaloupka hlava a je tam jak vyšitej!' Jakubec odcentroval a k míči se dostal Standa Levý. 'šmarjá, vystřelí' zařval Medor. Standa se napřáhl, Medor s ním, a poslal strašlivou dělovku těsně vedle levé tyče. Medor se ovšem špičkou boty strefil do stehna chlapíka stojícího pod ním. Chlap zasykl a prudce se otočil. Medor zblednul. To byla bomba, viděl jste to, to se jen tak nevidí,' honem vyhrknul, 'jít tak o třicet, čtyřicet čísel doprava, to by bylo co?!' Chlap řekl, že někomu asi brzy ukopne hlavu a otočil se nazpátek. Medor vyzývavě vystrčil bradu na mužova záda a zabušil si pěstičkou na čelo. 'To bylo, co?' otočil se k Nestorovi, to je strašná škoda, pitomejch třicet čísel, už jsme mohli víst, už by bylo všechno klidnější..... to je právě ten svinskej svět, že vždycky všechno rozhodnou jen samý pitomosti! Nestor ani nedutal a civěl na trávník - Dyť je teprve první minuta,' rychle odsekl. 'No jó, to jó, ale už jsme mohli víst' kroutil Medor hlavou, 'to je strašná škoda, to byl určitě rozhodující moment, mohlo to bejt jasný, teď dostanem góla, nedáš, dostaneš,

126

já to cejtím, to je vždycky panenkomarja, jejeje, to bude zlý, nechci tě vidět!

"Nemaluj sakra čerta na zeď!" nervózně zavrčel Nestor.

"Já nic nemaluju," ohradil se Medor, "ale to je tutovka, to je jasný, jak nedáš góla, je to v pytlí, to je hotovka, nedáš góla, je to v hajzlu, Marja panno, proti tomu člověk nic nenadělá!"

"Sakra, zavři ten zobák!" zavrčel Nestor.

"Dyť nic neříkám, Já jenom říkám..."

"Ššš," zasyčel Nestor.

V útoku byli nyní vojáci. Vízek upadl a filmoval faul. 'Vstávej ty lampasácká fifleno a nehraj nám tady divadýlko! řval Medor celý rudý, ale to už se blížila pohroma v podobě sudího se zdviženou rukou. Von to, ta chynda špinavá, odpískal, no to snad není možný, dyť; byl od něj na metr daleko, ani se ho nedotk!' vztekal se Medor. Ten je koupenej,' řvali lidi, 'to je jasný!' 'Kolik asi dostal, řepák! volal Medor. /Kretén!/ Hajzl!// Dobytek!// Ten by zasluhoval na skřípec!// Stvůra prodejná!// ozývalo se z davu. Teda to vám řeknu, větší sviňárna snad ani nemůže bejt!' otáčel se Medor po okolostojících a ti mu všichni dávali nadšeně za pravdu, je to zaprodaná mrcha!

Na ochozech to vřelo. Míč si postavil Fiala. Bohemka stavěla zeď. Písknutí, Fiala se rozběhl, stadion zatajil dech a strašná morda zamířila do pravé šibenice. Šma Jizruel!' vykřikl zděšeně Medor a míč se otřel o břevno a přeletěl do autu. Z obou dvou spadly veliké kameny. 'Myslím, že jsem to zachránil,' vážně pronesl Medor, ale kdyby to bylo o dva metry dál, určitě by to svinský raklo beze všeho nařídilo penaltu, a to bych potom asi už nic nezmoh. Ale uvidíš, že ta penalta tady bude! A to co nevidět!' prorokoval Medor a taky že jo.

Útoky se teď rychle přelézaly z jedné strany na druhou. Postupem času ale Bohemka přidávala na tempu, získávala větší iniciativu a zatlačila vojáky na jejich půli. Najednou Standa Levý bez přípravy vystřelil a byla to jedna nula. Na tribunách se strhl nepopsatelně vítězný řev. Medor s Nestorem se samou radostí bušili do zad a skákali metr vysoko. Byli na vrcholu svého štěstí. Ale hned z příštího útoku vojáků nařídil sudí proti Bohemce penaltu za údajný faul - a na koho jiného než na Vízka. Ochozy zaburácely strašlivým vztekem. Na rozhodčího se snesl déšť nadávek toho nejhrubšího zrna. 'Co jsem říkal, co jsem říkal, hovadský gádžo, prasečí amhorec!' řval Medor, 'chamr, tinef!' až mu přeskakovaly hlasivky. Nestor střídavě blednul a rudnul. Byl by schopný vraždit.

Jedenáctku šel kopat samozřejmě už kdo jiný než Vízek! Tribuny ztichly. Borovička si okopal obě dvě tyče, plácnul do břevna a plivnul na značku pokutového kopu. Lidi se křižovali, Vízek si frajersky postavil míč, jen tak, bez ničeho se rozběhl, načutnul merunu a Borovička ji fantastickou rybičkou vyrazil na roh. Samou radostí vymetl kotrmelec. Ochozy zaburácely, ale tentokrát radostí. To je zázrak, to snad není možný! tekly Medorovy slzy. Nestor byl také dojatý na nejvyšší míru. Ale kdo se směje naposled, ten se směje nejlíp! Vojáci kopali roh, klokani se ještě nestačili vzpamatovat, a pohroma byla dokonána - 1 : 1, vyrovnáno!

Celý stadión ztuhl, jakoby měl nastat konec světa - a to se prosím hrálo na půdě vojáků! Jen těch pár zmíněných senilních lampasáků se snažilo na hlavní tribuně vyvolat zdání vítězného pokřiku. Tisíce očí je nenávistně pozorovalo. Za našimi přáteli se také ozvaly vítězné hlasy. Nestor s Medorem se nasupeni otočili, připraveni každého vyřídit. Dva klučinové ustrašeně zmlkli s pusami dokořán. - Budete zticha spratkové lampasácký nebo.....! Výhrůžně na ně vybafla naše dvojice, ale nebylo už třeba - úplně stačil jejich zjev.

Půle skončila nerozhodně, Medor byl ve skleslé náladě.

MEDOREK

"Člověče, to je špatný, to se mi nechce líbit," říkal Nestorovi, "ten gól neměl bejt, to se nemělo stát, to už nevyhrajeme, vidim to černě, to dopadne zle,"

"Kdepak," říkal Nestor, "teď uvidíš, teď to naopak rozjedeme,"

Medorovi ležela v největší hlubině duše také naděje na vítězství, jako ze všech stran početní přesilou obklíčenému vojsku, ale bál se cokoliv vyslovit, nebo na to jen pomyslet, aby ho Bůh nepotrestal. Zvedli se šli si stoupnout na druhou stranu k brance vojáků, aby viděli ty góly hezky zblízka.

Obě mužstva vběhla na trávník a druhá půle začala. Vojáci se rozjeli a prvních deset minut Bohemku tlačili. Ale potom přišla brazilská samba klokánů. Valili se na vojáky jako divoká voda, vlna za vlnou. Prokeš se Zelenským posílali krásnými pasy dopředu Hrušku a Mičince a na právo neustále nabíhal Franta Jakubec v roli falešného křídla. Pas, centr, střela - jedna krásná akce za druhou. Vláďa Hruška měl svůj den. Byl k neudržení a taky za chvíli dal gól. Zamotal celé obraně vojáků hlavu,

prokličkoval mezi nimi, obešel brankáře a bylo to 2 : 1! Tedy správně 1 : 2. Medora to ale neuklidnilo, spíš naopak a postupem doby byl čím dál tím nervóznější - bál se, aby vojáci znovu nevyrovnali. Rozhodčí jim zcela evidentně nadržoval a neustále se střílelo na Borovičku z blízkosti šestnáctky za fauly, které nikdo neviděl. Tribuny pískaly do ohlušení. Medor byl vzteky bez sebe, křičel na celé kolo - Jak to píská ten prašivěj kélev, co si o nás myslí, že nemáme voči, že nic nevidíme, ale my to moc dobře vidíme, haman svinskej, co si vo sobě myslí ten syčák, že nás bude tahat za nos' a lidé mu nadšeně přizvukovali. Však počkej, ty nám neunikneš! ' přidával se Nestor.

Ale Mičinec dal další gól a vše bylo rozhodnuto a ani špatný rozhodčí na tom nemohl nic změnit. Tři jedna na Dukle proti těm prašivejm vojákům! Krásné vítězství. Pro oba dva to byl největší svátek. Konečné vítězství zbraní znamená kříže!

V Hrobě

Přesně když vyšla první páteční hvězda a začínala sobota, odklopil víko a vstoupil do Hrobu, Jako vždy mu vrazil do nosu zatuchlý a slabě nasládlý vzduch starého sklepení, pach desítky let tlejícího organismu. Byla tam tma, ještě tam nikdo nebyl. Rozsvítil jednu lampu a sednul si ke stolu vedle rozpálených kamen, zapálil si cigaretu, hřál si ruce a čekal. Bylo naprosté ticho. Slyšel pomalý, táhlý tlukot jekéhosí podivného stroje. Tak si představoval ponorku pomalu se šinoucí v temných hlubinách moře, kterou svírá ohromný tlak okolního, mokrého světa. Připadalo mu, že ten pravidelný, klidný chod stroje, že to je jediná jistota, jediné bezpečí, jinak že dojde ke zkáze - strašlivá síla zbortí stěny hlubinného plavidla a zmuchlá ho v ocelovou kuličku. Uvědomil si, že to je jeho srdce. Hlava se mu počala klonit, zpola dřímal, zpola bděl. Z chodeb sem táhl vlhký lezavý vzduch. Ještě víc se přitulil ke kamnům a v polospánku vychutnával sálající teplo, které přecházelo do jakéhosi příjemného snění. Byl obrovským rybím okem na dně mořském.

'Kdo tam je?' ozval se z dálky jakýsi hlas a M. se uslyšel, jak odpovídá - Jáááááá!' Prostora protáhla jeho slovo. Potom se rozhostilo zase naprosté ticho. Pod víčky se mu mihlo několik tváří. Každá měla jiný výraz - jedna byla klidná a uvolněná, další se mračila, třetí byla přísná a neoblomná, čtvrtá se potměšile šklebila, pátá se křečovitě smála, šestá měla zavřené oči. Uvědomil si, že se dívá na orloj a v okénku se postupně objevuje a mizí dvanáct apoštolů.

Všechno zmizelo a M. bloudil ulicemi poblíž přístavu. Vzduch byl

128

cítit rybinou, doléhal sem křik mořských ptáků. Vzpomněl si na ženu, která šla před chvíli před ním po ulici. Viděl její štíhlé nohy a nad nimi její dívčí zadek.

Najednou uslyšel kroky. Trhnul sebou. Před ním stál hostinský a podával nu pivo.

"Co tady chrápeš?" řekl.

"Ále, venku je strašná kosa, a tak," odpověděl.

Hostinský se na něj nedůvěřivě podíval, něco si pro sebe zabručel a šel do výčepu.

"Pane Dašimur!" zavolal.

"Co je" otočil se hostinský.

"Pane Dašimur, máte zelenou?"

"Nemám," zavrčel hostinský.

"Tak mi dejte jednu velkou!"

Hostinský škubnul hlavou a odešel.

M. si zatím četl noviny, přečetl si sportovní rubriku a obrátil na zprávy ze světa. Četl, že OSN po sedmi letech dohadů konečně prosadila rezoluci odsuzující mučení a zakýval hlavou - jaké to jsou v tom dnešním computerovém věku vymoženosti. Dále si přečetl zprávy z Bagdádu a Teheránu, které oznamovaly, tak jako každý den po osmdesát let, že obě válčící strany si navzájem zasadily ten rozhodující úder, že obě zabily tolik a tolik nepřátel a sestřelily tolik a tolik nepřítelových letadel. Celý svět se zaujetím a trochu i se závistí sledoval ten konflikt, protože to bylo jedno z mála míst na světě, kde se něco dělo. Pozorně, každý kousek tváře po kousku, si prohlédl fotografii nového Generálního zástupce lidu celého Východního bloku, zástupce, který nastoupil po svém zemřelém kolegovi, jenž vládl do roku 2 059, tedy padesát let, a po celou dobu byl napojen na přístroje, takže ho nikdo nikdy neviděl jinak než na fotografiích z mládí uveřejňovaných v novinách. Všichni si lámali hlavu a tím, proč ho najednou vypli, když tu mohl být ještě mnoho desítek let. Jestli se něco neděje, říkali si s obavou v srdci.

Skončil s prohlídkou a spokojeně mlaskl. Pečlivě nevinu složil a strčil si je do kapsy. Hostinský přinesl štamprle, Otevřelo se víko a dovnitř vlezli dva lidé. Znal je od vidění. Obrátil do sebe kalíšek zelené tekutiny, mlaskl, zapálil si cigaretu, vyfoukl kouř a znovu vytáhl noviny. Za chvíli slyšel, jak se nově příchozí ptají, co je k jídlu a hlas hostinského odpovídající, že tam je izraelský vepřový a libereckej párek. 'Tak dvakrát ten párek,' řekli příchozí. Něco spokojeně zafunělo a M. uslyšel vzdalující se kroky.

Víko se nadzdvihlo, jakási hlava opatrně nakoukla a dovnitř rychle vklouzl Tibor Flaksa, cikán, řezník a nyní důchodce. Rychle přešel k Medorovu stolu a zahuhlal mu do ucha:

"Neni vole bengo ňáký tady?"

"Není vole," řekl tiše Medor, "a nemusíš dejchat na celou rezervaci, člověk nikdy neví, jakej netopejr tu loví."

"No jo, no jo, neměj péči," zahrkal Flaksa.

"Včera byl bílej den, tak co by^ dneska smrděl...," řekl Medor, "zase jseš v průseru, co, nějaká čorkařina, co?"

"Prdel," zahovořil Flaksa, "normálně, člověk neví nikdy."

"Bejt tebou, tak bych se k člověku moc nepřiřovnával," prohodil Medor.

"Hele normálně, vod kdy už směj do restaurace psi?" zakřičel Flaksa,

"Do putyky ne, ale do Hrobu jo," ušklíbl se Medor.

"Teda tak, no normálka jo," zapletl Flakse cizí řeč.

"Ale je to fakt," řekl Medor.

"Hele, co fakt?" údivem zvednul Flaksa chlupy nad očima.

"Fakt je, že cikorka zůstane cikorkou, i kdyby trakaře z nebe padaly," zakejhal Medor.

"He," vyjekl Flaksa, to zas psi měli cvičení civilní obrany!"

129

MEDOREK

"Co furt pištíš jako kradxný prasniče, neumíš žít potichu, debile, trápí tě snad něco, holt řezník a lájoš k tomu," vztekal se Medor.

"Já holt řezník jsem, ale ty řeznickej pes," natáhl Flaksa.

"To teda chudáci volové, když jdou na porážku," řekl Medor.

"Lepší porážka, než nic!" vyštěkl Flaksa.

"Lepší vůl než čavargoš!" řekl Medor.

"Lepší čavargoš než buldok!" řekl Flaksa.

"Lepší buldok než čavargoš-řezník!" řekl Medor.

"Lepší cokoliv než chcíplej buldok!" řekl Flaksa.

"Ty jsi se zase po dlouhý době najed, co," řekl Medor.

"Proč?" otevřel Flaksa údivem tlamu.

"Máš to?" ztišil Medor hlas, jak nejvíc to šlo.

"Normálka co?" zděsil se Flaksa.

"Do chyndy, jebe ti na duši!" vyštěkl Medor.

"Aha, vím co myslíš," šibalsky se zašklebil Flaksa, "je to ve tmě."

"Tak to vyval," chtivě vybafl Medor.

"Dukátky maj přednost," řekl Flaksa a pohled mu zjihnul něhou.

"Zabij slovo, lidem to neni milý," hodil Medor na stůl pětku.

"Hele, a příště rozdávej pod stolem," dal Flaksa Medorovi nenápadně malou, černou krabičku, "nemám chuť jít kůli nějakýmu gádžovi džanelit o blbým světě tomhle do nějaký svinský báně!"

"He, aby se ti z toho výkonu nezapekly hlasivky! Se podělej," řekl Medor, "pučils mi halíř, tak ti ho vracim, na tom přece nic neni a nakonec, je to fuk, protože tě stejně zašijou tak jako tak a nakonec dostaneš jako gergeš kaničku!"

"Hele, normálka, nech bejt, smrdět deš ty! To je normálka úplně to nejjasnější," řekl Flaksa.

"Ty seš ganef, já ne," řekl Medor, "a neotvírej tolik tu svou hubu nebo ti vypadnou ty tvoje poslední dandy, stejně se ti už kejvaj!"

"Čo!" zařval Flaksa a bouchnul pěstí do stolu a druhou rukou si zajel do kapsy, protože byl na svoje poslední zuby velice háklivý - "Já nenechám urážet se od prašivýho nějakýho buldočího džukla!"

"Pes, andre mindž!" zlostně zasykl Medor, "drž hubu, krávo, mouchy lítaj ve vzduchu... a to čůro nech hezky spát!"

"Tak co urážíš, pičo," uraženě odfrkl Flaksa.

"Kdo uráží," podívil se Medor, "já přece nic neřek."
"No a já, nech bejt, já taky nic," vypadlo z Flaksy.
"Tak co se děje, vole, máš snad nějaký problémy!" řekl Medor.
"No no nor mála, poď ven!" zakuckal se Flaksa.

Podivná individua se nachvíli odmlčela.

"Vole, kde jsou ostatní, už tady měli přece dávno bejt..., kurva, že se něco stalo, měli bysme vzít arak!" vyskočil Flaksa,
"Co cvrkáš, vole," chytil ho Medor za rukáv, "nedělej brykule, dyť eště není tolik hodin!" řekl a stáhnul ho nazpátek. Ale taky mu to vrtalo hlavou.

Víko se znovu otevřelo a dovnitř vlezl Vágger Studník a Vitório Parčes, hrob se začal plnit.

"Čus," řekli a sedli si k těm dvěma.

"Co čumíte, melouni," pohodil Vitório svou kozí hlavou.

"Nech brouka žít," zafркаl Flaksa a najednou ukázal na Vággerovo oko, na kterém byl obrovský monokl: "Normálka, Helenka Fibíngerovic mu dala cucáka!"

"Asi jí ukrad koule," řekl Medor.

"Je blbej, nemá vodhad," řekl Flaksa.

"Když von je poctivej," zamečel Vitório.

Všichni vstali a odebrali se ke kulečníku. Hodili minci. Začínal Flaksa. Postavil koule, zamířil, jemně olízl první kouli a odzadu chtěl na druhou, ale o vlas ji minul. Zasyčel a luskl prsty. Po něm

130

hrál Vitório. Frajersky vzal tágo, bez líčení vypálil, dal štouch a ještě si koule zahnal do rohu.

"To se musí umět, frajere," zabečel, "to není jako lepit pytle!" Dal čtyři štouchy a teď byl na řadě Vágger.

"Hraj to náběhem, prašivino, takhle to nemůžeš v životě dát," radil mu Medor.

"Nech kanárka zazpívat, stejně deš na něj," moudře pronesl Vitório.

"Co bych mu neporadil, takhle to přece nemůže dát, ani kdyby měl kanára ještě o něco většího!"

Vágger však již udeřil do koule a dal pěknou kvartu.

"To snad není možný," kroutil hlavou Medor, "ten má víc štěstí než rozumu."

Jako poslední hrál Medor a netrefil se.

"Sakra já jsem debil," rozčiloval se, "takováhle jasnávěc, dyť to by muselo dát i malý dítě, dyť jsem cejtíl, že to jde jinam, že to je přetažený, a né - hraju to jako vůl!"

"Co se rozčiluješ," řekl Flaksa, "normálně to neumíš, s tím nic nenaděláš."

Víko se odklopilo a dovnitř vlezl Gauner, Šerif a Franz Párek. Za chvíli přišli ještě Valeš, Toulec, Dravec a Leštěnka a hned na to Architekt Crazy, Pepa a filosof nevalné pověsti zvaný Martin Kraťas. Gauner byl katolík židovského původu, náramnej darebák a piják velkého kalibru, známý všude svým mohutným vzrůstem a jinými podařenými kousky, šerif byl vůdce, měl na starosti pokladnu. Franz Párek experimentoval od nejútlejšího věku se svým tělem používaje nejrůznějších chemikálií, tak že ve dvaceti letech přestal stárnout - jeho tělo přestalo být organické. Oči mu neustále svítily zeleným světlem a pečlivě učesaná lebka vyzařovala strašlivou vnitřní energii. Byl teoreticky i prakticky nezníčitelný. Dravec byl od krav hrubý a nevzdělaný chlap, Toulec byl vybrabčovač a Pepa školník. Leštěnka miloval Beethovena, Saša Valeš byl černoš, Architekt pocházel z Bombaje a Kraťas byl Rus.

Všichni se rozsadili kolem dlouhého stolu. Akorát Pepa si vlezl za kamna a za chvíli spal jako zabitý. Hrál se mariáš, gotes, Macháček a oko bere.

"De kočka po Václaváku," začal Flaksa, "mini pocat', bezvadný, upadne jí kabelka, vona se pro ni sehne a prostě normálka přijde frajer a ze zadu jí ho tam našroubuje. Vona se takhle na něj votočí a říká, 'co děláš vole?' Zámečnicka v ČKD."

"Hm," u dělali všichni a protáhli obličej, jenom Vágger zařechtal.

"Stojej dva černoši na mostě," přidal se Valeš, "a mocej dolů. Ten jeden říká, 'to je ledová voda, co?' a ten druhý, 'hm, a to bahno na dně.'"

"Sto bodů, Olda Hlaváček," ozvalo se z několika stran.

"Co to je?" řekl Medor, "je to hnědý, leží to na chodníku a kouří se z toho."

Všichni pokrčili rameny.

"To je hovno," řekl Medor.

"To nechápu," řekl Vágger.

"Tak se podívej na strop," řekl Architekt.

"Na stěnu, pištálka, poklopec, vlak, koleje, nádraží, nástupiště," ozývaly se jednotlivé hlasy.

"Co je to?" řekl Filosof, "ráno si s tím čistím zuby, v poledne z toho jím a večer na tom sedím,"

"Kráva," řekl Dravec.

"Košile," řekl Šerif,

"Smyčec," řekl Leštěnka.

"Volant," řekl Toulec

"Kávovník," řekl Valeš.

"Šaluňk," řekl Architekt.

131

MEDOREK

"Itálie," řekl Vitório.

"Vobušek" řekl Gauner,

"Kartáček: na zuby, talíř a židle," řekl Filosof.

"Aha," zakývali všichni hlavou, jenom Vágger řekl, že to je podvod.

Noc pomalu mýjela a sklepení bylo stále živější. Slunce kdesi nahoře už bylo vysoko nad obzorem a nikdo nebyl ani trochu unaven. Ženy a dívky neměly do hrobu přístup a když přece přišly, odcházely povětšinou s brekem. Ti zvláštní lidé se tam scházeli, aby hráli o své nekale vydělané peníze a navzájem si dávali nejrůznější tipy. Všechny ty mariáše, kulečníky a oplzlé vtipy měly jakýsi skrytý smysl, jakési veliké tajemství, do kterého se nikomu jinému nepodařilo proniknout. Policie byla úplně bezmocná. Ať se snažila jakkoliv, nemohla proti nim sehnat žádné usvědčující důkazy. Občas sice někoho zavřeli a jen s důkazy uboze vykonstruovanými, opravdové, veliké a šíleně nebezpečné věci zůstávaly státnímu aparátu neuvěřitelně skryty, zahaleny neproniknutelným tajemstvím. Policie zuřila, ale nemohla nic dělat. Občas tedy někoho na dva tři roky zavřeli, někdy i na víc, ale to bylo všechno, na víc se nezmohli. Každou chvíli vozili někoho ke stereotypním výsledkům plným křiku a násilí, ale skutečnost jako kdyby se jim krutě vysmívala, nemohli přijít ani na to nejmenší. Platili obrovskou sít špiclů, upláceli, vydíráním svázali a zaměstnávali desetitisíce konfidentů, ale i to jim bylo úplně k ničemu, protože jak se někdo jenom trošičku omočil, okamžitě se mu brány tajemství uzavřely a ať dělal, co dělal, nevylídlil a nepochopil už vůbec nic. V jejich mozcích se jenom do nekonečna mlely státní převraty, revoluce, sabotáže, agenti, reakční síly, zrádci republiky, kdo bude vládnout, peníze, moc a podobné odvěké nesmysly. Honili se v tom jak v nerozluštitelném, začarovaném kruhu sr zuřivou pěnou u huby a mohla se jim z toho nepochopení rozskočit hlava. Ti primitivové cítili svým zvířeckým šestým smyslem jakýsi zhoubný nádor a nejstrašnější pocit byl, že nevěděli kde, co, jak, z čeho, Násilí bylo čím dál nervóznější. Mocenské aparáty po celém svatě neuvěřitelně běsnily. Bylo jen otázkou času, kdy si pomatení vlci prokousnou navzájem hrdlo, kdy si ta nesmírně barbarská, policajtská civilisace rozmlátí hlavu obušky, kdy si rozkopne tělo, kdy si těžkým pobitým koženým vyblýskaným policejním bagančatem ukopne přirození, kdy chcípne se vším všudy.

Policie se tedy aspoň snažila znepříjemňovat život. Ale popravdě řečeno, těm morálně otrlým tvorům to vůbec nevadilo. Ba naopak, měli z toho legraci - život nebyl aspoň tak občansky nudný.

V Hrobě se scházelo sedm katolíků, jeden Žid katolického vyznání, jeden Žid českého původu, jeden mystický marxista, jeden židomarxista, jeden byl žid, který však tíhnul k jezuitskému řádu, o dvou se nic nevědělo a dva nebyli vůbec lidé. Všichni dohromady to potom byli dogmatici a navzájem si nadávali 'ty katolíku', 'ty marxisto', 'ty pse'. Všichni však svorně nenáviděli evangelíky a vůbec všechno nové a reformní. Všichni také svorně nenáviděli hinduismus, budhismus a vůbec všechny ty orientální nesmysly. Někdo z nich tak ještě nanejvýš přál severo- nebo jiho - americkým indiánům a pralesním černočům - to bylo asi tak všechno. Byli to náramní zlotřilci. Všichni měli rádi paní Margaret Thatcherovou, říkali 'zlatá Svatá inkvizice' a jejich patronem byl Ignác z

Loyoly. Bylo to snad nejreakcionářštější bratrstvo, co kdy existovalo. Byly to velice temné duše, které se ke svým cílům nestyděly používat těch nejpozoruhodnějších prostředků.

MEDOREK

Všichni do jednoho si přáli, aby opět začaly čarodějnické procesy, a kdyby bylo podle nich, upálili by veškeré ženské pokolení.

Blížil se již večer druhého dne. Skoro všechny věci byly již probrány. Čekalo se jen na závěr. Kratás se nahnul k Medorovu uchu a pošeptal mu -

"Už mám tu mapu Vídně z roku 1912 - je tam úplně všechno co potřebujeme!" Nahlas potom řekl - "Pánové, mám tady nějaké pohlednice z Ruska, jistěže vás to bude zajímat!" a vytáhl tlustý štos fotografií. Přehraboval se v něm, ukazoval různé obrázky a říkal - "Tohleto, ta tříhodinová fronta, to je Museum ateismu. Tohleto, to dlouhý, to je prospekt," a tak dále, až našel to, co hledal. "A pánové!" řekl schválně hodně nahlas, aby to nebylo nápadné, "to je dům, kde Raskolnikov zabil sekyrou tu starou bábu!"

Všem bylo hned jasný, o co jde, jenom Architekt, který byl jemně nahluchlý, zakňoural - "Poškej, poškej."

I Vágger se ozval, co že to Filosof povídal - nikdy ničemu totiž nerozuměl. Medor vzal nakvašeně tu fotografii, strčil mu ji pod nos a zavrčel -

"To je, ty osle, dům, kde Raskolnikov zabil sekyrou tu babu!"

"Ach tak," řekl Vágger a rozšířily se mu panenky.

"Sekyrou," řekl Gauner, přejel si rukou po hrdle a zachechtal se.

"Já mám doma sekyrku, sekám se s ní do zadku," zakokrhal Franz Párek, zastříhal ušima a zablikal očima.

"Dneska tady nechán sekyru," řekl Valeš.

V místnosti se objevil hostinský a postavil na stůl dva věnce piv. Franz Párek vylítl ke stropu, obletěl stůl a vypustil z huby oblak dýmu.

"Jedeš, neřáde," řekl hostinský, přetáhl ho pohrabáčem a odešel.

"Stejně je to normálka jasný," řekl Flaksa.

"Hele, to je vomyl," zamečel Vitório, "cikáni jsou cikáni ne, to nepotřebuješ nic vědět!"

"Slyšte pilně, zhovadilej Ital promluvil," řekl Šerif. Italové, francouzi a cikáni jsou jedna a ta samá banda," řekl Medor.

"Všichni jste jedna banda," řekl Valeš.

"A já, náčelník promluvil," řekl Vágger.

"Hovadskej katolíku!" řekl Valeš.

"Neurážej," řekl Architekt a zabodnul mu nůž mezi žebra, "Jau jau jau," zakvílel Valeš, "to ti ty hajzle nedaruju."

"Všichni do jednoho jste burani," řekl venkovan Dravec.

"A já, chartista," řekl Flaksa a uřízl mu ucho.

"Poslouchejte, rudej bakelit nám něco sděluje," řekl Medor.

"Jestli je někdo komunista, tak to seš ty!" řekl Vitório.

"A ty seš zase Ital, komunista a fašista dohromady," řekl Filosof.

"Italové byli odjakživa komunisti nebo fašisti," řekl Medor. "je to rudej fašista!"

"A ty zas vypadáš, jako kdyby tě po půl roce vytáhli z hnoje," řekl Šerif.

"Na tobě si zrovna taky nedali záležet," řekl Valeš.

"Jéé," zaječel Flaksa, "negry už normálně pustili z plantáží!"

"Ten rákosník má postřeh," zachechtal se Gauner.

Vy italové, negři, komunisti, katolíci! Ty evangelíku! Cos to řek, kdo že je evangelík, ty smrade?! Ty rusáku, ty kacíři, ty fetišisto! Ty němče, ty marxisto, ty žide! Ty inde, poláku, francouzi, pražáku, španěle, vídeňáku!

V mžiku byly převrženy stoly a na podlaze se utvořil chumel těl. Leštěnka stál na kulečnicku, házel do chumlu kulečnickovými koulemi a křičel - Čo stě sa snad zíšli na rozum, čo sa vám snad mozek vyjebal z gule! ale v tom ho někdo zezadu přetáhl tágem, až sletěl na zem a z roztráštěné lebky se mu začala valit krev. Filosof stál nad

klubkem a vši silou mlátil židlí do bezradně se zmitajících těl. Gauner v klidu popíjel své pivo a smál se. Vzal půllitr a přesně mířenou ranou ho rozbil o mohutné Filosofovo čelo. Filosof se bez hlesu sesul k zemi. Gauner rozžhavl v kamnech pohrabáč do ruda a vrazil ho do jednoho ze zadků zmitajících se v klubku. Zasyčelo to a místností se rozlila vůně škvířícího se masa. Medor se a pověstnou buldočí zarputilostí zakousl Dravcovi do lýtka, který ho ze zhora tloukl popelníkem do hlavy, snaže se ho zbavit. Valeš pověsil Flaksu za nohy ke stropu a tloukl ho dřevákem přes uši. Franz Párek zářil radostí, lezl po zemi a hrál si na ponorku. Najednou se však vynořil, strnul jak sloup a sedmkrát po sobě zakokrhál. Ve dveřích se objevil hostinský s lucernou v ruce. Jeho tvář byla k nepoznání změněna. "Pánové, "řekl, "hodina udeřila, dvě stanice rovně a třetí dolva. Anča Šatnářka vás očekává..., je čas KOSOVA." Kosův čas! zašumělo kolem, vše se zatočilo a rázem zmizelo. Vše bylo jako dřív, žádná krev, převržené stoly, nic. Jako kdyby se zde odehrávala bitka jakýchsi duchů, kteří neporušují, neničí, nelámou. Vše zmizelo - vše čekalo na svůj čas.

Život odešel do hrobu. Mnoho let uplynulo, nic už není tak, jak bylo, vše se převrátilo, V obrovském a bezpečném labyrintu chodeb hluboko pod městem přežívá Život. Ve tmě je slyšet slova, zatímco ve městě stojí smrt a ani lísteček se tam nepohne. Tam, dole, ve tmě, černí* tvorové..., nepotřebují barvy, není nenávisť. A nahoře v ulicích - tisíce barev a každá zlostnější. Světlo se nyní snaží pohltit tmu, světlo je tedy zlo, pravda se nyní vzteká a zuří, zatímco lež klidně mluví...

Do té doby s ním dělníci v práci sice nehovořili, ale ani se mu nevyhýbali. Od té doby, co si pro něj přijeli do práce, se mu začali i vyhýbat. O to víc cítil nyní jejich podezíravé pohledy, Na toho si musíme dát pozor, čert ví, jestli jim nedonášší nebo jestli to není sám fízl. A nenáviděli ho ještě víc, ty štěnice, které se neustále s devótní hubou plazí po zemi, aniž by je k tomu někdo nutil. Nenáviděli ho ještě víc ne proto, že by byl fízl, ale že se teď báli proti němu jakkoliv vystoupit. Nebral jim to a dokonce dělal ještě nejrůznější narážky, aby o tom neměli vůbec žádné pochybnosti. Dělal mu šílené potěšení, jak se přímo třásli nenávistí k němu, ale neodvažovali se cokoli říct. Dokonce se o něm přestali i bavit, protože všichni do jednoho to byli práskači a báli se jeden druhého.

Byli to lidé hoven, a to jenom proto, že jim někdo, řekl, aby to tak dělali a oni se bez hlesu do té špíny ponořili. A za to všechno, za celý svůj prasečí vzhled, byli obdarováni takovou spoustou nenávistí a hnisu ke všemu, co najedlo s nimi, že by si z toho mohli postavit obrovskou katedrálu s hovnem místo oltáře. O této společnosti se psalo, že to je nejvyšší stupínek dějinného vývoje.

Sžírali se hroznou zvědavostí a dohady, co je vlastně zač. Že je u policajtů, to jim bylo jasné, ale dál? Určitě v tom jsou nějaký techtle s ženským, nějaké prasárničky, porno, určité porno jako všichni tihle intelektuálové, říkali si a všude se pídili po sebemenších stopách, které by jim něco napověděly.

MEDOREK

Hrabali se mu tajně ve skřínce a ve stole, a když tam našli jenom blbou knížku, ještě víc je to utvrzovalo, že v tom jsou nějaký čachry - on není tak blbej, říkali si, aby to měl jen tak ve stole: U píchaček si ho ženské prohlížely se zlou závistí chtíce a nenápadně mu pokukovaly mezi nohy, jestli nemá na kalhotách nějaké flíčky. Když si četl v šatně a přišel tam ten slizkej dědek, nechtěl věřit, že tam neonanuje jako on, ale že si jenom čte, a pořád tam šmíroval a nešlo mu to do hlavy. Jeden dělník z vedlejší haly za ním dokonce přišel s narážkami, že by něco koupil.

Jen klid, říkal si, hlavně neztratit nervy a nenechat se vyprovokovat. Je otázkou času, kdo zešílí dřív, jestli ty nebo oni. Jen neudělat chybný krok. Opatrně a s rozvahou. Všechno je na vážkách. Všechno vře, klokotá, tkání probublává smradlavé bublinky bahenního plynu a snaží se rozložit. Hmatá to po tobě a natahuje ruce. Jediný chybný krok, jediná nerozvážnost, malinké prasknutí v hlavě a mozek se ti zalije vroucí krví, propálí citlivou tkáň, uvaří vědomí, cévky opuchnou a zduří. Upadneš do víru strašlivé šílenosti, z které již není cesty nazpátek. Jediná nepředloženost a navždy se budeš zmitat hroznou úzkostí, srdce se ti bude vzpínat jak divoký kůň, že nebudeš moci dýchat a v noci budeš křičet hrůzou! Nebudeš schopen ovládat svalstvo a všechno ti půjde do kalhot a sliny potečou potokem, Jediná nepředloženost a všechno bude na tebe

věčně padat a tlačit k zemi a i ten nejmenší mravenec tě bude pronásledovat, protože mu budeš odporný svým rosolovitým třesem srdce a prašiví psi tě budou rafat a honit po ulicích, nemohouce vystát tvůj udýchaný smrad a nejstrašnější bude, že to budeš matně cítit, jenže nebudeš schopný proti tomu něco udělat a z toho šílenství se protrhnou další a další hráze šílenosti a další a další vařící krev se ti rozlije po mozku, uvaří se všechny cestičky rozumu, miliardy buněk puknou jak převařené párky a potom už bude jeden veliký kolotoč, jedno rudé peklo.

Člověk se potí úzkostí, protože ví, jak má kdokoliv k tomu blizoučko, Nikdo není na svých nohou jistý a k okraji je jen jeden krok. Stačí nějaký zlý závan větru, rudé kruhy před očima, těžké kladivo se vysoko zvedne a uhodí člověka do ksichtu a v šíleném letu stále hlouběji do propasti zohaví mrtvolu ještě železnou tyčí... Dábel z něj vyrazí smích, který zpřetrhá již vše. Modlí se: Bože dej, aby to vše pominulo, v míru o pokoji odešlo pryč, aby byl zdravý rozum zachován.

Vlak ujíždí krajinou, která se odvíjí dál a dál někam pryč do říše snění a lidé u oken rychle zapomínají, protože těch zajímavostí je tolik a tolik...

Viděl koleje, jak proti němu letí - tum tu dum, tum tu dum - šílená rychlost, zemí se třese! Srdce se mu malinko pousmálo. Rachot, křik krutosti a cizí utrhaní - jediné věci, nad kterými se ještě mohou v úsměvu zkřivit ústa.

Podobenství o novém věku

Dne 24. července Léta Páně osmnáctistéhočtyřiaieadesátého na kopci Töpfer u Ojvína v Lužických horách přepadl lupič Josef Kögler čtyři výletníky - paní Rauschovou se sedmnáctiletým synem Jiřím a s dvěma dívkami /dvanáctiletý syn skotačil někde vepředu/ - vytáhl revolver a zvolal: 'Peníze nebo život!'

135

Syn Jiří odvětil: 'Zbláznil jste se snad?' a začal lupiče bít holí, matka pak slunečníkem. K dovršení všeho přiběhl i synek a přidal se svou hůlkou. Tehdy Kögler vystřelil a staršího syna zabil.

/proces s loupežným vrahem Köglerem, 1896/

Ano, a všude se to valí světem, všude se to rozlézá, do všech koutů, Hledí to s blahosklonností kolem sebe a spokojeně mrká svýma prasečima očkama, ptáci raději hynou a stromy pouštějí své listí...

Konečně zas ohňostroj tisíce barev a divokého větru

Hleděl za stále menšícím se vlakem - lidé pořád stojí u oken a jen tak, jakoby nic vyhlížejí Jo čarokrásné krajiny a nenuceně spolu hovoří, zatímco viadukt tam v dáli nad Zlatým údolím je už podminován... Tam konečně poznají tu krásu krajiny, tam jim konečně vítr zatřepe unuděnými kostrami, konečně zas divukrásný ohňostroj tisíce barev a divokého větru, který potěší zívající srdce! Neodtržitelně se díval na tu scénérii.

Konečně na cestě!

M. s N. seděli tedy v hospodě a popíjeli. Tenkrát byl podzim, listopad. Sychravé dny šly jeden za druhým. Z podmračeného nebe se třikrát denně snášel k zemi déšť, který ustával jen chvílemi: vzápětí se mraky opět nalily. Půda byla nasáklá jak houba. Podzemní jezera byla tak přeplněna, že na mnohých místech vyvěraly nové prameny. Vlhkost se plazila po zdech domů a pronikala do místností. Ve starých rozvrzaných tramvajích byl vzduch jako v prádelně, po oknech stékaly drobné čůrky sražené páry vypařené z mokrých šatů lidí. Vše na zemi bylo zčernalé, slizké, hniјící. V tu dobu se obvykle v ulicích města převalovaly chuchvalce husté mlhy, která tak propojovala všechny události minulé a budoucí. Proč tedy ještě vyrušovat? Vzpomeňme si však ještě na toho v autobuse. Prosím, sice je to zbytečné, ale ještě by měl dojet domů, vyspat se a ráno vyrazit do práce. Sedí se svým přítelem v hostinci, pracuje ve veliké tovární hale. Dábel rozbil své lidské okovy a odešel. Rackové krouží vysoko nad městem a hledí

za zapadajícím sluncem. Jede v autobuse a objímá lásku - polo dívku polo jedli s rusými vlasy a zelenýma očima. Objeví se pidimužik a řekne:

BRÁNY VAŠEHO ROZUMU SE KONEČNĚ PROTRHLY! NASEDAT PÁNOVÉ, KAŽDÝ PODLE LIBOSTI!

Konečně se vydáš vysvobodit pololaň polodívku s vlajícími rudě hnědými vlasy a blankytně modrýma očima.

Naposled tedy ještě nahlížel do minulosti, slyšel ten starý hlas. Jen klid, klid, žádné nervování, pomalu, neustále klovat jako ty slepice, které tě připravily o rozum. Nedat pokoj, provokovat, však se uvidí, kdo zvítězí. Však budete ještě rádi, až se mě zbavíte.

Tfuj tajbl! No jo, ale ještě mám v tý prokletý boudě hnít tři roky, panebože, tři dlouhý roky, tři krásný roky nervování a vysilující práce Do pytle, z toho aby se i buldok pomát! Neříkám, není to nezajímavý prohlídnout si, jak to funguje.

136

MEDOREK

prohlídnout si celý to velkolepý neřádstvo, ale potom setsakra pryč, než té to vtáhne do kola a jseš v čudu. Panebože, neříkám měsíc, tři, půl roku, ale tři roky, vždyť to je šílenost, co jsem komu udělal? A to ještě kdoví jestli maj plný regály nejrůznějších klíčků, chytěj tě, ani nevíš jak, třeba na celej život, celej život tom budeš hnít, a to si nemysli, že bys to přežil ve zdraví. Za pět let je z tebe mašina že si ani nehvízdneš, to už kriminál je zdravější. Tak jen pomalu a s rozmyslem, jakoby nic.

Tvářit se jak had, číhat jakoby ve spánku, stáhnout tvář, zatlačit jazyk, začít kulhat a nahrbit záda, přivřít oči a šterbinou se dívat... a jak svinsky udeřit! Náhle, čistě, jasně, bez pardonu, sby nebylo pochyb.

Komise

Za podnik tam šla ta tlustá svině Kareninová. Potkal ji tam na chodbě. Vyčítavě se na něj podívala, ta svině měla snad i slzy na krajíčku. Srdce se mu rozjásalo z té krásné komedie Jen se nedělej, ty tlustá, opuchlá zmiže, však víme, co jsi zač a jak ti smrdí z huby, když ji roztáhneš, stačí už jen tvůj pohled!

"Karle, " řekla pohnutým hlasem, "proč nám to děláš, prosím tě, proč nám zbytečně přiděláváš takové starosti, co jsme ti udělali, že jsi takový?... Nerozumím tomu."

"Nejsem žádněj Karel," zavrčel, "a pro vás už vůbec ne!"

"Ale prosím tě," dělala ta coura uraženou, "dyť se přece známe."

"No právě proto, že se, milá paní, známe," odsekl, "a byl bych velice rád, kdybyste mi přestala tykat!"

Kareninové zlostně blýskly oči, ale dělala jakoby nic, jako kdyby nic neslyšela.

"Prosím vás," znovu spustila starostlivým hlasem, "dyť jste se u nás vyučil, dali jsme vám všechno, úplně všechno, co si mohou dnešní mladí lidé přát, připravili jsme vás pro život, zajistili jsme vám bezstarostnou budoucnost, jistotu a vy se nám takhle odvděčujete? Zbaběle byste chtěl odejít? Tolik peněz jsme do vás dali a vy byste chtěl jen tak odejít... Dyť to přece nejde, uvědomte si, že společnosti něco dlužíte, že byste jí měl také něco vrátit!"

"Milá paní, za co mám společnosti vděčit?! Za to, že se ze mě stal idiot, nadosmrti mrzák! Už jenom když se podívám na vás, tak jsem idiot! Vona mně má co dlužit a nestačil by jí na to ani celej její posranej důchod! Ale já, já, na rozdíl od vás, nic nepožaduju, dejte mi laskavě pokoj, vlezte mi a celou tou vaši společností na záda!"

"No tak se nemusíte hned tak čílit," odfukovala Kareninová, "dyť vám nikdo nic nedělá, víte, že to a vámi myslím dobře."

"Sakra, tak vy jste nerozuměla! Copak, hergot už nechápete ani to, že se s váma někdo nechce prostě bavit! Že se někomu hnusíte! To to, do pytle, musíte slyšet polopatě! To vám nedojde ani to nejmenší!" rozkřičel se. "Táhněte laskavě k čertu nebo někam jinam, to je mi úplně jedno a přestaňte votravovat! Rozumíte!" řval. "Pryč, pryč, nebo se neznám!"

Kareninová ustrašeně odpálila, vztekla se stáhlo do protějšího rohu, celá zrudla a tučná brada jí trhaně poskakovala, myslela, že se jí zlobou roztrhne srdce.

Nevydržel její přítomnost a vytratil se nějakou chodbou směřující dovnitř budovy. Prošel pod celou budovou úřadu a zastavil

137

se v přízemí u okna vedoucího na jakýsi dvorek,, Pozoroval kosa, který se přehraboval ve spadáném listí. Po chvíli uslyšel hlas úřednice volající jeho jméno. Obrátil se a pomalu se vydal nazpátek. "Kde jste?" řekla mu žena v bílém plášti a vybídla ho, do jakéhosi sálu. Naproti dveřím stál dlouhý stůl, za kterým trůnily dvě starší obrýlené doktorky a velice tlustý doktor. Na pravém konci stolu pak seděla Kareninová s ještě jedním chlapem, kterého znal od vidění z fabriky - ta svině si vzala svědka, bála se. Žena v bílém plášti ho popostrčila doprostřed místnosti. Na stole před jednou doktorkou, která seděla mezi těmi dvěma ostatními a patrně byla hlavou řízení, leželo několik listů chorobopisu. Oči doktorů se pomalu zvedly a s profesionální posměšnou sebejistotou se upřely do jeho očí. Tak ty debilní české Švejku, vojáčku náš, ukaž zuby, vystrč prdel, jestlipak budeš uznán pro blbost!

Doktorka zabubnovala prsty na lékařských zprávách, vysunula svou moudrou hlavu malinko kupředu, pichlavá očka se jí zatřepala a zaskřehotala:

"Tak, řekněte nám, copak vás trápí, proč nechcete zůstat ve fabrice?"

Hned jak vstoupil do toho domu, něco se mu nezdálo a teď ještě ta kurevská otázka... Cítil nějakou boudu. Co by mě trápilo, vyštěkl v duchu, ale vás asi, když se na vás tak koukám, něco trápí!

"Co by," řekl, "nic, a, a vůbec, máte to snad támhle ne!" vystrčil prst k papírům.

"To ano," vítězoslavně se usmála doktorka, jako kdyby všechno šlo podle jejího, předem připraveného plánu, "ale my bychom to potřebovali slyšet také od vás... Tak co vás, dejme tomu, rozčiluje?"

"Rozčiluje, rozčiluje... všechno mě rozčiluje," rozkřikl se, "vždyť vy víte co, moc dobře to víte!"

"Uklidněte se, prosím!" přísným hlasem řekla doktorka. "Ale co konkrétně vám vadí?"

"Dyť vám to říkám," vybuchl, "dyť vy to moc dobře víte!"

"Prosím vás, uklidněte se! Tady jste u komise, která má posoudit vaší pracovní schopnost, a proto musí znát také nějaké náležitosti k tomu!" řekla doktorka, pečlivě vyslovujíc každé slovo a s potěšením poslouchajíc svůj hlas.

"Dyť vám to tady říkám!..."

"Dobře, to nám stačí!" vztekle si ho doktorka přeměřila. Otočila se ke Kareninové a zeptala se jí, jestli chce něco dodat.

"To víte, že chci něco dodat," vypjala se Kareninová a hned spustila svou naučenou pasáž - "U nás se měl vždycky dobře, dobře jsme se o něj starali, nemůže mu nic chybět, nemůže si na nic stěžovat! Dyť sami jste to slyšeli! U nás se vyučil, nic mu nevadilo, až najednou. Závod se o něj staral a on by chtěl teďko, když ho závod potřebuje, odejít, ale prosím, my nejsme žádní násilníci. Chápeme, že se člověku nemusí někde líbit, že se mu nezamlouvá, co dělá, víme to, a proto mu najdeme jiné místo, které se mu bude určitě líbit, a nevidím vůbec překážku, proč by u nás nemohl zůstat'. Atď. atď, flusala jed. M. skřípal zuby a vztekle ji pozoroval - Ten svinskej had, pěkně plive ty svý sliny, ale máš to marný, smrdutá babo, jednou už je člověk blázen a nikdo proti tomu nic nezmůže!

Doktorka se trochu odtáhla od přívalu slov Kareninové a nakonec stroze řekla - 'Děkujeme vám, to stačí.'

"Mohli byste nám něco říci o svém životě?" obrátila se opět na Medora, "bydlíte u rodičů?"

Přítakal.

138

MEDOREK

"Máte nějaké sourozence?" pokračovala doktorka.

Najednou mu to došlo. Zesinal zlostí a potupou a v tu chvíli si uvědomil, že to v čudu, že prohrál.

"Co je vám, kurva, do toho!" zařval vzteky bez sebe, otočil se a vyběhl z místnosti.

Přítomným doznívala v uších rána od prudce přibouchnutých dveří. Všechny to překvapilo a zarazilo. Nejvíc ze všech Kareninovou, která si v duchu říkala, že přece asi blázen bude, že to jen tak nepředstírá. Jenom doktorka se tvářila, že to všechno předvíдалa a no dotvrzení toho jemně kývala hlavou. Asi dvacet vteřin bylo naprosté ticho, potom vstala a řekla - Kdybyste si chvíli počkali na chodbě, rozhodnutí vám sdělíme hned. Tak rychle vyřízené jsme to tady už dlouho neměli! ' spokojeně zakývala hlavou.

Boj o literaturu

Za chvíli přišla paní Alblová. Sedla si a zapálila cigaretu. Hned na to se dveře otevřely a vešel inženýr Schwarz.

"Jak to, že si zase čteš! Už jsem ti to jednou zakázal!" vyjel na něj.

M. zrudnul vzteky - "Co bych si nečet, když už mám všechno hotovo!"

"Opravdu, pane inženýre, dneska pracoval jako lev," řekla paní Alblová.

"No, to je jedno, nervózně odsekl inženýr," ale tady mi číst nebude!"

"A to se tady mám jako dloubat v nose!?" se vzrůstající zlobou zavrčel M.

"To je mi jedno, co budeš dělat, ale číst si tedy nebudeš!"

"To si teda číst budu!" ještě víc zbrunátněl M.

"Tak ty už zase začínáš!" vřeštěl inženýr, "na začátku jsi mi slíbil, že budeš pracovat, ale ty se chceš dostat asi zpátky na dílnu, co!"

"Váženej pane!" vylítl M., "za prvé jsem vám nic nesliboval a za druhé jsem do týchle pitomý expedice jít nechtěl, já za to nemůžu, že si nenašli nic jinýho, a za třetí mně můžete vlýzt s celou tou vaší pitomou fabrikou na záda, já vám na ní kašlu, rozumíte, já jsem chtěl jít pryč a to, že mě nepustili, ale dali sem, to není moje věc, to si vyřídíte s někým jiným. Říkal jsem, že se budu snažit, to jsem taky dodržel, všechno mám, milej pane, uděláno a tak si teď budu číst!"

"To si teda nebudeš!" zařval inženýr.

"To si teda budu!" zařval Medor.

"To si teda nebudeš, nebo to poženu nahoru!" řval inženýr.

Buldok prásknul knihou o stůl a vyskočil - "Tady na mě nikdo křičet nebude," řval, "a číst si tady budu a žádnéj svazáckej šplhavec s celým tím svým hořejškem mi v tom nezabrání, ani kdyby se zbláznil!"

Schwarz zalapal po dechu, M. se klepal rozčilením. Inženýr pozvedl ruce, Medor se rozkročil - už už to vypadalo, že se na sebe vrhnou, když tu se inženýr otočil a práskl dveřmi, že se okenní tabulky prudce třásly a chvíli nevěděly, jestli se mají vysypat nebo ne. Hned na to bouchly ještě jedny dveře z halý na dvůr, venku zadupalo několik zuřivých kroků a rozhostilo se ticho. Po chvíli paní Alblová vydechla:

"Ty jsi mu to ale dal, to bude asi pěkněj malér."

139

"Chm, jakej malér," odfrkl M., "co mi ten syčák může udělat, nanejvýš něco srazit z platu a to si může strčit někam, a i o tom pochybuju, ten je moc vyčůranej, uvidíte, že bude dělat jakoby nic."

"Myslíš?" řekla paní Alblová, "nevím, mně se to nezdá."

"Myslíte, vsadil bych se nevím o co, moc dobře ho mám prokouknutýho."

"No hele," řekla paní Alblová, "mé vysokoškolské vzdělání a neumí pořádně ani jazyk, podívej se, těch hrubek, co tady má, a to není jenom tady, to má všude."

"No jo, ten mé důležitější starosti," řekl M.

Za tři dny přišel seshora dopis, v němž stálo, že se Medorovi povoluje v pracovní době studovat, pokud svou normální práci má hotovou. M. se zlobně ušklíbl a paní Alblová nad tím kroutila hlavou. Byla to vlastně taková historická úřední listina předznamenávající příchod nové šťastné a radostné éry.

Inženýr se potom týden neukázal. Po týdnu pak přišel a byl nezvykle tichý. Zeptal se, jestli je všechno v pořádku, jak to jde a zase odešel. Medorovi to bylo nepříjemné, to jeho chování, styděl se, i když věděl, že to je blbost, že to vůbec nic neznamená. Člověk by se kvůli pár blbostem hned rozbřečel. Měl chladnou, otažitou, kamennou tvář. Inženýr vynadal jako naprostý ztroskotanec.

Spal tvrdě až do chvíle, kdy se přesně v půl deváté rozdrnčel budík, který mu tam večer nastavila máma. Probudil se se strašným úlekem a jako vždy si myslel, že se snad radši zabije, než aby vstal z té své postele a trpěl tím dlouhým dnem. To bylo tak prvních deset minut, než se duše v novém prostředí jakž takž otrká a zlh:stejní0 Potom už to není tak zlý.

Umyl se a skromně posnídal. Na stole ležela připravená svačina. Dal si ji do tašky spolu s knížkou a doklady. Z ložnice se ozývalo pravidelné oddychování. Na dveřích byla připevněna velká cedulka - NEZAPOMENĚ SI SVAČINU JAKO VČERA A PŘEDEVČÍREM! Sundal ji, zmuchlal a strčil do kapsy. Potichu otevřel a vyšel do nového dne.

Na stanici čekaly všechny známé tváře, co jezdí autobusem za pět minut pět. Nikdo nechyběl, až na toho vousatého postaršího pána. Ale toho už neviděl dobře čtrnáct dní - asi už z toho pošel. Kromě obvyklé sestavy tam byla ještě nějaká mladá dívka, kterou neznal. Asi studentka, Jde si vydělat k metařům.

Eu angelion!

Ráno mu byla vždycky zima, moc se neoblíkal, protože odpoledne potom byly pařáky. Přešlapoval z nohy na nohu, choulil se do sebe a snažil se zuby drkotat do taktu jedné vlezlé písničky z rádia, která mu v hlavě strašila už tři dny, a za živého boha se jí nemohl zbavit.

Konečně přijel autobus. Jediná výhoda byla, že takhle brzy ráno byl poloprázdný, takže si mohl vždy sednout a půl hodiny si ještě zdřímnout nebo jen tak klímat o příjemných věcech. Vlezl si dopředu hned za řidiče. Sjížděli po široké magistrále dolů do probouzejícího města. Na východě už svítalo. Oranžová zář přicházejícího slunce vrhala slabé stíny, protože tam již nebyla natolik silná, aby jí mohla nějak ostřeji odporovat

140

MEDOREK

Slunce se za chvíli vyhoupne vysoko na oblohu a vše tmavé nenávratně zmizí. Hlava mu padala. Tam dole, ta, světla, co to je, co to svítí? Co to je za město? Co to je za šumění? Kam to jedu... Naposled se mu před očima mihly jeho ruce složené v klíně, nějaká fronta, pět, deset, dvacet tváří mu zavířilo pod víčky. Co je to za šumění, šumění vody, šumění olivových hájů - vznáší se ve vonném dýmu - kde to je, co je to za zvláštní stromy, co je to za nebe, co je to za podivné lidi... Všechny zvony po celém světě radostně hlaholily z chrámových věží - Eu angelion! Boží láska sestoupila na zemi!!

Když autobus zastavil na konečné, dávno už tvrdě spal a tak krásně se usmíval ze svého snu, že i řidičovi bylo trochu líto položit velikou žilnatou ruku na rameno a zatřást jím - 'Héj, vstávej, tady nemůžeš chrápat!'

x x x x x x

Některé tituly edice JAZZ PETIT:

1. Rocková poezie
2. O dada, surrealismu a českém umění /Chalupecký/
3. Partitury, grafická hudba...
4. Boris Vian
5. Český rock and roll
6. John Ono Lennon
7. Hudba přírodních národů
8. Hudba terezínského ghetta

9. Obsluhoval jsem anglického krále /Hrabal/
10. Jindřich Štýrský /fotografické dílo/
11. Minimal, conceptual and earth art
12. Rock 2000 A-K /slovník rockových skupin, 1. díl/
13. Dada
14. E. F. Burian
15. Living Theatre
16. Poslední z transportu
17. Tělo, věc a skutečnost v současném umění
18. Stylistická cvičení
19. Rock 2000 L-S
20. Richard Brautigan
21. Případ Wagner
22. Rock 2000 S-Z "
23. Kat beze stínu

JAZZ PETIT - knihy z Jazzové sekce!

THE PRIMITIVES GROUP

Věnuji Olegovi, Markétě, Aleně, a Ivaně

Hendrix.

Prvního máničku, kterýho jsem poznal a s kterým jsem začal kamarádit byl - teď už pamětník a nestor pražského /teď karlovarského/ podzemí - Quido. Seznámili jsme se na nějaký učňovský škole, kam jsme chodili oba dva mezi přestávkou kouřit Letky. Bavili jsme se o muzice a chodili do parku u Palackého mostu, scházeli se tam tenkrát různý kluci a holky z obou břehů Vltavy, z okolí Karláku a dál směrem na Výtoň. Teďka je ten park naprosto zdevastovanej a stavební dělníci, co stavěj metro, si tam postavili snad ubytovny. Tam jsem se tedy postupně začal seznamovat s lidma, kteří natolik ovlivnili můj život, že jsem vlastně od té doby neustále zůstal takovej, jakej jsem chtěl být tenkrát. Večer jsem potom začal chodit na Smíchov do Music EF klubu, v Praze totiž začínaly bezvadný cluby a právě jedním z nich byl tenhle. Do tohodle parku taky chodil jeden vlasatej černovlasej kluk, kterej hrál moc hezky na kytaru, tenkrát hrozně frčeli Beatles, Manfred Mann, Rolling Stones, Monkees, Shadows a množství jim podobných kapel. Tenhle kluk ale hraje tehdy v hlubáku nějakou jinou hudbu. Poprvé z jeho kytary slyším skladbu Light my fire od Doors a jiný. Je to Pepa a dál se jmenuje Janíček, a teďka prej bude hrát s Primitivama. O Primitives jsem už věděl a dokonce jsem je už jednou slyšel, to bylo na nějaký zábavě, kde hrála kapela každou sobotu na čajích, bylo to ve Kbelích. Houfně se tam tenkrát scházivali ze schodů, co byly u Musea na Václaváku a ze všech koutů Prahy.

Jenže to byla pro mě kapela hrozně neznámá a seznámit se s jejími členy, technikama, nebo dokonce s manažerem, což byl vůbec velkej pojem - Evženem Fialou /dále Eugenem/, pro mne byla věc úplně nemožná. Založení skupiny "The Primitives group" se datuje počátkem rojku 1967 a v původním obsazení hrál na sólovou kytaru J. Křtěn, doprovodnou Zdeněk Burda, basovou kytaru a zpěv - Pavel Pešta a zpíval Ivan Hajniš. /Citují Honzu Hřůzu, bývalého redaktora Pop music expresu, kterej tohleto psal až v dubnu 1969, vůbec ale z tohodle článku dost vybírám, dál se již o tom nezmiňuji./ TPG v té době hráli repertoár převážně od skupin Dave Dee, Q 65, Pretty Things, Who. Mezi pozapomenutý písně patří jistě Pavouk Boris od Who, LSD od Pretty Things a nejlepší skladba v podání Ivana Hajniše, při který nejvíc šilely holky - rvaly si vlasy a vrhaly se na něj, což měl Ivan strašně rád, a kterou TPG opakovali třeba třikrát byl Psychotic reaction od neznámý kapely, tuším americký Cound Fiev. /Mám jí ještě doma na singlu./ Na jarní přehlídce beatových skupin TPG přesvědčivě zvítězila a nejen že si zajistila postup na Čs. beatovej festival, ale taky se stala klubovou kapelou Music EF klubu, bejvalo totiž zvykem, že každěj klub v Praze měl nějaké svoje domácí kapely, a ty tam měly

v klubu možnost provádět alespoň jednou nebo dvakrát vystoupení, měl prostě nad nima ochrannou ruku. V EF klubu byl tenkrát výbornej šéf, nějaký Franta Krol, a vůbec se tam scházivali bezva lidi, mimo jiný i fotbalista pražské Slavie a taky reprezentant František Veselý, beatový fanda.

Po I. Beatovém festivalu, kterej se pořádal v Lucerně, prodělala TPP několik změn, Pepa Janíček začal hrát sólovku a za varhany zased Ctibor Kadlec - ještě za bicí zased Jiří Schilder, tuším, že oba dva kluci přišli od The Rebels, takže ze starých členů zbyl Ivan Hajniš, Pavel Pešta a Eugen Fiala, nesmím taky zapomenout na Jirku Pokoje co tohleto celé zvučil, Honzu /bohužel jsem již po těch letech zapomněl celé jeho jméno, ale pamatuji se velice přesně, že pocházel z Hradce Králové/ a Mirka, to byli rekvizitáři, jak se říká bedňáci, dostávám se teda k věci, bez čeho se žádná beatová kapela neobejde - a to znamená k aparatuře: Ivan měl svůj zpěv a každej kluk svůj vercajk, kytary, bicí, varhany, tuším nějaký věci byli agentury, echo a nějaký zesilovač, to nejní ale stejně podstatný. Primitives tenkrát měli zkušebnu ve Zborovský ulici naproti KPS, který jim zprostředkoval koncerty, a vlastně hráli pod jejich hlavičkou. Ve zkušebně ještě tenkrát zkoušel Strýček Jedlička, a to byla hrozná sranda, odpoledne se tam ozývalo různý Ky-ky riký a husy, krávy a slepice a psychotic music - psychotic reaction a LSD, mino jiný tam zkoušeli taky P 67 - Mužík, Káša atd, o tom stejně ještě něco řeknu. V té době jsem tohleto všechno stejně jen znal z doslechu. V Praze hrála už šílenně dlouho jedna stará beatová skupina Komety, na basovou kytaru to tam sjížděl Ivan Pešl, ten taky občas přišel mezi nás do parku u Palackýho mostu a tam jsem se s ním taky skamarádil. Tenkrát se do Česka dostávala muzika jednoho fantastickýho černocho nebo mulata, já jsem vlastnil Sonet duo, to je nejstarší český magneták, dělal jsem na něj dva měsíce v Holešovický pekárně, pek chleba a nosil pytle 50 kg s moukou a to ještě mi rodiče museli nějaký prachy přidat, to píšu jen tak pro představu, co takovej Sonák stál. No a na ten magič jsem nahrál od mýho kamaráda, co se zrovna vrátil z USA Jimiho Hendrixe, ze začátku moc popularity Hendrix v Praze neměl, a protože já jsem ho neustále propagoval a vychvaloval, začal mi Ivan tak říkat tahleta přezdívka se ujala a říkaj mi tak lidi dodnes, i když si spíš myslí, že je to kvůli mým vlasům. Jo, ještě k tomu Jimimu, tou dobou v Praze vznikla skupina, která se jmenovala Alternativy a ta bezvadně válela spousty jeho hitů a skladeb, v Lucerně a ve všech možnejch klubech, vůbec si už ale nepamatuju, co s nima pak dál bylo.

Byl jsem někdy na jaře 1963 na nějakém beatu v efkáči a o přestávce jsem si šel zakouřit k šatně, stáli tam nějakí kluci, který jsem znal ze schodů, byli podstatně starší nežli já a byli vožralí, taky byl mezi nima Jarda Klepal, pak jsem se s ním skamarádil /ale to až později/. Prostě se najednou do mne navezli a chtěli se prát a dokonce jsem jednu pěstí zrovna vod Jardy dostal. No a tohleto všechno viděl, když se tam náhodou nachomejt, Ivan Pešl a všechny je tam zbil, bylo to vůbec poprvé, co se mě takhle někdo zastal, já jsem se totiž v životě nepral. Strašně jsem byl rád a byl jsem mu za to vděčnej. Pozval mi do Zborovský do zkušebny a říkal, že potřebujou bedňáka, v té době jsem se učil tím knihařem. Quído se učil tiskařem. Zkušebna byla hned vedle cikánskýho baráku, a kousek dál v příčné ulici byla bezvadná hospoda a je tam dodnes - Na palubě. Tam si Ivan Pešl chodil pro pivečko, tenkrát stál půlitr asi 1,60 Kčs, hospoda byla plná cikánů, hrála tam cikánská muzika a několikrát za den tam přijížděli policajti /očíslovaní/ řešit jejich roztrž-

143

ky. Ještě kousek dál v ulici je hospoda U rytíře a tam se zase stal Ivanovi další malér. Jel se na kšeft do Hradce, nebo to už je jednot kam, nakládali jsme aparaturu a Ivan že si dojde na jedno k Rytířovi. Aparatura "byla naložená v. autobuse /později ještě vysvětlím, jak jsme vůbec tenkrát jezdili na kšefty/ a Ivan nikde, Evžen už začínal zuřit a Ivan Hajniš měl nějaké rande na východu Čech a taky hrozně pospíchal, Pešl nikde, najednou si někdo vzpomněl, že je v hospodě, to už jsme ho z dálky viděli, jak jde nějakým obrem a teče mu z huby krev. Vše se tedy vysvětlilo, obr byl nějaký jeho kamarád z vojny a zachránil nejen koncert, ale i Ivanovi život. Napadla ho parta lopat a ten voják s nima vytrískal obě výplně hostince, tvrdil, že je Ivan jeho nejlepší kamarád a tak ho vzal Eugen s náma do Hradce, jel taky brácha Hajniše Láda, to byl šílenný kleptomán, a jeho kamarád, bejvalej basák Zdeněk Burda, další blázen v dobrým slova smyslu. Tohleto byl vůbec povedenej zájezd, vezl nás nějaký šofér, kterej byl postrachem všech beatovejch kapel, hned v úvodu nás manažer Eugen strašil a říkal, musíte být strašně dochvilný a nesmíte absolutně přijít pozdě k odjezdu autobusu, už se to stalo asi dvom kapelám, že jim řidič odjel a nečekal ani minutu, on totiž hlavně

neměl rád vůbec máničky a tímhle se jim mstil. Přijeli jsme do Hradce, hrálo se v divadle, vedle divadla je restaurace a tam jsme šli všichni na pivo a na večeři po koncertě. Eugen tenkrát chodil s Tamarou a všude si ji bral sebou na koncerty, potom tam měl sebou ještě svého přítele, na jeho jméno se již moc nepamatuji, ale tuším, že Franta, ten byl proslulý tím, že měl na každém koncertě mimo Prahu sebou spoustu peněz a všechno všem zaplatil. Nějak se jim teda z tý hospody nechtělo a ještě si objednali láhev šampusu, všichni jsme seděli už v autobuse strachy bez sebe, aby nám ten šílenec šofér neodjel jen s aparaturou do Prahy, bylo tedy 23 hodin a Eugen s Tamarou a Františkem nikde, někdo se nabídl, že pro něj skočí, ale ten cvok odmítl otevřít dveře, nastartoval autobus a vyjel na pražskou výpadek. Děsně jsme mu nadávali, nejvíc Pepa, ale zůstat někde v poli se nikomu nechtělo /o půlnoci/, nabídl se totiž, že kdo chce počkat, ať počká a vystoupí si. Ještě jsme se stavili v Poděbradech v nočním bistro a Láda Hajniš tam stačil vyšroubovat ten budík, jak mají výčepáci na pípě, on si totiž z každý hospody musel něco odnést. Později, až na to zbude trochu místa, o Ládovi ještě něco řeknu. Ve Zborovský skládáme aparaturu a najednou zabrzdí u autobusu taxi s hradeckým číslem a vyleze z toho rozzuřenej Eugen v závěsu s Frantou a Tamarou, stálo je to asi 500 Kčs! To už se kluci jen smáli a tvrdili něco o dochvilnosti toho blba řidiče.

Někdy v polovině roku 68 vyjednal Eugen kšeft každou neděli na vesnický zábavě kousek za Prahou v Hostivicích, jezdím velice často do Karlových Varů a vždycky, když jedu po varský silnici kolem toho Dělnického domu, tak vzpomínám, jaký to byly časy, táhlo se tam z Primitivama z celý Prahy a sál praskal ve švech, lidi sem většinou jezdili vlakem za 2 kačky z dnes již neexistujícího nádraží Těšnov a nebo z Dejvic. Produkci vždycky začínal nestor pražského beatu Biny lán se svým nezapomenutelným Uranem /to byl první čs. magnetofon na baterky/ zn. "Horoucí srdce" a hrajeme Vám na přání RFE, pořad první hodinu uvádí Rozina. Pro Binyho se tam hrálo každý týden a samý Doors a tenkrát v Česku úplně neznámej underground z New Yorku, skupina Mothers of Invention, prostě Frank Zappa a jeho první písničky z LP desky Freak Out a další neměně bezvadný Absolutely Free. V tý době nazkoušeli TPG prvního Zappu a bylo to tuším Hej Pánku, kam kráčíš. V Hostivicích jsem se seznámil se spoustou nových kluků

144

a holek, s Dejdy, což byl člověk neustále na cestách a ve své tašce měl od kartáčku na zuby až po spacák a nafukovací matraci všechno, co ke svému beatnickému životu potřeboval, se Štěpánem, což je kapitola jisto sama pro sebe, Bělohlávkem, kterej teď žije bůh ví kde v USA a jednou mi šlohnul bezvadnej plakát Caned heat, se Spirosem co jezdí v Mnichově a jezdí po celý západní Evropě stopem a kouří roští, je to dodnes můj vynikající kamarád, s Olegem Pokorným co má teď v NSR rodinu, s malým Robertem, kterej se musel vrátit zpátky do Česka z Ameriky, protože nevydržel tu jízdu, jezdil tam Bland co už umřel a jeho kamarád Pepa Bouček, ten je zas v Jižní Africe, Milan Koch co skládal krásný básničky a potom ho někde na Bílý Hoře tramvaj rozšmelcovala na kousky, stovky krásnejch lidí a vůbec žádný čáraři a myslím, že tam na tý hostivický potom už nezbylo vůbec místo a stejně po takový třetí produkci už odpadli nadobro a úřadoval tam pražskej underground, v tý době se tohleto začínalo bezvadně formovat, v tý době to totiž všechno bezvadně šlo! Jezdili jsme tam ze zkušebny takovou starou Erenou - skříňákem - celá kapela, technika, aparatura a fans. Nálada byla úplně fantastická, aparatura byla v cuku letu na podiu, Mirek Pokoj ji zapojil a zatím co kluci začali zkoušet novyho Zappu a Mothers, tak se šlo ven na zahradu na pivko, čepovali tam tuším 10 Krušovický! Když se začaly slejzat máničky, tak se místní dědkové vytratili z hospody a potom byl už jenom bigboš. Přijel Dyndaj a Matěj, to byli oba kluci z Blavy a s nima můj nejlepší kamarád z tý doby Martin Harníček a začínalo se odpoledne ve tři hodiny, Biny přebral nejnovější playback z RFE a pak byl už playback TPG, tím vždycky začínal koncert mimo Prahu - Erik Burdon, San Francisco night a ke konci toho zpíval Pavel Pešta a začalo to, okamžitě byl sál narvanej lidma a všichni šejkovali, dneska, když tohleto čtete, tak se vám to zdá normální /myslím ty tanečky, v tý době - nebo těsně před tím - ale byl nejprogresivnější tanec holanďan/. Končilo se někdy okolo 21 hodiny a zase do Ereny, tam ještě Pepík rozbalil španělku a těch 15 kiláků do zkušebny ještě něco zahrál a zazpíval. Moc se mi tyhle čaje v Hostivicích líbily.

Protože jsem se v tý době učil tím knihařem, tak jsem na každé koncert mimo Prahu jezdit nemohl, byly samozřejmě skoro většinou ve všední dny, a tak mi utek třeba koncert v Českéjce Budějovicích a nebo v Rokycanech, o tomhle koncertě se ale ledaco vyprávělo a dokonce o něm vyšel článek v listopadovém č. 7 POP music expresu a to by jsem Vám chtěl ocitovat:

"24 + 5 + 1968 - Chtěl bych vám, vážení čtenáři tohoto časopisu, vyličit alespoň z části, vystoupaní skupiny "PRIMITIVES" v městě Rokycany. Pokojně to městečko v západních Čechách, chystaje se na big beat z Prahy snad netušilo, co za divadlo se odehraje v jeho kulturním stánku, při vystoupení psychedelické skupiny. Již při jejím příjezdu ke kulturnímu středisku byla nálada povznesená, neboť houfy mladých lidí, tísnicích se před vchodem již brzy odpoledne, dávaly tušit velký zájem o zhlédnutí této skupiny. Proto přijelo i mnoho fans z blízké Plzně, kde skupina neměla možnost vystupovat, neboť ji předchází pověst pro pořadatele odpuzující. Je však také známo, že o skupinu je obrovský zájem, a že se nestalo, aby při vystoupeních bylo jen jediné místočko v sálech volné, což je zase pořadatelům sympatické z jiného hlediska. Také zde již hodinu před koncertem byl sál naplněn k prasknutí lidmi toužícími po dobré podívané, neboť z hudby, kterou Primitives group vypadají velice atraktivně na kterémkoli jevišti. Hudebníci jsou vesměs dlouhovlasí, barevně oblečení a pomalovaní symbolickými znaky na obličejích. Někdy

145

dokonce vystupují pomalovaní do půli těla. Kdo skupinu ovšem neviděl v akci, těžko si i z tohoto popisu může vystoupení představit. Na jevišti hoří bengálské ohně, které dodávají vystoupení až mystický ráz, různé zvukové efekty se ozývají mezi jednotlivými skladbami a hra barevných reflektorů, kterými většinou vládne manažer Evžen Fiala, dokresluje obraz, na jevištích v ČSSR málo viděný.

Tak to také vypadalo při koncertu TPG v Rokycanech až do první poloviny. Lidé již nesnášejí dále psychicky vše, čím na ně chlapci na jevišti působí. Začíná demolice, kterou málokdo zažil. Mladí lidé, ať jsou to dívky nebo hoši, hází vše, co je po ruce. Ve vteřině se před jevištěm nahromadila mohyla nábytku, většinou židlí. Skupina přerušuje vystoupení. Manažer vybíhá na podium a slibuje, že skupina přidá ještě tři skladby, jestliže okamžitě uklidí dílo, které vytvořili před podiem. Zrovna tak jak hromada vznikla, tak je okamžitě po ní a lidi ukázněně čekají na slíbený přídavek. TPG opět přicházejí a publikum je vítá tak, jak si to chlapci zaslouží. Lidé vnikají na jeviště, hladí a líbají hudebníky. Nepamatuji se, že bych v životě viděl podobný obraz."

To je teda část článku a vyličení atmosféry koncertu, na kterém jsem nebyl, později jsem viděl fotografie, na kterých byly hromady thonstek, dodnes o tom vypráví známá postava pražských hospod a vináren Luboš Totůšek, kterej snad tou dobou sloužil ještě s Otou Smotánem v Rokycanech na vojně. Další bezvadnej zájezd, a dokonce leteckej, byl do města na severu Moravy, hornické Ostravy, hrálo se ve sportovní hale na Černé louce 2x, a to dopoledne a večer, poprvé tam byly použity, pokud si vzpomínám, tři posmrtné masky, které vyrobila akademická sochařka, sestra firemana TPG Pišišvora. V prostředku každé masky, byl otvor a v něm zápalná směs a ta v nějakou předem určenou skladbu explodovala, obyčejně při Psychotic reaction! Tahleta maska před Ivanem Hajnišem se ztratila a zpěvák TPG - byl skoro nahatej, totiž ostravský holky ho svlíčky, to bylo něco pro něj. Na večerním koncertě byla návštěva přes 2 000 diváků. V té době se taky nechaly udělat placky s názvem skupiny a všude kam se přijelo, do Vansdorfu, Bíliny, Teplic, ožily a s velkým úspěchem prodávaly, byly asi ve třech barvách: žlutá, zelená a růžová. S Martinem H. jsem začal prodávat "Pop music a tyhlety placky jsem prodával i v pražských pasážích. Tohleto byly taky dobrý časy, a i když to bezprostředně s TPG nemá co dělat, chtěl bych se o tom aspoň pár slovy zmínit. Tou dobou už pražský máničky přestaly chodit na schody u Musea a přesídlily na zábradlí k bejvalý Maďarský kultuře, co byla na Můstku, teď ji zbourali a je tam místo toho pohyblivý eskalátor do metra. Na knedlíky s vomáčkou a na pivo se chodilo do Koruny a k Šupům. Přestal jsem s učením a každéj den jsem tam s lidma vyseďával, pokud zrovna byly nějaký peníze, tak se nás pár sebralo a večerním rychlíkem jsme si zajeli na občanky do Bratislavy. To se dala průvodčímu občanka a tím pádem on byl krytej před revizorem a jelo se, když to byl vůl, tak tě vyhodil v Kolině a dál se jelo dalším rychlíkem. V Blavě se chodilo na Korzo k Dunaji a k Národnímu divadlu si sednout na fontánu, spousta výbornejch lidí ze Slovenska a i z Moravy sem jezdila. Zamiloval jsem se tam do jedny cikánečky, co bydlela hned u Dunaje v cikánským ghetu, bylo to báječný, líтали jsme po lékárnách a vypisovali slovenský recepty. Přijela za mnou i do Prahy a zažila zde 21. srpen 1986. V Blavě jsem se seznámil s Žankem; se kterým se stýkám dodneška. V týhletý pasáži je třeba ještě napsat: na pivečko jsme chodili do Funusu, což byla podobná hospůdka jako pražskej Malvaz, a v noci na výbornou fazolovou polievku do Kryštalky, v té době byly bratislavský máničky posedlý čucháním toluenu s jiných tomu podobných svinstev. Časem tam

hráli i Primitivové, v hale, bydlelo se na Zlatých pískách. Strašně se mi líbila reklama, po městě týden před koncertem chodili kluci a nosili takový krabice, jen jim z toho koukala hlava, na tom bylo ze všech stran napsáno velkejma písmenama všechno, co se týkalo vystoupení TPG! Něco podobného potom po slovenském vzoru praktikoval výbor II. Beatového festivalu v Praze.

A to se již blíží prosinec 1968 a s ním i II. Beatový festival, skupina TPG prodělala před tou dobou spousty změn - konečná sestava je tedy: zpěv - Ivan Hajniš, bicí - Ludwig Šíma, sólová kytara Josef Janíček, basová kytara - Ivan Pešl. V repertoáru jsou Doors, Grateful Dead, Vanilla Fudge, Blues Magoos, Frank Zappa a další.

V Praze Záběhlicích vzniká nový club, jmenuje se Filmový club, je to takový podlouhlý dřevěný barák na okraji města. Vedoucí tohoto klubu je nějaký dobrý známý Františka, o kterém byla již jednou řeč. Tak se to najednou seběhlo, že kapela The Primitives group se stala klubovou kapelou tohoto pochybného klubu, proč pochybného baráček měl jen dvě místnosti, nalevo byl club s barem, místnost vymalovaná na černo a luminiscenční osvětlení, celou noc se tam jen chlastalo a nad barem byla vyrobená dřevěná palanda, kde se píchalo, pokud si vzpomínám, jiný program club neměl. To bylo tak Fantastický, že se nám to líbilo ze všeho nejvíc! Napravo teda byla další místnost a ta se stala zkušebnou TPG. Aparatura zůstávala pořád na místě, připravená pro další zkoušky, ale protože ten barák byl na periferii, museli jsme si rozdělit služby a hlídat, pamatuji se, že hlídat jsme chtěli pořád a rádi, protože nás to bavilo. Pepa si třeba celou noc hrál na sólovku, my jsme, když tam Pepa nebyl, poslouchali magneták a lákali jsme tam spousty holek. Zkoušky byly asi 4x do týdne. Když byla zima, tak se udělala nějaká noční výprava za palivem do nedaleké školy. Strašně prima bylo, když nás Ivan Pešl posílal pro pivo, pamatuji si třeba, když vysypal uhlák a řekl: "Hendrixí, prosím tě, dojdi pro 10°." Podobně vylil benzin z kanystru a potom si strašně pochvaloval, jak mu to pivo klouže do krku, byl v tom totiž benzin do Trabantu a ten se maže nějakým olejem, byla tam fakt velká sranda. S Martinem H. jsme nakoupili třeba celou krabici eskym, pět flašek hořčáku, vzali jsme si na Václaváku taxíka a jelo se do Záběhlic na zkušebnu, prachů bylo dost, protože jsme ty Pop musiky stříhali místo za tři kačky za 5 Kčs.

Evžen někde objevil jednoho bezvadného člověka, kterej pracoval na atomovém výzkumu v Řeži. Byl to taky chemik a tak se přišel předvést do Záběhlic. Eugen totiž používal na kouře jen obyčejnej dymogam a na ohně celuloidový pravítko. Přivedl teda Zdeňka, a ten tam něco začal sypat na ten stojatej popelník /od té doby jsme na každém koncertu měli o práci navíc a to shánět velký popelníky, vždycky byly tři/, přikoupily se i čtyři metry okapů a nový fireman TPG Zdeněk Hrabě rozsypl svoji velice hořlavou a barevnou zápalnou směs, Eugen na jedné straně s praporkem v ruce a Pišišvor /tak mu kluci začali říkat, protože se se vším neskutečně dlouho sral, ale na druhé straně všechno udělal perfektně/ z druhého konce jeviště, třeba při skladbě od Doors Light my fire Evžen zamával a oba zapálili své konce, oheň běžela doprostřed, různě barevně vybuchoval a v prostředku vybuchl do největšího a za ním Ivan Hajniš se zdvihnutýma rukama, v popelníkách hořel petrolej a požárníci byli připravený s hydrantama a různějma hasícíma potřebama za jevištěm dalo to vždycky hroznou práci je přesvědčit, že sál nebo divadlo nelehnu popelem. S tímhle Pišišvorem jsem se náramně skamarádil, fungoval potom taky u Plastic People a přátelíme se spolu pořád. Nechal si taky narůst dlouhý vlasy a vousy. Dobřej zážitek byl v roce 1968, šel na cvičení vojenský a nechtěl se dát ostříhat, tak dostal na vlasy sítku, a bylo, tenkrát šlo

spoustu věcí. Taky jsem s ním pořádal výlety na lodích po Vltavě a spousty bezvadnejch věcí. U kapely taky zavedl takovýto světlo co se používá na letištích, když je mlha, v podstatě vidíte všechno černobíle, a taky sehnal nevím kde spousty luminiscenčních žárovek, což je ještě dodnes velice těžko sehnatelná věc. Udělal teda spousty různejch zlepšováků.

Primitives měli za sebou v minulém roce velice úspěšnou premiéru v Music ef klubu - Feast fish, bylo to představení zasvěcené svátku ryb. Známe to bohužel jen z doslechu a proto nemůžu o tom nic určitého říci. Chystala se teda další premiéra. Ve zkušebně v Záběhlicích kluci zkoušeli na plný pecky a Eugen Fiala zatím vymyslel koncept velké premiéry. Přivedl tam dvě osoby, holku a kluka, ta holka se nám zdála hned od prvního

okamžiku bezvadná, zula si totiž boty a na chodidla si ve zkušebně navlékal rukavice, ten kluk se nám představil jako Martin a říkal, že je kunsthistorik, byli to manželé Jirousovi, chvilku s náma mluvili a pak nás pozvali k sobě domů na Balabenku podívat se na volavku, po jejich bytě se totiž normálně procházela živá volavka. Eugen se plácnul do čela a řekl památnou větu: "Už jsem na to já vůl přišel." A premiéra nového programu, která se opět měla konat v Music ef klubu, měla svůj název Bird feast - Ptačí slavnost. Od té doby Martin Jirous a Věrka Jirousová spolupracují na poli psychedelické hudby.

Hráli jsme někde na severu Čech, v Ústí anebo na Moravě prostě se k nám tam přifařila taková tlustá holka a přijela s náma do Prahy, asi týden pobývala v zkušebně a se všema se chtěla neustále vyspat, kluci si z ní dělali srandu a jednu před zkouškou rozvěsili její pešky Ludvíkovi na bicí. Ona ale vůbec nedbala, uklízela a vařila pro celý TPG. Podobně jako mořskou pannu si Eugen vymyslel ženu Ptačí, a na připravovanej Bird feast dal týhletý holce příležitost se udělat "slavnou". Kdo z vás zná Ef club, bude vědět, o co jde, ve foyer je vitrína tak 2x1 metr a půl hluboká, svítí do ní zářivka. Holku jsme svlékli do naha, pomazali nějakým lepidlem a posypali peřím, protože chlastala a aby se v tý výloze nenudila, vzala si tam sebou flašku Pražského výběru. Na začátku druhého vystoupení už byl na ptačí ženu pohled přímo hroznej, kdekdosi ji fotil. Byla hrozně důležitá, vožralá, a jak bylo ve vitrině horko, peří z ní slezlo, takže byla naprosto nahá. Druhej den vyšlo v několika novinách a dokonce v Literárních listech, to už ji ala sbalila kriminálka, protože byla celostátně hledaná. Výprava k Bird feastu byla strhující, po celém klubu bylo asi třičtvrtě metru peří, který jsme si nafasovali v drůbežářských závodech Xaverov, ve skladu v televizi jsem si vypůjčil hromady vycpaných orlů, sov a všech možnejch ptáků. Premiéra měla nevídanej úspěch. Na plakátech, který byly vydaný, stál nahý Ivan Hajniš a na přirození měl nasazený vlaštovčí hnízdo. Fotil to Honza Ságl a všechno to bylo připravovaný na Balabence, dokonce mi zbyla jedna fotografie, která se jmenuje Boj o poslední pivo, a budu ji publikovat. Pišišvor zkonstruoval takovej obří vysavač, co nasával to peří, uklízeli jsme ten svinčík celou noc zhulený fěrákama, vždycky jsme nafoukli velikánskej žok peřím a potom na dvoukoláku jsme to vozili na náplavku k Vltavě, po řece pluly velikánský sněhový hromady peří, a lidi, co jezdili ráno do práce, se museli asi velice divit!

Ještě bych se chtěl vrátit k tomu, jak se připravovaly playbacky a nahrávání v ZOO, různý všechny možný hlasy ptáků a tahleta nahrávka ještě dlouho potom provázela různý koncerty Primitives. O tom taky vyšel článek, zrovna si myslím od Jirouse, ve Výtvarný tvorbě nebo něčem podobným.

Jelo se na velkou šňůru po Moravě, asi 4 koncerty, začínalo se v Brně, vůbec si nevzpomínám na název, kde se to tam hrálo,

148

teď už ta hospoda bude asi zavřená anebo zbořená. Potom tam byl Přerov, Prostějov a tuším Olomouc. Na zájezdu jsem sice byl, ale nějak mi to všechno uniklo buď v alkoholickém oparu anebo tím, že je to tak strašně dávno. Vzpomínám si ale na pár historek v autobuse a to, že s náma jela Manoinka s Bilim, věčný beatový fans. Už v autobusu se začalo hrozně chlastat, byl to zase takovej šofér co nechtěl zastavovat každých 20 kilometrů na vychcání, a tak asi po třetím zastavení vůbec nereagoval na opakovaný prosby Ivana Pešla, toho teda napadlo vystrčit péro z autobusu ze dveří a dát si ho mezi ty dvě gummy, najednou začal ječet a ma jsme se mohli všichni taky pochcat, ale smíchy, on Pešl měl stejně na tohleto strašnou smůlu, vožral se v autobuse a vystčil hlavu z okýnka, že se mu chce blít, nějak si tam tu hlavu zašprajcoval a potom ji nemoh vytáhnout, opět velikánská sranda, s Ivanem to bylo dobrý - teď hraje někde v baru v NSR, naposledy jsem si sním dával pivo U kocoura na Malé straně asi před 4 roky, je to dobrej člověk a jeho brácha Karel taky. Ivan Hajniš měl zamluvený zadní sedadla v autobuse pro sebe, zarovnálo se to vždycky tak bednama, aby tam nebylo vidět. Ivan sebou vozil nějakou deku a skoro pořád tam vzadu vojížděl nějakou buchtu, tivžon byl z toho celej nešťastnej a jen kroutil hlavou. Pepa Janíček byl hrozně slušnej, vůbec nepil a pořád jen brnkal na kytaru - jo to velkej hudebník a pracovitej člověk, Ludvík Šíma pořád vyprávěl nějaký sprostý vtipy a byl taky na ženský, taky jich pár voprášil. Eugen byl taky na ženský a nejvíc na lesbičky, na nohavici nosil kroužek a na rukou prsten, je to zvláštní a ojedinelej člověk, žije už od roku 1968 ve Švédsku a dlouho jsem si s ním dopisoval, až nakonec i z toho sešlo, protože když nejsou lidi aspoň dvakrát do roka v osobním styku, všechno se podle mého názoru pokazí. Honza z Hradce podle nějakých zpráv taky emigroval a o ostatních rekvizitářích a technicích TPG nemám vůbec žádných zpráv.

Ještě jsem se chtěl zmínit o druhém beatovém festivalu v Praze v Lucerně, původně byli pozvaný takový osobnosti jako byl J. Lennon atd., přijela bezva kapela Nice a jedna avantgardní právě ze Švédska Cuby and the Blizards, výborný kluci, se kterejma jsme se skamarádili, hráli potom na beatovým sejšnu v Ef klubu, ten trval do 8 hodin ráno a nic podobného jsem od té doby v Česku nezažil, po big beatu jsme šli na pivo ke Kalendům, co jsou na druhé straně mostu. Při vystoupení Primitivů v Lucerně byla celá Lucerna auf, ohně, zadní projekce filmů, dodnes takovej jeden reklamní film má můj kamarád - ten film vyrobil Pragokonzert pro reklamu kapely v zahraničí, konkrétně v skandinávských zemích, kam měla kapela TPG co nevidět odjetí. Na filmu jsou záběry různých ptáků /orlů/ apod., šoty z koncertů, záběry na jednotlivé hudebníky, nejvíc dominuje Ivan Hajniš, a na strašně malé okamžiky se tam desetkrát za sebou objeví muž v beranici, jak míří puškou na něco nedefinovatelného, film je černobílý a trvá asi 7 minut. Další tam byl film, kterej Eugen vypůjčil někde v půjčovně filmů - populárně vědeckej a českejma kameramana natočenej o LSD, ten byl barevněj a správně hozenej, vize a tak pod., že se naprosto hodil do psychedelického programu vystoupení skupiny, úspěch byl veliký a ani nevadilo, že hned po nás hrál Emerson, kterej byl taky vynikající a při hraní píchal nože do svých varhan zn. Hammond, kluci se trochu báli konkurence, bylo to zbytečný. Nepřebil je ani Viktor Sodoma, kterej zpíval Husch a začal taky používat ohně na podiu.

Začínalo léto a Primitives se začínali připravovat na svoji velkou cestu, na svůj první velkej zahraniční kšeft, Švédsko. Režisér Forman natáčel v Praze film o kulturním životě a velký, svobodný demokratický volnosti, TPG tam měli vyhrazeno asi 8 minut,

149

natáčela se skladba Psychotic reaction, místo bylo vybraný pod rozestavěným Nuselákem, Eugen ta a totiž vedle v Sekaninový ulici bydlel a pořád chtěl, aby kluci stáli v tý díře, co teď jezděj vlaky metra. To nám nedovolili a točilo se na staveništi pod mostem. Všechno bylo hotový a musel se ještě natočit zvuk v Karlínském hudebním studiu, bylo to stanovaný na výborný datum, vzhledem k tomu, protože se aparatura vezla už 23. 8. 1968 do Švédska a ostatní se tam měli dopravit letadlem a ve studiu měli volno - 21. srpna.....

NIKDY SE UŽ NIC NENATOČILO????????? NIKDY SE DO ŠVÉDSKA NEJELO!!!! Bylo to v PRDELI, šíleně jsme všichni nadávali na Rusáky a na Švédy, protože ti nevydali na poslední chvílku pracovní povolení a v Praze byly tanky a na ulicích barikády, Národní museum prostřelený, z ulic zmizeli cedule atd. atd. a tak pod.

Poslední kšeft Primitives byl místo ve Stockholmu ve Velký Chuchli u Prahy a málem nebyl, zařizoval to můj kamarád, o kterém mluvím na začátku tohoto článku, Guido. Čekáme od odpoledne na odvoz beden, mělo se začít hrát v 18 hodin a pořád nic, telefonem se dozvídáme, že sál je nabitej k prasknutí a všichni čekaj na poslední koncert The Primitives group, vědělo se totiž, že Eugen i s Ivanem zůstanou ve Švédsku a tím pádem je to konec skupiny. Šílenej nával asistence velice hodný a demokratický policie. Nejní nákladák na aparát. V poslední chvíli sháníme nějakýho soukromníka a jedem směr Smíchov, na konečný tramvaje na Zličově stopuje nějaký šílenej vousatej mánička - Guido - pěnu u huby: "JEDETE, to, to, to je fantastický," koktá a má velikánskou radost, leze na korbu a v Chuchli vybíhají vlasatý kluci a holky a nosej bedny, rychle se to zapojí a pak to začíná. Senzace, lidi nechtěj kluky pustit z podia, je to poslední koncert a tancovačka TPG -

červen 1985

Hendrix

150

L O U I S - F E R D I N A N D C É L I N E

Dva rozhovory uskutečněné krátce před autorovou smrtí.
(Přeloženo z francouzského týdeníku Arts, č.830 a 832, r. 1961)

1.
Poslední sbohem svému mládí
(rozhovor a Claude Bonnefoyem)

Prvního července 1961 L. F. Céline diskrétně zemřel. Jeho nepřátelé kolem něj vytvořili spiknutí ticha a mlčení. Chtěl je překvapit a zmizel bez hluku.

Ale tím, že zemřel, jsme nuceni znovu jej objevovat. Nikdo nebyl tak obdivován a tak nenáviděn, nikdo nebyl tak napodobován a tak odstrkován. Současní francouzští i američtí spisovatelé mu vděčí za mnohé. Ukázal jim, že dobrodružství je každodenní, že hrdinské činy jsou možné všude, že jediným materiálem knihy je život a že jazyk se tomu musí přizpůsobit.

"Cestou do hlubin noci" rozboural tradiční spisovatelská pravidla. Nevyprávěl, ale křičel, jeho křik však byl zpěvný a okouzující. Některé lidi vystrašil. Pro jiné byl něčím větším než zjevením. Léon Daudet a Lucien Descaves pro něj hlasovali při udílení Goncourtovy ceny. Pochopitelně ji nedostal.

Céline je mrtev. Zapomeneme na jeho výstřednosti, nenávist a blouznění. Chceme vzpomínat jen na spisovatele, který byl a stále je velkým autorem.

Poznání člověka nám samozřejmě pomůže pochopit jeho dílo. Jak se Céline stal Célinem? Jaké měl mládí? Na to se ho ptal náš spolupracovník Claude Bonnefoy během setkání, které se uskutečnilo několik týdnů před spisovatelovou smrtí.

C. B. Byli jsme u něj v Meudonu. Pustil ven psy a kočku. S námi zůstal jen papoušek. Céline seděl v křesle zády k pracovnímu stolu, zahalen v domácím obleku. Mluvil. Byl unaven, nemocen a vyčerpan mnoha lety exilu a bídy. Ale když mluvil, byl přítomný, silný a neúnavný. Často se zastavil u jedné myšlenky nebo slova, znovu je probíral, opakoval až do omrzení jako kůň, který přešlapuje před startem. Potom doslova odlétal, jeho myšlenky vyskakovaly, jeho věty byly jak šípy a on se stával lyrickým, byl to opět ten velký Céline. Ale jestliže vedl monolog, bylo to také proto, aby unikl otázkám.

LFC. Co chcete znát?... Mé mládí? Ale to nikoho nezajímá... To nemá žádný význam. Není to nic, mé mládí, to už neexistuje... Udělal byste líp, kdybyste se zeptal jiných... Měli by radost, že můžou mluvit o sobě... Mají kariéru, kterou musí dělat, věří tomu... Akademie dnes nemají rádi... A potom, je smutné, to moje mládí... Vaši čtenáři, ti chtějí veselé věci, svět je i tak dost ošklivý... Takže si vymýšlejte, nebudu to já, komu budete protiřečit...

C. B. A už mluvil o něčem jiném, o literatuře. Už zapomněl na to dítě, na mladého muže, kterým býval. Zapomněl na Louise Destouchese. Teď byl Louis-Ferdinand Céline, spisovatel. A přece spisovatele nesnášel. Psát, už jen to slovo ho dokázalo rozčítit. Pořád se k tomu vracel.

LFC. Psát?... Co to znamená?... nahání mi to husí kůži!... To je dobře napsané... on píše dobře... ona píše dobře... podívejte se, jak je to ušité, jak je to okouzující!... Nesnáším to... dělají věty, to je lehké... Tvorba, ta opravdová, vyžaduje, vyžaduje velkou intelektuální koncentraci, nepřírozenou, nenormální koncentraci... Mluvím o tom jazykem lékařů... Je to skoro sebevražda. Když je někdo neschopný, dá se na šarlatánství... Všichni zůstávají přilepeni k Bordeauxovi, k Bougetovi

Céline

Každý mi říká: "Přečtete si tohle." Mrknu se na to... noa... je to ploché, mdlé, není to dodělané... zasraný realismus... Ti literáti mají méně stylu než úředník z prefektury, než hlídač z lycea, od kterých se poraduje, aby se vyjadřovali jasně... Svět literatury, to je cirkus. Ať žijou koníci ze dřeva!... Ach, kdyby mi někdo byl řekl, že píšu, když jsem byl mladý!... Jaká sranda...

C. B. Neměl jste tedy literární sklony?

LPC. Ach, ne... to především: ne!... Nemyslel jsem na to... Moje sklony vedly k medicíně... Když jsem byl úplně malý, snil jsem o tom, být lékařem, léčit lidi... Vidíte. Myslím, že asi tak od pěti let, je to tak... Tak dávno, co si jen vzpomenu... Ale byl to úplně bláznivý sen... sen, který jsem stále převracel v hlavě, úplně sám. Byl jsem příliš chudý na to, abych se mohl pustit do hlubšího studia... Když jsem to řekl rodičům, říkali: "Chudáčku malý, nevíš, co mluvíš."... Mít takovou fantazii, chtít uniknout ze svého prostředí, to byla tehdy skoro zvrhlost... Kolem

mě si nikdo nemyslel, že by bylo možno prostředí změnit... Ten, kdo ho změnit chtěl, byl považován za dobrodruha. Naštěstí, říkali si lidé, nad ním bdí spravedlnost. Moji rodiče byli chudí. Otec byl výpravčím zásilek v Phoenixu za sto franků měsíčně, matka opravovala krajky... Narodil jsem se v Courbevoie... Ale brzy jsme bydleli v pasáži Choiseul. Žili jsme pod sklem. Svítalo se plynem. Pasáž, to bylo opravdové plynové zákoutí...

- C. B. Vzpomeneme si na "Smrt na úvěr". Celině nevynalézal. Transponoval. Našemu ubohému a příliš těsnému světu dodal epických rozměrů. Průchod Choiseul, kde bydlel, to je průchod Beresinas z této knihy, "mezi burzou a bulváry", s "plynem, který syčel už od čtyř hodin odpoledne svými 320 hořáky, a který páchl tak silně, že se některým dámám v tomto zatuhlém vzduchu už kolem sedmé hodiny dělalo špatně...(a k tomu stále silnější zápach psí moči". V pasáži měla jeho matka malý obchůdek s krajkami, stejně jako v románu.
- LPC. Obchod měl dvě výlohy. Ale v jedné nebylo nic. Nebyla nikdy osvětlená. Neměli jsme dost peněz na to, abychom v ní mohli svítit... Malý obchod... Ve skutečnosti jsme byli dělníci. Proletariát byl v té době ubohý, hlavně když si chtěl uchovat důstojnost, jak se v té době často stávalo... Špatně se jedlo, velmi špatně... Když jsem byl úplně malý, pomáhal jsem matce, pracoval jsem... Nosil jsem balíčky... Dělal jsem to, co bylo třeba... Bylo to tak. Nikdo se mě neptal, na můj názor... Když jsem protestoval, přišly nadávky: "zatracený smrade", facky, kopance do zadku... Tak jsem dostával lekce z morálky. Z jednoduché morálky. Každá věc na svém místě... Říkali mi, abych ctil zákazníky, všechno, co bylo nad námi, že mám kliku, že zákazníky máme, že nám přináší obživu... Byl to absolutní konformismus... V proletariátu byly dvě kategorie lidí - darebáci, plešatci, černé ovce, tvrdé hlavy, které by, naštěstí, skončily na popravišti... a ti druzí, pracující, kteří důstojně chřípali, aniž by co říkali... Pak tam byla ještě jiná rasa, kterou jsme respektovali, to byli bohatí lidé, kteří odjížděli na prázdniny pryč...

C. B. A vy jste se nebouřil?

- LPC. Nebyl jsem jistý, přesvědčený, ale poslouchal jsem... Nemohl jsem nic jiného dělat... Věděl jsem, že to není spravedlivé... Bylo to vyčerpávající, takový život. Psí život... S matkou jsme chodili prodávat zboží až na předměstí.

152

Céline

C. B. Nesnil jste o změně podmínek?

- LPC. Ano... To jsem vám už řekl... Byl jsem blázen... Chtěl jsem se stát lékařem! Lékař, to byl pro mě pán... Moje matka, ta chtěla, abych se stal nákupčím v nějakém velkém obchodě: nádherná představa! Nemohl jsem studovat. Hned po vysvědčení jsem musel začít vydělávat. Dělal jsem dvanáct různých zaměstnání, všechny ubohé! Byl jsem zaměstnaný v obchodě s bižuterií, poslíčkem v Nice. V Paříži jsem postrkoval ruční vozíky... Byl jsem obchodním zástupcem, místním zástupcem v obchodě s cihlami... Dokonce i sekretářem v časopise vynálezců "Euréka". Dělal jsem mučedníka u pěkné řádky lidí... Učedníkům, těm se neplatilo... Dokonce mi naznačovali, že se často od učedníka chtělo, aby sám platil za to, že se učí řemeslo... Takže stěžovat jsem si nemohl. Lezl jsem do pater, vláčel jsem se s nástroji, Vyzvedával jsem dělníky z bistra odnaproti. Ale za šest měsíců mě vyhodili. Vzali jiného, opět zadarmo... Když je člověk drcen materiálními starostmi, nemá na vybranou. Musí dělat vše, co ostatní dělat nechtějí. I když se z toho člověk dostane, stejně dělá boháčům legrační figurku. Můj život!... Když si pomyslím, že v mém věku musím pracovat, abych si vydělal na živobytí. V 66-ti letech jsem nepoznal chvíli oddechu... Život byl vždy těžký... Dokud je člověk mladý, dá se to snést. Člověk by udělal cokoli... Hlavně jsem pracoval v bižuterií... Dávali mi dělat dočista všechno... Čistit stříbro, sledovat ruce zákazníků... Chodit se psy!... Hlavně jsem dělal nákupy... Doprovázel jsem zástupce... Já jsem nosil kufřík obchodního cestujícího, ohromnou bednu, do které se dávaly olověné modely jehlic do kravat. Byly příšerné, ty jehlice, velmi složité, alegorické, symbolické... To byla móda... Hodně jsme chodili... Z náměstí

Republiky na Avenue de l'Opera, od Odeonu k Seině, udělali jsme všechny obchody s bižuterií... Moc jsme toho neprodali. Večer to končovalo na schodech de l'Ambigu... Tam se scházeli všichni z branže... Celí otrhaní... Mluvili o obchodu, vyměňovali si tipy... Ale v červenci v těch vedrech a s tím vším, to nebylo příjemné... Bedna byla moc těžká...

C. B. Které z vašich zaměstnání bylo nejhorší?

LPC. Nejhorší?... Nikdy jsem nevěděl, co je nebo není hrozné. Nikdy jsem se po tom neptal... Byla práce, musel jsem ji udělat... To je všechno. Dnes se samozřejmě o kluky starají, rozmazlují je, ptají se jich: Nejsi moc unavený, miláčku?

Bavil se a napodoboval intonaci matky, která hýčká své dítě. Pak se mu najednou vybavila ošklivá vzpomínka. Byla to obsese ze Smrti na úvěr a ještě dnes o ní mluvil s hrůzou. - C. B.

LPC. To nejpříšernější, to strašné, to byly boty... Boty s úzkou špičkou, často navíc ještě malé. Při chůzi to bylo mučení... Chodíval jsem hodně, nic jiného jsem nedělal. Když jsem šel z ulice Royale na Etoile, byl jsem tam stejně rychle jako metro. Měl jsem dodávky pro celý Meudon... Měl jsem nohy na padrtě...

C. B. Jak jste vystudoval medicínu?

LPC. Šprtal jsem úplně sám. Jsem dítě obecné školy. Měl jsem opravdové zaujetí pro kulturu. Chtěl jsem vše vědět. A pak tu šílenou vůli stát se lékařem jsem měl pořád, abych se dostal z těchto ubohých podmínek... Pořád jsem měl u sebe malé příručky. Hltal jsem je, kdy jsem mohl - přes den v pauze, večer... Takhle jsem se naučil latinu, řečtinu, matematiku,

153

Céline

literaturu. Nakonec jsem maturitu udělal v roce 1912, v osmnácti letech, téhož roku jsem narukoval ke 12. pluku obrněné divize.

C. B. Nemáte z tohoto života jiné vzpomínky, než jen tu nekonečnou dřinu, ten neustálý shon za hladovou mzdou?

LPC. Můžu vám povídat o zvycích té doby, o našich rozptýleních! Ó! nebylo jich pro nás mnoho, těch rozptýlení... Heleďte, vzpomínám si na jeden detail. Ráno bývaly za vraty ženy, které prodávaly bílou kávu úředníkům... To bylo kolem roku 1900. Dost rychle to vymizelo. 1900. Vzpomínám si na Výstavu. Měl jsem strýce, který hlasitě vychvaloval své zboží. Na břehu řeky byly pavilony všech národů. Monumentální brána na náměstí Concorde na mě velmi zapůsobila... Co mě nejvíc praštilo do očí? Čokoláda! Nikdy jsem jí tolik neviděl. Vystavovali ji na velkých zinkových plechách. Byl jsem ohromen, fascinován!... Okouzlo mě to ještě víc než pohyblivé chodníky. 1912 jsem byl vojákem u kavalerie. Byl jsem v Rambouillet. Byl jsem hezky poslušný voják. Dělal jsem, co mi řekli. Na to jsem byl dost zvyklý už od dřívějšíka... Musel jsem se naučit jezdit na koni. Do té doby jsem se nikdy ke koním nepřiblížil. Ze začátku to bylo hrozné, pořád jsem padal... Bylo to tvrdé, skoro tvrdší než dánská vězení, a ta přitom nebyla žádný med, pěkný svrab... Museli jsme se starat o 45 koní. Je to hrozné, kolik to vyžaduje práce, takoví koně... Nakonec jsem se všechno naučil. Skončil jsem, jako četař, 14. července jsme měli přehlídku v Longchamp Lidé lezli i na stromy, aby tu podívanou viděli. Také nás posílali do stávek. Pamatuji se na jeden 1. máj, kdy jsme se v ulici Pyramides octli tváří v tvář vzbouřeným dělníkům, kteří na nás házeli kamení. Bylo jich málo, asi čtyřicet. Nehrozilo nebezpečí, že by se dvanáctý jízdní, stvořený ze samých bretaňských rolníků, nějak sbratřoval s dělníky. Proto nás takhle povolávali... Co bylo udivující, byl souhlas lidí s tím, vést život prasete. I prostý lid často považoval revolucionáře za darebáky. Já sám jsem v té době nevěřil, že by tito lidé mohli něčeho dosáhnout. Nikdo si nic neuvědomoval.

Všichni poslouchali rozkazy, byla disciplína. Nikdo se na nic neptal. (Když se někdo ptá, je už vše vyřešeno.)

To válka mi dala pocit revolty. Vyšli jsme hned, 14. července. Byli jsme na hranicích ještě před Němci. To v našich ubikacích na Mouse jsem viděl proslulou vyhlášku "La mobilisation n'est pas la guerre" (Mobilizace není válka). Na válku, na tu jsem nebyl připraven. Dokonce jsem začal tím, že jsem rodičům poslal telegram, abych jim sdělil, do jakých končin odjíždíme. Dozvěděl jsem se to tajně. Neuvědomil jsem si to... Bylo to vojenské tajemství!

V říjnu 1914 jsem byl ve východních Flandrech zraněn... Byl jsem zasažen do hlavy a do paže. Několikrát mi paži otvírali. Ještě teď mě bolí. Jsem 75% invalida. I ucho mě stále ještě bolí. Teď už jsem si zvykl...

Tu tam se mi rozsvítilo. Řekl jsem si "Tak už to dál nejde" Nebyl jsem sám, kdo si to myslel... V takových případech i ti největší volové pochopí, že s nimi orají. Byli to kramáři, kdo podrýval morálku a otevřel oči i největším hlupákům. Bylo to jasné. Kdo nešel do války, bohatl, A my jsme byli pořád kořeni.

C. B. Když jste se vyléčil ze zranění, vrátil jste se do obyčejného světa?

154

Céline

O lékaři, který léčí bláznů, o tom si lidé myslí, že je sám tak trochu blázen... Byl bych zadobře s prokurátorem, s policisty, se všemi takovými. Dali by mi pokoj... Práce by se mi líbila. Svět takového útočiště, to působí jako izolační vrstva. Je to bezvadné. Je to skvělé, být lékařem bláznů. Jste potřebný, nepostradatelný! Zatímco literatura... knihy... Vidíte, kam to vede!

x x x

2.

"Ten, kdo mluví o budoucnosti, je ničema. V životě jde o přítomnost. Kdo se dovolává svých potomků, mluví do větru*"

(rozhovor s André Parinaudem)

A. P. Má ve vašich románech důležité místo láska?

LFC. Nemá. Když je člověk spisovatel, tak musí mít ostych.

A. P. A přátelství?

LFC. Ani o něm se v nich nemluví.

A. P. Domníváte se tedy, že není třeba mluvit především o citech?

LFC. Je třeba mluvit o práci. Jen o ní, a to ještě s velkou diskrétností. Mluví se o ní s příliš velkou publicitou. Jsme všichni objekty a manekýny publicity. Je to hnusné. Bylo by potřeba udělat léčebnou kúru všeobecné skromnosti. V literatuře, stejně jako ve všem ostatním, jsme zaneseni publicitou. Je to opravdu odporné. A přitom jde jen o to, udělat svou práci a mlčet. To je všechno. Čtenář si to uvědomuje nebo neuvědomuje, čte to nebo nečte. A přitom je to on, koho se to týká. Autor, ten má zmizet.

A. P. Píšete pro radost ze psaní?

LFC. Vůbec ne. Vůbec. Kdybych měl peníze, nikdy bych nepsal. První zásada.

A. P. Ale - druhá zásada - kdybyste měl dost peněz, nepsal byste aspoň jen tak pro sebe?

LFC. Ani nápad. Odpočinul bych si. Psal byste ještě, kdyby vám bylo 67 let? Štoural byste se v tom ještě v 67 letech? Co myslíte!? Vykašlal byste se na to! Budete

mít důchod. Je to stejně hloupé, jako být chlípny nebo třeba milovník schůzí. To všechno je směšné. Je to exhibicionismus, šarlatánství...

A. P. Žádná z vašich knih nebyla napsána s jiným úmyslem, než jen mít radost z vydělaných peněz?

LFC. Žádná. Říkám to upřímně. Pro to, abych vydělal peníze, já sám nezmůžu nic. Umím roztáčet ruletu, ale říkat, že to mám rád, to ne! Stává se přece, že člověk potká matematika, který matematiku nemá rád, nebo ne?

A. P. A přece už je to dvacet let, co tvrdíte, že nerad píšete!

LFC. Nutí mě k tomu okolnosti. Dlužím šest miliónů svému nakladateli. To je celá historie. Je jednoduchá a pokaždé, když vydám knihu, stojí mě to peníze.

A. P. Nepíšete ani z lásky ani z nenávisti?

LFC. Ach, naprosto ne! Pokud tyto city pociťuji, týká se to mne, a lidí.

155

Céline

LFC. Byl jsem na odchodu do výslužby. Nebylo už možné poslat mě zpátky na frontu. Tak mě poslali do Kamerunu, abych dohlížel na kakaové plantáže. Bylo to v tropickém pralese... Teď už si to nikdo nedovede představit... Afrika je od nás kousek, jezdí se tam na víkend, prales se ukazuje turistům... V té době tam turisté nebyli. Nebylo nic než slaměné chýše a bída pro domorodce i pro nás... Nic k žrádlu, jen trocha manioku. V místě, kde jsem byl, tam je půda neobdělávatelná... Tak jsem tedy žil v chýších, naučil jsem se stavět domy z palmových listů, sjížděl jsem řeky na černošských lodích... Staral jsem se o sklizeň kakaových bobů. Jeden seržant koloniální armády mi poradil, jak se to dělá. Měli jsme 60 pytlů vysušené dužiny po třech týdnech sklizně a příprav. Potom se úroda odvážela do Doualy. Dávali jsme ji do velké pirogy. Piroga, to byl velký, vydlabaný a opracovaný strom. Sedl jsem si dozadu a manévroval jsem. Veslaři neustále zpívali. Mohli pracovat jen za zpěvu, (A Céline zazpíval jejich píseň, aby si je lépe vybavil.) Bylo jich patnáct. Po jednom dnu bídné plavby na té malé řece plné hrochů a krokodýlů, ti nijak neotravovali, ti hroši a krokodýli... jsme přijížděli do vojenské stanice... Tam se zboží přemísťovalo do lodi s plochým dnem. Stejná loď přivážela potraviny a pernod pro seržanta... V této stanici bylo osm lidí. Měli dohlížet na oblast větší než Bretaña. Naštěstí se tam nikdy nic nepříhodilo.

Vrátil se do Francie, byl zproštěn vojenské služby, navrácen civilnímu životu. Musel si znovu vydělávat na živobytí. Stále snil o medicíně. Šel na to od lesa - tím, že začal dělat osvětové přednášky. - C. B.

LFC. Byl jsem přijat na Rockefellerovu nadaci. V kamionu jsme projížděli celé Bretaña. S námi byl kanadský Bretonec, vláčel s sebou svou ženu a pět dětí. Přednášeli jsme ve školách o TBC. Dělalí jsme tak 5-6 přednášek denně. Zemědělci, se kterými jsme mluvili, znali většinou jen nářečí a ne vždy rozuměli našemu vysvětlování... Poslušně poslouchali, nic neříkali... Dívali se hlavně na filmy... Viděli mouchy v mléce... Každých pět minut se rozbila promítačka. To nevadilo... Opravilo se to... Znovu jsem se dal do studia. Pořád úplně sám. Udělal jsem druhou maturitu. Pak jsem co zapsal do P. S. N. Ale nikdy bych nemohl dostudovat medicínu, kdybych se neoženil. Dostal jsem se do lékařské rodiny. V Rennes. Vzal jsem si dceru jednoho ředitele... Pak jsem medicínu studoval v normálních, podmínkách, v klidu... K této době už není co dodat...

To v Clichy napsal Cestu do hlubin noci, to v Clichy se stal L. F. Célinem (Céline je křestní jméno jeho matky). Proč se stal spisovatelem? - C.B.

LPC. Měl jsem se radši stát psychiatrem...! Proč? Ne pro vloh... Nikdy jsem na to nepomyslel. Ale znal jsem Eugena Dabita. Měl právě velký úspěch s "Hotel du Nord". Pomyslel jsem si: To bych taky dokázal. Pomohlo by mi to zaplatit

čtvrtletní splátku. Tak jsem se do toho pustil, důkladně hledaje jazyk, styl zatížený emocí... přímý styl... Mám hrůzu z vět... z hezky upletené řeči... z malých jednoduchých vynálezů... Je velmi těžké soustředit se... Hlava, to je sval... Musí se pořád trénovat... Ta kniha způsobila rozruch. To mi překáželo v tom, dělat medicínu... Lituji toho, medicína, k té jsem byl předurčen. Nikdy jsem neměl psát... Moje přání bylo, stát se psychiatrem. To by mělo větší cenu, léčil bych bláznů v jejich útočišti. Lidé by si mě vážili. Taky by se mě báli...

156

Céline

A. P. Ale vaši současníci vás zajímají...

LFC. Ach, vůbec ne! Kdysi jsem se o ně zajímal, když jsem jim chtěl zabránit v tom, aby šli do války. Opravdovou válku nevedli, ale vrátili se pokryti slávou. Pak mě strčili do vězení. Neměl jsem se o ně starat. Měl jsem se starat jen o sebe.

A. P. Přesto ve vašich posledních knihách určité city prozařují...

LFC. Spisovatel Může nechat prozařovat cokoli. To není těžké.

A. P. Chcete říci, že ve vašich posledních knihách není nic intimního z vás?

LFC. Ne, intimního tam není nic. Je tu snad jen jedna věc - to, že nedovedu vychutnávat život. Nežiju. Neexistuju. Mám tedy možná převahu nad druhými, kteří jsou zkažení, protože pořád život vychutnávají. Vychutnávat život, to je chlastat, žrát, krkat, šoustat - spousta věcí, které dělají z lidiček nicky. Já prostě nejsem ten, kdo se baví. Takže je to v pořádku, Umím ochutnávat, ale, jak říkal jeden Říman, zhýralost, to není vejít do bordelu, zhýralost, to je nikdy z něj nevyjít. Já jsem do bordelu chodil celý život, ale také jsem z nich hned vypadal. Nepiju. Nerad žeru. Všechno mě to nudí. Mám na to nárok? Mám jen jednu touhu: spát a mít pokoj, což se neděje.

A. P. Kterým autorům přisuzujete opravdový spisovatelský talent?

LFC. Do války byli, myslím, tři spisovatelé: Morand, Ramuz, Barbusse. Měli cit. Byli pro to stvoření. Ale ostatní pro to stvoření nejsou. Bože, jsou to všechno podvodníci} a ti jsou dnes pány. A jestli si kritika nedá pozor, budou knihy zničeny šarlatánstvím. Ale to už se stalo a i kritici jsou šarlatáni.

A. P. Vypadáte jako byste nepatřil do tohoto světa, a přitom jste býval jedním z nejvášnivějších mužů našeho století...

LPC. Jo, ale už jím nejsem. Příliš mě nasrali. To stačí. Byl jsem politováníhodný, ale už nejsem. Teď jsem lhostejný. Lidi mě nudí.

A. P. Považujete se za zahořklého člověka?

LFC. Naprosto ne.

A. P. Za filosofa? Za pohrdavého člověka?

LFC. Ale ne j vůbec ne. To všechno jsou slova a těch je plná encyklopedie. Ne, to všechno je na hovno, Umím roztáčet ruletu. Ti druzí to neumí.

A. P. Považujete se stále za jednoho z největších spisovatelů?

LFC. Ach bože, ne. Nerad házím adjektivy. Člověk musí nejdřív chcičpnout, teprve pak je klasifikován. Je třeba být nejdřív mrtev.

A. P. Jste přesvědčen o tom, že budoucnost vás ospravedlní?

LFC. Ne, o tom nejsem vůbec přesvědčen! To ne! A navíc - třeba už nebude ani žádné Francie?... Možná, že to budou Číňané nebo Barbaři, kdo bude hodnotit, a nebudou si

z mé pitomé literatury nic dělat ani z mého neurčitého stylu, ani z mých tří teček... Skončil jsem, neboť hovoříme o literatuře. Skončil jsem. Ve "Smrti na úvěr" jsem řekl vše - a moc toho nebyla.

A.P. Nenávidíte Život?

LFC. No, nemůžu říct, že ho miluju, to ne. Snáším ho, protože žiju a protože mám povinnosti. Jinak jsem samozřejmě spíš pesimistické školy.

A. P. Je na zemi nějaký muž, který by měl vaši úctu?

157

Céline

LFC. Moji úctu - - mne se nikdo na mou úctu přece neptá. Jakým právem bych dával vysvědčení o úctě nebo neúctě? Co to znamená? Vůbec nic. Vědecky to znamená nulu. Proč bych dával vysvědčení o dobrém chování? To se mě vůbec netýká...

A. P. Jste zoufalý?

LFC. Ale to vůbec ne. Co to máte pořád s tím zoufalstvím? Te bych musel v něco doufat, a já nedoufám v nic. Doufám, že chcípnu s co nejmenší bolestí. Jako každý. To je všechno. Jen tak klidně chcípnout. Pokud možno infarkt, nebo to skončit sám. To by bylo ještě jednodušší. Budoucnost bude čím dál tvrdší. Pracuji teď s mnohem většími obtížemi než před rokem a za rok to bude ještě horší než teď. A to je všechno

x x x x

Fragmenty obou těchto rozhovorů použil Petr Pujman ve své recenzi Célinova románu "Nord", která byla uveřejněna ve Světové literatuře č. 2, ročník 1962. Je to snad jediná obsažnější informace o životě a díle L. F. Céline, která byla u nás od r.1948 publikována. Alespoň jsme zatím žádnou jinou v oficiálních pramenech nenašli.

x x x x x x

VOKNO - časopis s nejdlejší podzemní tradicí!!
- dosud vyšlo 11 čísel!!

V posledním čísle najdete mimo jiné:

- Dr. Sax von Drak: Je třeba si zvykat /článek o kapele Národní třída/
- Magor a Horna Pigment kontra Santa Klaus /polemika/
- a další zajímavosti...

Vokno - "časopis pro druhou a jinou kulturu"!

158

články a úvahy články a úvahy články a úvahy články a úvahy

REŽIM ZA VŠECHNY PRACHY

Teď jsem se vrátil z hospody. Když přišla řeč na politiku, zrovna Írán - Irák, padla ta slova: špinavá židovina. Než jsem odešel, stačil jsem jim říct: kdybych sem

přivedl pár svých židovských přátel, mohli byste jim líbat boty. Začali se bránit: to není tak myšleno, to je takový slovo.

Kdo se to slovo vzalo? O existenci antisemitismu vím od doby, kdy jsem na rozum bral. Prvně jsem se s ním setkal přímo - a to na s antisemitismem nenávisným, ale s antisemitismem, za jehož mlčenlivé podpory mohli nacisté vyhladit 6 miliónů Židů - když jsem mluvil s lidmi, kteří údajně nesouhlasili a nacismem, ale říkali: za nich byl pořádek. A kdo proti nim nebojoval, kdo se do ničeho nepletl, tomu se nic nestalo. Na to jsem se vždycky zeptal: A co Židi? Nojo Židi, řekli, to bylo něco jiného.

V roce 1960 byly v Humpolci oslavy 100. výročí narození Gustava Mahlera. Byl jsem tehdy členem místního fotokroužku při ZK místních průmyslových podniků. Předseda kroužku se ptal: Mahler? To byl nějaký žid, ne?

Vylekalo mne to. Asi proto, že jsem vyrostl ve výjimečně árijské rodině. I když jsem se v dětství se Židy nemohl setkat přímo - z humpolecké židovské obce válku skoro nikdo nepřežil - znal jsem je z vyprávění své matky. Její nejlepší kamarádky z dětství byly holky Borgesovy. Zahynuly v koncentráku. Starej Borges seděl na penězích a nestačily včas emigrovat.

Můj rodný domek /je-li rodným domkem v moderních dobách místo, kam dítě přinesou z porodnice/ byla někdejší židovská hospoda. V dětství jsme si tam ve sklepě prohlíželi železný kruh, za který uvazovali dobytče při košer porážce.

O tom mi matka vyprávěla: jak jako děti /matka nebyla horlivá křesťanka, neříkala křesťanské děti/ chodily do nádob chytat krev z košer porážky. To se mi líbilo. Jak je možné dodržet rituál a nebránit druhému, který ten rituál nedrží nebo nechápe, aby z něho měl užitek. Pro dnešní svět symbióza nepředstavitelná. Známe ji z českých židovských autorů... ale chci mluvit jen o tom, co jsem alespoň zaslechl sám.

Když si vybavím humpolecké židovské město, kde mi genius loci vtisknul snášenlivost, vidím i proluku před ním, z níž udělali v 60. letech é náměstíčko". Je tam pomník obětí z 1. světové války přenesený z hlavního humpoleckého náměstí, protože tam někomu překážel. Ale i kdyby tam byl pomník obětí 2. světové války, marně byste tam hledali jména Židů. Na to mne upozornil před několika lety J. V sebezapadlejších obcích /jediná výjimka, kterou znám, je Stará Říše, kde teď žiju/ nejsou na pomnicích lidí, zahynuvších za 2. světové války, jména Židů.

V Pinkasové synagóze v Praze, kde moje matka byla hledat jména sester Borgesových, se jména [?]orých židů vyškrabávají ze seznamu obětí. 1/

Tohleto všechno vím dlouhá léta. Ala většinu dosavadního života se mi dařilo žít mezi spřízněnými dušemi, nebo alespoň v zaměstnáních, kde jsem nepřišel do styku s takzvanou solí země. Teď jsem mezi nimi a trnu hrůzou. Bývalý formán, člověk přes šedesát,

159

ať se cokoli děje ve světě, který k němu doléhá filtrem televize, jediné vlastní, co k tomu umí dodat, vlastní, protože mu to v televizi přímo neříkají: žid; židovina; špinavá židovina; všechny nás koupí žid.

Jsem si jist, že mocní tohoto světa, podobní mocným tohoto státu, tutu mentalitu znají. Že ji podporují, že ji vytvářejí. Protože pak jim projde jakékoliv svinstvo. T zkažená, chlorem zapáchající sůl země si při tom jenom povzdechne a řekne: je za tím žid.

AVERS

Když jsem seděl poprvé - v roce 1973 - bylo to z výtržnictví a paragraf 198 trestního zákona - hanobení národa, rasy a přesvědčení. Hanobil jsem se svými přáteli "ruský národ a příslušníky komunistické strany". Zvláštní je, že tento paragraf je prakticky používán jenom v podobných případech. Za necelé 4 roky, které jsem odseděl, jsem se nesešel a nikým, kdo by byl odsouzen za výroky o smradlavých židech či o židovině vůbec.

Snad nejdokonalejší jsou v našem trestním zákoně paragrafy 260 a 261, o propagaci fašismu a sympatiích k fašismu. Žádný slušný člověk přece nemůže s fašismem souhlasit. Každý ví, co sebou fašismus nese. Kdyby nic jiného, tak vyvražďování Židů...

Ty paragrafy vypadají takto: § 260, odst. 1/: Kdo podporuje nebo propaguje fašismus nebo jiné podobné hnutí, které směřuje k utlačení práv a svobod pracujícího lidu, nebo které hlásá národnostní, rasovou nebo náboženskou zášť, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let, § 260, odst.2/: Odnětím svobody na tři léta až 8 let bude pachatel potrestán, a/ spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 tiskem, filmem,

rozhlasem, televizí nebo jiným účinným způsobem, nebo b/ spáchá-li takový čin za branné pohotovosti státu. § 261: Kdo veřejně projevuje sympatie k nebo k jinému podobnému hnutí uved. v § 260, bude potrestán odnětím svobody na 6 měsíců - 3 léta.

Koho podle těchto paragrafů režim zavírá?

Navíjel jsem na Mírově elektromotory a jeden čas seděl vedle mne František Vohnout. Nedělal jsem si poznámky a paměť je nedokonalá, ale měl sedět několik let. Byl přesvědčený, že je synem Adolfa Hitlera a Evy Braunové. Kromě propagace fašismu měl nějaký paragraf podle Hlavy 1 trestního zákona, protože bydlel a pracoval s ostatními odsouzenými této skupiny. Nesměli a námi, obyčejnými kriminálníky přijít do styku. Ale on asi měsíc pracoval přímo s námi a navíc měl sníženou pracovní normu, protože ji, ostatně nesrovnatelně vyšší než v civilním světě nebyl prostě schopen zvládnout. A jestliže mu na Mírově místní mengele /běžná vězeňská přezdívka pro lékaře v lágrech reálného socialismu/ přece jenom snížil normu, ten člověk nebyl zdravý. Byl zralý pro umístění v psychiatrické léčebně. Proč ho tam nedají? Chtějí před tzv. demokratickým světem ukázat nekompromisnost a rigoróznost ve vztahu k fašismu. Aby mohli vyřvávat: u vás to trpíte - u nás se to nikdy opakovat nebude.

Případ psychotika Vohnouta mi připadal zvláště drastický. Ale za sympatie k fašismu sedí spousta mladých lidí, kteří o fašismu nic nevědí, kteří zvednou na veřejnosti z klukoviny ruku k pozdravu Sieg heil!, aniž by věděli, co to znamená /viz případ v Sušici před několika lety, kde se heilovalo na oslady svatby/.

Ve Večerní Praze z 11. září 1979 jsme četli v článku Přestřelili: "Fašistická okupace těžce poznamenala minulost naší země. Aby se už nikdy více nemohl požár fašismu u nás znovu rozhořet, je jeho zručnost stále připomínána mladým lidem, kteří jej na vlastní

160

kůži nepoznali. - Ne všichni však dokázali dosah všech hrůz s ním spojených plně pochopit. S určitostí ne devatenáctiletý Petr M. a dvaadvacetiletý Milan V., když si dokázali pořídit a přišít na košile nášivky se symbolem orlice na hákovém kříži, které ve druhé světové válce používala fašistická armáda. Takto vymustrovaní vyrazili na špacír po Praze. Měli štěstí, že nepřišli do rány někomu, kdo celou tu tragédii s koncentračními tábory poznal osobně. Ten by jistě neztrácel čas vylouvat jim jejich jednání po dobrém. Jelikož náš zákon považuje podobnou "módu" za veřejný projev sympatií k fašismu, dostalo se oběma poučení před soudem. Dosud netrestaný Milan bude zpytovat své svědomí devět měsíců v nápravně výchovném zařízení první skupiny. Dvakrát trestaný Petr si pobude jednou tolik ve skupině druhé. Snad to bude pro ně i všechny, kdo by je snad chtěli následovat, dostatečnou výstrahou."

Tak se režim, který neznepokojuje antisemitismus značné části národa, vyžívá na nešťastných klucích, pro které je háknokrajc stejnou romantikou jako americká vlajka. Jako by pro ně mohla být, za jiných okolností, i rudá pěticipá hvězda.

říjen - listopad 1980

MAGOR

Poznámka:

1/ Tuto informaci se mi nepodařilo ověřit ani u mých židovských přátel.

SADO/MASO - Esthetic Anarchy Magazíne
- magazín podzemí.

Z obsahu posledního čísla vybíráme:

- rozhovor se členy kapely Plastic People
- "Moji Pražané mi rozumějí" /reportáž o pražském koncertě a pobytu legendární NICO/
- "K bratrům přes dráty" /reportáž o festivalu punkových kapel v Polsku/
- New painting, - zpráva o výstavě mladých pražských malířů a rozhovor s jedním z nich
- a mnoho dalších zajímavostí, překladů, úvah atd.

161

78. číslo Svědectví se opět /dokonce čtyřmi příspěvky/ vrací ke mírně řečeno nudné - diskusi o hodnotě románu Jana Pelce: "...a bude hůř!", Tentokrát ring opanovali fanatičtí vyznavači a obhájci, ovšem - co do vyznění a trapnosti svých příspěvků - spíše ke škodě toho, za co se bijí.

Tristní obraz, který si neobeznámený čtenář po přečtení této čtyřnásobné chvály nutně o Pelcovy udělá, je schopen odradit jej od případné četby románu daleko razantněji, než by se to povedlo třeba svého času smutně proslavené Preisnerové kritice.

Střízlivé uvažující člověk by soudil, že po precisní stati Milana Jungmana /Rozmluvy č. 6/1986/ je Pelc už celkem vyčerpané téma, - ne tak naši horliví exiloví adoranti. Ve snaze o co nejdůraznější prokázání svého "pelcovství" neví, co plácnout chytřejšího. Čteme a neotáčíme se divit, jakou až manifestační podobu dostalo dnes v exilu přijetí či naopak odmítnutí tohoto jistě čtivého a v jistých aspektech i zajímavého, ale jinak dost banálního dílka.

P. T., Pavel Tigrid, odhadl-li jsem správně značku, je ze všech zúčastněných pelcovských aktivistů ještě ten nejlogičtější. Jeho absolutně kladný vztah k románu se nám dojem, dá vysvětlit jednou větičkou z recenze /či reklamy?/ samotné: "Na druhé straně předělu, v Československu, je o něj /rozuměj: o "...a bude hůř!"/ rvačka..." Chválu Pelce je tedy nutno brát jako další krok na cestě naznačené už článkem "Necháme to koňovi", tj. jako úsilí o znovunalezení kontaktu s měnicím se "duchovním klimatem" ve vlasti. A i když je jasné, že se ani Pelcem ani např. svým minulým "objevem" Nohavicou netrefil přímo do černého, není proto Tigridova snaha o nic míň obdivuhodná. Škoda jen, že se ve svém propagačním zápalu nevyhnul bombatiádám typu: "...je to román, který se řadí k předním dílům soudobé evropské literatury. V genezi České tvorby jej lze zařadit - nebo vystopovat v něm prvky - k Haškovu 'Švejtkovi', ke 'Zbabělcům' Josefa Škvoreckého, k 'Českému snáři' L. Vaculíka o v některých 'realistických'/?/ partiích ke Kafkově 'Proměně'." No co se dá dělat. Aspoň je vidět, jak tradičně výstižný byl Andrej Stankovič, když nazval Pelce "Kunderou českého undergroundu".

O dalších třech "recenzentech" snad ani nestojí za to ztrácet slova. Jejich horlení je místy veselé /resp. srandovní/ a do určité míry i poučné, i když bohužel asi v jiném smyslu, než by si autoři přáli.

Značka D. H., Dana Hutková z Rotterdamu, podala nejdelší pětistránkový výkon. Už instinktivním výběrem trapných a sentimentálních citací, kterým chce dokreslit své okouzlení kvalitami knihy, na sebe D. H. mnohé prozrazuje, /Srovnej např. její roztoužený výkřik: "A v tom dochází na posledních řádcích k nádhernému vyvrcholení celého románového dramatu...", který jí uklouzne nad Pelcovým připitoměným a otřepaným mudrováním, které nota bene zní jako velmi špatný Kerouac: "Nad námi spěchají kroky lidí odnikud nikam "ve věčném zbytečném fofru. A já pochopil. V tom to je. Ležet na pláži hodiny a dívat se do moře. Pak teprve člověk pozná, pochopí jeho krásu, krásu života, který nic nemusí, nikam se nežene. To je smysl života. Klid, dívat se, pohoda nad lahvičkou. Saju všechny svoje omyly a zbytečné snahy... Takhle a pro to chci žít." Mezi citáty a vzlyky zamíchala paní Hutková obvyklou omáčku nonkonformních a chápavých interpretací, stoje vždy na straně správnáckého hlavního hrdiny, tak jeho timurovských melody boys, protože přece moderní a emancipovaný duch dnes jinde stát jednoduše nemůže, ne? Vážným zájemcům doporučuju pasáž, kde D. H. Rotterdam příčinlivě varuje "případného čtenáře", ať nedoufá /rozuměj: při četbě Pelce/ v hysterický humor /proložil H. Pigment/ na

články a úvahy články a úvahy články a úvahy články a úvahy

způsob Švejka, Tankového praporu, Černých baronů. Pelc se na humor nesoustřeďuje, neakcentuje jej, nepovyšuje ho." /Opět, i když "hysterický" bohatě stačilo, proložil H. P./ Ano, ano, i z šarlatánských keců paní Hutkové na nás koukají ony "nevymýtelné, zdravě tlusté kořeny české hospodské kulturní tradice", které se jí - jak jinak - tak velmi líbí.

Třetí v pořadí propagandistů, Lenka Škrabánková Vídeň, je stručná, ale o to hutnější. V odvážné paralele srovná nejprve Děti ráje s Biblií /stačí jí k tomu fakt, že se "i v ní hovoří o prostitutce, celnících a kriminálníku Dismasovi, kterých se Ježíš ani pramálo neštítel..."/, potom "lhostejně" ponechá stranou otázku, zda jsou Děti ráje "fenomémem dobra či zla", bystře si zavěští /"lidé se v budoucnosti o tuto knihu zajímat budou!"/ a nakonec všechny "srdečně" pozdraví. Až na tu Biblii a sem tam nějaké ty "řádové spisovatele" nic noc, ale on to ve finiši vyrovná čtvrtý a poslední gratulant, Skalický-Skalák /rovněž Vídeň/.

Inkoherentní noticka, v níž žoviálně a s nepopiratelnou bravurou dokázal smíchat do jednoho pytle Preisnera se Svitákem na jedné a Milana Jungmanna na druhé straně, svědčí jednak o značné dávce tuposti váženého Skaláka, a jednak může posloužit i jako ilustrativní příklad výše zmíněného m a n i f e s t a č n í h o přístupu k Pelcovi v dnešním čs. exilu. Závěrečná Skalického bodrá rada "estétům a moralistům" /"aspoň někdy propadněte ďáblu alkoholu, krátce, přihněte si! Obvykle to nadlehčí komplexy, morální i jiné"/ se dá velmi jednoduše vrátit zpět odesílateli. I když nevím zcela přesně, co jsou "morální komplexy", myslím, že bez ohledu na jejich "nadlehčování" bude právě pro Skaláka výhodnější věnovat se budoucna raději "ďáblu alkoholu" než usilovnému rozumování, které evidentně není jeho domainou.

Co říct nakonec? Snad jen to, že místo optimistických raportů podobného silně středního doletu by bylo možná dobré pustit na stránky exilových časopisů trochu té Pelcem doháněné /ba možné i předháněné/ "soudobé evropské prózy". I "světová" se snese, nepůjde-li utišit intelektuální hlad z vybrakovaných evropských zdrojů. To je totiž to, co zde - krom spousty dalších maličkostí - chybí. A ne amatérské poštěkávání na karavanu, která, jak víme, jde přesto zcela nevzrušeně dál.

Horna Pigment, Praha, srpen 1986

MOZKOVÁ MRTVICE - je exkluzivní, ale dostupná edice!!!

některé z posledních svazků;

- Egon Bondy /básnické dílo/, volume I,, II. Cca 500 Stran, množství fotografií;
- Jindra Tma, Náhodnejch 23 /básně/
- Medorek /román/
- Charles Bukowski, Připoutejte se /básně/
- Ladislav Klíma, Utrpení knížete Sternenhocha /romaneto/

To vše a mnohé jiné v knihách MOZKOVÉ MRTVICE!!!!!!

revolver revue report revolver revue report revolver revue report revolver

Valdice u Jičína

Původně kartuziánský klášter. Dosud zachovalý portál barokního kostela se sochami a křížem na vrcholku věže. Z kdysi možné slavného kláštera se stala nejobávanější věznice v Českých zemích. Žádná další taková v Čechách a na Moravě už není, podobá se jí pouze pevnost Leopoldov na Slovensku.

Početní stav mi není dost dobře znám. Věznice mé charakter nejtěžších vazebních podmínek, s trvale zavřenými celami a s trvalou izolací. Běžně se stává, že se dva kamarádi spolu nevidí po několik let, i když bydlí vedle sebe, oddělení jen tlustou kamennou zdi, Není proto lehké zjistit stav v žaláři. Sám neznám ostatní oddělení, protože zakrátko po příjezdu z koncentračního tábora Ostrov nad Ohří mě zavřeli na nejhorší - tzv. III. oddělení. Než se o něm podrobněji rozepíši, zmíním se ještě krátce o Valdicích jako globálu.

Hrůzné memento Valdic jsem pocítil už při eskortě z Pardubic. V této věznici pro ženy zastavují autobusy plné vězňů, pendlující každý týden mezi Prahou, Moravou a Slovenskem, jednak proto, aby si bachaři odpočinuli od neustálého "únavného" bdění nad spoutanými mukly v autobuse, a také kvůli těm odsouzeným, kteří jsou odsouzeni do

Valdic, ať už přijedou od Prahy či z moravské strany. A právě tady, v Pardubicích, na ně prvně dýchne vzduch Valdic. "Valdičáci" jsou vyvoláváni zvláště, bokem. Než se vzpamatují, jsou jim nasazeny řetězy a tzv. "medvěd", což je pruh tlusté kůže, zapínající se kolem pasu a k němu jsou pale řetězem připoutány ruce. Velmi surovým způsobem. Ruce se špatně prokrvují a celou cestu bolí. Kolem sebe najednou vidíš samé vyholené lebky, většinou ještě různě potetované. Tyhle holé hlavy, kterých potom ve Valdicích vidíš celé stovky, jsou snad nejsilnějším prvním dojmem. Ani kousek vlásku, ani vous, ani knír. Každých čtrnáct dnů ti vydrou lebku, ať chceš či nechceš. Nepoznáš ani, kdy začneš šedivět.

Katakomby smrti, peklo na samém dně. Tak by se dal nazvat předstupeň trestu smrti - III. odd. ve Valdicích Hružuplné oddělení. Jeho strukturu jsem měl možnost poznat na vlastní kůži od jara 1977 do poloviny února 1978. Byl jsem tam v té době jediným politickým. Jen asi od června do září 1977 se tam objevil Jiří Gans z Českých Budějovic, odsouzený za vyzvědačství ve prospěch USA k patnácti letům. /Ve skutečnosti vadila establishmentu spíše jeho činnost v oblasti kultury a jeho vliv na mládež ve svém okolí./ Kupodivu nás nechali spolu na jedné cele asi měsíc.

III. odd. má oficiální charakter trestního oddělení. Vězni jsou zde vystaveni dosud nejhrubšímu stupni brutality, jaký znám. Drží tu vlastně odepsané existence. Bachaři jim říkají "exoti". Je tu asi 80 malých cel. Celé to oddělení je samostatná budova. Teritorium strachu, zimy a hladu. Budova má suterén, kde je asi 21 samotek /z toho dvě cely pro hladovkáře/, přízemí s deseti celami zostřené izolace po levé straně a s deseti celami tzv. odd. zvláštního dohledu na straně pravé. V prvním patře je asi 12 cel "zvláštního oddělení" a 12 cel OZD /oddělení zvláštního dohledu/. Ve druhém poschodí je asi 12 cel ZI /zostřené izolace/ a 12 cel CU /celodenní umístění/. Na všech celách jsou masivní pancéřové dveře s elektronickým signálním zařízením. Na chodbách, ochozech i v suterénu je umístěno plno snímacích kamer. /Kamery jsou rovněž na nádvořích./ V přízemí na ZI se začaly zabudovávat na cely ještě masivní katro, takže vězňovi se tím pádem zmenšil obytný prostor o plnou třetinu. Tyto cely jsou čtyři kroky dlouhé, dva metry široké. I v nich jsem si pobyl určitý čas. Mohou do nich umístit odsouzeného po výroku soudu, a to od šesti měsíců až do dvou let. Proto se těmto samotkám říká "soudní". /Mně dali 1 rok soudní./

164

revolver report - Valdice

Ha všech celách bez výjimky je naprostý nedostatek čerstvého vzduchu, světla, pohybu a zlá hygiena. Na všech celách /mino OZD, kde se pracuje/ trpí vězni hladem, protože normální dávka se za trest snižuje až na polovinu a v CU a SA /samovazbách/ je to navíc bez masa. Právě v samovazbě, ve sklepení, kde je hrozně chladno i v červenci a v srpnu, jsem odseděl nejvíc měsíců. Tam také kopání do vězňů, k němuž se uchýlovali rabijáčtí dozorcí, nebilo tak do očí /nebylo svědků - vězeň byl sám/ a neslyšelo ho tolik uší.

Mlácení bylo na denním pořádku. Patřilo to ke II. odd. zrovna tak, jako psí štěkot, násobený ozvěnami temných chodeb. Takzvaným vychovatelem byl v tu dobu nadporučík Štrobl, cynický a krutý hlupák. Trestal lidi za nejmenší provinění dlouhodobým umístěním na samotkách a spolu se svými pochopy, jakými byli např. dozorcí Letošník, Sirovátko, Dobic, Boháč, Vechet, Vávra, Špalek a Vraštil, lidi vlastnoručně mlátil. Ze všech jeho drábů však vynikal mimořádnou surovostí a lstivostí bachař Vlastimil Michálek. Sám jsem byl od něho napaden nejméně osumkrát. Vzpomínám si, že se mu podařilo mě vždy virtuózně kopnout špinkou boty do kostrče. Bolelo to dlouhé měsíce a dokonce i potom, když jsem byl už z Valdic pryč.

Jakoukoli ránu jsem pociťoval intenzivněji, protože moje váha se v té době pohybovala kolem 55 kg, díky vleklému, metodickému vyhladovění. /Měřím 186 cm./ Trpěly především kosti.

Díky hladovění a nervovému vypětí jsem dostal ve vězení chronický zánět střev - Crohnovu chorobu což je těžká nemoc. Přesto, že jsem si neustále stěžoval na hrozné bolesti břicha jak v Ostrově, tak i ve Valdicích, dietu mi nepřiznali. Naopak, ještě jsem byl trestán sníženou dávkou stravy. Přitom obzvláště při Crohnově nemoci je nutné požívání plnohodnotných bílkovin v mase. Spočítám na prstech, kolikrát mně maso dali.

Zdravotní péče jak v Ostrově, tak ve Valdicích nebyla valná. Často se stávalo, že v ošetřovně byl před zraky doktora a zdravotní sestry mukl zbit dozorcem, vyhnám a v

poutech uvržen do temnice. Vězeň se nemůže ani bránit, protože má ruce připoutány k pasu. Musí však smeknout čepici před bachařem, tzn., že se musí zlomit v páteři tak, až se mu podaří dosáhnout špičkami prstů na čepici. Jinak mu ji bachař srazí s hlavy "i s palicí" - jak se s oblibou vyjadřovali. Šikany dosahovaly vrcholu při předvádění vězňů na vycházku. Zvláště nebezpečné to bylo pro ty, kteří bydleli mimo přízemí. Do pater vedly totiž velmi prudké točité schody, s nichž dozorcí sráželi vězně dolů. Pamětníci vyprávěli, že počátkem 70. let honili vězně do těchto schodů s plně naloženým pytlím či jinou zátěží. Když ho vězeň nevynesl, skopli ho dolů. Mnoho lidí tam prý tímto způsobem zahynulo. Sám jsem nic takového neviděl, avšak že spoutaným podráželi schválně nohy, bez jakékoli příčiny, anebo že - rovněž bez příčiny - rozdávali metr dlouhým obuškem rány po vyholených hlavách, to jsem nejen viděl, ale i sám pocítil. Věznitelé také rádi používali tzv. téčko. Je to řetízek kolem zápěstí, kterým mohou otáčet, až zlomí vězni ruku. I při tak silné bolesti je vězeň bezmocný.

Všichni tito státní katané jsou chráněni §155 tr. zákona a člověk se vůbec nemusí třeba jen ohnat rukou, aby tento paragraf naplnil. Je běžnou praxí /mnohokrát jsem ji poznal na sobě/, že třeba pět bachařů bezdůvodně zmlátí člověka na cele nebo v kanceláři vychovatele a ještě ho obviní z "napadení veřejného činitele". Proto se tolik chlapů nevrací z vězení v čase, který jim byl vyměřen původně. Nášupy jsou trvalou hrozbou, visící nad Kartouzy. Desítkám vězňů jsou tresty neustále doplňovány na hranici 15 let, takže mohou prakticky sedět doživotně. Mezi odsouzené, kteří jsou takto postihováni, patří i Antonín Vejvoda a Jiří Taťuch. Oba byli obviněni za mé přítomnosti na III. odd. z pobuřování dle §100 tr. zák. Založili mezi vězni "Svaz nevolníků".

165

revolver report

Dalším faktem, který musí normálního člověka ohromit, je lavinovitě sebepoškozování a suicidalní tendence, které k té bezvýchodné denní šedi neoddělitelně patří. Snad každý druhý mukl ve Valdicích má poškozený zrak. To se sežene kyselina, aby se v nestřeženém okamžiku /nejčastěji v noci/ "nakrmily oči". Někde se splaší kus tuhy z inkoustové tužky a "krmí" se oči třeba opakovaně, až do oslepnutí. Kdekdo tam má z toho šedý zákal. Někteří /např. jistý E. Klier, Gravec.../ přišli o jedno oko úplně, muselo jim být evakuováno. /Tito dva tvrdí, že jim jo vykopli dozorcí na Pankráci./ Jistý Nechanský a Venhauer - a ovšem další o další - mají viditelně šedý zákal, přesto na příkaz vychovatele Štrobla musí plnit normu při navlékání korálů a přišívání knoflíků.

Každou chvíli je někdo nalezen oběšený. Polykají se tzv. kotvičky, což je zavírací špendlík - sichrhajka - který se před polknutím otevře a do polohy sepnuto se přivede nití svázáním/. Po nějakém čase se nit v žaludku rozleptá, špendlík se otevře a zapíchne. Často se zapíchává do krční trubice. Operace je nezbytná.

Velmi rozšířené jsou tzv. řezečky. Sklem, nabroušenou lžící, žiletkou. Nejčastěji si řežou zápěstí, krkavice, ale také Achillovy šlachy, břicha a pohlaví. Jistý homosexuál Dubský si ve Valdicích rozřízl kůži na břichu a nacpal tam pantofli. D. Krejčík, kterému přidali trest za §100, se opakovaně přibíjel dvacetimetrem hřebem do čehokoli dřevěného. Ods. Girga má na svém těle přes sedmdesát řezných ran.

Každý den někdo drží hladovku. Nechají ho na studené cele ve sklepení, často zastavují vodu.

Často odtáhnou vězně do koupelny, donutí ho svléknout donaha a stříkají na něho proudy vody /ledové/. Stejně tak se postupuje, když se předpokládá, že se vězeň podělá při nářezu. V koupelně se pak vše spláchně i s krví. Stopy se zahladí.

Proč se sami vězňové trápí tím zmíněným sebepoškozováním? Copak toho není dost od věznitelů? Jsou snad tito odsouzenci nějak zvrácení nebo je zvrácený celý ten systém, celá ta "převýchovná" mašina? Kdybych připustil to první, pak bych i sebe musel považovat za zvráceného. Kolem vánoc 1977 jsem měl jen krůček k tomu, abych si nasypal do očí kyselinu.

Čeho je mnoho, toho je příliš. Pro kdekoho je východiskem exitus. Někdo doufá, že s ním budou zacházet lidštěji, že získá nějaké úlevy. Velmi mnoho lidí žene k drastickému sebepoškození prostě hlad. Normální hlad po jídle. Je ochoten obětovat kus zdraví, aby se na chvíli dostal do nemocnice /vězeňské odd. nemocnice sv. Anny v Brně/, kde si naplní břicho po nuceném půstu. Další zoufalci prostě nemůžou vydržet absenci nových

smyslových podnětů, nových informací, obrazů přicházejících z vnějšího světa, touží po živějších barvách, - z eskortního autobusu jsou někdy vidět lidi ve městech, les, řeka, - touží po zvucích, dojmeh.

V žádné jiné věznici či lágru nejste svědkem toho podivného eskortního hemžení tak často, jako ve Valdicích. "Potřebuješ něco dosvědčit ve svůj prospěch? Např. že dne toho a toho jsi nemohl vykrást prodejnu, protože toho dne jsme spolu byli v jiném městě v hospodě U zlatého páva? Uveď mě jako svědka a spolehni se!" A jede se na pár týdnů na eskortu. Díra je přerušena, člověk se relativně více nají, a co je nejdůležitější: není ve Valdicích! /Proto se tolik lidí pokouší na eskortách mimo Valdic dělat vše pro to, aby byli pryč co nejdéle. At už sebepoškozením nebo fingovaným svědectvím, atd./ Že se často ukáže svědectví falešným, protože "svědek" byl v inkriminované době ve vězení? - Nevadí. Ani případný nášup za křivou výpověď nebo křivé svědectví na věci nic nemění. Je-li možnost, příště jedu zas!

Pokud je odsouzený umístěn na III. odd. v ZI, smí psát dopis na jednu povolenou adresu nejbližším příbuzným jednou za měsíc, návštěva je povolena 1 x za rok - na 1 hodinu. Před návštěvou /jako ostatně i

166

revolver report - Valdice

ve II. NVS/ je vězeň podroben ponižující osobní prohlídce, která se nevyhne žádnému přirozenému otvoru lidského těla. Tyto potupné prohlídky jsou součástí výkonu trestu v Československu, ačkoli sotva mají nějaké opodstatnění. Mohou se provádět prakticky kdykoliv si dozorce zamane. Třeba několikrát denně. /Ha samotkách v Ostrově to až zavánělo homosexualitou ze strany některých bachařů./

Kultura je pojem, na který musí odsouzenec III. odd. zapomenout. Film, televize, rádio, čtení novin, časopisů, knih, psaní poznámek, tužka, papír, nějaká učebnice /ani ruštiny!/, - na to zapomeňte. Ráno ve 4.30 vás vzbudí, spočítají, chodbař vám okýnkem podá žvanec chleba a hořkou kávu /aspoň se někdy podaří zahřát si ruce o horký ešus a můžete začít svou denní pouť od okna ke katru a zpět. Až do večera. S výjimkou hodiny na vycházku, na kterou se stejně netěšíte pro buzerování a zimu. /Ostatně, jaká je to procházka po dvorku jako dlaň, kde sotva vidíš kousek oblohy. Navíc v řetězech, okřikovaný bachaři a ohrožovaný jejich psy. Ti, kterým pouta nedali, pochodují a cvičí. V rychlém tempu střídají kliky a dřepy. Kdo cvičit odmítne, je bit. Volná vycházka na třetím? - to vůbec neexistuje. Viděl jsem nedávno film "Útěk z Alcatrazu". Bylo neuvěřitelné - mimo jiné, - že v této svého času nejtěžší věznici USA si vězňové během venčení mohli volně posedávat na sluníčku, volně se procházet a bavit. Jen zkuste ve Valdicích během ostrého pochodu promluvit na souseda vedle. Ztlučou vás a dají do díry. Hned máte kázeňský trest. Vystavit aspoň na chvíli svou sinalou a zmučenou tvář slunci? Směšné! Povolit jediný knoflík u košile vám nedovolí!/
Po letech věznění jsem byl bílý jako vápno. V tu dobu by nikdo nevěřil, že jsem od přírody snědý "jižní" typ.

Okna na třetím jsou, mimo masivních mříží, uzavřena několikanasobnou bariérou. Jsou v nich ještě železné pláty s navrtanými dírami. Výměna vzduchu je minimální. Na celách, které mají okna do "civilního sektoru" /na valdickou náves/ jsou zvenčí těchto oken plechové náhubky. Na takových celách ani nevíš jaké je venku počasí. Ve Valdicích se jim říká "konzervy" nebo "za plechama".

V ZI jsou železné palandy, zabudované do zdi. Na cele je záchod a umyvadlo se studenou vodou. Cela je pro dva, kteří spolu mohou bydlet léta. Soužití s jiným člověkem bez jiných podnětů a vjemů se při vynuceném denním styku stává obrovskou zátěží, napínající všechny nervy. Podle mého pozorování propadlo na třetím odd. homosexualitě /ať už trvale nebo příležitostně/ 90% lidí.

Nejubožejší podmínky jsou však ve sklepení, kde jsou cely umístěny vlastně valným dílem pod zemí. Na těchto celách je především neustále zima. Mnohé mají rozbitá okna. Vevnitř není mimo palandy a tureckého záchodu vůbec nic. Na palandě, kterou někdy tvoří jen pár polámaných prken nebo třísek, není dovoleno ležet, až od osmi hodin večer. Budiček je velmi brzy ráno. Ve čtyři, i dříve. Všude je plno prachu, smradu, zdivo je provlhlé. Na cele č. II teče voda ze zdi čůrkem. Z takových cel jsem si přinesl domů revma. Z nedostatku pohybu pak odmašťování kloubů. Vydržel jsem sedět v dřepu u studeného radiátoru celé hodiny, rukama objímajíc kolena, hlavu skloněnou na prsa a zahřívaje se aspoň dýcháním si pod košili.

V nejrozličnějších škvírách jsou skryti pavouci a jiný hmyz /hlavně štěnice a švábi; v Ostrově to byli cvrčci/, který v noci obtěžuje. Na mnoha celách jsou myši a stává se, že ze záchodu vyskakují potkani.

Pod hlavu není možno dát si nijaký polštář. Ráno mě bolely vždy všechny kosti od tvrdého dřeva pod sebou. Zdřímnutí přes den znamenalo jednak nebezpečí bití, jednak až dvojnásobné prodloužení díry.

V jednom kuse tam mohl člověk dřepět až 60 dní. Pak ho museli vytáhnout nahoru na deset dní a znova na šedesát dolů. Tak to dělali na požehnání vychovatele Štrobla nonstop. Není divu, že moc nescházelo,

167

revolver report - Valdice

abych pozbyl rozumu.

A tak jsem se dostal v půli února 1978 na vězeňskou psychiatrii do Bohnic, na pavilon Č. 17. Ale to už je jiná kapitola.

Milan Janča, Šumice - březen 1983

x x x

Autor žije od roku 1985 ve Spolkové republice Německa. V letech 1975-1980 si odpykával trest pětiletého vězení za podvracení republiky, kterého se dopustil tím, že na nejrůznější čs. instituce a zahraničním osobnostem rozesílal dopisy, ve kterých se dožadoval podpory své žádosti o vystěhování, kterou si podal v r. 1970, a která mu byla neustále zamítána. Svého cíle dosáhl tedy až po 15 letech, za cenu obrovského utrpení a totálního podlomení zdraví.

x x x x x

MAGOROVY LABUTÍ PÍSNĚ -
básně Ivana Martina Jirouse, napsané ve Valticích v letech
1982 - 1985, během autorova věznění za spolupráci s undergroundovým časopisem
VOKNO.

- oceněn cenou Toma Stopparda za rok 1986.
- poprvé publikováno v revue Jednou nohou.

168

revolver report revolver report revolver report revolver report

Dál od toho dunění zvonů, Lennonov, kde bude Š., aneb příběh MOSKEVSKYHO ANDĚLA z pera zvláštního dopisovatele "revolver revue",

asi je lepší jít rovnou dál od toho dunění zvonů, pryč z pověstné Malé Strany, kterou v roce 1969 spisovatel Jiří Mucha přirovnával k newyorské Greenwich Village, kostely a paláce jsou pořád stejně krásný, to ano, a navíc teď v létě se k dunění zvonů přidávají dělové výstřely, třesk rapírů a šavlí, praskot lámaných dřevců a výkřiky zasažených, ve Valdštejnský jsou zase šermýři a to je z té kultury tak to nejlepší. Ke kultuře patří nejen to, co je vidět v galeriích /v Nerudovce pořád více nějaký obrázky, v Rychtě na Kampě taky, žádný strach/ takže sem taky zahrnu fantastickou statui, která celkem nedávno přibýlo do kamského sadu. Pokud jste ženatí, musí vám ten světový velikán připomenout chlápka s medajlí který vás vysílal na společnou cestu. Takže Modrý abbé má kamaráda /Zdeňka Nejedlého/, jehož pomník /?/ je sice menší, ale zato má Nejedlý na prsou medajli. Je tam jen hlava a prsa, škoda.

Další nádhernou ozdobou a novinkou sadů je větší množství cedulí hrdě oznamujících, že byly upraveny příslušníky SNB a to z Prahy a Středočeského kraje. Kdyby to tam upravovali třeba cvičení medvědi nebo černí otroci, ten nápis by se dal pochopit. Jinak, co je na tom tak kuriózního? Proč by příslušníci SNB nemohli ve volných chvílích pracovat na zvelebení veřejných prostranství? Je to fajn práce na čerstvém vzduchu a je jistě potěšitelný, že maj esenbáci tolik času, pokud to nedělali ve službě! Možná, že to dělali pro ty rádobyhipizáky, kteří se po trávě s oblibou rozvalují, vystaveni fotoaparátům Západáků, kteří už to doma nemaj. Ale foťák bych docela chtěl mít po ruce, pokud by došlo ke konfrontaci těch, kteří na tom pracovali a těch, co se na tom válejí coby děti odborně posekaných květin.

Stará Kamská zeď, nedávno čerstvě ohozená, je sice opatřená cedulí, že je chráněnou kulturní památkou, ale to vůbec nebrání tomu, aby k ní nebylo přistaveno dřevěné pódium, na kterém břeskne vyhrávají dechové kapely, podupávají šohajové a pokud budete mít štěstí, můžete vidět i vojáky, ty děti malované, vesele vyhrávat mírové písně. Je to symbolické vyjádření střetu kultur, té staré s tou ještě starší a zeď to prohraje.

Na mostě dál postávají umělčici, úřady celkem tolerovaní, máni prodávaj /?/ amulety, náramky atd., všelijaký ty sádrový trpaslíky atomového věku a když se občas přidá nějaký protestsongista s kytárou, dřív než ho to otráví nebo než ho sbalej, můžete na mostě spatřit opravdový dav sedících, stojících, ležících. Pár ožralých dlouhovlasých Němců se tam vyválí, jiní ožralí Němci si to vyfotějí a všichni maj na chvíli pocit, že jsou "šíleně frí", prostě vodvaz. Úplná Vilidž před dvaceti lety, znám to taky jen z fotek.

Ale pozor! "Útulná hospůdka na Kampě" má teď zákaz, dávaj bacha ať už na ty dlouhovlasý nebo na ty dohola, při poslední štáře se tam na podlaze objevilo nebývalé množství injekčních stříkaček a prášků.

A o kus dál jsou pověstné Lennonovice, je tam napsáno tolik pitomostí /a pokud jsou od srdce, tím hůř/, že "největší parchant v údolí stínů smrti" se asi v hrobě obrací. Vysnili si o něm tolik věcí a tolik jich tam napsali, že by měl asi fakt vyskočit a provést další veřejnou soulož v plastickém pytlí, tentokrát nejspíš na Otevřené /proč se jí tak říká?/ scéně na Staroměstském,

169

report - dál dunění

Yoko ať si dá bacha, hodně je tu frekventovaný nápis, kterým někdo radikálně požaduje její usmrcení.

Radikálně. Manifestace. Ne náhodou jsou to u nás cizí slova. Člověka obejde hrůza, když z úst mluvčího slyší, že před tou manifestací byl v Čechách "hřbitov". Byla to teda akce tak významná? Samozřejmě, nebylo to jen za Lennona, bylo tam možné slyšet spoustu sympatických hesel, ale proč, sakra, hned jásat? Jásat jen nad tím, že to policajti hned nerozehnali, protože o nic jiného nešlo. Pár týnejdžrů, možná stovek týnejdžrů /jejich počet byl např. v Infochu dost nadsazen/ není spokojeno s tím, jak se tu u nás žije a dá to najevo. I propána! Ale bylo už na čase, ne? Samozřejmě, nebylo to poprvé. Když už píšu o M. S., vzpomínám na mikulášský průvod, asi před třemi lety. Tehdy se dav roztančených andělů, ďáblů, Mikulášů a sympatizujících s nebeskou i pekelnou partou dal zásahem policie vyprovokovat k několika poznámkám typu: "To už se nesmí nic?" Maltézské náměstí obklíčily policejní vozy a začla vřava. Někoho snad tehdy zavřeli, nevím.

Klima je prostě takové, že se jakékoli shromáždění /a zvláště spontánní a zvláště mladých lidí/ může změnit v manifestaci kdykoli. Ctitelé rockové hudby přece jen jsou asi nejnebojácnejší z bojácných. Ale tohle je opravdu málo a je to spíš smutný. Je přece jen rok 86 a manifestací jakýhokoli druhu je ve světě na tisíce a roky už dávno ukázaly jakou to má cenu.

Takže - žádnéj důvod k jásotu. Je dost dobře možný, že většinu zúčastněných potkáte stejně tak v Lennonově jako v prvomájovém průvodu nebo u voleb. A pokud tam půjdete, nemá cenu, abyste tohle dál četli. Teď jsem karatel mládeže, seru do vlastního hnízda, měl bych se snad radovat, přimáčklej k brlení mostu, ale nebudu. Ať si, k čertu mladí dál brnkají svého Mišíka a Nohavicu, ať si uctívají fetáka Lennona bojovníka za

mír, jasný je, že kdyby se alespoň polovina zúčastněných podílela na opravdové práci, například v pracovním, nerentabilním a bohužel dosud nebezpečném samizdatu, bylo by to v Praze, kde naprostá většina manifestujících žije, pořádně vidět. Samizdat uvádím namátkou, každého knihy a časopisy nezajímají. Ale co naplat, práce není "spontánní, živelnou reakcí". Alespoň po čase ne.

Vůbec, když tak poslední dobou čtu např. Svědectví, mám pocit, že se té naší mládeži dost podkuřuje.

Příznačné mi připadají i nekonečné "kritické ohlasy" kolem Pelce. Tohle už vážně nech koňovi, Svědectví!

Kdyby ti mladí z mostu potkali pár týpků z Olinovy party, nejspíš zdrhnou rovnou na fízlárnu.

II.

Mládí! Mládí! Mládí! Mládí!

"JSI!" Řekl Tujunga, pohlavár Kejovů. "Mládí prchlo jak bizoní kráva, já nám prostřelené nohy a ti psi žijí!" 1/

Copak je to nějaká zásluha, být mladý? Jednou to uteče a budeme tu stát ve zdevastované zemi s náhubkem tisíckrát těsnějším než je teď. Pokud "šíleným starcům z opevněných domů přisuzujeme odpovědnost za minulost, máme my mladí odpovědnost za budoucnost", jak by možná řekl božský popravený Julek. Ale za přítomnost zrovna tak, dodávám já. Dělat lze hodně, není pravda, že je všechno v prdeli zásluhou otců, dědů atd. Naopak, pokud všechno vypadá ztraceně, skoro v prdeli, minimum pořádné práce tu má obrovskou

1/ Vinnetou, díl I., nějaký starý vydání

170

váhu. Každý si může opatřit psací stroj. "Nikdo nemusí tleskat v nepravou chvíli. A pokud někoho otráví domovnice v baráku, kde zkouší se svou kapelou, tak se do té muziky neměl vůbec pouštět. Každý má strach. Ale hrůza z toho, že za pár let tu bude poušť, opravdová kulturní Biafra /komunista Aragon/ z který nás ani pan Tigrid /kterýho si vážim/, plnej pochopení k mladým nezachrání, ta hrůza může být silnější než strach před postihem. Musí, protože potom by už opravdu nemělo cenu nic. Chtěl jsem napsat pár řádek o Malé Straně popuzen vzpomínkovou četbou J. Muchy a Komárovým textem o brněnských kapelách, kde tvrdí, že "Malá Strana je andrášům posvátná", ale nechám to koňovi.

Malá Strana dávno není tou poklidnou idylickou čtvrtí se spoustou tvůrčích lidí v podkrovích, jakási starobylá oáza klidu, sloužící k uměleckým vznětům, plná dobromyslných, nebo trošinku potrhlych starousedlíků. Ještě Vondruška navrhoval, myslím, že v "Pražském courání", že Nerudovka by se měla jmenovat "Ulice básníků", nebo tak nějak, ale pokud vím, tak je tam jenom Egon Bondy. To sice stačí, ale proč ten plurál. Nic proti Nerudovi, ale když už, tak nebylo by solidnější prostě: "Bondyho ulice"? Vondruško?!

M. S. se stává sterilní čtvrtí, i odtud jsou podle jakéhosi strašlivě nespravedlivého zákona starousedlíci nemilosrdně vystěhováváni na sídliště. Domy, kde po staletí bydleli lidé, jsou měněny na nějaké nesmyslné úřady a v televizi občas ukážou nějakou zdrogovanou stařenku, která potvrdí, že na sídlišti je to skvělý, protože tam nejsou krysy /sic!/, ale spíš se o tomhle nuceném vystěhovávání mlčí.

Jednomu domu /nebo bloku, ale je to na Vinohradech/ se poeticky přezdívá U sedmi oběšených, někomu /zvláště těm starým/ se prostě do škatulí nechce, tak volej truhlu. Ale o tom se mlčí, to jsou údajně blázni, Andrejev by nestačil psát.

Pokud byste chtěli na M. S. třeba poobědvat: Nedělní výlet s rodinkou by bylo krásný zakončit, nebo spíš podtrhnout, nějakým dobrým, ne příliš drahým jídlem, podávaným v hojnosti se starosvětskou laskavostí usměvavým a bodrým hostinským. Tak to máte smůlu. Hospody se spíš rušej, a pokud nejste z Westu, tak toho "hostinského", který vůbec není bodrý, ani neoslovujte. Ale o hospodách ještě pojednám. Kostely jsou dostatečně známý z jiných brožur než ta, pro kterou to píšu.

M. S. se stává rájem pro snoby, pro prachatý snoby, je to turistický koridor. Ty turisty pak potkáte, jak přibližně po desátý, ale i dřív, bezradně blouděj ve skupinách po šesti, po devíti a naivně se vás ptaj, kde by se mohli najíst...

M. S., přes den plná bloumajících davů je najednou jako vymetená, občas projede policejní auto, mířící do Lennonovic, občas potkáte klopýtajícího ožralu, partu rozjivených "študáků", už není kam jít, všude je zavřeno nebo obsaženo, jen

v Malostranský si pár ponurých ksichtů míchá lžičkou v čaji, putyky jsou plný místních, kteří chodí pít už od pěti, protože to znají, pravda, zapomněl jsem se zmínit přibližně o třech básnících, jednom literárním kritikovi, jednom spisovateli, jednom dramatikovi a o mnoha výtvarnících, ale jinak tu už žádní umělci opravdu nebydlí.

Slavná hospoda U Glaubiců je zrušená, mění se na nějaký mlékárenský /?/ podnik, zmrzlina na Malostranským je čím dál tím řidší, holubi tamtéž čím dál tím víc prolezly chorobama, Lichtenštejnský palác je renovován pro neumělce Š., takže policajtu bude na M. S. ještě víc, než je tradičně obvyklé. Je to zvláštní,

2/ K článku Milana Krause, Svědectví č. 78

171

jak v obecném podvědomí zůstává M. S. mimo jiné ostrovem plným "malostranských hospůdek". Od časů Apollinaira, jejich propagátora, se to změnilo. Ještě Dylan Thomas se tu pořádně zpráskal, ale to je taky dost dávno. Bývaly jich tu desítky, na domech je to vidět, některé názvy se zachovaly, zřejmě jako kulturní /kultovní?/ památky, fotografované jsou se stejnou dychtivostí jako Jezulátko, ale flámovat tady má asi stejnou cenu jako modlit se k püllitru.

U Slunců, kdysi dávno jedno z center -undergroundu - bez vlasů, až na H., jste neměli šanci - je hospoda dnes pozoruhodná jen tím, že je to nejlépe vybavená /koberci a kytičkami - jídlem a pitím ne/ čtyřka na světě. Glaubicovi jsou zrušený, U Trojek to šlo taky do kopru, ale pokud máte rádi Pražana 12°, zkuste to U Regenta. Ke Schnellům to nezkoušejte vůbec. U Kocoura nejspíš nepotkáte nikoho, akorát mě, krátce potom, co získám nějaký peníze, pivo stojí přes 6 Kčs. U Brabanta mají desítku, zavírají v půl osmé a jsou tam jenom štamgasti, podobně jako Na Rychtě, kde navíc riskujete přes držku, kdo ví - ten ví. U Vola mají prej nejsilnější pivo, ale je to moc vysoko. U srdců už nedávají na stojáka, ani se tam nevaří, po devátý nemáte šanci, sedte radši doma.

V Rubínu se dál přednášejí zelené verše, nebo něco jiného, F Hvězdiček a v Makarský se dál paří, v ostatních vinárnách zrovna tak, ale pokud už je večer, tak se sotva chytnete.

Nejlepší je přejít "Rozdělovací třídu" /Vítězná ulice/ a vydat se na Smíchov. Vlastně už to začíná U Pavlánských, tam se na cestu posilněte, čepují Smíchov 10°, Světloňoše, čili Lucifera v nejčistší podobě. Pokud není přítomna známá kapela OPN, možná si i sednete. M. S. je snad tou nejméně lidovou čtvrtí ve městě. Ten rozdíl je patrný už třeba u Tanku, nebo ještě dál, na Arbesáku. Přes zavřený hospody jsou lavičky v parku většinou obsazené, chlapíci po šichtě pokuřují, pár dětí tu s psama lítá a zřejmě je nikdo moc nenutí hrbit se nad domácímá úkolama, všechny domy nepromodrávají věčně zapnutou televizí, často tu bývají Cikáni, když bidete mít štěstí, budou hrát na kytary a možná si i zatancují, ale dejte bacha, ať se vám to štěstí hned nezvrtně. Budete-li v cestě na Smíchov a ještě dál, do Radlic a na periferii, pokračovat, máte skutečně šanci zažít pár dobrodružství. Pozor! Pokud vejdete do hospod, kde se hraje plátýnko atd., nehrajte!. Prohrajete. A nesnažte si prohlížet ty popíjející, ty tetování jsou někdy zajímavý, ale očumování je vhodnější na M. S., kde je spousta bohémů, kteří to uvítají. Neseznamujte se s muži. Neseznamujte se s ženami, i když je jich tam daleko víc než v restauracích na M. S., choděj si do putyk spíš vydechnout. Pokud to tam neznáte, bude vůbec nejlepší, když se nebudete seznamovat s nikým. Jeďte domů raději taxíkem, nechodte pěšky. Pokud si budete chtít něco zkusit s taxikářem, nedělejte to! Mají obušky, práce je většinou nudí, budou moc rádi, když si něco zkusíte.

Za "Rozdělovači třídou" a dál na periferii - žádný turisté, žádná nakaširovaná uměle udržovaná podoba něčeho dávného, něčeho co už není pravda, dál od toho dunění zvonů, dál od mládeže houfující se ke svý modle, - dál ke skutečnému srdci města: to srdce stopujte podle rozmlácených luceren, nefungující dopravy, podle života, který tepe sice skrytě, ale vytrvale po celou noc a nic mu v tom nezabrání.

172

revolver report dál od toho... revolver report dál od toho...

III.

Když už jsem se takhle rozjel, chtěl jsem napsat ještě něco o Smíchově a okolí. Výstavba metra, renovace a demolice celých domovních bloků, demolice obrovské části starých Radlic atd., daly těm mnou výše vyzdvihovaným místům pořádně zabrat. Ale podrobnosti si přečtete v patřičně hrdých člancích ve Večerní Praze a jinde.

Na lov detailů jsem vyrazil hned po delikátním obědě U Komeničků, kde se sice radikálně pokusili změnit bufet v nablýskanou svatyni žranice, ale to se povedlo jenom zvenčí /na jak dlouho?/, lopataři a Cikáni si vnitřek pomalu, ale jistě upravili do původní podoby, personál i sortiment se ochotně přizpůsobil a všechno je zase při starém. Podobné je to i v jiných renovovaných putykách, chvíli je všechno neblejskaný, a když hodíte sirku na zem, je u vás hned pět pinglů a situace vypadá hrozně, ale po čase se všechno vrátí do starých kolejí, počet pinglů se opět sníží, pivo si nosíte sami a na stav podlahy každý kašle, anebo i zvrací. Přičemž ta "renovace" spočívá většinou v tom, že staré bytelné stoly a lavice ze dřeva jsou nahrazeny hnusným umakartem, do uší hřmí dráták, do očí bliká TV, nahý kočky na stěnách vystřídá kalendář nějakého podniku, zvedne se cenové skupina a na čas se objeví jídelní lístky, ubrousky, slánky atd.

Jiné je to ale ve fungl nových baroch /Moskevská, v Bozděchově, Grill/, tam si nesmíte ani zapálit a pitomé italské šlágry vám zprotiví i to beztak nevýrazný kafe, protože na něco jiného vám ty hybridní místnosti - /něco mezi barem, bufetem a hotelovou recepcí, a podle nabídky a výzdoby taky snad něco mezi Východem o Západem/ - chuť nezvednou. Nikdo se tedy nemůže divit, že večer jsem byl svým průzkumem pořádně unaven, říkal jsem si, že to nechám nějakému jinému koňovi s větší hlavou, šel jsem na metro, že pojedou donů...

Potkal jsem ho chvíli před tím, než skočil. Na nástupišti mě taky napadlo, že v tom večerním davu hledá nějakou oběť pro svou vražednou choutku... nejlépe nějakou stařenu, anebo dítě... zdál se mi divnej a červeň na jeho zádech už taky prosakovala, šel jsem za ním, zpanikařil a snažil se utéct, venku jsme se zase potkali, nabídnul jsem mu cigaretu. Uklidnil se a povídal. Pokusím se to zapsat.

Už byl večer, bylo po dešti a křižovátku osvětlovaly jen blikající semaforey, pár lamp, světla tramvajů a aut. Nikdo si nevšiml muže vznášejícího se nad střechami, chvíli zmateně kroužil a pak se začal snášet dolů. Nebyl to muž, byl to anděl. Nevšiml si drátů, trolejí, a když sestupoval, pořezal si o ně ruce, jeho sestup se teď podobal pádu, ostrý drát mu uřízl obě křídla a vítr jimi smýkl do okna činžáku. "Holube zarsanej, tě voddělám," zaklel někdo, ale anděl to neslyšel. Svíjel se bolestí. Nikdo jeho pád neviděl, ležel u železných dveří, ani z té křižovátky na něj vidět nebylo, ležel za popelnicemi. Probral se, až když se do jeho vědomí zařizlo kovové skřípění a cinkot klíčů. Dveře se otevřely a anděl uslyšel: "Bože, tady leží nějaký hoch!" Někdo ho popadl za rameno, snad Serefiel, ten jediný by měl drzost říci... ale ne, byli dva, oba v kožených bundách. "Bože, ten je ale zřízený, nedívej se tak, Ali, pomoz ni!" Někdo ho zdvihl, pak ho nesli dlouhou temnou chodbou a anděl znovu omdlel. Pak cítil studenou vodu, potom něco velice nepříjemného, probudil se nahý na posteli a byl docela sám.

"Bože ten je divný," uslyšel hlas, "to je typa, já šílím, no hrůza." Dveře místnosti se otevřely a vešel nějaký muž.

"Hele, ty zruďáku, nezajímá mě, kdo seš a co chceš, válel ses před vinárnou jen v košili. Chlapci ti chtěli pomoci. Vem si tohle," hodil na postel kalhoty a andělovu řízu, "a koukej vypadnout a drž hubu nebo si tě eště podáme."

revolver report dál od toho... revolver report dál od toho...

Sledujte INFOCH /informace o Chartě 77/ !!!

- dokumenty Charty 77
- sdělení VONS /Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných/
- aktuální zprávy, rozbor, diskuse - -

to vše najdete na stránkách tohoto snad nejrozšířenějšího čs. samizdatového časopisu. Vychází cca 1x měsíčně, Vydává nezávislá skupina signatářů Charty 77.

Andělovi už bylo lépe. Se zájmem si prohlížel kalhoty, a když do něj muž strčil, rychle se oblékl, a poslušně šel za ním.

Za okamžik stál zas na ulici.

"Občanský průkaz!" Ze tmy vyšli dva policajti.

"Tak bude to, mladej, a co takhle vostříhat se, feťáku."

"Já nemám občanský průkaz."

"Ale, ale."

"Já jsem anděl. Přiletěl jsem k Andělu. Hledám křížovatku U Anděla. Hledám synagogu a šamesa Mojžíše Kohna,"

Policajti chvíli mlčeli.

"No co s ním, s rypákem. Je zkouřenej."

"Ba ne, je to cvok."

"Hele mladej, kde bydlíš?"

"V nebi."

"A jéje. Vypadá tak blbě. Je to cvok."

"Ukaž kapsy. - Nic tam nemá."

"Poslouchej. Di rovnou domu, Nemotej se tu. Jak tě potkáme, deš s náma. Jasný. Tak mazej. A rovnou za mámou."

"Kde je křížovatka Anděl? Zabloudil jsem."

"To je Moskevská, hergot. Žádný řeči a mazej. S náma není sranda."

Anděl se otočil a šel pryč. Ze zad mu kapala krev, ale toho si poldové nevšimli. Jeden z nich klepal pendrekem do mříží.

"Kájino! Zdendo! To sme my. Vodevřete!"

Anděl šel za Kohnovým voláním, šel ke světlu, šel ke křížovatce. Už to trochu poznával. Ale dům, kde byla jeho socha, zmizel. Tady všude byly přece domy. Teď tu stála nějaká krychle. A před ní lavičky. To zrovna potřeboval. Sedl si. Vedle něj seděl nějaký stařec. Byl opilý. Zvracel. Anděl poznal Kohna.

"Jsem zde, řekl velebně.

Edice PRO VÍCE - edice literárních debutů

- Sval
- Brukner
- Topol
- Tma
- Wágnerová
- Socha
- Krchovský

a mnoho dalších mladých autorů. Edice PRO VÍCE!!!!

revolver report revolver report revolver report revolver report

Kohn se na něj podíval. "Prdel, hovno, mě je blbě, už chcípám, anděli, chtěl jsem tě naposledy vidět."

"Na to to máš právo."

Stařec chtěl něco říct, ale začal zase zvracet.

"Je ti zle?", zeptal se anděl.

"To koukáš vid' Sem vožralej. Když sem vožralej, tak sem pitomej," prozpěvoval stařec. V melodii nezapřel šamesa.

"Mír dalekýmu i blížkýmu," řekl a rozchechtal se, "teď je tam sklad, anděli."

"Brzo umřeš," řekl anděl.

"Jo, co nevidět, myslím, že už se ani nezvednu. A co, domu se mi nechce. Mám hajzl vo patro níž, než pokoj a tak bliju pod postel. Já teď bliju pořád. Začal jsem chlastat, ale teď není kde, anděli." A dodal plačtivě, "Představ si anděli, všechny putyky, všechny ty krásný čtyřky zrušili. Teď tu sou jen bary plný teploušů a fizlů a ženskejch a člověk si ani to pivo nedá."

"Dřív tě trápily jiné problémy."

"Víš co, anděli? S tímhle nevtrovuj. Dřív sem tě volal a mluvili sme spolu docela jinak. Já vim. Chlastám, smrdím. Víš, proč jsem tě teď volal, anděli? Vydrž tu ještě sedět, já umřu. Chci, aby tu někdo byl, chci, abys viděl mou mrtvolu a věděl, že sem mrtvej. Jinak tu budu a lidi budou chodit sem a tam a přide se na to až ráno. O to mi de. Ale dal bych si ještě loka."

"Budu tady," řekl anděl.

"Che, che, na špičku jehly, kolik? A ten etarej hřbitov taky zničili. A víš, co je nejhorší, anděli? Stařec se k němu opile naklonil. "Všude dávaj televizi. Do všech hospod. A všude hraje ta jejich hudba. To se nadá vydržet." A umřel.

Anděl seděl vedle něj, díval se a viděl, že je mrtev. Tak to přece Kohn chtěl. Nevěděl, jak dlouho tu má zůstat. A nevěděl, jak se dostane zpátky. Rány na zádech ho moc nebolely. Byl to odolný anděl, ale anděl bez křídel. Co s ním bude?

Všiml si, že stěny krychle jsou ze skla. Díval se dovnitř. Lidé chodili nahoru a dolů. Teď zrovna vyšla parta mladíků. Křičeli a smáli se. Jeden z nich měl vyholené vlasy, jen nad čelem mu zrčel napomádaný chochol, měl na sobě červenou bundu, byl to jejich vůdce. Ve světle uvnitř krychle vypadal jako mladý veselý ďábel.

"Jelimane, puč mi pade." Anděl vzhlédl. Do obličeje se mu šklebil Cikán. Anděl si prohlížel to tetování.

"No tak, puč mi na metro, vedle anděla si sedla stará Cikánka. "Já sem Elefantka, královna vil," ukazovala mu obrovskou nateklou nohu, "nemůžu nohama moc hejbat, ztratila sem sílu, ale moh bys mi pomoct je zvednout, hehe."

Já jsem ztratil křídla," řekl anděl živě.

"Co je to tam? Kam to vede?" Zeptal se anděl a přes Cikánovo rameno ukázal na tu krychly, na tu budovu.

Cikánka ho objala a Cikán mu prohledával kapsy. Končil s prohlídkou. "Poď, deme", řekl Elefantce, ta pustila anděla. Odešli, Kohna si nevšimli.

Seděl jsem tu už dost dlouho, pomyslel si anděl, podíval se na mrtvolu a šel blíž ke krychly. Byla to nepochybně budova, dům. Uvnitř za další skleněnou stěnou seděli muž a žena. Dívali se na anděla. Ten vešel dovnitř, prohlížel si stěny. Červená mozaika, rudé kousky kamene tvořily obrazce. Bylo tam město, ze kterého se kouřilo. A obrovské postavy válečníka. Ten největší držel v ruce planoucí pochodeň. Rudá barva anděla oslepovala.

175

revolver report dál od toho... revolver report dál od toho...

Napadlo ho, že ta stěna je z ohně a začal tušit, kde je. Z toho místa dole, z té podzemní prostory, kam nepřetržitě proudily davy lidí, uslyšel hřmot, slyšel ďábelský hlas, zdušeny, chraplavý, slovům nerozpomněl.

Byl bez křídel, o ty přišel, rány na zádech pobolívaly, věděl, kde je a že půjde dolů.

"Hele, Marie, že by to byl von?"

"Kdo? A nešahej na mě furt. Lidi čuměj."

"•To kdo, ten strkač, ten maniak. Hele, tohle je krev. A sakra!

"Zavolej náčelníkovi, tohle není naše věc."

"Do toho se míchat nebudu, to víže ne." Zvedl telefon.

"Nech toho, ty prasáku."

"Jo, teď. Šel dolu. Mladej chlap. Jo, vod krve. Hm. Rozumim."

Všude sírová žluť a purpur, nesrozumitelné obrazce. Ostré světlo. Míjel muže ženy i děti. Slyšel vzdálené hřmění a někdy ten hlas. Pak uviděl první obludu. Tak si satana nepředstavoval. Bylo to nějaké rychlé zvíře. Asi je teprve v předpekli. Lidé čekali pokorně odevzdaně, jako dobytek. Snad kající se hříšníci. Vešli dovnitř, do nitra obludy. Pak se tlama zavřela.

"Není vám něco?"

Odstrčil tu ženu. Zavravorala a upadla.

"Strkač! Strkač!"

Okolo byl zmatek. Lidé ustupovali od kolejiště. Měřili si jeden druhého. Nikdo nikomu nevěřil. Anděl se mezi nimi proplétal, nevěděl, kam jde.
Krev! Láďo! To je krev!

Anděl se otočil a uviděl mě. Šel jsem za ním. Potřeboval jsem ten večer alespoň bůra. Nejlíp jdou pumpnout máničky. Pak jsem si všimnul, že má na košili krev.

Anděl se ohlédl a uviděl toho člověka, který šel za ním a nespouštěl z něj oči. Přidal do kroku, viděl před sebou schody. Zrychlil, snad nejsem úplně v jícnu zla. Zkusím se dostat ven. Sehnat jiná křídla. Třeba si je vypůjčit.

Pak jsem ho potkal nahoře. Peníze neměl, nabídl jsem mu cigaretu.

"Já jsem anděl."

"Já jsem Luger, ahoj."

Na nic jsem se ho neptal, začal mluvit sám. Křídla nesežene, ujistil jsem ho. Ne, vážně nevím, jak se dostat do nebe.

"Pak zbývá jediná cesta. Propadl jsem peklu. Jsem zavržen."

"Támhle, to je von, chtěl tam srazit tu ženu!"

Dozorčí ukazoval na nás a policajti se už rozbíhali.

"Ne ten ne, ten druhej!"

Pustili mě a běželi za ním, měl náskok.

Šel jsem dolů, on už skočil. Policajti a dozorčí vyklízeli nástupiště.

"Teď to zas nepojede, jak dlouho, kurva."

"Maj to nový a už takovej bordel."

"Sou to svině."

Šel jsem s ostatními na tramvaj.

176

revolver report dál od toho... revolver report dál od toho...

"No fakt, Marie, já ho viděl první."

"Jo, viděls ho první."

Šel jsem k nim. "Byl to moskevskej anděl," řekl jsem

"Tys ho znal?"

"Ne, byl to MOSKEVSKEJ ANDĚL!"

"Jéžis, zas nějakej cvok, to je dneska den."

"Klid, Marie, já tam brnknu."

Začal jsem utíkat a venku jsem málem vrazil do lavičky.

Mrtvole jsem přeskočil nohy. V tramvaji byl nával.

IV.

V ledničce bylo naštěstí několik lahvových. Jedno jsem doma otevřel, sedl jsem ci na postel a bylo mi blaze. Doma je doma, je v bezpečí. Ale trvalo to moc dlouho, nepřišel za mnou žádný Indián, žádná dívka, žádný pes, žádný kamarád. Anděl to měl za sebou, já ne. Tak jsem zasunul papír do stroje, díval se z okna na město a psal revolverovou reportáž.

srpen 86, zpracoval: tým M. A.

P R A Ž S K É K O M U N I K A C E

Časopis pro náročné

- - - filosofie - teologie - - - literatura- - - - - - - -

177

Fotografie - [Tony - MEDIUM 86]

178

RR JEDNOU NOHOU 5

179
